

การวิเคราะห์เนื้อหาทางานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

นางสาว เรืองศรี จุลละจินดา

004324

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2524

A CONTENT ANALYSIS OF WRITINGS IN ENGLISH
CONCERNING LIBRARIES AND LIBRARY SCIENCE IN THAILAND

Miss Ruangsri Jullajinda

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การวิเคราะห์เนื้อหาทางานเขียนภาษาอังกฤษด้านท่องเที่ยวและบรรณารักษศาสตร์
 ในประเทศไทย
 โดย   นางสาว เรืองศรี จุลละจินดา
 ภาควิชา   บรรณารักษศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา   ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์
                                  รองศาสตราจารย์ประคอง วรรณสุต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
 ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สุพรรณิการ์ งาม
 ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุประวิทย์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ดร. ชิน
 ..... ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรี จันทริมล)

ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์
 ..... กรรมการ
 (ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์)

รองศาสตราจารย์ประคอง วรรณสุต
 ..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ประคอง วรรณสุต)

อัมพร ติชระระ
 ..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมพร ติชระระ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิเคราะห์เนื้อหางานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุด และบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย
ชื่อนิสิต	นางสาว เรืองศรี จุลละจินดา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อ่ำพินวงศ์ รองศาสตราจารย์ประคอง กรรณสูต
ภาควิชา	บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา	2523

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อวิเคราะห์เนื้อหางานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย ทั้งที่เขียนโดยชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งปรากฏเป็นบทความในวารสารหรือในหนังสือ ตอนหนึ่งในหนังสือ หนังสือเล่ม วิทยานิพนธ์ งานค้นคว้าภาคนิพนธ์ และเอกสารไม่ตีพิมพ์อื่น ๆ งานเขียนเหล่านี้จัดพิมพ์หรือจัดทำเผยแพร่ขึ้นตั้งแต่พ.ศ. 2451 (ค.ศ. 1908) จนถึงพ.ศ. 2522 (ค.ศ. 1979)

วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีอ่านงานเขียนที่เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 112 รายการ โดยจำแนกงานเขียนตามประเภทของผู้เขียนและตามชนิดของงานเขียน แล้ววิเคราะห์เนื้อหางานเขียนตามกลุ่มหัวข้อเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์ 5 กลุ่ม ได้แก่ หนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม ภูมิหลังของห้องสมุด ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย การวิเคราะห์เนื้อหาใช้วิธีวิเคราะห์และแปลลงในตารางวิเคราะห์เนื้อหา รวบรวมระยะเนนเป็นความถี่

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้เขียนทั้งหมดเป็นบุคคล 67 คน และเป็นองค์กร 4 หน่วยงาน ผู้เขียนชาวไทย มี 31 คน เป็นหญิงมากกว่าเป็นชาย ผู้เขียนชาวต่างประเทศมี 36 คน เป็นชายมากกว่าเป็นหญิง ผู้เขียนรวม 17 คน และ 1 หน่วยงาน มีผลงานเขียนตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป เป็นจำนวน 63 รายการ คิดเป็นร้อยละ 56.25 ของงานเขียน 112 รายการ งานเขียนที่เขียนโดยมีหลักฐานอ้างอิงประกอบมี 59 รายการ คิดเป็นร้อยละ 52.68 ของงานเขียน 112 รายการ งานเขียน 63 รายการ ได้รับการอ้างอิงในกลุ่มงานเขียนด้วยกัน รวมเป็นจำนวนการอ้างอิง 171 ครั้ง และงานเขียน 60 รายการได้รับการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมเป็นจำนวนการอ้างอิง 174 ครั้ง

2. ด้านเนื้อหาของงานเขียนที่นำมาวิเคราะห์ พบว่า

ก. ในช่วงปีต่าง ๆ งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศประกาศส่วนใหญ่มี เนื้อหาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ พ.ศ. 2451 ถึง 2493 (ค.ศ. 1908-1950) หอสมุดแห่งชาติ พ.ศ. 2494 ถึง 2522 (ค.ศ. 1951-1979) หอสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย งานเขียน โดยผู้เขียนชาวไทยส่วนใหญ่มีเนื้อหาเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ พ.ศ. 2497 ถึง 2503 (ค.ศ. 1954-1960) หอสมุดแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ถึง 2513 (ค.ศ. 1961-1970) การศึกษาอบรมและวิจัย ทางบรรณารักษศาสตร์ พ.ศ. 2514 ถึง 2522 (ค.ศ. 1971-1979) หอสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

ข. งานเขียนทั้ง 112 รายการ หากจำแนกตามชนิดของงานเขียน พบว่างานเขียนทุกชนิดบรรจุกลุ่มหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มหัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สำหรับกลุ่มหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุดมีจำนวนงานเขียนทุกชนิดรวมกันแล้วน้อยที่สุด

ค. ผลการสำรวจปริมาณงานเขียนในแต่ละกลุ่มหัวข้อเนื้อหา พบว่างานเขียนจำนวน 41 รายการ ครอบคลุมหัวข้อเนื้อหา 1 กลุ่ม งานเขียนที่มีเนื้อหาดังแต่ 2 กลุ่ม 3 กลุ่ม 4 กลุ่ม และทั้ง 5 กลุ่ม มีจำนวน 35 22 10 และ 4 รายการตามลำดับ ทั้งนี้ งานเขียนที่บรรจุหัวข้อเนื้อหาเพียง 1 กลุ่มนี้ กล่าวถึงหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศมากที่สุด

เป็นจำนวน 23 รายการ และกล่าวถึงภูมิหลังของห้องสมุดกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
น้อยที่สุด เพียง 1 รายการเท่านั้น

ง. งานเขียนกลุ่มต่าง ๆ มีเนื้อหาที่พบมาก ดังนี้

1) งานเขียนเกี่ยวกับหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม เน้นเรื่องการจัดทำบรรณานุกรมประเภทต่าง ๆ กับรายชื่อวารสารและรวมรายชื่อวารสาร หนังสือทั่วไปและสารคดี กับหนังสือแบบเรียนแลตำรา ผู้อ่าน อุปสรรคที่ขัดขวางการอ่าน ปัญหาและข้อเสนอแนะ

2) งานเขียนเกี่ยวกับภูมิหลังของห้องสมุด เน้นเรื่องประวัติและพัฒนาการของห้องสมุดสมัยใหม่นับตั้งแต่พ.ศ. 2494

3) งานเขียนเกี่ยวกับห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ เน้นเรื่องทรัพยากรห้องสมุด บุคลากรและสถานภาพ สถานภาพห้องสมุด ปัญหาของห้องสมุดและข้อเสนอแนะ การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม บริการและกิจกรรมต่าง ๆ

4) งานเขียนเกี่ยวกับการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ เน้นเรื่องระดับการศึกษาและหลักสูตรทั่วไป ประวัติและพัฒนาการ นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา ผู้สอน

5) งานเขียนเกี่ยวกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เน้นเรื่องวารสารและสิ่งพิมพ์ของสมาคมห้องสมุด ฯ

ข้อเสนอแนะ งานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย ควรจะได้รับการเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวางโดยแท้จริง ทั้งในด้านการศึกษาริชชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อเพิ่มพูนหรือ เสริมความเข้าใจห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย และในด้านการแก้ไขปัญหาหรือการปรับปรุงงานห้องสมุดตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และควรมีการริเริ่มดำเนินการสะสมงานเขียนดังกล่าวให้สมบูรณ์เพื่อจัดเก็บให้เป็นระบบและสามารถเรียกใช้ได้โดยสะดวกรวดเร็ว

Thesis Title   A Content Analysis of Writings in English
                                 Concerning Libraries and Library Science
                                 in Thailand

Name   Miss Ruangsri Jullajinda

Thesis Advisor   Professor Suthilak Ambhanwong
                                 Associate Professor Prakong Karnasoot

Department   Department of Library Science

Academic Year   1980

ABSTRACT

The major objective of this thesis was to analyze the content of English writings concerning libraries and library science in Thailand. Written by the Thais and foreigners from the years 1908 to 1979, the writings covered articles, books or parts of them, proceedings of seminars and conferences, research papers, masters' theses and doctoral dissertations, mimeographed materials and carbon copies.

The research was conducted by reading a group of 112 writings divided by types of the authors and subdivided by types of writings. A set of content analysis tables was constructed, containing five categories of library science subject, namely, books and bibliographical control; Library background; types of library and information resources; library education, training and research; and Thai Library Association.

The results concluded as follows:

1. The authors consisted of 67 persons and 4 organizations. The majority of 31 Thai authors were female, while that of 36 foreigners were male. Of all the authors, 18 contributed two or more writings accounting for 63 (56.25%) of the 112 writings. The 59 writings (52.68%) indicated reference sources. The writings of 63 items were cited for 171 times in the writings themselves, and those of 60 items for 174 times in masters' theses on Library Science, Graduate School, Chulalongkorn University during the years 1965-1979.

2. The findings of the content of writings analyzed as follows:

(a) For every ten years from 1908-1979, the majority of the writings of the foreigners emphasized subject content as follows: 1908-1950 National Library; 1951-1979 college and university libraries. From 1954-1979, those of the Thais had various emphasis on the following subject content: 1954-1960 National Library; 1961-1970 library education, training and research; 1971-1979 college and university libraries.

(b) Most of the 112 writings divided by types of writings covered types of library and information resources, followed by those covering books and bibliographical control, library education, training and research and Thai Library Association. Library background had the fewest writings.

(c) A survey of the quantity in each content category revealed that 41 writings cover only one category. There were 35, 22, 10 and 4 writings respectively covering two, three, four and five categories. Of 41 writings with one content category, 23 covered types of library and information resources, and 1 covered 2 categories of library background and Thai Library Association.

(d) The main topics included the following categories:

1) Writings concerning books and bibliographical control emphasized bibliographies, lists of periodicals and union lists of serials; general books and textbooks; readers, reading obstacles, problems and recommendations.

2) Writings concerning library background emphasized history and development of modern libraries since 1951.

3) Writings concerning types of library emphasized library resources, status and personnel; library problems and recommendations; services and bibliographical control; readers services and library activities.

4) Writings concerning library education, training and research emphasized education levels and general curricula; history and development of library education; students and the faculty.

5) Writings concerning Thai Library Association emphasized its publications.

It was recommended that these English writings should be widely publicized and utilized in library studies in order to broaden the understanding of libraries and library science in Thailand, and in solving library problems and improving library work as well as other related subjects. A working plan for the accumulation of these writings should be initiated for the purposes of a well-organized system and information retrieval.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาเสนอแนะหัวข้อในการวิจัย ให้คำแนะนำอันมีคุณค่าและค้นหา
เอกสารบางเรื่องให้ รองศาสตราจารย์ประคอง วรรณสุต อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ที่กรุณาให้คำแนะนำทางสถิติ และตรวจแก้ข้อบกพร่อง ผู้ช่วยศาสตราจารย์จี จันทิมล
ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมพร ทิชนะ กรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้แนวความคิดบางประการ

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์แมนมาส ขวลิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สาวตรี แพ่งสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนิดขจร ศักดิ์วิรัตน์ อาจารย์นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ
อาจารย์อุทัย ทุดิยะโพธิ์ ทั้งผู้เขียนท่านอื่น ๆ ที่กรุณาเอื้อเพื่อให้พิมพ์เอกสารงานเขียน
ขอขอบคุณ นางสาวนฤมล เจริญเฝ้า นางสาวลักษณหญิง รัตสาร นายวีระ ชลาชนคุปต์
นายสถาพร จิราวุธณ์ ตลอดจนมิตรสหายและเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่ได้กรุณาช่วยเหลือ
ด้านต่าง ๆ บังเกิดผลให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกและระลึกถึงทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วยความรู้สึกซาบซึ้งยิ่ง

เรืองศรี จุลละจินดา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ท

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
ข้อตกลงเบื้องต้น	3
วิธีดำเนินการวิจัย	3
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	11
ข้อจำกัดในการวิจัย	11
นิยามของคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย	12
2. วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์	13
คำจำกัดความของบรรณารักษศาสตร์	13
เนื้อหาของวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์	16
ชนิดของวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์	24
วรรณกรรมเล่มสำคัญทางบรรณารักษศาสตร์	25
การควบคุมวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์	34

	หน้า
3. วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย	48
การสำรวจทางบรรณานุกรม	48
ผู้ผลิตวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย	52
แหล่งข้อมูลของวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย ...	91
4. วิธีดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์เนื้อหาทางงานเขียนภาษาอังกฤษ	
ด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย	97
การศึกษาเตรียมงาน	97
ตัวอย่างประชากร	108
การวิเคราะห์เนื้อหาทางงานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและ	
บรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย	109
วิธีวิเคราะห์เนื้อหาทางงานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและ	
บรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย	111
5. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาทางงานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและ	
บรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย	112
6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	196
สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาทางงานเขียน	196
อภิปรายผล	203
ข้อเสนอแนะ	209
บรรณานุกรม	210
ภาคผนวก	223
ประวัติผู้เขียน	302

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนผู้เขียนจำแนกตามลักษณะ	113
2. จำนวนงานเขียนของผู้เขียนชาวไทยที่มีผลงานเขียนตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป	114
3. จำนวนงานเขียนของผู้เขียนชาวต่างประเทศที่มีผลงานเขียน ตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป	115
4. จำนวนงานเขียนจำแนกตามช่วงปีต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์หรือจัดทำ เผยแพร่ขึ้น	116
5. จำนวนงานเขียนจำแนกตามชนิดของงานเขียน	117
6. รายชื่อวารสารที่ตีพิมพ์บทความของงานเขียน	118
7. รายชื่อผู้จัดพิมพ์หรือหน่วยงานที่เผยแพร่งานเขียนอื่น ๆ ที่มีใช้ เป็นบทความในวารสาร	119
8. จำนวนงานเขียนจำแนกตามลักษณะการอ้างอิง	121
9. จำนวนครั้งการอ้างอิงงานเขียนจำแนกตามประเภทของผู้เขียน ที่ได้รับการอ้างอิงในงานเขียนด้วยกัน	122
10. จำนวนครั้งการอ้างอิงงานเขียนจำแนกตามประเภทของผู้เขียน ที่ได้รับการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์	124
11. จำนวนงานเขียนจำแนกตามจำนวนกลุ่มหัวข้อ เนื้อหาที่ปรากฏ ในงานเขียน	127
12. จำนวนหัวข้อย่อยของหัวข้อเนื้อหาและจำนวนกลุ่มหัวข้อเนื้อหา ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย	128
13. จำนวนหัวข้อย่อยของหัวข้อเนื้อหาและจำนวนกลุ่มหัวข้อเนื้อหาใน งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ	130

ตารางที่	หน้า
14. จำนวนงานเขียนจำแนกตามกลุ่มหัวข้อเนื้อหา	131
15. จำนวนงานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาจำแนกตามชนิดของ งานเขียน	132
16. จำนวนหัวข้อเนื้อหาในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุม ทางบรรณานุกรมจำแนกตามชนิดของงานเขียน	135
17. จำนวนงานเขียนที่กล่าวถึงเนื้อหาต่าง ๆ ในหัวข้อเนื้อหา หนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม และความถี่ สูงสุดที่พบ	142
18. จำนวนเนื้อหาของงานเขียนที่มีในหัวข้อเนื้อหาหนังสือและ การควบคุมทางบรรณานุกรม	145
19. จำนวนหัวข้อเนื้อหาในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุด จำแนกตามชนิดของงานเขียน	148
20. จำนวนงานเขียนที่กล่าวถึงเนื้อหาต่าง ๆ ในหัวข้อเนื้อหาภูมิหลัง ของงานห้องสมุด และความถี่สูงสุดที่พบ	150
21. จำนวนเนื้อหาของงานเขียนที่มีในหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของ ห้องสมุด	151
22. จำนวนหัวข้อเนื้อหาในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่ง สารนิเทศจำแนกตามชนิดของงานเขียน	154
23. จำนวนงานเขียนที่กล่าวถึงเนื้อหาต่าง ๆ ในหัวข้อเนื้อหา ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ ในหัวข้อที่ 1 การพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ และความถี่ สูงสุดที่พบ	161
24. จำนวนงานเขียนที่กล่าวถึงเนื้อหาต่าง ๆ ในหัวข้อเนื้อหา ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศในหัวข้อที่ 2 ถึง 8 หอสมุดแห่งชาติถึงหอจดหมายเหตุและความถี่สูงสุดที่พบ ...	165

ตารางที่	หน้า
25. จำนวนเนื้อหาของงานเขียนที่มีในหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและ แหล่งสารนิเทศ	171
26. จำนวนหัวข้อเนื้อหาในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและ วิจัยทางบรรณารักษศาสตร์จำแนกตามชนิดของ งานเขียน	175
27. จำนวนงานเขียนที่กล่าวถึงเนื้อหาต่าง ๆ ในหัวข้อเนื้อหา การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ และความถี่สูงสุดที่พบ	179
28. จำนวนเนื้อหาของงานเขียนที่มีในหัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและ วิจัยทางบรรณารักษศาสตร์	183
29. จำนวนงานเขียนที่กล่าวถึงเนื้อหาต่าง ๆ ในหัวข้อเนื้อหา สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และความถี่สูงสุดที่พบ ..	187
30. จำนวนเนื้อหาของงานเขียนที่มีในหัวข้อเนื้อหาสมาคมห้องสมุด แห่งประเทศไทย ซึ่งมีจำนวนเนื้อหา 14 ข้อ	189
31. จำนวนงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยจำแนกตามขอบเขตของ เนื้อหาในช่วงปีต่าง ๆ	191
32. จำนวนงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศตามขอบเขต ของเนื้อหาในช่วงปีต่าง ๆ	193
33. จำนวนงานเขียนจำแนกตามจุดมุ่งหมายของการเขียน	195
34. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย จำแนกตามชนิด ของงานเขียน	225
35. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุด ในงานเขียนโดย ผู้เขียนชาวไทย จำแนกตามชนิดของงานเขียน	228

ตารางที่	หน้า
36. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย จำแนกตามชนิดของ งานเขียน	229
37. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาหอสมุดแห่งชาติ ในงานเขียนโดย ผู้เขียนชาวไทย จำแนกตามชนิดของงานเขียน	230
38. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัด ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย จำแนกตามชนิด ของงานเขียน	231
39. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาห้องสมุด โรงเรียนและศูนย์โสต ทัศนูปกรณ์โรงเรียน ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย จำแนกตามชนิดของงานเขียน	232
40. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในงาน เขียนโดยผู้เขียนชาวไทย จำแนกตามชนิดของงานเขียน..	233
41. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและ สารนิเทศ ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย จำแนกตาม ชนิดของงานเขียน	234
42. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดอื่น ๆ ในงานเขียนโดยผู้เขียน ชาวไทย จำแนกตามชนิดของงานเขียน	235
43. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาหอจดหมายเหตุ ในงานเขียนโดย ผู้เขียนชาวไทย จำแนกตามชนิดของงานเขียน	236
44. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษ- ศาสตร์ ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย จำแนกตาม ชนิดของงานเขียน	237
45. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในงาน เขียนโดยผู้เขียนชาวไทย จำแนกตามชนิดของงานเขียน	239

ตารางที่	หน้า
46. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ จำแนกตามชนิด ของงานเขียน	240
47. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุด ในงานเขียนโดย ผู้เขียนชาวต่างประเทศ จำแนกตามชนิดของงานเขียน ..	243
48. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ จำแนกตามชนิด ของงานเขียน	244
49. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาหอสมุดแห่งชาติ ในงานเขียนโดยผู้ เขียนชาวต่างประเทศ จำแนกตามชนิดของงานเขียน ...	245
50. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัด ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ จำแนกตามชนิด ของงานเขียน	246
51. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดโรงเรียนและศูนย์โสตทัศนูปกรณ์ โรงเรียน ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ จำแนกตามชนิดของงานเขียน	247
52. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ จำแนกตามชนิด ของงานเขียน	248
53. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสาร และสารนิเทศ ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ จำแนกตามชนิดของงานเขียน	249
54. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดอื่น ๆ ในงานเขียนโดยผู้เขียน ชาวต่างประเทศ จำแนกตามชนิดของงานเขียน	250

ตารางที่	หน้า
55. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาหรือจดหมายเหตุ ในงานเขียนโดย ผู้เขียนชาวต่างประเทศ จำแนกตามชนิดของ งานเขียน	251
56. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษ- ศาสตร์ ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ จำแนกตามชนิดของงานเขียน	252
57. ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาสมาคมท้องถิ่นแห่งประเทศไทย ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ จำแนกตาม ชนิดของงานเขียน	254

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ชาวต่างประเทศที่ทำการค้นคว้าเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศไทย ส่วนใหญ่จะลงความเห็นต้องกันว่าประเทศไทย เป็นประเทศที่มีเอกสารเพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยน้อยที่สุดในบรรดาประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยิ่งกว่านั้นข้อมูลต่าง ๆ ยังค้นหาได้ยากยิ่งและไม่อาจเข้าถึงแหล่งสะสมได้โดยสะดวกรวดเร็ว¹ กล่าวสำหรับการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์แล้ว ในแวดวงวิชาชีพห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ของไทยก็ตระหนักถึงปัญหาที่ ซึ่งต่อมาจึงได้มีงานวิจัยปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์ในรอบ 10 ปีขึ้นไป จากผลการวิจัยพบว่าในส่วนของ เอกสารภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยนั้น เอกสารประเภทหนังสือหรือเอกสารจัดสำเนาจำนวนหนึ่ง เท่านั้นที่ได้รับการอ้างอิงถึง และเป็นจำนวนครั้งที่ไม่บ่อยนัก² ซึ่งอันที่จริงยังมีงานเขียนประเภทบทความและงานวิจัยอื่น ๆ รุ่นต่อมาอีกจำนวนมากที่น่าจะนำมาศึกษาอ้างอิงให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานหรือการค้นคว้าวิจัยทางวิชาชีพยิ่งขึ้น

¹Nuachawee Sutharwong, "Social Science Resources in Thailand : A Bibliographical Control," In State of Social Sciences in Thailand (Bangkok : the Social Science Association of Thailand, 1974), p. 1, Citing John Mason Brown and H. Carral Parish, Thailand Bibliography (Cainville : University of Florida Library, 1958), p. iii.

²จิตรา หับแสง, "ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2507-2516" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 98-182.

เท่าที่มีการรวบรวมบรรณานุกรมวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ที่เขียนเป็นภาษาตะวันตก ปรากฏว่ามีเอกสารอยู่ประมาณ 170 รายการ ซึ่งตีพิมพ์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1887-1977 (พ.ศ. 2430-2520)¹ นับเป็นช่วงเวลาอันยาวเกือบถึงหนึ่งศตวรรษแล้ว เฉพาะรายการที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษที่เก่าแก่ที่สุดนั้นตรวจสอบพบว่า เขียนโดยชาวต่างประเทศและตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุดด้วย²

โดยทั่วไป งานเขียนด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ของประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยความสำคัญของเนื้อหา ย่อมเป็นพยานหลักฐานแห่งความเป็นมาของวงการนั้น ๆ แต่งานเขียนซึ่งเขียนเป็นภาษาอังกฤษน่าจะมีลักษณะพิเศษยิ่งกว่า เมื่อพิจารณาถึงผู้เขียน เนื้อหาที่เขียนและวาระโอกาสที่เขียนขึ้น จึงเห็นสมควรนำงานเขียนภาษาอังกฤษมาศึกษาวิจัย

ดังนั้น การวิเคราะห์เนื้อหา งานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย ซึ่งยังไม่มีผู้ใดศึกษาค้นคว้ามาก่อน ย่อมจะส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทยด้านหนึ่ง ทำให้ทราบแนวโน้ม ขอบเขต ลักษณะและปริมาณของงานเขียนดังกล่าว ทั้งจะได้เป็นแนวทางเพื่อเรียกใช้สารสนเทศ (Information retrieval) ของงานเขียนให้ได้รับประโยชน์ยิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา งานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

¹ Nonglak Minaikit, An Annotated Bibliography of Librarianship in Thailand 2 d ed. Library Science Papers No. 22 (Bangkok : Department of Library Science, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, 1978).

² M.L. Cost, "Oriental Libraries [Siam]", "The Library Journal 12 (July 1887) : 256.

2. เพื่อสำรวจปริมาณหัวข้อย่อยในแต่ละหัวข้อ เนื้อหาของงานเขียน
3. เพื่อศึกษาปริมาณการอ้างอิงงานเขียนแต่ละรายการ
4. เพื่อรวบรวมบรรณานุกรมงานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์

ในประเทศไทย และเขียนสาระสังเขปประกอบ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาริเวศครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์เนื้อหาหางานเขียนภาษาอังกฤษ ซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยในทุกรูปแบบ ทั้งที่เป็นหนังสือทั้งเล่มหรือตอนหนึ่งในหนังสือ บทความต่าง ๆ รายงาน วิทยานิพนธ์และงานค้นคว้าภาคนิพนธ์ ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ตีพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ต้นจนถึง พ.ศ. 2522

รวมหัวข้ออย่างประชากรทั้งหมด 112 รายการ

ข้อตกลงเบื้องต้น

แบบการวิเคราะห์และเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นนี้ถือว่ามิได้อิงได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง เป็นวิธีการที่เหมาะสมและมีความบกพร่องน้อยที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจแก้แล้ว ส่วนผลการวิเคราะห์เนื้อหาหางานเขียนที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมดนี้ถูกต้องและเชื่อถือได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาความหมาย ขอบเขตของเนื้อหา และลักษณะวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์สากลและของไทยจากหนังสือต่าง ๆ
2. สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาหางานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย กำหนดหัวข้อเนื้อหาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหา นำตารางวิเคราะห์เนื้อหาให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไข ปรับปรุงตารางวิเคราะห์เนื้อหา แล้วกำหนดเกณฑ์ที่แน่นอนสำหรับวิเคราะห์เนื้อหาหางานเขียนต่อไป

3. รวบรวมรายชื่องานเขียนภาษาอังกฤษ จากตรรกนิเววารสาร สาระสังเขป บรรณานุกรมและวิทยานิพนธ์

4. สำนักรวบรวมรายชื่องานเขียนดังกล่าวในหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการและภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นหลักและจากแหล่งสะสมอื่น ๆ หรือติดต่อกับบุคคลโดยตรง

5. จัดทำรายชื่องานเขียนที่รวบรวมไว้ จำแนกตามประเภทของผู้เขียน และตามชนิดของงานเขียน

6. วิเคราะห์เนื้อหาของงานเขียนตามประเภทของผู้เขียนและชนิดของงานเขียน โดยการแจกแจงความถี่ และนำเสนอข้อมูลโดยการบรรยายเป็นบทความกึ่งตาราง

7. รวบรวมจำนวนผู้เขียน จำนวนงานเขียนที่มีหลักฐานอ้างอิง จำนวนงานเขียนที่ได้รับการอ้างอิงในกลุ่มงานเขียนภาษาอังกฤษ ด้วยกัน และในวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. เขียนสาระสังเขปประกอบงานเขียนซึ่งใช้เป็นตัวอย่างประชากรงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิจัยการวิเคราะห์เนื้อหางานเขียนชนิดต่าง ๆ รวมทั้งซึ่งเขียนเป็นภาษาอังกฤษด้วย แต่มีผู้ทำการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหางานเขียนภาษาไทยเป็นบางชนิดแล้ว เช่น ในรูปของหนังสือ บทความในวารสารและหนังสือพิมพ์ ที่เกี่ยวกับสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์โดยตรงมีเพียงหนึ่งเรื่อง คือ

ในปี พ.ศ. 2521 ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาบทความทางบรรณารักษศาสตร์ที่ปรากฏในวารสารห้องสมุด ตั้งแต่ฉบับที่ 1 ปีที่ 1 พ.ศ. 2500 ถึงฉบับที่ 6 ปีที่ 19 พ.ศ. 2518 รวม 301 บทความ จำแนกวิเคราะห์ตามหัวข้อเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์ 5 กลุ่ม ได้แก่ บรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง ประเภทของห้องสมุด บริการของห้องสมุด หรืออาคาร

และงานเทคนิค และวรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น รวมเป็น 27 หัวข้อ ชีวรอยคะแนนลงในตารางวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้สร้างขึ้น 27 ตาราง รวมจำนวนหัวข้อเนื้อหาที่บรรจุไว้ในแต่ละบทความ

จากการสำรวจพบว่าบทความในวารสารห้องสมุดส่วนใหญ่มีเนื้อหาเน้นหนักเรื่องประเภทของห้องสมุดมากที่สุด เป็นจำนวน 110 บทความ บทความอื่น ๆ เป็นเรื่องบรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง 88 บทความ บริการของห้องสมุด 48 บทความ ทรัพยากรและงานเทคนิค 33 บทความ และวรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น 22 บทความ

ผลการวิจัยพบว่าบทความเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง เน้นเนื้อหาเรื่องห้องสมุดในฐานะสถาบันสังคมด้านการศึกษาและพัฒนาคนมากที่สุด บทความเกี่ยวกับประเภทของห้องสมุดเน้นเนื้อหาเรื่องปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดมากที่สุด โดยกลุ่มที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย บทความส่วนใหญ่กล่าวถึงเรื่องลักษณะอาคารสถานที่ และเรื่องหนังสือและวัสดุการอ่าน บทความเกี่ยวกับบริการของห้องสมุด เน้นเนื้อหาเรื่องหนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ ของงานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้ามากที่สุด บทความเกี่ยวกับทรัพยากรและงานเทคนิค เน้นเนื้อหาเรื่องลำดับขั้นของการจัดหมู่หนังสือมากที่สุด และบทความเกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น เน้นเนื้อหาเรื่องความสนใจและความต้องการในการอ่านของเด็กระดับต่าง ๆ มากที่สุด

ผลการเปรียบเทียบบทความในช่วงปีต่าง ๆ พบว่าบทความส่วนใหญ่ในช่วงแรก พ.ศ. (2500-2504) มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน ช่วงที่สอง (2510-2514) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย รวมทั้งวรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น ส่วนช่วงสุดท้าย (2515-2518) มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการบริหารและดำเนินงานห้องสมุดมากที่สุด

เนื้อหาบางเรื่องที่ผู้วิจัยพบว่ายังขาดอยู่ ได้แก่ เทคนิคการจัดนิทรรศการการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด ปัญหาต่าง ๆ ที่ประสบในการปฏิบัติงานทางเทคนิคของห้องสมุด เป็นต้น¹

¹ ชงติชา สุทธินิรันดรกุล, "การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทระดับบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521).

สำหรับการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ หนังสือแบบเรียน หนังสือรวม เรื่องปทัชชะ
และสารคดี หนังสือการเมือง และวารสารสำหรับเด็กนั้น มีงานวิจัยเท่าที่รวบรวมได้ดังนี้

ในปีพ.ศ. 2512 จาระไน แกลโกศล ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์
เนื้อหาทางการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันของไทย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจเนื้อหา
ทางการศึกษาจากหนังสือพิมพ์รายวัน เพื่อนำมาเลือกใช้ประกอบการเรียนการสอนของครูและ
นักเรียน ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ในรูป
ปริมาณของเนื้อหา ซึ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ยและร้อยละตามลำดับ จากผลการวิจัยพบว่าหนังสือพิมพ์
ไทยรัฐ เน้นหนักบทความด้านวิทยาศาสตร์ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เน้นบทความด้านสังคมศาสตร์
บทวิจารณ์ทางการศึกษา และคอลัมน์ตอบปัญหาภาษาศาสตร์ และวรรณคดี หนังสือพิมพ์สยามนิกร
เน้นบทความทางการศึกษา และหนังสือพิมพ์สยามรัฐ เน้นหนักบทความด้านสังคมศาสตร์¹

ในปีพ.ศ. 2518 บศิตร เอกะวิภาต ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์
เนื้อหาแบบเรียนวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจเนื้อหา
แบบเรียนวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ. 1-3) จำนวน 9 เล่ม ว่าแต่ละเล่ม
ประกอบด้วยเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ในปริมาณเฉลี่ยเท่ากันหรือแตกต่างกันอย่างไร ผู้วิจัยได้นำ
ตารางวิเคราะห์เนื้อหาแบบเรียนของวิลเลียม ดี โรมีย์ มาใช้วิเคราะห์ประเภทของเนื้อหา
ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างทุกบท ๆ ละ 10 หน้า แล้วนำความถี่ของเนื้อหาแต่ละประเภทมา
เฉลี่ยเปรียบเทียบกับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างคู่ของ
คะแนนเฉลี่ยด้วยวิธีของ เอ็น เอ็ม โควนิส จากผลการวิจัยพบว่าแบบเรียนทุกเล่มมีเนื้อหา
ประเภทข้อเท็จจริงมากที่สุด เนื้อหาประเภทอื่น ๆ เฉลี่ยแล้วมีน้อย ได้แก่ กฎเกณฑ์ทั่วไป
เชิงสรุป คำจำกัดความ คำถามที่สามารถตอบได้ทันที ข้อความที่ส่งเสริมให้นักเรียนสรุปด้วย
ตนเอง ข้อความที่เป็นแนวทางแนะนำให้นักเรียนทำการทดลองและวิเคราะห์ผลการทดลอง
และคำถามประเภทเร้าให้ค้นหาความจริงต่อไป ไม่มีแบบเรียนเล่มใด

¹ จาระไน แกลโกศล, "การวิเคราะห์เนื้อหาทางการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวัน
ของไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512).

ซึ่งมีเนื้อหาประเภทคำถามที่ส่งเสริมให้ฝึก เรียนวิเคราะห์หาข้อสรุปจากข้อมูลที่กำหนดให้¹

ในปี พ.ศ. 2519 บุญเรือง เนียนหอม ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือภาษาไทยเกี่ยวกับการเมืองที่จัดพิมพ์ขึ้นตั้งแต่วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ถึงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2518" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มของความคิดทางการเมือง ภายหลังวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ซึ่งสะท้อนในหนังสือซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรจำนวน 94 เล่ม ผู้วิจัยสร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาขึ้นเพื่อหาค่าความถี่เฉลี่ย และหาราคาร้อยละของจำนวนหนังสือที่บรรจุหัวข้อเนื้อหาทางการเมืองและเรื่องของสิทธิการเมือง 4 สิทธิ ได้แก่ สิทธิประชาธิปไตย สิทธิพาสซีฟ สิทธิสังคมนิยมและสิทธิคอมมิวนิสต์

ผลการวิจัยพบว่าหนังสือที่ผู้แต่ง เป็นนักวิชาการเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิประชาธิปไตยมากที่สุด หนังสือที่ผู้แต่งไม่ใช่นักวิชาการเน้นเนื้อหาทางการเมืองสิทธิคอมมิวนิสต์มากที่สุด หนังสือแปลมีเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิคอมมิวนิสต์มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบลักษณะเนื้อหาและจุดประสงค์ของหนังสือพบว่าหนังสือ 41 เล่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่สิทธิคอมมิวนิสต์ และวิเคราะห์วิจารณ์ระบบสังคม ความแนวปรัชญาของค. . . มาร์กซ์ หนังสือจำนวน 27 เล่มมีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่สิทธิประชาธิปไตยพร้อมกับวิเคราะห์ปัญหาการเมืองของไทย หนังสือจำนวน 14 เล่มมีเนื้อหาว่าด้วยสิทธิต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเป็นกลาง หนังสือจำนวนเพียง 6 เล่มมีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่สนับสนุนสิทธิสังคมนิยม และอีก 6 เล่มมีจุดประสงค์เพื่อยต่อต้านสิทธิคอมมิวนิสต์²

สถาบันวิจัยประชากร

¹ปัทม เอกะวิภาต, "การวิเคราะห์เนื้อหาแบบเรียนวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านคณิตศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

²บุญเรือง เนียนหอม, "การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือภาษาไทยเกี่ยวกับการเมืองที่จัดพิมพ์ขึ้นตั้งแต่วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ถึงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2518" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านคณิตศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).

ในปี พ.ศ. 2521 เพ็ญพิมล (วามานนท์) เชี่ยววาริน ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหา "สาส์นสมเด็จ" เพื่อใช้อ้างอิงและประกอบการวิจัย" โดยวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือสาส์นสมเด็จ ฉบับที่จัดพิมพ์โดยองค์การการค้าของกรุงสกา พ.ศ. 2505

ผลการวิจัยพบว่าสาส์นสมเด็จมีขอบเขตของเนื้อหาครอบคลุมกระจายทั้ง 10 หมวดในระบบแผนการจัดหมู่ทศนิยมของคิวอี้ (Dewey Decimal Classification) ซึ่งเนื้อหาทางด้านศิลปกรรม วิจิตรศิลป์และทัศนศิลป์มากที่สุด ร้อยละ 18.04 ปรัชญามีน้อยที่สุด ร้อยละ 0.33 และสรุปผลการวิจัยได้ว่า เนื้อหาของสาส์นสมเด็จมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับพระประวัติและผลงานของสมเด็จ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ดลล่าวคือ ความสนพระทัยและความเชี่ยวชาญของสมเด็จทั้งสองพระองค์ได้กลายเป็นหลักกำหนดขอบเขตและรายละเอียดของเนื้อหาในหนังสือชุดนี้ จึงนับเป็นผลงานที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เนื่องจากเขียนขึ้นด้วยความรู้และความเชี่ยวชาญของนักปราชญ์ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาโดยตรง ทั้งยังอ้างอิงเอกสารและบุคคลต่างที่เชื่อถือได้ประกอบเนื้อหาโดยตลอดด้วย¹

ในปี พ.ศ. 2522 เรืออากาศโทหญิงกาญจนา (วิลาวัรรณ) อาจองค์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือท่องเที่ยวเมืองไทย" เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือดังกล่าวที่จัดพิมพ์จนถึงปี พ.ศ. 2520 จำนวน 178 เล่มว่ามีเนื้อหาทางด้านใด ปริมาณมากน้อยเท่าใด

ผลจากการวิจัยปรากฏว่าหนังสือ 4 กลุ่ม ซึ่งจำแนกตามขอบเขตของหนังสือกลุ่มที่ 1 2 และ 3 ซึ่งกล่าวถึงการท่องเที่ยวทุกจังหวัด การท่องเที่ยวตั้งแต่สองจังหวัดขึ้นไป และการท่องเที่ยวเฉพาะจังหวัดเดียว มีเนื้อหาทางด้านภูมิศาสตร์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ สถานที่น่าเที่ยว

¹ เพ็ญพิมล (วามานนท์) เชี่ยววาริน, "การวิเคราะห์เนื้อหา "สาส์นสมเด็จ" เพื่อใช้อ้างอิงและประกอบการวิจัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521).

หัวข้อเนื้อหาที่หนังสือกล่าวถึงน้อยที่สุดคือข้อ เสนอแนะสำหรับนักท่องเที่ยว หนังสือกลุ่มที่ 4 ที่กล่าวถึงการท่องเที่ยวเฉพาะสถานที่ เน้นเนื้อหาทางด้านภูมิศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือมีภาพประกอบ เรื่องเนื้อหาที่หนังสือทั้งกลุ่มกล่าวถึงน้อยที่สุดคือ เรื่องสินค้าพื้นเมือง และหนังสือจำนวน 126 เล่มของหนังสือทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์ มีภาพประกอบ แผนที่และแผนผังอยู่น้อยมาก¹

ในปี พ.ศ. 2523 พรทิพย์ วิจิตร ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษารูปแบบและวิเคราะห์เนื้อหาวารสารภาษาไทยสำหรับเด็ก" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบของวารสารภาษาไทยสำหรับเด็ก 8 ชื่อเรื่อง จำนวน 119 ฉบับที่พิมพ์จำหน่ายระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2521 จนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2522 ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น 5 ประเภทใหญ่ ได้แก่ เนื้อเรื่องที่เสริมความรู้ตามหลักสูตร (ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น) เนื้อเรื่องที่ให้ความรู้ทั่วไป กิจกรรม ข่าว และเนื้อเรื่องบันเทิง

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าวารสารที่มีรูปแบบดีที่สุดในทัศนะของนักเรียนระดับประถมศึกษา คือ เพื่อนเด็กและเด็ก สำหรับเด็ก เยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความ เห็นว่า ชัยพฤกษ์วิทยาสาสตร์ เป็นวารสารที่มีรูปแบบดีที่สุด ส่วนในด้านเนื้อหาของวารสาร วารสารที่มุ่งเสนอความบันเทิงมากกว่าความรู้ ได้แก่ วารสารดาวรุ่ง เด็ก พุทธรักษา เพื่อนเด็กและสตรีสารภาคพิเศษฉบับเยาว์ ทั้ง 5 ชื่อเน้นเรื่องบันเทิงต่างกัน สตรีสาร มีเรื่อง เสริมความรู้ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและ กิจกรรมเสริมทักษะมากที่สุด วารสารที่มุ่งเสนอความรู้มากกว่าความบันเทิง ได้แก่ ชัยพฤกษ์ ที่ให้ความรู้ทั่วไปหลายประเภท ชัยพฤกษ์วิทยาสาสตร์ ที่มุ่งเสนอความรู้ทางวิทยาศาสตร์และ สตรี ที่ลงเรื่องความรู้และความบันเทิง ในจำนวนใกล้เคียงกัน²

¹ กาญจนา อาจองค์, "การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือท่องเที่ยวเมืองไทย" (ปริษณานา-บัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

² พรทิพย์ วิจิตร, "การศึกษารูปแบบและวิเคราะห์เนื้อหาวารสารภาษาไทยสำหรับเด็ก" (วิทยานิพนธ์ปริษณานาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523).

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าผู้วิจัยส่วนใหญ่สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาขึ้น มีงานวิจัยเพียง 2 เรื่อง ที่ผู้วิจัยนำตารางวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งมีอยู่แล้วมาใช้ กับนำระบบการจัดหมวดหมู่หนังสือมาเป็นตารางวิเคราะห์เนื้อหา สำหรับการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยใช้กรอบคะแนนความถี่ของเรื่อง หรือของหัวข้อเนื้อหาที่พบทุกครั้ง แล้วรวมความถี่ แต่มีการนำเสนอข้อมูลแตกต่างกัน กล่าวคือ ในการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ หนังสือแบบเรียน หนังสือการเมือง และหนังสือท่องเที่ยว ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลคิดเป็นค่าร้อยละและค่าความถี่เฉลี่ยของเนื้อหานั้น ในการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสาร วารสารสำหรับเด็กและหนังสือรวมเรื่องปกิณกะ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลเป็นจำนวนครั้งของเรื่อง หรือของหัวข้อเนื้อหานั้น โดยมีรายละเอียดแตกต่างกันอยู่บ้าง ดังนี้

1. ในการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้รวมหัวข้อเนื้อหาในแต่ละบทความกับรวมบทความในแต่ละหัวข้อเนื้อหา และหาค่าร้อยละของเนื้อหาที่เผยแพร่ในช่วงปีต่าง ๆ
2. ในการศึกษารูปแบบและวิเคราะห์เนื้อหาวารสารภาษาไทยสำหรับเด็ก ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมหาค่าเฉลี่ยของเรื่องแต่ละประเภทที่ปรากฏในวารสารแต่ละฉบับ

ในการวิเคราะห์เนื้อหา 'สารสนสมเด็จ' ผู้วิจัยหาค่าร้อยละของเนื้อหา รวม 10 หมวดใหญ่

การนำเสนอข้อมูลอื่น ๆ ประกอบการวิเคราะห์เนื้อหานั้น ในการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้สำรวจผู้เขียนที่มีผลงานเขียนตั้งแต่ 3 บทความขึ้นไป และสำรวจอายุของหลักฐานที่นำมาอ้างอิง กับสำรวจว่าหลักฐานที่อ้างอิงดังกล่าวเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทใด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา งานเขียนภาษาอังกฤษคล้ายคลึงกับการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารท่องเที่ยว แต่นำเสนอข้อมูลต่างกันเป็นจำนวนหัวข้อเนื้อหาของงานเขียนหนึ่ง ๆ ในแต่ละกลุ่มหัวข้อเนื้อหา จำนวนงานเขียนที่กล่าวถึงเนื้อหาต่าง ๆ ในหัวข้อเนื้อหาหนึ่ง ๆ และความถี่สูงสุดของเนื้อหานั้น ๆ ที่พบในงานเขียน กับแจกแจงจำนวนเนื้อหาของงานเขียนที่มีในแต่ละหัวข้อเนื้อหา สำหรับข้อมูลอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยนำเสนอประกอบการวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ ลักษณะของผู้เขียน ลักษณะการอ้างอิงในงานเขียน จำนวนครั้งการอ้างอิงงานเขียนในงานเขียนด้วยกัน และในวิทยานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบแนวโน้ม ขอบเขต ลักษณะ และปริมาณของงานเขียนในเรื่องต่าง ๆ ที่ปรากฏเป็นงานเขียนในช่วงเวลาต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ต้นจนถึง พ.ศ. 2522
2. เป็นแนวทางและคู่มือประกอบการพิจารณา เพื่อช่วยค้นคว้าอ้างอิงแก่ผู้ที่อยู่ในวงการและผู้สนใจทั่วไป
3. เป็นแนวทางแก่ผู้ที่ต้องการวิเคราะห์วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์โดยเฉพาะภาษาไทย หรือเรื่องเฉพาะด้าน หรือแก่ผู้ที่ต้องการ เปรียบ เทียบวรรณกรรมบรรณารักษศาสตร์ระหว่างประเทศ
4. เป็นบรรณานุกรมและสาระสังเขปของงานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยตั้งแต่ต้นจนถึง พ.ศ. 2522

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. งานเขียนที่นำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะงานเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยเท่านั้น ไม่รวมงานเขียนที่เสนอเรื่องราวครอบคลุมบรรณารักษศาสตร์เปรียบเทียบของหลายประเทศ ซึ่งไม่อาจจำแนกเนื้อหาได้ว่าตอนใดกล่าวถึงบรรณารักษศาสตร์ของไทย และไม่รวมงานเขียนที่เป็นเรื่องแปล บทสรุปความและข่าวต่าง ๆ ทั้งนี้ ไม่รวมงานเขียนที่มีเนื้อหาอยู่ในขอบเขตของการวิจัย แต่ไม่อาจจะติดตามค้นหาตัวเอกสารได้ จึงอาจทำให้การวิเคราะห์งานเขียนครั้งนี้ไม่สมบูรณ์
2. หัวข้อเนื้อหาทั้ง 5 หัวข้อที่ตั้งขึ้นเป็นเกณฑ์สำหรับวิเคราะห์เนื้อหานั้น อาจจะไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่ปรากฏในงานเขียนทั้งหมด เนื่องจากเป็นงานเขียนต่างชนิดกัน ซึ่งมีทั้งงานเขียนเก่าและใหม่ เมื่อนำมาวิเคราะห์จึงมีความยุ่งยากในการสร้างเกณฑ์และการรวบรวมข้อมูล จึงอาจทำให้การลงรอยคะแนนความถี่คลาดเคลื่อนไป
3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยอ่านงานเขียนภาษาอังกฤษ ที่กำหนดเป็นตัวอย่่างประชากรในการวิจัยทั้งหมด 112 รายการ ด้วยตนเอง ถึงแม้จะพยายามควบคุมตัวแปรต่าง ๆ ที่

อาจเกิดขึ้นในขณะที่อ่านเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของงานเขียนแต่ละรายการ เช่น ความแม่นยำของการวิจัย และสภาพอารมณ์ ฯลฯ แล้วก็ตาม ก็ไม่อาจจะควบคุมตัวแปรต่าง ๆ ได้ทั้งหมด

นิยามของคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

งานเขียน (Writings) หมายถึงผลงานที่ผู้เขียนได้บรรยายหรือเรียบเรียงข้อเท็จจริงหรือประสบการณ์ที่มีสาระ หรือเสนอความคิดเห็นทางวิชาการในการค้นคว้า การตีความหมาย สมมติฐาน ทฤษฎีหรือหลักฐานที่เป็นความรู้ใหม่ หรือขยายขอบเขตความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ ในรูปของบทความ หนังสือ เอกสาร รายงาน วิทยานิพนธ์และงานค้นคว้าภาคนิพนธ์

การอ้างอิง (Citation) คือการอ้างอิงหนังสือ เอกสาร บทความ และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ซึ่งอาจจะอ้างอิงในรูปแบบของบรรณานุกรมหรือเชิงอรรถ หรือการกล่าวอ้างอิงในเนื้อหาโดยตรง การอ้างอิงงานเขียนรายการหนึ่ง ๆ แม้จะอ้างอิงหลายครั้งในงานเขียนหนึ่งรายการ ก็จะมีว่าเป็นการอ้างอิงเพียงครั้งเดียว

วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์

คำจำกัดความของบรรณารักษศาสตร์

คำว่า "บรรณารักษศาสตร์" ในภาษาอังกฤษมีคำที่นิยมเรียกใช้อยู่ 2 คำ คือ Librarianship และ Library Science คำแรกใช้กันแพร่หลายในทวีปยุโรป ส่วนคำหลังนิยมใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อราวกลางศตวรรษที่ 19 และได้ใช้คำนี้เรื่อยมา ที่จริงแล้วคำแรกสุดที่ใช้เรียกการจัดดำเนินงานห้องสมุด คือ Library Economy¹ ซึ่งได้ปรากฏเป็นนามของโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์แห่งแรก (School of Library Economy) ณ วิทยาลัยโคลัมเบีย รัฐนิวยอร์ก เมื่อ ค.ศ. 1887

ในพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นสูง ค.ศ. 1965 ของสภาองเกรส สหรัฐอเมริกา มาตรา 2 (ข) วรรคที่ 22 ให้คำจำกัดความ Librarianship ว่า "หลักการและการปฏิบัติงานเกี่ยวกับหนังสือและข่าวสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด โดยครอบคลุมการบริหารงานต่าง ๆ นับตั้งแต่การจัดหา การจัดเก็บ การสงวนรักษา การเรียกใช้ และการเผยแพร่ข่าวสาร ทั้งยังรวมถึงการใช้ห้องสมุดและแหล่งข่าวสารอื่น ๆ เพื่อการค้นคว้าอ้างอิงและวิจัย²

จีน คีย์ เกทส์ (Jean Key Gates) ชี้แจงความแตกต่างของ "บรรณารักษศาสตร์" ในคำภาษาอังกฤษว่า "Library Science คือวิชาว่าด้วยการจัดความรู้ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ดี ให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และหน้าที่ของห้องสมุด เพื่อจะนำหลักการ ทฤษฎี

¹Ralph Halstead Parker, "Library Science," The New Encyclopaedia Britanica 10 (c 1974) : 867.

²"Library Education Report," Journal of Education for Librarianship 6 (1966) : 219.

ระเบียบวิธี การจัดองค์กร และเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานการให้บริการของห้องสมุด ส่วน Librarianship เป็นวิชาที่นำความรู้ภาคทฤษฎีจากหนังสือและวัสดุต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมไว้ในห้องสมุดออกมาใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพและขยายบริการของห้องสมุดอยู่เสมอ"¹

ปัจจัย "-ship" แสดงนัยภาวะ ตำแหน่งแห่งที่ หรือวิชาชีพ Librarianship จึงนิยามสรุปได้ว่าเป็นภารกิจ หน้าที่ หรือวิชาชีพของบรรณารักษณ์นั่นเอง²

เฮช อัลเลน ว็อลลีย์ (H. Allen Whatley) กล่าวถึง Library Science และ Librarianship ในลักษณะของคำที่ใช้แทนกันได้ โดยที่งานบริการเอกสาร (Documentation) เป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งของบรรณารักษศาสตร์³

จอห์น เอฟ ฮาร์วีย์ (John F. Harvey) ได้รวบรวมคำจำกัดความต่าง ๆ ของบรรณารักษศาสตร์ (Library Science) ไว้ เช่น บรรณารักษศาสตร์ คือการศึกษาวิชาชีพห้องสมุดสมัยใหม่ เป็นทั้งศิลปะและศาสตร์แขนงหนึ่งที่น่าคนและหนังสือมาพบกัน เพื่อให้เกิดผลดีที่สุด⁴

¹Jean Key Gates, Introduction to Librarianship, McGraw-Hill Series in Library Education (New York : McGraw-Hill Book Co., c 1968), p. 133.

²Gates, Introduction to Librarianship, 2d ed. McGraw-Hill Series in Library Education (New York : McGraw-Hill Book Co., c 1976), p. 3.

³H. Allen Whatley, A Survey of the Major Indexing and Abstracting Services for Library Science and Documentation (London : Library Association, 1966), p. 11.

⁴John F. Harvey, "Toward a Definition of International and Comparative Library Science," International Library Review 5 (July 1973): 292.

ในมาตรฐานสำหรับโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ ค.ศ. 1976 ของสหพันธ์สากลแห่งสมาคมห้องสมุด (IFLA - International Federation of Library Associations)¹ ได้ให้คำจำกัดความบรรณารักษศาสตร์ดังนี้

004324

Library Science คือการศึกษาหลักการและทักษะของกระบวนการและการทำงานในห้องสมุด เพื่อจัดอย่างมีระบบ ให้ได้ใช้ประโยชน์จากมรดกทางพุทธิปัญญา ซึ่งอยู่ในรูปแบบของการขีดเขียนและที่ใช้ในการขีดเขียน รวมทั้งเกี่ยวข้องกับการนำวัสดุเหล่านี้ไปให้ถึงมือผู้ใช้ และใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด โดยจัดให้มีความเหมาะสมระหว่างผู้ใช้กับวัสดุนั้น ๆ

Librarianship คือวิชาชีพซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดความรู้อย่างมีระบบในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งมวล และการเผยแพร่ความรู้เพื่อประโยชน์ของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของสังคม การส่งเสริมความรู้ที่มีอยู่เดิมและความรู้กระแสใหม่

บรรณารักษ์/ ผู้ปฏิบัติงานด้านข่าวสารต้องมีทักษะและความรู้ด้านบรรณารักษศาสตร์ (Library Science) งานบริการเอกสารและสารนิเทศศาสตร์ (Information Science) เพื่อจัดเตรียมบันทึกข้อเขียนต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ตามประเภทของบริการในแต่ละระดับที่จัดทำขึ้น²

คำจำกัดความที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ สะท้อนให้เห็นภาพสายงานของห้องสมุดอย่างชัดเจน ให้เห็นถึงความพยายามในทุกทางที่มุ่งจะปรับปรุงงานบริการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยการนำ

สถาบันวิทยบริการ

¹ในการประชุมสามัญประจำปี ค.ศ. 1976 เมื่อเดือนสิงหาคม ได้มีมติให้ตัดท้ายชื่อสหพันธ์ด้วยคำว่า and Institutions ดังนั้น จึงมีชื่อเต็มว่า International Federation of Library Associations and Institutions ส่วนชื่อย่อยังคงเดิม และกำหนดให้ใช้ชื่อย่อว่า IFLA เหมือนกันทุกภาษา

²"Standard for Library School, 1976," IFLA Journal 2 (1976) :

เทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้กับ เรื่องที่เกี่ยวข้องในแต่ละช่วงพัฒนาการของห้องสมุดและ
แหล่งข่าวสารทั้งหลาย เริ่มตั้งแต่การใช้เครื่องมือกลอย่างง่าย ๆ ไปจนถึงการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์
ซึ่งมีกลไกซับซ้อนขึ้น และให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดของบรรณารักษศาสตร์กับ
การอ่าน การติดต่อสื่อสาร การจัดพิมพ์ งานบริการเอกสารและกับสารนิเทศศาสตร์ งานบริการ
เอกสารนั้นเป็นวิธีการหนึ่งสำหรับถ่ายทอดและเผยแพร่สารนิเทศ (Information) ให้ไปถึงผู้ใช้
และให้มีการใช้มากขึ้นจะโดยวิธีใดก็ตาม ซึ่งในปัจจุบันจะหมายถึงวิธีใช้เครื่องจักรกลต่าง ๆ¹
ส่วนสารนิเทศศาสตร์เป็นการศึกษาว่ามนุษย์สร้างและใช้ประโยชน์ กับทั้งสื่อสารสารนิเทศทุกรูปแบบ
กันอย่างไร² ด้วยเหตุนี้ บรรณารักษศาสตร์จึงเพิ่มพูนขึ้นด้วยเนื้อหาใหม่ ๆ อยู่เป็นระยะ ๆ การ
ใช้คำคำว่า Library and Information Science ; Librarianship and Informa-
tion Science ; Librarianship and Documentation จึงได้ปรากฏแพร่หลายตามกระ
แสพัฒนาการของวิชาบรรณารักษศาสตร์ในขณะนี้

เนื้อหาของวาระกรรมทางบรรณารักษศาสตร์

ความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ที่มนุษย์จะแสวงหาได้นั้น มีขอบเขตกว้างขวางและมีปริมาณ
ไม่จำกัด อย่างไรก็ตาม ความรู้ทั้งหมดนี้อาจแบ่งเป็นหมวดหมู่ได้บ้าง วิธีแบ่งที่ผู้นิยมชมชอบมาก คือ
การแบ่งความรู้ทั้งหมด เป็น 3 สาขา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Sciences)
สังคมศาสตร์ (Social Sciences) และมนุษยศาสตร์ (Humanities)³ ในความรู้แต่ละสาขา

¹ แก้วมาศ ชาลิต, "ระบบสารนิเทศแห่งชาติ หรือระบบสารนิเทศภายในประเทศ"

(กรุงเทพมหานคร : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2520), หน้า 4.

² จ้อย นันทิวิชรินทร์, ม.ล., "อภิธานศัพท์," ใน สารนิเทศศาสตร์ ฉบับปฐมบท

(กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2522), หน้า 64.

³ วิทยุ วิศทเวทย์, "ปรัชญา ตรรกวิทยา จริยศาสตร์ และสุนทรียศาสตร์," ใน วิทยา-

ศาสตร์สังคม (กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย สถาบันสังคมศึกษาคณะบริหารศาสตร์, 2517), หน้า 258.

นี้สามารถกำหนดรายชื่อวิชาต่าง ๆ ที่อยู่ในขอบเขตได้ แต่บรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาใหม่ จึงยังต้องการการตีความอยู่อีกมากกว่าบรรณารักษศาสตร์เป็นศาสตร์หรือเป็นศิลป์¹ และควรจัดบรรณารักษศาสตร์อยู่ในความรู้สาขาใด

การจำแนกสาขาวิชาขององค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ-ยูเนสโก (UNESCO) กำหนดให้บรรณารักษศาสตร์อยู่ในสาขามนุษยศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยวิชาโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ ปรัชญา จิตวิทยา ศาสนศาสตร์ อักษรศาสตร์ และวิชาอื่นที่คล้ายคลึงกัน²

การจัดแบ่งประเภทวิชาต่าง ๆ อย่างกว้าง ๆ ในวารสารสาระสังเขปชื่อ Dissertation Abstracts International ซึ่งปรากฏในฉบับล่าสุดปี 1980 ใน Section A ภาคมนุษยศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ (Library Science) อยู่ในหมวดการสื่อสารและศิลปกรรม

การแบ่งสาขาวิชาตาม ISCED (International Standard Classification of Education) ซึ่งมี 10 สาขานั้น บรรณารักษศาสตร์ (Library Science) อยู่ในสาขาสังคมศาสตร์ ข้อ 3 คือการสื่อสารมวลชนและการเอกสาร (Mass Communication and Documentation)³

ในคู่มือแนะนำหนังสืออ้างอิงของสมาคมห้องสมุดอังกฤษและของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน จัดให้บรรณารักษศาสตร์อยู่ในเรื่องทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยหัวข้ออื่น ๆ อาทิ บรรณานุกรม สารานุกรม

¹ H.K. Majumdar, "Librarianship : A Science or an Art?" In Library Science Today, ed. by P.N. Kaula (Bombay : Asia Publishing House, 1965), pp. 348-350.

² สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, โครงการวิจัยสาขาวิชาสังคมศาสตร์ที่ผ่านการอนุมัติ โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2516-2519 (ม.ป.ท., ม.ป.ป.), ม.ป.น.

³ "การแบ่งสาขาวิชาตาม ISCED : (International Standard Classification of Education)" อุดมศึกษา 5 (มิถุนายน 2529) : 18-23.

วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล ต้นฉบับตัวเขียน สถาบันและสมาคม

วิชาบรรณารักษศาสตร์จึงจัดอยู่ที่ทั้งในสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และเรื่องทั่วไปซึ่งจะอยู่ในสาขาใดก็ตามขึ้นอยู่กับทัศนะหรือหลักการพิจารณา ว่าเริ่มจากจุดใดที่แวดล้อมวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์

"วรรณกรรม" ในที่นี้หมายความกว้างนิพนธ์ทำขึ้นทุกชนิด ไม่ว่าจะแสดงออกมาโดยวิธีหรือรูปอย่างใด เช่น สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ สิ่งบันทึกเสียง และหรือภาพอื่น ๆ³ วรรณกรรมเป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกความรู้และกิจกรรมของสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งมีสาระควรแก่การเก็บรักษาและนำมาใช้ประโยชน์

เนื้อหาของวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ อาจจัดลำดับและแบ่งประเภทได้ดังต่อไปนี้

ก. การแบ่งเนื้อหาอย่างกว้าง แบ่งออกเป็น

1. ความรู้พื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์ ประกอบด้วย 3 เรื่องย่อย ได้แก่ ประวัติและพัฒนาการของห้องสมุดและวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในแง่ข้อเท็จจริงและการตีความ เช่น รากฐานและบทบาททางวัฒนธรรม การศึกษา สังคมและ เศรษฐกิจ ตลอดจนการกำหนดหลักการ กฎระเบียบและปรัชญา ประวัติของหนังสือ ชนิด การพิมพ์ ลิขสิทธิ์ และการเผยแพร่เรื่องที่บันทึกไว้และ

¹A.J. Walford, ed., "Introduction," In Guide to Reference Material, vol. 1 : Science & Technology, 3d ed. (London : Library Association, 1973), p. v.

²Eugene P. Sheehy, comp., "Contents," In Guide to Reference Books, 9 th ed. (Chicago, Ill. : American Library Association, 1976), pp. v-viii.

³"พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521," ราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ 143 (18 ธันวาคม 2521) : 23.

เรื่องราวของบุคคลที่มีส่วนร่วมในแนวโน้ม ในขบวนการเคลื่อนไหวหรือในระยะเวลาหนึ่ง ๆ

2. หน้าที่ เทคนิค กิจกรรม และหลักการของห้องสมุด นับตั้งแต่การบริหารและการจัดการงานห้องสมุด การคัดเลือกและจัดหาวัสดุห้องสมุด การให้ผู้ใช้เข้าถึงวัสดุบันทึกโดยตรงและโดยผ่านบรรณานุกรม จนถึงการจัดทำบริการจ่ายรับ บริการอ้างอิงและข่าวสาร แนะนำการอ่าน เครื่องช่วยในการวิจัย การสอนวิธีใช้วัสดุและอุปกรณ์ห้องสมุด

3. อาชีพบรรณารักษ์ แบ่งออกเป็นความมุ่งหมาย กิจกรรม และบริการขององค์กรวิชาชีพ การเตรียมตัว เข้าสู่อาชีพบรรณารักษ์ ตลอดจนการขยายบริการห้องสมุดในด้านภูมิศาสตร์ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์และกฎหมายทุกแห่งทุกมุม¹

ข. การแบ่งเนื้อหาอย่างละเอียดตามขอบเขตของการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ แบ่งออกเป็น 8 แขนงใหญ่ต่อไปนี้

1. ภูมิหลัง ได้แก่ ประวัติห้องสมุด พัฒนาการหรือความเคลื่อนไหวในวงการ ประวัติของหนังสือ การพิมพ์ การผลิต การจำหน่าย ประวัติบรรณารักษ์ นักการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ ประวัตินักเขียนและงานประพันธ์ในค่านประ เนิ่นค่าผลงานประพันธ์นั้น ๆ ปรัชญาของบรรณารักษศาสตร์ สื่อมวลชนกับห้องสมุด การเซ็นเซอร์สิ่งพิมพ์

2. การจัดองค์การและการบริหารงาน ได้แก่ อาคาร ครุภัณฑ์และเครื่องใช้ต่าง ๆ กฎหมายห้องสมุด การจัดแผนกงานในห้องสมุด การสำรวจห้องสมุด ระบบห้องสมุด

3. ทรัพยากรหนังสือและวัสดุการอ่าน ได้แก่ การจัดทบท นโยบายการเลือกหนังสือ การสำรวจหนังสือและวัสดุการอ่านในห้องสมุด การประเมินค่าหนังสือ ศูนย์บรรณานุกรมและการเก็บรักษาสิ่งพิมพ์ การยืมระหว่างห้องสมุด การถ่ายเอกสาร หนังสือหายาก ต้นฉบับตัวเขียน สิ่งพิมพ์รัฐบาล หนังสือเฉพาะค่าน (Special Collections) แผนที่ รูปภาพที่สะสมไว้ในห้องสมุด

¹Gates, Introduction to Librarianship, pp. 133-134.

4. บริการแก่ผู้อ่าน เช่น บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และบริการข่าวสาร การวิเคราะห์สถิติการจ่ายรับ ห้องสมุดเคลื่อนที่ ตู้สมุด หรือห่อสมุด การบำบัดโรคโดยใช้หนังสือ การเล่านิทาน การสอนวิธีใช้ห้องสมุด นิทรรศการห้องสมุด การประชาสัมพันธ์

5. งานเทคนิครวมทั้งงานด้านบริการเอกสาร (Documentation) ได้แก่ วิธี การจัดหา การทำบัตรรายการและการทำแบบรวมศูนย์ การจัดหมู่หนังสือ หัวเรื่อง การทำกรรมนิ สาระสังเขป การใช้เครื่องจักรกลในการบอกดัชนี การจัดเก็บและการเรียกใช้ประโยชน์ การ เผยแพร่สิ่งพิมพ์ บริการข่าวสาร

6. บุคลากรและการศึกษาอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ ได้แก่ การจัดและบริหาร งานบุคคล การศึกษาบรรณารักษศาสตร์ การฝึกอบรมงานห้องสมุด

7. บรรณารักษศาสตร์สากล บรรณารักษศาสตร์เปรียบเทียบ บรรณารักษศาสตร์ใน ประเทศอื่น ๆ เช่น ห้องสมุดสำนักข่าวสารของประเทศต่าง ๆ ยูเนสโก สหพันธ์สากลแห่งสมาคม ห้องสมุดและสถาบัน

8. วิธีการวิจัยและประเมินค่า¹

ค. การแบ่งเนื้อหาอย่างละเอียดตามแผนการจัดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์เป็นเพียงหมู่ย่อย 020 โหนดใหญ่ 000 อันเกี่ยวกับสาร วิทยาหรือเรื่องเบ็ดเตล็ดทั่วไป ในหมู่ย่อยนี้ประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ห้องสมุดและสังคม ได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างห้องสมุดและสถาบันการศึกษา พัฒนาการและความร่วมมือระหว่างห้องสมุด การส่งเสริมห้องสมุด ห้องสมุดและรัฐบาล

2. วัสดุอุปกรณ์ของห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ ในเรื่องที่ตั้ง การวางแผนอาคาร ขึ้นวางหนังสือ ห้องอ่านหนังสือ ห้องอื่น ๆ แสงสว่าง การปรับอากาศ อุปกรณ์และเครื่องตกแต่ง

¹สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, "การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์" ใน บรรณารักษ์ 20 (กรุงเทพฯ นคร : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 152-155.

3. บุคลากรและอัตรากำลัง เช่น การบริหารงานห้องสมุด คู่มือการปฏิบัติงาน
4. ระเบียบการใช้ห้องสมุด รวมทั้งการยืมระหว่างห้องสมุด
5. การดำเนินงานห้องสมุด นับตั้งแต่การเลือกและการจัดหา บริการจ่ายรับ จนถึง การซ่อมและ เย็บเล่ม
6. ห้องสมุดเฉพาะ
7. ห้องสมุดประเภทอื่น ๆ เช่น ห้องสมุดส่วนบุคคล ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุด และบริการแก่บุคคลเฉพาะกลุ่ม ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย
8. การอ่านและเครื่องช่วยการอ่าน ได้แก่ บทวิจารณ์หนังสือ การอ่านของเด็กและวัยรุ่น การอ่านเพื่อให้ข่าวสาร เพื่อการบันเทิงและพัฒนาตน ความสนใจในการอ่าน
9. การบริการเอกสาร การรวบรวมและการจัดทำรายละเอียดเพื่อให้บริการ ได้แก่ การจัดทำสารบัญชืและตราชณี การเก็บ การค้นและการนำข่าวสารออกมาใช้ประโยชน์โดยใช้เครื่องจักรกล การบริการเอกสารเฉพาะวิชา¹
- ง. การแบ่งเนื้อหาอย่างละเอียดตามแผนการจัดหมู่หนังสือระบบห้องสมุดรัฐบาลอเมริกัน
วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์อยู่ในหมวด 2 แบ่งออกเป็น 5 เรื่อง ดังนี้
  1. หนังสือโดยทั่วไป เป็นประวัติของหนังสือและการทำหนังสือ
  2. การเขียน เช่น ลายมือ การพิมพ์ดีด คำย่อ ชวเลข รหัสลับ การเขียนซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า
  3. อุตสาหกรรมหนังสือและการค้า ได้แก่ การพิมพ์ การเย็บเล่มหนังสือ การขาย และการจัดพิมพ์ อิทธิฤทธิ์

¹Melvil Dewey, Dewey Decimal Classification and Relative Index

4. ห้องสมุด ประกอบด้วย เรื่องหนังสือในห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ เช่น กฎหมายห้องสมุด การจัดการและการบริหาร สถาปัตยกรรม บุคลากร การเงิน ทรัพย์สิน ห้องสมุดสาขา ห้องสมุดเคลื่อนที่ ประชาสัมพันธ์ รายงานของห้องสมุด ประวัติและสถิติ

5. บรรณานุกรม ได้แก่ เรื่องนิรนามและนามแฝง บรรณานุกรมแห่งชาติ บรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง และบรรณานุกรม เฉพาะบุคคล¹

จ. การแบ่งเนื้อหาอย่างละเอียดตามระบบซีอาร์ของยูเนสโก เรื่องราวข่าวสาร ห้องสมุดและหอจดหมายเหตุ จัดอยู่ในหมวด Z ดังนี้

1. ข่าวสาร (Information)

2. บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เริ่มต้นด้วยเรื่องประวัติห้องสมุดและสารนิเทศ ปรัชญา นโยบายและพัฒนาการ การวางแผนและการบริหารงาน บุคลากร วิชาชีพ การฝึกอบรม การดำเนินงาน การส่งผ่านสารนิเทศ การลงรายการเอกสาร การจัดเก็บ การเรียกใช้สารนิเทศ การประเมินระบบสารนิเทศ ระบบห้องสมุดและสารนิเทศ ห้องสมุดต่าง ๆ (ซึ่งจำแนกย่อยละเอียดมาก) บริการสารนิเทศ และสิ้นสุดลงด้วยเรื่องการส่งเสริมผู้ใช้สารนิเทศในด้านการเผยแพร่เอกสารและการประชาสัมพันธ์

3. หอจดหมายเหตุ²

ฉ. การแบ่งเนื้อหาอย่างละเอียดตามร่างแผนการจัดหมู่ของคณะวิจัยการจัดหมู่สมาคมห้องสมุดอังกฤษ (Library Association - LA)

คณะวิจัยการจัดหมู่ (Classification Research Group) ได้จัดทำร่างแผนการจัดหมู่วิชาบรรณารักษศาสตร์ (Classification of Library Science) ขึ้น ใน ค.ศ. 1965

¹Library of Congress, Classification Class Z, Bibliography and Library Science 4th ed. (Washington, D.C., 1959), pp. vii-ix.

²Jean Aitchison, comp., Unesco Thesaurus (Paris : Unesco, c 1977), 1 : 272-290.

โดยแบ่งเนื้อหาของวาระกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ออกเป็น 2 ส่วน คือ เรื่องหลัก (Core Subjects) ได้แก่ เนื้อหาวิชาบรรณารักษศาสตร์ล้วน ๆ กับเรื่องเสริมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ("Fringe" Subjects)

ต่อมา เมื่อคณะวิจัยการจัดหมู่ได้ขยายเรื่องให้ครอบคลุมขอบเขตของวาระกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ซึ่งขยายตัวอย่างกว้างขวาง ร่างแผนการจัดหมู่จึงเปลี่ยนชื่อเป็นการจัดหมู่วิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ (Classification of Library and Information Science) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เรื่องหลัก คือ บรรณารักษศาสตร์ ได้แก่ เรื่องห้องสมุดและผู้ใช้ห้องสมุดประเภทพิเศษ (จำแนกละเอียดตามประเภทของห้องสมุด) การใช้ห้องสมุดและวัสดุห้องสมุด การจัดองค์กรและบริหารงาน บริการแก่ผู้อ่าน กระบวนการทางเทคนิคและบริการ การเก็บและการเรียกใช้สารนิเทศ

2. เรื่องเสริม เช่น การสื่อสาร การส่งผ่านและการถ่ายทอดข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โทรคมนาคม ความรู้และการเรียนรู้ การศึกษา การวิจัย พิธีอภิมหัท จดหมาย เหตุ การอ่าน การเขียน บรรณานุกรม การพิมพ์ การจำหน่ายหนังสือ และวัสดุที่ไม่ใช่สิ่งตีพิมพ์

สรุปได้ว่า บรรณารักษศาสตร์มีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมการศึกษาวาระกรรมในทุกสาขาวิชา และการจัดบริหารงานทุกด้านของห้องสมุดทุกประเภท¹ วาระกรรมทางบรรณารักษศาสตร์มีเนื้อหาในส่วนที่เป็นความรู้ทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ซึ่งครอบคลุม เนื้อหาต้นสารนิเทศศาสตร์และการบริการเอกสาร กับเนื้อหาของแขนงวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สังคมวิทยา จิตวิทยา ทฤษฎีการสื่อสาร เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ การถ่ายทอดข้อมูล การใช้เครื่องจักรกลในการแปล

¹ "ถ้ากล่าวถึงงานสังสัมพันธ์บรรณารักษ์ ในโอกาสครบรอบ 20 ปี ของแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ ของคณะศึกษาศาสตร์," ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์ 4 (กรกฎาคม 2518) : 6.

ทฤษฎีการศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาชุมชน ตลอดจนการทำตรรกะและสาระสังเขปสิ่งพิมพ์¹
ชนิดของวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์

ความรู้ต่าง ๆ ที่มนุษย์คิดค้นสร้างขึ้นและได้บันทึกไว้ในรูปสัญลักษณ์หลากหลายนั้น สามารถ
จำแนกออกเป็นชนิดของวรรณกรรม ซึ่งผิดแผกกันไปบ้างตามจุดมุ่งหมายและการใช้ เช่น เป็นปรัชญา
และทฤษฎี การศึกษาและการสอน สารานุกรม สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง งานรวม เป็นต้น

วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์มีแบบของการเขียนที่สอดคล้องกับเนื้อหาในทำนอง
เดียวกัน ได้แก่ เรื่องเชิงสืบประวัติ ความเรียง หนังสือชุด ชีวประวัติ รายงาน การศึกษาเฉพาะ
กรณี วิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาชั้นสูง กฎหมาย มาตรฐานและคู่มือ วัสดุการสอน (ประกอบด้วย
ตำราเรียน หลักสูตร ข้อปัญหา โสตทัศนวัสดุและอื่น ๆ ที่มีใช้หนังสือ, รายงานการประชุม ประมวล
สถิติ หนังสืออ้างอิงต่าง ๆ และวารสารวิชาชีพ²)

หากจำแนกชนิดของวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ตามความสำคัญของแหล่งเอกสาร
ที่มา จะจัดแบ่งได้เป็น เอกสารต้นเรื่อง / ปฐมภูมิ (Primary Sources) และเอกสารรองลง
ไป / ทุติยภูมิ (Secondary Sources)

เอกสารปฐมภูมิได้แก่

1. เอกสารที่จัดทำภายในห้องสมุด เช่น รายงานของฝ่ายต่าง ๆ บันทึกของคณะ-
กรรมการ ฯลฯ
2. เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการใช้ภายนอกห้องสมุด เช่น เรื่องราวที่พิมพ์เกี่ยวกับ
อาคารใหม่ การปฏิบัติงานประจำ เรื่องใหม่หรือการเปลี่ยนแปลงงานที่กระทำอยู่

¹ Jean Kindlin, and June Engle, "Library School Libraries,"
Encyclopedia of Library and Information Science 16 (1975) : 8.

² Gates, op, cit, pp. 134-135.

3. ความพยายามที่เกิดจากข้อ 1 และ 2 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีมากขึ้น
4. รายงานการวิจัยและหนังสือชุด (Monographs)

เอกสารทุติยภูมิ¹ ได้แก่

1. บรรณานุกรมของวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์
2. หนังสือชุดหรือหนังสือดาราที่เกี่ยวข้องกับงานประจำเพียงอย่างเดียว
3. หนังสือคู่มือ พจนานุกรม นามานุกรม สารานุกรม

เอกสารประเภทที่สาม/ตติยภูมิ (Tertiary Sources) ได้แก่ รายชื่อต่าง ๆ เช่น รายชื่อที่ตั้ง รายชื่อตราชนิ และสารระดังเซป หนังสือแนะนำวรรณกรรม (Guides) ซึ่งมีขอบเขตที่แคบกว่าเอกสารที่จัดว่าเป็นบรรณานุกรม¹

ในการประชุมประจำปีของสถาบันบัณฑิตบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยชิคาโก ค.ศ. 1941 ราล์ฟ บีลส์ (Ralph Beals) ได้วิจารณ์ลักษณะทั่วไปของวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ว่ามี 3 ชนิด ได้แก่

ข่าวดีต่าง ๆ (Glad Tidings) ซึ่งเป็นข้อเขียนส่วนมากในวารสารของบรรณารักษศาสตร์ แบ่งออกเป็นบทความที่คาดคะเนเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ อาจจะ หรือควรจะเป็นจริงเกี่ยวกับ ... และประกาศแจ้งเรื่องต่าง ๆ

"พยานหลักฐาน" (Testimony) เป็นเรื่องราวในอดีตที่ออกมาในรูปแบบอเล่าของบุรุษที่หนึ่ง พหูพจน์ ว่าเราได้คิด เราได้พยายาม เราได้ประสบความสำเร็จในเรื่องนี้หรือเรื่องนั้นอย่างไร ... ["พยานหลักฐาน" นี้ ราล์ฟ ชอว์ (Ralph Shaw) ได้วิจารณ์ว่าเป็นวรรณกรรมประเภท "ข้าพเจ้าดำเนินงานห้องสมุดที่ดีได้อย่างไร"]

¹ R. Northwood Lock, "Professional Literature : An Appreciation,"

In Manual of Library Economy (London : Clive Bingley, 1977), pp. 432-

งานวิจัย (Research) มิได้จำกัดเฉพาะการศึกษาสถิติต่าง ๆ¹

28 ปีต่อมา อีริก มูน (Eric Moon) อดีตบรรณาธิการวารสาร Library Journal ได้สะท้อนประสบการณ์ 9 ปีของตำแหน่งนี้ว่า ปริมาณของวรรณกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวารสารจำนวนมากไม่ได้มีเนื้อหาใหม่ และมักจะกล่าวซ้ำในสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องกล่าวอีกแล้ว²

วรรณกรรมเล่มสำคัญทางบรรณารักษศาสตร์

วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์น่าจะได้เกิดขึ้นพร้อมกับการจัดตั้งห้องสมุดเก่าแก่ในประวัติศาสตร์ยุคโบราณ ยกย่องกันว่า The Advis pour Dresser une Bibliathèque (Advice on Establishing a Library) ซึ่งเรียบเรียงในปี ค.ศ. 1627 โดย กาเบรียล นูเด (Gabriel Naudé) ผู้ได้รับแต่งตั้งให้บริหารงานห้องสมุดมาซารีน (Mazarine) ณ กรุงปารีสนั้น เป็นงานเขียนด้านบรรณารักษศาสตร์สมัยใหม่เล่มแรก และได้มีผู้แปลหนังสือเล่มนี้เป็นภาษาอังกฤษ เมื่อ ค.ศ. 1661 เข้าใจว่าจะเป็นวรรณกรรมชิ้นสำคัญที่มีอิทธิพลต่อนักสะสมผู้มั่งคั่งและนักปราศรัยสมัยฟื้นฟู (Restoration period) ของยุโรปเป็นอย่างมาก³

¹Dianne J. Ellsworth, and Norman D. Stevens, ed. Landmarks of Library Literature 1876-1976 (Metuchen, N.J. : the Scarecrow Press, 1976), pp. 1-2.

²Eric Moon, "The Library Press," Library Journal 94 (November 15 1969) : 4105.

³Ralph Halstead Paker, "Library Science," The New Encyclopaedia Britannica 10 (c 1974) : 867.

วรรณกรรมเล่มสำคัญจำแนกตาม เกณฑ์ที่วางไว้ นึ่งออกเป็นบรรณานุกรมของวรรณกรรม
วรรณกรรมเล่มสำคัญในทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และวรรณกรรมเล่มสำคัญในทัศนะของกลุ่มบุคคล

1. บรรณานุกรมของวรรณกรรมเล่มสำคัญ

ความพยายามที่จะคัด เลือกและ เสนอรายชื่อวรรณกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติ
งานของบรรณารักษ์มีอยู่ในตัวอย่างหนังสือคู่มือ 3 เล่ม ได้แก่

ก. Manual of Library Economy ฉบับพิมพ์แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 7 ค.ศ.
1961 ประกอบด้วยเรื่อง 40 หัวข้อ ซึ่งรวมวรรณกรรมไว้ประมาณ 430 รายการ เช่น บรรณา-
นุกรม 3 รายการ วารสาร 36 รายชื่อ หนังสืออ้างอิง 9 รายการ การสำรวจและรายงานห้อง
สมุด 7 รายการ เป็นต้น¹

ข. Guide to Reference Books ของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่
9 ค.ศ. 1976 รวบรวมวรรณกรรมที่ตีพิมพ์ในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในหัวข้อวรรณกรรมนามานุกรมมีทั้งสิ้น 215 รายการ แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่
งานทั่วไป (GENERAL WORKS) มี 94 รายการ แหล่งทรัพยากรห้องสมุด (LIBRARY RESOURCES)
มี 24 รายการ และบรรณารักษศาสตร์มี 97 รายการ

Mann, Margaret. Introduction to Cataloging and the Classifica-
tion of Books. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 ค.ศ. 1943 เป็นหนังสือเล่มเดียวที่ได้รับคำยกย่องว่าเป็น
ตำรามาตรฐาน (Standard Text)

¹James Duff Brown, "Professional Literature," In Manual of
Library Economy, completely rewritten by R. Northwood Lock, 7th ed.
(London : Grafton, 1961), pp. 242-256.

Wheeler, Martha Thorne. Indexing; Principles, Rules and Examples ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 5 ค.ศ. 1957 ได้รับคำยกย่องว่าเป็นคู่มือที่ดีเยี่ยม (Excellent Manual)

Hutchins, Margaret. Introduction to Reference Work (ค.ศ. 1944) ได้รับคำยกย่องว่าเป็นหนังสือดี ส่วนหนังสือของ William A. Katz พิมพ์เมื่อ ค.ศ. 1969 ในชื่อเหมือนกันเล่มที่ 2 ได้รับคำยกย่องว่าเป็นตำราพื้นฐานสำหรับการศึกษาเรื่องหนังสืออ้างอิง¹

ค. Guide to Reference Material ของสมาคมห้องสมุดอังกฤษฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 ค.ศ. 1977 รวบรวมหนังสือและบรรณานุกรมทั่วโลกซึ่งส่วนมากจัดพิมพ์ในช่วง 10 ปีนี้ แต่ก็เน้นหนังสือของสหราชอาณาจักรมาก ทั้งหมดมีประมาณ 440 รายการ แบ่งเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ บรรณารักษศาสตร์ ห้องสมุดต่าง ๆ หนังสือสำหรับห้องสมุดและการอ่านของเด็ก ซึ่งจำแนกเป็น 29 B และ 5 หัวข้อย่อยตามลำดับ

เท่าที่ตรวจพบ หนังสือชื่อ Handbook of Special Librarianship and Information Work ของ W.E. Batten ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 ค.ศ. 1975 โดย Aslib เป็นเล่มเดียวที่ได้รับคำยกย่องว่าเป็นผลงานมาตรฐานในประเภทห้องสมุดเฉพาะ²

2. วรรณกรรมเล่มสำคัญในทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ก. วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์เล่มสำคัญ ๆ 10 เล่ม ในทัศนะของ ราล์ฟ เฮลสเต็ด บาร์เกอร์ คณบดีโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมิสซูรี ทั่วโลกสมัย ได้แก่

¹Eugene P. Sheehy, comp., "Librarianship and Library Resources," In Guide to Reference Books, 9th ed. (Chicago, Ill.: American Library Association, 1976), pp. 61-97.

²A.J. Walford, ed., "Librarianship, Libraries," In Guide to Reference Material, vol.3 : Generalities, Languages, The Arts and Literature, 3rd ed. (London : Library Association, 1977), pp. 52-95.

Butler, Pierce. An Introduction to Library Science (ค.ศ. 1961) ซึ่งพิมพ์ครั้งแรกในปี 1933 มีคุณค่าในฐานะเป็นหนังสือที่ชี้แจงศาสตร์ของวิชานี้ได้ดีที่สุดในเล่มหนึ่ง

Shera, Jesse H. Libraries and the Organization of Knowledge (1965) เป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งซึ่งเรียบเรียงเสนอเรื่องปรัชญาของบรรณารักษศาสตร์ได้อย่างลุ่มลึก

Dunkin, Paul S. Cataloging U.S.A. (1967) ได้อภิปรายการดำเนินงานเทคนิคด้านต่าง ๆ โดยเน้นการฝึกหัดลงบัตรรายการเป็นพิเศษ

Immaroth, John P. A Guide to Library of Congress Classification (1968) นับเป็นหนังสือเล่มแรกที่ยกอธิบายแผนการจัดหมู่ระบบห้องสมุดรัฐอเมริกันอย่างลึกซึ้ง

Carter, Mary D., and Bank, Wallace J. Building Library Collections ฉบับพิมพ์แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 (1969) ถือว่าเป็นตำราด้านกระบวนการคัดเลือกและจัดหาวัสดุห้องสมุดที่ดีเล่มหนึ่ง

Foskett, D.J. Information Service in Libraries. ฉบับพิมพ์แก้ไขครั้งที่ 2 (1967) ผู้นำปรัชญาที่ขัดแย้งกันในเรื่องบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าให้เป็นที่สนใจของคนจำนวนมากได้ ซึ่งก็เช่นเดียวกับวรรณกรรมเชิงประวัติศาสตร์ที่ก้าวหน้าไปอีกของ Samuel Rothstein ชื่อ The Development of Reference Services Through Academic Traditions, Public Library Practice, and Special Librarianship (1955)

Wasserman, Paul. The Librarian and the Machine. (1964) ให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ และเขียนเกี่ยวกับห้องสมุดในท่วงทำนองง่าย ๆ ไม่เป็นวิชาการจนเกินไป

Wheeler, J.L., and Goldher, H. Practical Administration of Public Libraries (1962)

Wilson, L.R. The University Library ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 (1956)

(1956) เป็นหนังสือ 2 เล่มที่มีอิทธิพลมากในด้านการบริการงานห้องสมุด¹

ข. วรรณกรรมเฉพาะระดับห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีคุณค่า มีบทบาทสำคัญและแสดงลักษณะที่เด่นในด้านต่าง ๆ โดยการเลือกสรรของศาสตราจารย์ เดวิด เกเซอร์ โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยอินเดียนา เนื่องในวาระเฉลิมฉลองหนึ่งศตวรรษของวงการห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์อเมริกัน เรียงตามลำดับปีที่จัดพิมพ์เผยแพร่ มีอยู่ 20 รายการ ดังนี้

1) หนังสือตำราที่เข้าขั้นระดับมาตรฐาน

Lyle, Guy R. Administration of the College Library.

New York : Wilson, 1944; 1949; 1961; 1974.

(2d 4th ed.)

Wilson, Louis R., and Tauber, M. The University

Library. Chicago : Univ. of Chicago Pr., 1945.

; 2d ed. New York : Columbia Univ. Pr., 1956.

Rogers, Rutherford D., and Weber, D. University

Library Administration. New York : Wilson, 1971.

Veit, Fritz. Community College Library. Greenwood Pr.,

1975.

2) เอกสารมาตรฐานและสถิติต่าง ๆ

"Standards for College Libraries." College & Research Libraries 20 (July 1959) : 274-280.

_____. College & Research Libraries News 36 (Oct. 1975) : 277-279.

¹Parker, op. cit. : 875.

Downs, Robert B. University Library Statistics.

Washington, D.C.: Association of Research Librarians,
1969.

3) รายชื่อหนังสือสำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัย

Lyle, Guy R. Classified List of Periodicals for the
College Library. Boston : Faxon, 1934; 1938;
1948.

Farber, Evan I. Classified List of Periodicals for the
College Library. 4th ed. Boston : Faxon, 1957;
5th ed. 1972.

Mohrhardt, Foster E., comp. List of Books for Junior
College Libraries. Chicago : American Library
Assn., 1937.

Firie, James W. Books for Junior College Libraries.
Chicago : American Library Assn., 1969.

4) หนังสืออ้างอิง

Kroeger, Alice B. Guide to the Study and Use of Reference
Books. Boston : American Library Assn., 1902; 2d
ed. 1908.

Mudge, Isadore Gilbert. Guide to Reference Books, 3d
ed. Chicago : American Library Assn., 1917; 1923;
1929; 1936. (4th-6th ed.)

Winchell, Constance M. Guide to Reference Books. 7th ed.
Chicago : American Library Assn., 1951; 8th ed.
1967.

Sheehy, Eugene P. Guide to Reference Books. 9th ed.

Chicago : American Library Assn., 1976.

5) หนังสือเกี่ยวกับอาคารห้องสมุด

Metcalf, Keyes D. Planning Academic and Research

Library Buildings. New York : McGraw-Hill, 1965.

Ellsworth, Ralph E. Academic Library Buildings.

Boulder, Colo. : Colorado Associated Univ. Pr.

1973.

6) วารสารสำคัญ

College & Research Libraries. vol. 1 -, 1939-

Journal of Academic Librarianship. vol. 1-, 1975-

7) การสำรวจต่าง ๆ

Erickson, E. Walfred. College and University Library

Survey, 1938-1952. Chicago : American Library

Assn., 1961.

Booz, Allen & L. Hamilton, Inc. Organization and

staffing of the Libraries of Columbia University.

Westport, Conn. : Bedgrave Information Sources,

1973.¹

---

¹David Kaser, "A Century of Academic Librarianship, As Reflected in Its Literature," College & Research Libraries 37 (March 1976) : 110-127.

หากเปรียบเทียบ เฉพาะวรรณกรรมด้านห้องสมุดมหาวิทยาลัยในทัศนะของปาร์เกอร์และ
เกเซอร์ ปรากฏว่ามีอยู่เพียง 1 เล่ม ซึ่งตรงกัน คือ The University Library ฉบับพิมพ์
ครั้งที่ 2 ปี ค.ศ. 1956 ของทูลย์ อาร์ วิลสัน

3. วรรณกรรม เล่มสำคัญในทัศนะของกลุ่มบุคคล

สำหรับวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ชิ้นสำคัญอื่น ๆ ที่มีใช้เป็นหนังสือเล่ม ได้มี
ผู้พยายามจัดประเภทและสรุปคุณลักษณะพิเศษ ดังเช่นที่โคแอนน์ เจ เอลดส์เวธ และนอร์มัน ส
สดีเวน ได้รวบรวมไว้ในหนังสือชื่อ Landmarks of Library Literature, 1876-1976
ใช้วิธีการที่น่าเชื่อถือโดยตรวจสอบรายการจากบรรณานุกรม Cannon's Bibliography
of Library Economy, 1876-1920 และจาก Library Literature ทั้งส่งเรื่องให้บุคคล
ชั้นนำในวิชาชีพนี้รวม 75 คน ช่วยคัดเลือก ได้มา 40 รายการ ดังนี้

1. บทความซึ่งก่อให้เกิดกระแสวิचारณ์ในช่วงที่ตีพิมพ์บทความนั้นหรือมีอิทธิพล
สำคัญที่เห็นเด่นชัดต่อบรรณารักษศาสตร์อเมริกัน ตัวอย่าง

Osborn, Andrew D. "The Crisis in Cataloging."

Library quarterly 11 (Oct. 1941) : 393-411.

2. บทความที่เขียนโดยบรรณารักษ์ที่มีชื่อเสียง ผู้ได้แสดงปรัชญาหรือทัศนะที่คมคาย
เป็นพิเศษ ตัวอย่าง

Shaw, Ralph R. "From Fright to Frankenstein."

D.C. Libraries 24 (Jan. 1953) : 6-10.

3. บทความ คำวิจารณ์ บทบรรณาธิการ หัวข้อหรือแก่นเรื่องเด่น ๆ ตัวอย่าง

Kunitz, Stanley. "The Spectre at Richmond

(editorial)." Wilson Library Bulletin (May
1936).

4. เอกสารหรือรายงานชิ้นสำคัญ ๆ ตัวอย่าง

Public Libraries in the United States, 1876.¹การควบคุมวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์

นับตั้งแต่มีการจัดตั้งโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1887 วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ได้เพิ่มปริมาณมากขึ้นอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถกำหนดเป็นตัวเลขที่แน่นอนได้ บ้างว่าเอกสารทางบรรณารักษศาสตร์มีจำนวน 10,000 รายการต่อปี บ้างว่าถ้าเลือกสรรแล้ว เอกสารน่าจะมีประมาณ 6,000 รายการ² และในช่วง 10 ปี นับจาก ค.ศ. 1960 เป็นต้นมา วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ตกเป็นเป้าโจมตีอย่างรุนแรง ว่ามีท่วงทำนองการเขียนที่ไม่น่าอ่าน เสนอเนื้อหาซ้ำซากยืดยาวน่าเบื่อ ขาดการมองอย่างเป็นสหวิทยาการและขาดหลักพยานทางการวิจัย คำวิจารณ์เหล่านี้ได้กระตุ้นให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในวงการห้องสมุดและวงการศึกษาคือสำนักพิมพ์และองค์การต่างประเทศได้จัดประชุม สัมมนา อภิปราย เพื่อแก้ปัญหา คิดหาวิธีการ ให้ข้อเสนอแนะในการควบคุมวรรณกรรมทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ทุกระดับ

การควบคุมวรรณกรรมในด้านปริมาณเป็นความพยายามโดยผ่านบริการอ้างอิงระดับทุติยภูมิ (Secondary Services) เป็นส่วนใหญ่ วิธีการอื่น ๆ แม้จะมุ่งเสริมคุณภาพของการผลิตวรรณกรรมชนิดต่าง ๆ ตลอดจนจนถึงการเก็บรวบรวมและการนำออกมาใช้ประโยชน์ให้ดียิ่งขึ้นนั้น ย่อมเกี่ยวข้องกับปรับปรุงเนื้อหาภายใน ฉะนั้น วิธีการควบคุมวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ทั้งสองด้าน

¹ Ellsworth and Stevens, op. cit., pp. 4-5.

² L.J. Taylor, "Library Science Literature : Some Problems of Information About Information, "Aslib Proceedings 23 (September 1971) :

ในระดับหนึ่งจึงได้แก่การจัดทำบรรณานุกรม การจัดทำครรชนีและสาระสังเขป. การจัดประชุม-สัมมนาอภิปราย การจัดตั้งศูนย์วิจัยและแหล่งรวบรวมวรรณกรรม และการมอบรางวัลวรรณกรรม และ เงินทุนต่าง ๆ

1. การจัดทำบรรณานุกรม

บรรณานุกรมนับ เป็นรูปแบบการควบคุมวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุด ในระยะแรก ๆ จะมีขอบเขตครอบคลุมเนื้อหาทุกด้านรวม ๆ กัน อาจมีระยะเวลากำหนดไว้ เช่น ทุก 5 ปี 10 ปี การจัดทำบรรณานุกรมมักจะมีข้อบกพร่องและมีปัญหาเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งพิมพ์ซึ่งไม่ตรงกับชื่อหนังสือ มีความล่าช้าในการจัดพิมพ์ รวบรวมสิ่งพิมพ์ได้ไม่ครบถ้วน บางครั้งต้องเลือกเก็บสิ่งพิมพ์บางประเภท ปัจจุบันบรรณานุกรมเฉพาะ เรื่องทางบรรณารักษศาสตร์ก็เริ่มมีการจัดทำมากขึ้น เช่น African Libraries, Book Production and Archives; List of References (1962) ของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน A Guide to Research in American Library History (1968) ของ M.H. Harris และ Bibliography on Oral History (1971) ของ M.J. Wasserman

2. การจัดทำครรชนี

การจัดทำครรชนีวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์พัฒนามาจากการทำรายชื่อบรรณานุกรม กล่าวคือ เมื่อ H.G.T. Cannons ได้รวบรวมบทความในวารสารภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับการจัดดำเนินงานในห้องสมุด การพิมพ์ ดิจลิทรี บรรณานุกรมและอื่น ๆ ในช่วง ค.ศ. 1876 จนถึง ค.ศ. 1920 ได้จัดลำดับบทความตามประเภทของเรื่องไว้ในหนังสือชื่อ Bibliography of Library Economy : A Classified Index to the Professional Periodical Literature Relating to Library Economy, Printing, Methods of Publishing, Copyright, Bibliography etc, from 1876 to 1920 ซึ่งจัดพิมพ์โดยสมาคมห้องสมุดอเมริกัน เมื่อ ค.ศ. 1927 ต่อมาใน ค.ศ. 1934 สมาคมห้องสมุดอังกฤษจัดพิมพ์ผลงานของ M. Burton และ M.E. Vosburgh ที่รับช่วงงานของ Cannons โดยรวบรวมรายชื่อหนังสือทางบรรณารักษศาสตร์ จนถึงปี 1930 ไว้ในหนังสือชื่อ A Bibliography of Librarianship :

Classified and Annotated Guide to the Library Literature of the World

ในช่วงเวลาี่เองได้มีการจัดทำบรรณนิเวศกรรมทางบรรณารักษศาสตร์อย่างแท้จริงขึ้นใน Library Literature

Library Literature เป็นบรรณนิเวศกรรมที่เก่าแก่และละเอียดที่สุดของบรรณนิเวศกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ มีประวัติจัดทำโดย "สมาชิกอาวุโตะกลม" (Junior Members Round Table) แห่งสมาคมห้องสมุดอเมริกัน เพื่อจะบันทึกวรรณกรรมในชุด Bibliography of Library Economy ปี 1876-1920 ต่อมาในปี 1921-1932 โดยจัดพิมพ์เมื่อ ค.ศ. 1934 มีคำวิจารณ์ว่าขอบเขตนั้นจำกัดเฉพาะวรรณกรรมที่เป็นภาษาอังกฤษและเกี่ยวกับงานเทคนิคมากเกินไป ใน ค.ศ. 1933 บริษัทสำนักพิมพ์วิลสัน ได้เป็นผู้จัดทำบรรณนิเวศกรรมนี้จึงขยายเนื้อหาให้กว้างขวางขึ้น Library Literature ปี ค.ศ. 1933-1935 จึงได้มีสาระสังเขปของบทความภาษาต่างประเทศ และได้ออกฉบับรวมเล่มเป็นรายปีเมื่อ ค.ศ. 1936

ในช่วงปี 1940 ได้รวมหนังสือทางบรรณารักษศาสตร์ รายงานประจำปีของห้องสมุด และวิทยานิพนธ์ของโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ด้วย เริ่มจัดทำบรรณนิเทศน์บทความ (Annotations) แล้วลดความยาวของสาระสังเขปลง Library Literature เริ่มออกเป็นรายครึ่งปีเมื่อ 1939 แล้วเปลี่ยนเป็นราย 3 เดือนตั้งแต่ 1955-1968 คือในเดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และธันวาคม มีฉบับเข้าเล่มรวม 1 ปี และ 3 ปี จนถึงปี 1969 แล้วเริ่มจัดทำฉบับเข้าเล่มรวม 1 ปี และ 2 ปี จนถึงปัจจุบัน

ใน ค.ศ. 1958 Library Literature ก็ไม่มีบรรณนิเทศน์และสาระสังเขป มีแต่บรรณนิเวศน์ ๆ และได้เพิ่มโสตทัศนวัสดุแทน ตั้งแต่ฉบับกุมภาพันธ์ 1972 ได้เพิ่มรายชื่อเอกสารด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ของศูนย์สนเทศ อีริค (ERIC Clearing House) ด้วย

ตั้งแต่ปี 1969 Library Literature เริ่มจัดพิมพ์เป็นราย 2 เดือนชื่อรอง (Sub-Title) ของ Library Literature ในแต่ละช่วงเวลา สะท้อนพัฒนาการของเนื้อหา

วิชาบรรณารักษศาสตร์ได้เป็นอย่างดี เช่น จากปี 1949-1961 ใช้ว่า "An author and subject Index.... on library science and librarianship" ตั้งแต่ปี 1967 จนถึงปัจจุบัน ใช้ว่า "An Index to Library and Information Science" Library Literature ครอบคลุมวารสารจำนวน 160-175 รายชื่อ และเริ่มจากฉบับเดือนกุมภาพันธ์ 1980 ได้เพิ่มจำนวนวารสารที่นำมาทำดัชนีอีก 15 รายชื่อ รวมเป็นวารสารประมาณ 200 รายชื่อ เป็นวารสารที่ตีพิมพ์ในประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ อนึ่ง จำนวนวารสารและข่าวสารทางบรรณารักษศาสตร์ที่รวบรวมไว้ใน Ulrich's International Periodicals Directory... 1977-1978 นั้น พบว่ามีประมาณ 1,000 รายชื่อ ซึ่งเพิ่มจากเล่มปี 1975-1976 (มี 735 รายชื่อ) ถึง 265 รายชื่อ ในระยะเวลาเพียง 2 ปี จำนวนวารสาร 200 รายชื่อที่นำมาทำดัชนีจึงเป็นการควบคุมวรรณกรรมของวารสารเพียงหนึ่งในห้าของวารสารที่ตีพิมพ์ทั้งหมด¹

3. การจัดทำสารระสังเขป

สารระสังเขปหรือเรื่องย่อนี้จะให้รายละเอียดทางบรรณานุกรมจนสามารถติดตามหาสิ่งพิมพ์นั้น ๆ ได้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือประเภทบรรยายสั้น ๆ หรือชี้แนะ (Descriptive or Indicative) กับประเภทให้ความรู้สาระของเรื่อง (Informative). ชนิดของวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ที่นำมาจัดทำสารระสังเขปส่วนใหญ่จะเป็นบทความวารสาร

Library Science Abstracts - ISA จัดพิมพ์โดยสมาคมห้องสมุดอังกฤษ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950-1968 ออกเป็นวารสารราย 3 เดือน เป็นสารระสังเขปของวารสาร 200 ชื่อเรื่อง รวมทั้งหนังสือ จุลสาร รายงานและเอกสารการประชุมบ้าง เฉลี่ยแล้วมีสารระสังเขป

---

¹ ถ้าเปรียบเทียบจำนวนวารสารดังกล่าว จากหนังสือ Librarians' Handbook ของบริษัท EBSCO Subscription Services พบว่าหนังสือดังกล่าวฉบับพิมพ์ปี 1978-79 1979-80 และ 1980-81 วารสารและข่าวสารที่ EBSCO สามารถเป็นตัวแทนเอกรับให้ได้มีประมาณ 620 720 และ 800 รายชื่อตามลำดับ

1,000 รายการต่อปี สารระสังเขป 1 เรื่องมีการเข้ารายการเรื่อง (Subject Entries) ถึง 5 ครั้ง เรียงตามลำดับเรื่อง มีบรรณานุกรมผู้แต่งและชื่อ/เรื่อง รวมรายปีช่วยค้นด้วย

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1969 Library Science Abstracts เปลี่ยนชื่อเป็น Library and Information Science Abstracts - LISA มีกำหนดออกเป็นราย 2 เดือน อยู่ในความรับผิดชอบร่วมกันของสมาคมห้องสมุดอังกฤษกับสมาคมห้องสมุดเฉพาะและสำนักงานข่าวสาร (Aslib) ได้ขยายบริการจัดทำสารระสังเขปครอบคลุมวารสารด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์รวมกันมากกว่า 350 ชื่อ จำนวนสารระสังเขปเพิ่มขึ้นเป็น 2,500 และ 3,000 รายการในปี ค.ศ. 1969 และ 1970 ตามลำดับ 5 ปีต่อมา เพิ่มจำนวนสารระสังเขปเป็น 3,870 รายการ อย่างไรก็ตาม LISA ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมวรรณกรรม คือยังไม่สามารถครอบคลุมวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ทั้งหมดได้ เนื่องจากขาดเงินทุนและผู้จัดทำ เพราะมีรายได้จากเงินค่าสมาชิกทางเดียวปีหนึ่งมีผู้ออกรับ 2,200 ฉบับ

ในปี 1975 สมาคมห้องสมุดอังกฤษร่วมกับบริษัท Learned Information (Europe) จัดทำบรรณานุกรม 5 ปี เพื่อช่วยค้น LISA ในปี 1969-1973 ซึ่งมีสารระสังเขปรวม 14,258 รายการ

วารสารสารระสังเขปในด้านบริการเอกสารและสารนิเทศศาสตร์ที่สำคัญมีอยู่ 3 ชื่อ คือ

1. Information Science Abstracts (1969-) กำหนดออกทุก 2 เดือน จัดพิมพ์โดยบริษัท Documentation Abstracts ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเดิมใช้ชื่อว่า Documentasion Abstracts (1966-1968)
2. Referativnyi Zhurnal (1962-) จัดพิมพ์โดย VINITI ประเทศรัสเซีย กำหนดออกทุกเดือน ตั้งแต่ปี 1967 ได้เพิ่มฉบับภาษาอังกฤษขึ้นใช้ชื่อว่า Informatics
3. Bulletin Signalitique : Information Scientifique et Technique (1970-) ของฝรั่งเศส ให้รายการบรรณานุกรมนี้เป็นภาษาอังกฤษด้วย

สถิติ เปรียบเทียบวารสารสาระสังเขปทั้ง 4 รายชื่อในด้านจำนวนสาระสังเขปทั้งหมด และจำนวนวารสารที่นำมาทำสาระสังเขป ในช่วง 3 ปี ตั้งแต่ปี 1969-1971 มีดังนี้

	1969		1970		1971	
	จำนวน สาระสังเขป	จำนวน วารสาร	จำนวน สาระสังเขป	จำนวน วารสาร	จำนวน สาระสังเขป	จำนวน วารสาร
Bull. Sig. (1970-)			2,994		2,356	
ISA (1969-)	2,638	247	3,129	262	3,004	
LISA (1969-)	2,567	239	2,858	255	2,619	256
Ref. Zh. (English Version, 1967-)	2,973	309	4,244		4,565	

จะเห็นได้ว่าวารสารที่นำมาจัดทำสาระสังเขปมีจำนวนเฉลี่ยใกล้เคียงกับ ส่วนวารสารที่รายชื่อยกกันมีน้อย เพียง 51 รายชื่อ หรือประมาณ 1 ใน 12 ของวารสารทั้งหมด 604 รายชื่อ
ในด้านการศึกษาพิมพ์ดังนี้

	จำนวนพิมพ์ต่อฉบับ	ความล่าช้าในการพิมพ์ (วัน)
ISA	1,200	427
LISA	2,200	99
Ref. Zh.	3,140	165 ¹

¹ Herbert Coblans, "The Literature of Librarianship and Documentation : The Periodicals and Their Bibliographical Control," Journal of Documentation 28 (March 1972) : 60-63.

ในปี 1980 ความล่าช้าในการพิมพ์ลดลง LISA ออกช้ากว่ากำหนดประมาณ 1 เดือน และ ISA ประมาณ 6-7 เดือน

4. การจัดประชุมสัมมนาอภิปราย

การประชุมเกี่ยวกับการควบคุมวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์มีขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 1964 ณ กรุงบูดาเปสต์ ประเทศฮังการี โดยกลุ่มผู้อำนวยการห้องสมุดกลางได้เสนอให้มีการร่วมมือกันในการบันทึกรายการทางบรรณานุกรมของสิ่งพิมพ์และเอกสารทางบรรณารักษศาสตร์ในกลุ่มประเทศสังคมนิยม ทั้งนี้เนื่องมาจากการขยายตัวของวรรณกรรมและการศึกษาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น จึงต้องมีการปรับปรุงขอบเขตการควบคุมวรรณกรรมให้เป็นระดับชาติและระหว่างประเทศ แม้ว่าจะมีคู่มือช่วยค้นหาวรรณกรรม เช่น Library Literature หรือ Library Science Abstracts แล้วก็ตาม แต่มีอุปสรรคที่จัดพิมพ์ล่าช้า จึงทำให้กลุ่มประเทศนิยมไม่สามารถนำบริการเหล่านี้ไปใช้ภายในประเทศได้สะดวกและรวดเร็ว

ที่ประชุมได้เสนอแนะให้จัดพิมพ์ "Literature Reports" เป็นรายงานวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์แห่งชาติ ให้แลกเปลี่ยนบัตรรายการและรายชื่อสิ่งพิมพ์แห่งชาติ แต่ละประเทศควรได้ออกข่าวรายละเอียดเกี่ยวกับวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ในห้องสมุดของตนเป็นภาษาต่างประเทศ ควรได้ทำความเข้าใจเรื่องการยืมระหว่างห้องสมุดตลอดจนการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ควรจัดทำรายงานเสนอรูปองค์การในการทำงานร่วมมือกัน และควรได้จัดให้มีการประชุมขึ้นต่อไปในปลายปี 1965

ข้อเสนอแนะดังกล่าวไม่สัมฤทธิ์ผล

ต่อมาได้มีการประชุมเรื่องการควบคุมบรรณานุกรมของวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ เมื่อวันที่ 19-20 เมษายน ค.ศ. 1968 ณ มหาวิทยาลัยแห่งรัฐนิวยอร์ก เมืองอัลบานี (State University of New York at Albany - SUNYA) ภายใต้การอุปถัมภ์ของแผนกการศึกษาบรรณารักษศาสตร์ในสมาคมห้องสมุดอเมริกัน (ALA Library Education Division) และมูลนิธิ เฮซ ดับเบิลยู วิลสัน (H.W. Wilson Foundation) ให้เงินสนับสนุน

เหตุที่ได้จัดให้มีการประชุมขึ้นก็ เพราะว่าบรรณารักษ์ประสบปัญหา เรื่องการขาดแคลนคู่มือช่วยค้นคว้า ในเรื่องการจัดหาและจัดเก็บวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ ผู้เข้าประชุม 60 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ นักการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์กับบรรณารักษ์และนักวิจัย เอกสารประกอบการประชุมครั้งนี้มีอยู่ 10 เรื่อง ดังนี้

1. "A Dual System for Indexing Library and Information Literature"
2. "Fugitive Literature in Library Science : American Library History as a Test Case"
3. "The Literary - Centered Library School"
4. "A Model System of Bibliographic Organization for Library Science Literature"
5. "Problems in the Awareness and Acquisition of the Monographic Literature of Library Science"
6. "Proposal for a Current Awareness Services for the Literature of Library and Information Science"
7. "The Special Collection in Librarianship"
8. Subject Analysis of Library Science Literature by Means of Classification Systems : Outline of Criteria Needed for Evaluation"
9. "Use and Users of Library Literature"
10. "Vocabulary Control in Indexing the Literature of Librarianship and Information Science"¹

¹Research in Education 6 (September 1971) : 61-63.

การประชุมครั้งนี้เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขอบเขตของบริการสาร-
 ลังเขตทางบรรณารักษศาสตร์ คือ Library Science Abstracts ได้เปลี่ยนโฉมหน้ามาเป็น
Library and Information Science Abstracts ด้วยผลการประชุมครั้งนี้เอง

เป็นที่น่าเสียดายที่การประชุมครั้งนี้ซึ่ง เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการควบคุมวารณกรรม
 ทางบรรณารักษศาสตร์ไม่มีผลสืบหน้านัก และไม่มีแม้แต่การจัดพิมพ์เผยแพร่รายงานการประชุมฉบับ
 เต็ม

อีก 4 ปีต่อมา ยูเนสโกได้จัดให้มีการอภิปรายหมู่ (Symposium) ในหมู่บรรณา
 ธิการวารสารทางจดหมายเหตุ บรรณารักษศาสตร์และการบริการเอกสารจำนวน 55 คน จาก
 29 ประเทศ ในวันที่ 16-18 พฤษภาคม ค.ศ. 1972 นับเป็นการควบคุมวารณกรรมทางบรรณา-
 รักษศาสตร์อีกระดับหนึ่งที่พยายามหาหนทางและแนวทางในการปรับปรุงการตีพิมพ์วารสารและควบ
 คุมบรรณานุกรมของวารณกรรมประเภทนี้

ข้อเสนอแนะในการอภิปรายหมู่ครั้งนี้ สภาของสหพันธ์สากลแห่งสมาคมห้องสมุด
 (Grenoble Annual Council of IFLA) ได้แสดงมติสนับสนุนให้ประเทศต่าง ๆ จัดทำบริการ
 ครรชณิและสารระสังเขป และเห็นพ้องกับการจัดตั้งศูนย์สนเทศ (Clearing House) ที่
 Loughbrongh University of Technology เพื่อให้เป็นศูนย์กลางติดต่อระหว่างบรรณาธิการ
 ในประเทศที่การจัดทำวารสารเจริญก้าวหน้ามั่นคงกับประเทศที่กำลังพัฒนา

จะเห็นได้ว่าการประชุมสัมมนาหรืออภิปราย เรื่องเกี่ยวกับการควบคุมวารณกรรมทาง
 บรรณารักษศาสตร์มีทั้งประสบผลสำเร็จและความล้มเหลว การอภิปรายหมู่ที่ยูเนสโกจัดขึ้นนั้น นับว่า
 เป็นความสำเร็จระดับหนึ่งในแง่ที่มีจัดการประชุมอื่น ๆ ต่อมาหลายครั้ง เพื่อแปรข้อเสนอแนะให้
 ปรากฏเป็นจริง แม้ว่าจะเห็นผลงานในด้านการควบคุมวารณกรรมไม่ใคร่ชัดเจนนักก็ตาม

5. การจัดตั้งศูนย์วิจัยและแหล่งรวบรวมวารณกรรม

ความคิด เรื่องการจัดตั้งศูนย์วิจัยและแหล่งรวบรวมวารณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์
 เริ่มเป็นจริงขึ้นเมื่อได้มีการสำรวจผลการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ชาวอเมริกันในประเทศต่าง ๆ ที่

ขอรับความช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาชีพนี้ ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่าการปฏิบัติงานนั้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร สรุปลงได้ว่าเกิดจากการขาดภูมิหลังทางการศึกษาในวิชาบรรณารักษศาสตร์เปรียบเทียบ ขาดข่าวสารใหม่ ๆ ในสถานการณ์ห้องสมุดของประเทศนั้น ๆ ขาดความเข้าใจพัฒนาการของห้องสมุดต่าง ๆ ตลอดจนประวัติภาวะการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้น ความล้มเหลวนี้ก็เป็นที่น่าสังเกตเกี่ยวกับที่บรรณารักษ์ชาวต่างประเทศ เข้ามารับการศึกษาระดับปริญญาโทในสหรัฐอเมริกา ด้วยเหตุนี้ ดร. นาสเซอร์ ชารีฟ (Dr. Nasser Sharify) ศาสตราจารย์ในวิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัย มหาวิทยาลัยพิตสเบิร์ก ได้เสนอให้มีการจัดตั้งศูนย์ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์ระหว่างชาติแห่งมหาวิทยาลัยพิตสเบิร์ก (International Library Information Center of the University of Pittsburgh - ILIC) ILIC จึงถือกำเนิดขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1964 โดยได้รับเงินสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยและองค์การการกุศลหลายแห่ง

ILIC มีหน้าที่สำคัญอยู่ 2 ประการคือทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของข้อมูลด้านพัฒนาการของห้องสมุด เอกสาร การผลิตหนังสือและเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวทั้งในและนอกประเทศ และทำหน้าที่เป็นศูนย์วิจัยและการศึกษาอบรมในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์เปรียบเทียบ สิ่งพิมพ์ของ ILIC มีประมาณ 14,000 รายการใน 33 ภาษา เป็นเอกสารต้นเรื่องจากห้องสมุดใน 142 ประเทศ เช่น รายงานประจำปี สิ่งพิมพ์ภายในประเทศ จากบรรณารักษ์ทั่วโลก เช่น รายงานและการสำรวจ จากสมาคมห้องสมุดและหน่วยงานของรัฐ เช่น มาตรฐานห้องสมุด สถิติ กฎหมาย นอกจากนี้วัสดุสิ่งพิมพ์ใน ILIC ยังประกอบด้วยหนังสือพิมพ์ บทความในวารสาร เอกสารและรายงานการประชุมด้านบรรณารักษศาสตร์และการบริการเอกสาร วิทยานิพนธ์และรายงานเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในต่างประเทศก็มีอยู่มาก เป็นของโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ใหม่ ๆ ในแอฟริกา เอเชีย และละตินอเมริกา ILIC ยังมีชุดการศึกษาอย่างสมบูรณ์ในด้านการศึกษาระดับปริญญาโท โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากโคลอมเบีย ฝรั่งเศส อังกฤษ และประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สรุปลงได้ว่าวัสดุสิ่งพิมพ์ในศูนย์นี้ดีเกินมากในสาขาการพัฒนาและวางแผนห้องสมุดรวมทั้งแผนการบริการห้องสมุดแห่งชาติในประเทศต่าง ๆ ที่กำลังพัฒนา

การจัดตั้งศูนย์วิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัยแห่งอื่น ๆ มีที่เคส เวสเทิร์น รีเลิร์ฟ (1955-) ฮิลลินอยส์ (1961-) และแคลิฟอร์เนียที่เบิร์กลีย์ (1963-)

โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ในประเทศอังกฤษ ยังไม่มีศูนย์วิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ แต่ก็มีการส่งเสริมให้อาจารย์ทำการวิจัย เช่นที่มหาวิทยาลัยเซพฟิลด์และโปลิเทคนิค ออฟ นอร์ธ ลอนดอน

6. การมอบรางวัลวรรณกรรมและเงินทุนต่าง ๆ

การยกระดับคุณภาพของวรรณกรรมกระทำได้อีกวิธีหนึ่งโดยผ่านการมอบรางวัลและเงินทุนซึ่งจะช่วยเสริมจิตใจของผู้แต่ง คณะผู้จัดทำ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ได้รับรางวัลนั้น ๆ หากการมอบรางวัลและทุนมีขึ้นเป็นประจำและมีอย่างต่อเนื่องแล้ว ย่อมเป็นการสะสมจำนวนวรรณกรรมที่ดีเด่นมากขึ้นเรื่อย ๆ

สำหรับในวงการบรรณารักษศาสตร์ สมาคมห้องสมุดอเมริกันได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณารางวัลต่าง ๆ (The ALA Awards Committee) รับผิดชอบโดยตรง ทั้งดำเนินการร่วมกับแผนกงานที่เป็นเจ้าของรางวัลนั้น ๆ และกับสำนักพิมพ์เอกชนที่มอบรางวัลวรรณกรรมตามประเภทซึ่งระบุไว้

รางวัลวรรณกรรมและเงินทุนทางบรรณารักษศาสตร์ในประเทศสหรัฐอเมริกา มี 9 รายการดังนี้

H.W. Wilson Library Periodical Award (ค.ศ. 1960-) โดยบริษัทสำนักพิมพ์วิลสัน เป็นมอบเงินและประกาศนียบัตรแก่วารสารที่พิมพ์ในสหรัฐอเมริกาหรือแคนาดาซึ่งมีความดีเด่นทางวิชาชีพเป็นประจำทุกปี วารสารบางชื่อมีโอกาสได้รับรางวัลหลายครั้งด้วย ทั้งนี้วารสารของสมาคมห้องสมุดอเมริกันและของแผนกต่าง ๆ ไม่มีสิทธิ์รับรางวัลนี้ วารสารที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ปี 1961-1976 อาทิ California Librarian (ได้รับรางวัล 3 ครั้ง) FNLA Quarterly (ได้รับรางวัล 2 ครั้ง)

Herbert Putnam Honor Fund Award (1939-) รางวัลเงินทุนเฮอริเบิร์ต

พุดัม จะมอบเฉพาะแก่บรรณารักษ์ชาวอเมริกันที่แสดงความสามารถดีเด่น เพื่อช่วยเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การเขียนเรื่อง หรืออื่น ๆ ที่อาจปรับปรุงบริการในวิชาชีพ

Library Research Round Table Research Award (1975-) รางวัลวิจัย

นี้ มอบแก่ผู้ที่เขียนรายงานวิจัยได้สมบูรณ์ยอดเยี่ยม (ซึ่งรายงานนี้ไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของโครงการศึกษา) เพื่อส่งเสริมการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์

Margaret Mann Citation (1970-) แก่บรรณารักษ์จัดหมู่และทำบัตรรายการ

เชอชาติโด๊กี้ได้ สำหรับความสำเร็จในการนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้จนเป็นที่ยอมรับ หรือ เป็นงานเขียน หรือ เป็นผลงานการสอนในรอบ 5 ปี

Melvil Dewey Medal (1952-) สำนักพิมพ์ฟอเรส (Forest Press) เป็นผู้

มอบเหรียญรางวัลเมลวิลล์ ดิวอี้ มอบแก่บุคคลหรือกลุ่มคณะที่สร้างสรรค์ผลงานยอดเยี่ยมในด้านเดียวที่เดวิลได้ริเริ่มมาแล้ว ได้แก่ การบริหารงานห้องสมุด การศึกษาอบรมบรรณารักษศาสตร์ การจัดหมู่ และทำบัตรรายการ การประดิษฐ์เครื่องมือและคิดค้นเทคนิคใหม่ ๆ ทางบรรณารักษศาสตร์

Ralph R. Shaw Award for Library Literature สำนักพิมพ์สแครโครว์

(Scarecrow Press) เป็นผู้มอบเงินรางวัลแก่บรรณารักษ์ชาวอเมริกัน ผู้มีผลงานวรรณกรรมดีเด่นในรอบ 3 ปี และจะมอบเงินรางวัลก็ต่อเมื่อสมควรมอบให้เท่านั้น

Resources and Technical Services Division Resources Scholarship

Award (1976-) บริษัทเมคเคลี (Makely Inc.) จัดตั้งรางวัลเงินทุนการศึกษาให้แก่โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งนักเขียนหนึ่งคนหรือหลายคนนั้นสังกัดอยู่ ที่เป็นเจ้าของวรรณกรรมดีเด่นประเภทหนังสือชุด บทความที่ตีพิมพ์แล้ว หรือเอกสารต้นเรื่องก็ได้

Scarecrow Press Award for Library Literature (1960-) สำนักพิมพ์

สแครโครว์เป็นผู้มอบเงินแก่บรรณารักษ์ชาวอเมริกันผู้มีผลงานเขียนดีเด่นซึ่งตีพิมพ์ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา โดยการวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมในปี 1960-1975 มีอาทิ

- 1960 Book Selection and Censorship. Marjorie Fiske Lowenthal.
- 1966 Planning Academic and Research Library Buildings.
Keyes . DeWitt Metcalf.
- 1968 Librarianship in the Developing Countries. Lester
Asheim.
- 1970 Library Response to Urban Change. Lowell Martin.
- 1974 Foundations of Education for Librarianship. Jesse L.
Shera.

เป็นที่น่าสังเกตว่าวรรณกรรมยอดเยี่ยมเหล่านี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นวรรณกรรม
ทางบรรณารักษศาสตร์เล่มสำคัญอยู่หลายรายการด้วยกัน

Joseph L. Andrews Bibliographical Award (1967-) สมาคมห้องสมุด
กฎหมาย (ALA of Law Libraries) เป็นผู้มอบรางวัลวรรณกรรมยอดเยี่ยมประเภทบรรณานุกรม
ทางกฎหมาย

สำหรับรางวัลวรรณกรรมและเงินทุนทางบรรณารักษศาสตร์ในประเทศอังกฤษมี 5
รายการ ดังนี้

Essay Prize เป็นรางวัลของสมาคมห้องสมุดอังกฤษมอบให้ทุก 2 ปี แก่บทความ
ที่เรียบเรียงเกี่ยวกับวงการห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในสหราชอาณาจักรและเรื่องสากลทั่วไป

Sevensma Prize (1939-) รางวัลนี้เพื่อเป็นเกียรติแก่ T.P. Sevensma
อดีตเลขาธิการกิตติมศักดิ์ของสมาพันธ์สากลแห่งห้องสมุด (IFLA) มอบรางวัลให้ทุก 3 ปี แก่ความ
เรียงในคานห้องสมุดกับปัญหาในปัจจุบันตามที่จะกำหนดหัวข้อเรื่องในแต่ละครั้ง ในปี 1971 กำหนด
หัวข้อว่า Problems of Comparing the Library Services of Different Countries
ความเรียงของ A.D. Burnett R.K. Gupta และ S. Simsova อยู่ในข่ายรับรางวัล ใน ค.ศ.
1975 สมาคมห้องสมุดอังกฤษได้นำความเรียงทั้ง 3 เรื่องมาจัดพิมพ์รวมเล่มในหนังสือชื่อ Studies
in Comparative Librarianship

LA Besterman Medal (1970-) ให้เหรียญรางวัลประจำปีแก่หนังสือบรรณานุกรมหรือคู่มืออื่น ๆ ที่ตีพิมพ์ในสหราชอาณาจักร

LA Mc Colvin Medal (1971-) ให้เหรียญรางวัลประจำปีแก่หนังสืออ้างอิงเล่มสำคัญซึ่งตีพิมพ์ในสหราชอาณาจักร เช่นกัน

LA Wheatley Medal (1962-) สำหรับหนังสือครรชนียอดเยี่ยมที่ตีพิมพ์ในรอบ 3 ปี ในสหราชอาณาจักร

สหพันธ์สากลงานบริการเอกสาร (FID) ได้จัดตั้งรางวัล Ranganathan Award for Classification Research เมื่อ ค.ศ. 1976 โดยมอบประกาศนียบัตรแก่บุคคลที่มีผลงานดีเด่นด้านวิจัยการจัดหมู่ในรอบ 2-3 ปีที่ผ่านมา^{1 2 3 4}

¹"ALA and Other 1978 Library Awards, and Alphabetical Guide," Wilson Library Bulletin 53 (September 1978) : 62.

²"Awards and Prizes," In the ALA Yearbook; a Review of Library Events 1976 (Chicago : American Library Association, 1977), pp. 42-49.

³"Prizes and Awards," In The ALA Yearbook; a Review of Library Events 1975 1976 Centennial Edition (Chicago : American Library Association, 1976), pp. 456-461.

⁴"The Wheatley Medal Award for 1977," The Indexer 11 (October 1978) : 105-107.

วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย

การสำรวจทางบรรณานุกรม

การสำรวจวรรณกรรมในวิชาชีพหนึ่ง ๆ เป็นงานที่สิ้นเปลืองแรงงานและเวลามาก จำเป็นต้องกำหนดจุดเริ่มต้นก่อนและดำเนินการตรวจพิจารณาเอกสารแต่ละรายการที่มีอยู่ ซึ่งในที่นี้จะใช้บรรณานุกรม เล่มสำคัญเป็นแนวทางการสำรวจวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย ในเรื่องประวัติ พัฒนาการและผู้เขียนวรรณกรรม

แบบแผนความรู้ทางวิชาการบรรณารักษศาสตร์ของไทย เริ่มต้น เมื่อ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้อนุมัติจัดตั้งแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้นในคณะอักษรศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2498¹ จากจุดนี้ปริมาณของวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทยที่เพิ่มขึ้น ได้ผ่านสายตาของคนร่วมสมัยมาแล้ว แต่เป็นในลักษณะที่กระจัดกระจาย โดยที่ยังไม่มีผู้ใครรวบรวมวรรณกรรมชนิดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เนื่องในโอกาสครบรอบ 20 ปี ของแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ ศาสตราจารย์ สุทธิฉักษณ์ อ่าพันธ์ หัวหน้าแผนกวิชาได้รวบรวมวรรณกรรมซึ่งเขียนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งที่เป็นหนังสือเล่ม จุลสาร บทความในวารสาร เอกสาร รายงานและบทความที่เสนอในการประชุมระหว่างประเทศรวม 383 รายการ ไว้ในหนังสือชื่อ วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย เมื่อ พ.ศ. 2518 ด้วยเหตุนี้ บรรณานุกรมวรรณกรรมเล่มสำคัญดังกล่าวจึงอำนวยความสะดวกอย่างมากในการสำรวจวรรณกรรม อาทิ ทำให้ทราบว่า เรื่องราวใดที่ได้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และงานใดที่บรรณารักษได้กระทำ เป็นผลสำเร็จบ้าง

¹ สุทธิฉักษณ์ อ่าพันธ์, "การศึกษามรรณารักษศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย", ใน บรรณารักษ์ 2509 (พระนคร : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509), หน้า 2.

ในหนังสือวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย แสดงรายการวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทยที่เก่าแก่ที่สุด ซึ่งเขียนเป็นภาษาไทย ได้แก่ งานนิพนธ์เรื่อง ตำนานหอสมุดหอพระมณเฑียรธรรม หอวิชาฎาฎ หอพุทธศาสนสังคหะ และหอสมุดสำหรับพระนคร โดยสมเด็จพระมหาคัมภีร์เจ้าราชูปถัมภ์ เมื่อ พ.ศ. 2459¹ ลำดับที่สองมีระยะเวลาตีพิมพ์ห่างกันถึง 35 ปี คือ เมื่อกรมศิลปากรจัดพิมพ์หนังสือชื่อ นำชมหอสมุดวังราชูปถัมภ์ ใน พ.ศ. 2494²

สำหรับวรรณกรรมที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ มีข้อนำส่งเกิดอยู่ 2 ประการ คือ เป็นวรรณกรรมที่มีอายุเก่าแก่ยิ่งกว่าที่เขียนเป็นภาษาไทยและเขียนโดยชาวต่างประเทศ โดย ดร. ออสการ์ แฟรงค์เฟอร์เตอร์ (Dr. Oscar Frankfurter) บรรณารักษ์ใหญ่คนแรกของหอสมุดสำหรับพระนคร³ เขียนบทความชิ้นเล็ก ๆ เกี่ยวกับหอสมุดนั่นเอง โดยรวมอยู่ในหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยทุกด้านในศตวรรษที่ 20 ซึ่งจัดพิมพ์ขึ้น ณ กรุงลอนดอน ใน พ.ศ. 2451⁴ ต่อมาอีก 16 ปี ศาสตราจารย์ออร์ซ เซเดส์ (George Coédès) บรรณารักษ์ใหญ่คนที่สองของหอสมุดได้เรียบเรียงคู่มือสำหรับผู้ใช้ห้องสมุดและผู้เยี่ยมชมชาวต่างประเทศไว้ในหนังสือชื่อ

¹ สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์, วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย (กรุงเทพฯ: แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 116.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 32.

³ หอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนครเกิดจากการรวมหอสมุด 3 แห่ง เข้าด้วยกันได้แก่ หอพระมณเฑียรธรรม หอพุทธศาสนสังคหะ และหอพระสมุดวชิรญาณ ในวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2448.

⁴ O. Frankfurter, "The National Library," In Twentieth Century Impressions of Siam : Its History, People, Commerce, Industries, and Resources, edited by Arnold Wright (London : Lloyds Greater Britain Publishing Co. Ltd., 1908), pp. 248-251.

The Vajirañāna National Library of Siam พิมพ์ในพระนครเมื่อ พ.ศ.

2467¹

งานนิพนธ์ของบุคคลสำคัญทั้งสอง คือสมเด็จพระยาคุณากรราชานภาพ และศาสตราจารย์
เขตต์ ได้รับคำยกย่องว่าเป็นงานเขียนวิจัยเชิงสืบประวัติ (Historical Research) ซึ่งรวบรวม
ข้อมูลจากประสบการณ์การปฏิบัติงานห้องสมุด จึงไม่มีเชิงอรรถและบรรณานุกรมที่อ้างถึง²

สรุปได้ว่าวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทยรุ่นแรกสุด เป็นวรรณกรรมเชิงสืบประวัติ
ห้องสมุด ซึ่งเป็นหอสมุดแห่งชาติในปัจจุบัน หากจะทบทวนประวัติพัฒนาการของห้องสมุดในประเทศ
ไทยแล้ว ยังไม่มีหลักฐานยืนยันว่าประเทศไทยมีสถาบันห้องสมุดใดบ้างก่อนการสถาปนากรุงสุโขทัย
เป็นราชธานี หอพระไตรปิฎกและหอหลวงจึงถือเป็นรูปแบบของห้องสมุดที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศ
ในช่วงเวลาหลายร้อยปีที่ผ่านมาจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ยังไม่ปรากฏวรรณกรรมทางบรรณารักษ-
ศาสตร์ไทยที่เป็นลายลักษณ์อักษรขึ้น แม้ช่วงเวลานั้นจะมีเหตุการณ์สำคัญที่เป็นปัจจัยเกื้อกูลต่อพัฒนา
การของห้องสมุด อาทิเช่น การพิมพ์หนังสือและการปฏิสังขรณ์วัดโพธิ์ ในรัชกาลที่ 3 การตั้ง
โรงเรียนในรัชกาลที่ 4 กระทบกระทั่งการจัดตั้งหอพระสมุดวชิรญาณเมื่อ พ.ศ. 2424 ในรัชกาลที่ 5
อีก 14 ปีต่อมาจึงมีบันทึกเรื่องราวประวัติห้องสมุดขึ้นแรกปรากฏเป็น "ประวัติหอพระสมุดวชิรญาณ"
ในหนังสือ วชิรญาณ ฉบับที่ 17 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ ร.ศ. 114 (พ.ศ. 2438)³

¹ สุทธิลักษณ์ อ้าห์วงษ์, วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย, หน้า 118.

² สุทธิลักษณ์ อ้าห์วงษ์, "การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์" ใน บรรณารักษ์ 20,

หน้า 150.

³ ประภาวดี พจนาน, "บทบาทของบรรณารักษ์ชาวต่างประเทศต่อพัฒนาการด้านห้องสมุด
และบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทอักษรศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 5.

ในเอกสารบรรณารักษศาสตร์ เล่ม 22 นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ ได้รวบรวมบรรณานุกรม
สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์ไทย ที่เขียนเป็นภาษาต่างประเทศและพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ ค.ศ.
1887 จนถึง ค.ศ. 1977 นับเป็นเวลา 90 ปี รวม 169 รายการ ประกอบด้วยหนังสือเล่ม
บทความในวารสารและหนังสือพิมพ์ ข่าวสาร เอกสารอัดสำเนา และเอกสารถ่ายสำเนา ดังนั้น
วรรณกรรมภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยที่เก่าแก่ที่สุดจึงเขียนโดย
นางสาวคอสท์ (M.L. Cost) ตีพิมพ์ในวารสาร Library Journal เมื่อ ค.ศ. 1887 (พ.ศ.
2430)¹ มีใจความเพียงหนึ่งย่อหน้าสั้น ๆ บรรยายสภาพห้องห้องหนึ่งในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
ซึ่งจัดเป็นบริเวณห้องสมุดว่ามีหนังสือธรรมะวางในตู้ไม้แกะสลักงดงาม มีเสื้อสีเงินปลาค แต่ห้อง
สกปรกมากเพราะคนเฝ้าห้องนอน กิน ประกอบอาหารอยู่ในห้องนี้ตลอด ฝุ่นและใยแมงมุมปกคลุมผนัง
กำแพงและ เเทคานที่เคยสวยงามกลับดำ เขม่าด้วยควันไฟ²

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2451 - 2518 ผู้เขียนวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย ทั้งที่เขียน
เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีประมาณ 150 คน โดยมีผลงานที่เลือกสรรแล้วรวม 383 รายการ
นั้น ผู้มีผลงานเขียนมากที่สุดได้แก่ ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อ่ำพินวงค์ ศาสตราจารย์ แม้นมาธ
ชาลิต และ ดร.แฟรนเซส แนนเคอร์ สเปน (Dr. Frances Lander Spain) มีจำนวนผลงาน
43 (เขียนเป็นภาษาอังกฤษ 12 รายการ) 26 (เขียนเป็นภาษาอังกฤษ 3 รายการ) และ 7
รายการ ตามลำดับ³

¹ Nonglak Minaikit, An Annotated Bibliography on Librarianship in Thailand 2d ed. Library Science Papers No. 22 (Bangkok : Department of Library Science, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, 1979), p. 12.

² M.L. Cost, "Oriental Libraries [Siam]," Library Journal (July 1887) : 256.

³ สุทธิลักษณ์ อ่ำพินวงค์, วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย, หน้า 158-160.

ใน พ.ศ. 2520 เจาะผู้เขียนวรรณกรรมเป็นภาษาอังกฤษ ผู้ที่มีผลงานเขียนมากที่สุด
ยังคงได้แก่สามท่านที่เอ่ยนามมาแล้ว กล่าวคือในหนังสือ An Annotated Bibliograph on
Librarianship in Thailand ได้รวบรวมวรรณกรรมภาษาอังกฤษทุกชนิดไว้ 169 รายการ
ปรากฏว่า ศาสตราจารย์ สุทธิลักษณ์ อำพันธ์วงศ์ ดร.สเปน ศาสตราจารย์ แม้นมาส ขวจิต
และ ดร.ฮวา-เว ลี (Dr. Hwa-Wei Lee) มีผลงานเขียนรวม 21 8 7 และ 6 รายการ
ตามลำดับ

ผู้ผลิตวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย

ผู้ผลิต ในที่นี้หมายถึงผู้ที่อยู่ในฐานะผู้จัดพิมพ์ หรือและผู้เขียนในนามของสถาบันหนึ่ง ๆ
โดยผู้วิจัย ได้รวบรวมผลงานวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ที่ผลิตขึ้นตั้งแต่ต้น จนถึง
พ.ศ. 2522 จากรายชื่อหนังสือใหม่ของห้องสมุดต่าง ๆ จากการสำรวจจัดรายการ และ
บัตรบรรณนิวารสาร จากการอ่านผลงานนั้น ๆ และจากการใช้เอกสารอ้างอิง พบว่าผู้ผลิต
วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย ได้แก่

1. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
8. กระทรวงศึกษาธิการ
9. สำนักพิมพ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดของผู้ผลิตและผลงานงานต่าง ๆ มีดังนี้

1. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

การเปิดสอนวิชาจัดห้องสมุด ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2494 นั้น มีผลสำคัญประการหนึ่ง คือบรรณารักษ์ห้องสมุดต่าง ๆ ได้จัดตั้งชมรมห้องสมุดหรือชมรมบรรณารักษ์ขึ้นเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนความรู้และปรึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับงานห้องสมุด ชมรมนี้ได้ขยายกิจการมาเป็นสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (Thai Library Association - TLA) อย่างเป็นทางการ เมื่อ พ.ศ. 2497 มีวัตถุประสงค์อยู่ 8 ประการ¹ ประการหนึ่งกล่าวว่า จะส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์ การศึกษาและวัฒนธรรม แผนกจัดทำวารสารของสมาคม จึงได้จัดทำ วารสารจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (ปีที่ 1-10, 2498-2507) เป็นวารสารประจำเดือนจัดส่งแก่สมาชิก และได้จัดทำวารสารของสมาคมชื่อ วารสารห้องสมุด หรือ T.L.A. Bulletin ขึ้น วารสารนี้มีบทบาทสำคัญทำให้สมาคมมีส่วนในการปรับปรุงและหนุนช่วยให้งานกิจการห้องสมุดก้าวหน้าพัฒนาไประดับหนึ่ง

¹ แก่นมาส ชาลิต และสิรินทร์ ช่างโชติ, วิชาบรรณารักษศาสตร์ ตามหลักสูตรวิชา
ชุดครู ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาและต่อมีผู้ทำงานในห้องสมุดทุกประเภท (พระนคร : สมาคม
ห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2506), หน้า 141.

วารสารท้องถิ่น เป็นวารสารเล่มแรกที่เกี่ยวกับกิจการท้องถิ่น เป็นวารสารรายสามเดือน เริ่มออกเล่มปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เมื่อเดือนเมษายน - พฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. 2500 เอื้อ บุษปะ เกศ หงสกุล บรรณาธิการคนแรกกล่าวว่า "การออกวารสารนี้ก็โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์เพื่อให้ประชาชนรู้จักใช้ท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์กับตน และช่วยผู้ทำงานท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถจัดการท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนได้ดียิ่งขึ้น"¹ ต่อมาวารสารได้เปลี่ยนกำหนดออกเป็นรายสองเดือนจนถึงปีที่ 23 (พ.ศ. 2522) และเริ่มตั้งแต่ปีที่ 24 (พ.ศ. 2523) ได้มีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกำหนดวาระที่ออก เป็นรายสามเดือน เพราะประสบปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการพิมพ์เนื่องมาจากขาดบทความที่เหมาะสมจะลงพิมพ์ ต้นฉบับบทความที่ส่งมาไม่เรียบร้อยไม่ถูกแบบแผน และผู้จัดทำไม่มีเวลาพอที่จะแก้ไขให้พิมพ์เผยแพร่ทันตามกำหนดเวลาได้² ขณะนี้วารสารท้องถิ่นยังค้างพิมพ์ปีที่ 21 ฉบับที่ 6 (พ.ย. - ธ.ค. 2520) ปีที่ 23 ฉบับที่ 4 - 5 (ก.ค. - ต.ค. 2522) และฉบับที่ 6 (พ.ย. - ธ.ค. 2522) รวม 3 ฉบับ³

ลักษณะของบทความในวารสารท้องถิ่นเป็นเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น เช่น ระเบียบปฏิบัติงาน ทัศนคติและงานเทคนิคต่าง ๆ มีบทความภาษาอังกฤษอยู่น้อยมาก ในหนังสือชื่อ วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย ซึ่งมีสาระสังเขปของบทความในวารสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่น ๆ รวม 383 รายการนั้น เป็นบทความในวารสารท้องถิ่นเกือบร้อยละ 70 คือมีประมาณ 250 รายการ แสดงให้เห็นว่า วารสารท้องถิ่น ได้สร้างวรรณกรรมทางบรรณารักษ-

¹ เอื้อ บุษปะ เกศ หงสกุล, "บรรณาธิการแถลง," วารสารท้องถิ่น 1 (เมษายน - พฤษภาคม - มิถุนายน 2500) : 6.

² "คณะกรรมการบริหารของสมาคมท้องถิ่นแห่งประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2518-2519 แถลงกิจกรรมบางอย่างในรอบปี 2518" วารสารท้องถิ่น 20 (มกราคม - กุมภาพันธ์ 2519) : 13.

³ "นทบรรณาธิการ," วารสารท้องถิ่น 24 (มกราคม - มีนาคม 2523) : 101-102.

ศาสตร์ไว้เป็นจำนวนไม่น้อยเลย บทความบางเรื่องในวารสารนี้อาจใช้อ้างอิงได้บ้างในการเรียบเรียงงานวิจัยชั้นสูง¹

จากผลการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย" ในปี พ.ศ. 2521 เฉพาะบทความทางบรรณารักษศาสตร์ที่ปรากฏในวารสารห้องสมุด ตั้งแต่ปีที่ 1-19 (พ.ศ. 2500-2519) รวม 301 บทความนั้น ปรากฏว่ามีหัวข้อเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจตามลำดับดังนี้

หัวข้อเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์ (เรื่องที่น่าสนใจ)	รวมจำนวนบทความ
ประเภทของห้องสมุด (ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุด)	110
บรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง (ห้องสมุดในฐานะสถาบันสังคมด้านการศึกษาและพัฒนาคน)	88
บริการของห้องสมุด (หนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ)	48
ทรัพยากรและงานเทคนิค (ลำดับขั้นของการจัดหมู่หนังสือ)	33
วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น (ความสนใจและความต้องการในการอ่านของเด็กระดับต่าง ๆ)	22
ส่วนเนื้อหาในช่วงปีต่าง ๆ ใกล้เคียงมาตามลำดับดังนี้	
พ.ศ. 2500 - 2504	มีเนื้อหาด้านห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุด
2505 - 2509	ประวัติบรรณารักษ์ นักเขียนและงานประพันธ์
2510 - 2514	ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย กับวรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น
2515 - 2518	หลักการบริหารและดำเนินงานห้องสมุด

¹ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, "การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์," ใน บรรณารักษ์ 20,

เนื้อหาบทความที่พบว่าขาดไป ได้แก่ เรื่อง เทคนิคการจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์ ห้องสมุด ปัญหาต่าง ๆ ที่ประสบในการปฏิบัติงานทางเทคนิคของห้องสมุด เป็นต้น¹

ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2505 สมาคมห้องสมุดฯ ได้จัดทำวารสาร บรรณพิภพ เป็นรายสามเดือน รวบรวมรายชื่อหนังสือใหม่ที่พิมพ์ในประเทศ พร้อมทั้งบรรณนิทัศน์สังเขป จัดเรียงเป็นหมวดความเลขหมู่ดิวอี้ มีหัวเรื่องกำกับไว้ด้วย จึงเป็นคู่มือเลือกซื้อหนังสือของห้องสมุด ทำนองเดียวกับ Choice (V. 1 -, 1964 -) ของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน แต่ บรรณพิภพ ได้หยุดพิมพ์เผยแพร่แล้ว ใน พ.ศ. 2515

สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งสมาคมห้องสมุดฯ จัดพิมพ์เผยแพร่แล้ว มีประมาณ 19 รายการ เรียงตามลำดับปีที่พิมพ์ดังต่อไปนี้

แม่มาส ขวลิต. ห้องสมุดโรงเรียน. 2499.

วิบูลเพ็ญ ชัยปราณี และจิรวัดน์ จักรพันธ์, ม.ร.ว.. แนะนำการใช้ห้องสมุด. 2501.

จิรวัดน์ จักรพันธ์, ม.ร.ว.. บรรณานุกรมมาตรฐานสำหรับวิทยาลัยครู. 2504.

ห้องสมุดแห่งประเทศไทย, สมาคม. บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลไทย เล่ม 1. 2505.

แม่มาส ขวลิต และสุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงค์, ผู้แปล. แผนการจัดหมู่หนังสือระบบทศนิยมและครรชบี

สัมพันธ์จาก Dewey Decimal Classification. Abr. 7th ed. พิมพ์ครั้งที่ 2.

2506.

สุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงค์ : หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทยและหัวเรื่องฉบับย่อ.

พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขและเพิ่มเติม. 2506.

ชลิต สิวาณิช และทวี มุกธระโกษา. บรรณารักษศาสตร์ขึ้นประโยศครูมัธยม. 2511.

สมุล รัตตากร. วิธีคิดเลขหมู่ที่อาจแบ่งได้ตามแบบเลขหมู่บางหมู่ในแผนการจัดหมู่แบบทศนิยม. 2513.

¹ชลิตา สุทธินิรันดรกุล, "การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521).

สมุท รัตตากร และคนอื่น ๆ. การสอนให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุด. 2513.

แม่เฒ่าส ขวฉิต. การระวังกษาและซ่อมหนังสือ. พิมพ์ครั้งที่ 3. 2516.

แม่เฒ่าส ขวฉิต และคนอื่น ๆ. หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. แก้ไขและปรับปรุงใหม่. 2520.

วิสิทธิ์ จินตวงษ์, บรรณาธิการ. บรรณารักษศาสตร์ไทย รวบรวมความคิดเห็นเลือกจากวารสารห้องสมุด. 2520.

ห้องสมุดแห่งประเทศไทย, สมาคม. ที่ระลึกงานสัปดาห์ห้องสมุดครั้งที่ 2. 2520.

..... หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยฉบับแก้ไขปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. 2520.

จางูรณม สันตุโสภณ. วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์. 2521.

จวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. หนังสือแบบเรียนด้วยตนเองเรื่องการใช้บัตรรายการ. 2521.

สมุท รัตตากร. การใช้ห้องสมุด. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6 (แก้ไขและเพิ่มเติม). 2521.

จวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. กระบวนการดำเนินงานศูนย์วัสดุพิมพ์และไม้ตีพิมพ์ (ศูนย์วิชาการ). 2522.

ห้องสมุดแห่งประเทศไทย, สมาคม. สมาคมห้องสมุดฯ 25 ที่ระลึกในงานฉลองครบรอบ 25 ปี ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ. 2522.

หนังสือที่อยู่ในระหว่างการจัดพิมพ์ของสมาคมห้องสมุดได้แก่

1. แผนการจัดหนังสือแบบทนิยมและตวรรษนิยมพิมพ์ โดยแปลงจากฉบับย่อฉบับล่าสุด
2. แบบเรียนการอ่านและการพิจารณาหนังสือของ ดร.จวีลักษณ์ บุญยะกาญจน โดย

นำแบบเรียนภาษาไทย ม. 2 มาผนวกกับวิชาการใช้ห้องสมุด เพื่อเป็นแนวการศึกษาวิชาภาษาไทย¹

¹ สรุปรายงานกิจการของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ประจำปี 2522, "วารสารห้องสมุด" 24 (มกราคม-มีนาคม 2523) : 15, 77 - 78.

จะเห็นได้ว่าสมาคมห้องสมุดฯ ได้ผลิตหนังสือ ตำรา คู่มือการจัดหมู่และทำบัตรรายการ การใช้ห้องสมุดในโรงเรียน การอ่านหนังสือ และ เรื่องราวกิจกรรมของสมาคมห้องสมุด เป็นส่วนใหญ่ ผู้เขียนหลักได้แก่ ศาสตราจารย์เม้นมาส ขวสิต คร.สมจ รัตทากร และ ดร.ฉวีลักษณ์ บุญยภาคูจน

หนังสือตำราทางบรรณารักษศาสตร์บางเล่มของสมาคมห้องสมุดฯ อาจนับได้ว่าเป็นผลงานวิจัยจากเอกสาร (Documentary research)¹

เอกสารสำคัญทางวิชาชีพที่สมาคมห้องสมุดฯ ได้ร่วมจัดทำหรือจัดทำขึ้นได้แก่

1. โครงการพัฒนาห้องสมุด โดยร่วมกับคณะกรรมการปรับปรุงห้องสมุดฯ จัดทำขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2508 เพื่อนำเสนอรับเข้า เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติในระยะที่ 2 คือ พ.ศ. 2510 - 2514 แต่มิได้รับการพิจารณา (ยกเว้นในส่วนของการหอสมุดแห่งชาติ) โครงการนี้จึงเป็นความพยายามที่จะยกระดับงานห้องสมุดของบรรณารักษ์ไทยในอดีต
2. มาตรฐานของห้องสมุด ร่วมจัดทำขึ้นในโอกาสเดียวกัน สำหรับมาตรฐานของห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียนนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้นำไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และได้ประกาศใช้ต่อมา² ส่วนมาตรฐานของห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้มีการปรับปรุงแก้ไขใหม่เรื่องงบประมาณที่ควรได้รับจากมหาวิทยาลัย (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของงบประมาณเพื่อการศึกษา) และในเรื่องปริมาณหนังสือ สมาคมห้องสมุดฯ ร่วมกับชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุด-

¹ สุทธิลักษณ์ อ่ำพินวงษ์, "การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์," ใน บรรณารักษ์ 20,

หน้า 151.

² สุทธิลักษณ์ อ่ำพินวงษ์, ผู้รวบรวม, มาตรฐานของห้องสมุดในประเทศไทย, เอกสารบรรณารักษศาสตร์ เล่ม 8 (พระนคร : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511), หน้า 1-4.

มหาวิทยาลัย¹ ได้เสนอมาตรฐานอัตราค่าจ้างสำหรับงานพื้นฐานของห้องสมุด แก่ทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2521 ต่อมาทบวงได้วางหลักเกณฑ์การจัดสรรอัตราค่าจ้าง เจ้าหน้าที่ทางด้านธุรการ และผู้ช่วยทางวิชาการ (หมายรวมถึงตำแหน่งบรรณารักษ์ด้วย) เพื่อเป็นเกณฑ์มาตรฐานกลางสำหรับการจัดทำโครงการพัฒนาการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529)

3. จรรยาบรรณบรรณารักษ์ สภามหาวิทยาลัย ได้จัดพิธีประกาศจรรยาบรรณบรรณารักษ์ขึ้น เนื่องจากว่าถึงจรรยาบรรณต่อผู้ใช้ ต่อสังคม ต่อผู้ร่วมงานและผู้ร่วมอาชีพ และต่อวิชาชีพ รวมทั้งสิ้น 17 ประการ²

จากการประชุมสามัญประจำปีของสภามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2503 - 2522) มีหัวข้อประชุมและกำหนดเวลาที่ประชุม เรียงตามลำดับ ดังนี้

หัวข้อประชุมสามัญประจำปี

กำหนดเวลาที่ประชุมฯ

1. การบริหาร การบริการประชาชน กระบวนการเทคนิค การเลือกสรรหนังสือและงานประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด มหาวิทยาลัย ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชนและ ห้องสมุดเฉพาะ	23-25 พ.ย. 2503
2. การจัดการ การบริหารและปัญหาของห้องสมุด โรงเรียน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และห้องสมุดเฉพาะ	2- 4 พ.ย. 2504
3. ห้องสมุดกับชุมชน	2- 4 พ.ย. 2505
4. ห้องสมุดกับการพัฒนาประเทศ	1- 3 พ.ย. 2506

¹ ชมรมเรื่อก่อตั้งเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2520 มีชื่อเป็นทางการใน พ.ศ. 2523 ว่า ชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา (ช.บ.อ.) เป็นชมรมที่ขึ้นต่อสภามหาวิทยาลัย

² "จรรยาบรรณบรรณารักษ์," วารสารห้องสมุด 24 (มกราคม-มีนาคม 2523) :

หัวข้อประชุมสามัญประจำปี

กำหนด เวลาที่ประชุม

5. 1. การสอนโดยใช้ห้องสมุด	
2. การทำและการใช้บรรณานุกรม	
3. การปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	
4. ปัญหาการจัดหมู่และทำบัตรรายการ	23-27 พ.ย. 2507
6. หนังสืออ่านสำหรับ เด็กและ เยาวชนวัยรุ่น ¹	1- 5 พ.ย. 2508
7. ห้องสมุดและการเงิน	19-23 ธ.ค. 2509
8. บทบาทของห้องสมุดในการพัฒนาประเทศ	11-15 ธ.ค. 2510
9. แนวทางปรับปรุงการบริหารงานห้องสมุด	16-20 ธ.ค. 2511
10. เทคนิคในการจัดห้องสมุด	15-19 ธ.ค. 2518
11. ห้องสมุดกับการศึกษา	21-25 ธ.ค. 2513
12. การจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ (National Book Week)	22-26 ธ.ค. 2514
13. ทำอย่างไรจึงจะมีผู้อ่านหนังสือมากขึ้น	18-23 ธ.ค. 2515
14. สภาพและ ปัญหาของหนังสือไทยปัจจุบัน	3- 7 ธ.ค. 2516
15. ปัญหาการบริหารงานห้องสมุด	7- 8 ธ.ค. 2517
16. บทบาทของห้องสมุดต่อการปรับปรุงการศึกษา	15-19 ธ.ค. 2513
17. การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด	13-17 ธ.ค. 2519
18. ระบบสารนิเทศแห่งชาติจะช่วยพัฒนาศูนย์สารนิเทศ หอจดหมายเหตุ และห้องสมุดทุกประเภทอย่างไร	12-16 ธ.ค. 2520
19. บทบาทของห้องสมุดต่อการศึกษาจากระบบ	11-15 ธ.ค. 2521 ¹

¹ ธีรญาณี คล้ายสุบรรณ์, "การศึกษานักศึกษาในการบริหารงานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย"

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษามหาวิทยาลัยศิลปศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 20-23.

หัวข้อประชุมสามัญประจำปี

กำหนดเวลาที่ประชุมฯ

20. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยกับการพัฒนาห้องสมุด

และวิชาชีพบรรณารักษ์

11-15 ธ.ค. 2522^{1,2}

ในการประชุมสามัญประจำปี 2523 ในวันที่ 15-19 ธ.ค. 2523 นี้ คณะกรรมการบริหารของสมาคมห้องสมุดฯ ได้เลือกหัวข้อการประชุมทางวิชาการเรื่อง "บรรณารักษ์และห้องสมุดยุคใหม่" เพื่อให้บรรณารักษ์สามารถเข้าใจบทบาทและติดตามแนวโน้มการรับเทคโนโลยีสมัยใหม่ของห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ในด้านการบริหารงานและการให้บริการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ³

เป็นที่น่าสังเกตว่า เอกสารการประชุมที่เผยแพร่ในหมู่สมาชิกของสมาคมห้องสมุดฯ ก่อนเวลาประชุมจริงนั้น เพิ่งมีขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยการประชุมสามัญประจำปี 2520⁴ เนื่องจากหัวข้อประชุมในครั้งนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับระบบสารนิเทศแห่งชาติ⁴ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ และซับซ้อนกว่าหัวข้อประชุมครั้งก่อน ๆ มาก จึงจำเป็นต้องให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาสทำความเข้าใจระบบนี้ก่อน⁵ เอกสารสำคัญซึ่งเผยแพร่ในการประชุมครั้งนี้ได้แก่

¹ปี พ.ศ. 2522 เป็นวาระครบรอบ 25 ปี ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

²คำกราบบังคมทูลถวายรายงานแก่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ... "วารสารห้องสมุด 24 (มกราคม-มีนาคม 2523) : 4.

³"จดหมายจากนายกสมาคม," เลขที่ 1343/2523 ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2523.

⁴คือเอกสารเรื่อง "ระบบสารนิเทศแห่งชาติ หรือระบบสารนิเทศภายในประเทศ" ซึ่งเรียบเรียงโดย ศาสตราจารย์แก้วมาศ ขวลิศ

⁵ฉันทานันท์ อุทัย ขุติยะโพธิ์, กรรมการบริหารของสมาคมห้องสมุดฯ ประจำปี พ.ศ. 2522-2523, 20 มีนาคม 2522.

1. จ้อย นันทิวัชรินทร์, ม.ล. มาตรฐานในระบบสารนิเทศ.
2. จาก้า, เอ็กออก. บริการสารนิเทศ. แปลโดย จินดา สิงห์ปรีชา.
3. ลวีลักษณ์ บุญยกายจน. การใช้ทรัพยากรสารนิเทศร่วมกัน.
4. เฉลิมวรากรม ชูทรัพย์. ศูนย์เอกสาร.
5. นวนิตย์ อินทรามะ. การจัดระบบสารนิเทศแห่งชาติในประเทศไทย.
6. แม้นมาศ ขวลิต. ระบบสารนิเทศแห่งชาติ หรือระบบสารนิเทศภายในประเทศ.
7. ฌมุล รัตตากร. เทคโนโลยีทางสารนิเทศ.
8. ศรีศักดิ์ จามรมาน. การใช้คอมพิวเตอร์ในงานสารนิเทศ.

2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย¹ ได้แก่ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ (คณะอักษรศาสตร์)

คณะครุศาสตร์ และสถาบันวิทยบริการ

2.1 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ จัดตั้งขึ้นเป็นแผนกวิชาในคณะอักษรศาสตร์ ใน
ปีการศึกษา 2498 ได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้นก่อนปริญญา ก่อนต่อมาได้ขยายการศึกษา
เป็นระดับปริญญาตรีในปีการศึกษา 2502 ในปีการศึกษา 2507 ได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์
ระดับปริญญาโท และในปีการศึกษา 2511 ได้ยกระดับการสอนขึ้นอนุปริญญาให้สูงขึ้นเป็นระดับ
ประกาศนียบัตรชั้นสูง ในปัจจุบันการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเพียง
2 ระดับ คือ ระดับปริญญาโทและปริญญาตรี²

¹เดิมใช้คำว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ แต่ได้เปลี่ยน
มาใช้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และภาควิชา ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย พ.ศ. 2522 ทั้งนี้ได้ประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกาในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96 ตอนที่
55 วันที่ 20 เมษายน 2522

²สุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงษ์, "20 ปีของแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2498-2518," ใน บรรณารักษ์ 20, หน้า 3.

ผลงานที่เป็นวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ที่สำคัญได้แก่ การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของนิสิตชั้นปริญญาโท ผลงานวิชาการของอาจารย์ และหนังสือ เอกสารและข่าวสารของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

ก. วิทยานิพนธ์ของนิสิต นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2507-2519 มีผลงานการวิจัยที่ได้รับอนุมัติรับปริญญาโททั้งหมด รวม 70 เรื่อง จากการวิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ดังกล่าวปรากฏว่าในขอบเขตเนื้อหา 10 หัวข้อ มีจำนวนเรื่องวิทยานิพนธ์ ดังนี้

ภูมิหลัง	16
การจัดองค์กร + บริหารงาน	9
ทรัพยากร	15
บริการผู้อ่าน	16
งานเทคนิค	4
บุคลากร	2
การศึกษาบรรณารักษศาสตร์	4
บรรณารักษศาสตร์สากล	0
วิธีวิจัย	0
เรื่องอื่น ๆ	4 ¹

วิทยานิพนธ์ที่มีขอบเขตเนื้อหาในเรื่องภูมิหลังและบริการผู้อ่านมีจำนวนสูงที่สุดเท่ากัน รองลงมาได้แก่ วิทยานิพนธ์ที่มีขอบเขตเนื้อหา เรื่องทรัพยากร และการจัดองค์กร บริหารงาน ส่วนเรื่องอื่น ๆ นอกนั้นมีประปรายแต่ไม่มีวิทยานิพนธ์เล่มใดมีขอบเขตเนื้อหา เรื่องบรรณารักษศาสตร์สากลและเรื่องวิธีวิจัย

¹ ภรณี ศิริโชค, "การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2508-2519" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษา บรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 79-82.

ผลการวิเคราะห์ข้อสอบ เขตเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว เมื่อแบ่งตามประเภทของ
ห้องสมุด ปรากฏว่าวิทยานิพนธ์เกินครึ่งหนึ่งไม่เกี่ยวกับห้องสมุดประเภทหนึ่งประเภทใด ส่วนวิทยา-
นิพนธ์ที่มีขอบเขตเนื้อหา เกี่ยวกับห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยนี้มีจำนวนสูงสุด ดังนี้

<u>ขอบเขตเนื้อหา</u>	<u>จำนวนเล่มวิทยานิพนธ์</u>
หอสมุดแห่งชาติ	0
ห้องสมุดประชาชน	6
ห้องสมุดโรงเรียน	3
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	17
ห้องสมุดเฉพาะ	4
ห้องสมุดมากกว่า 1 ประเภท	2
ไม่ใช่ห้องสมุดประเภทหนึ่งประเภทใด	38 ¹

อนึ่ง จำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงเวลา 14 ปี (พ.ศ. 2509-2522) มี 105 เล่ม ดังนี้

<u>ปีที่พิมพ์ (พ.ศ.)</u>	<u>รวมจำนวนเล่มวิทยานิพนธ์</u>
2509	3
2510	1
2511	1
2512	2
2513	2
2514	0

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 83-86.

<u>ปีพิมพ์ (พ.ศ.)</u>	<u>รวมจำนวนเล่มวิทยานิพนธ์</u>
2515	10
2516	7
2517	7
2518	9
2519	14
2520	18
2521	11
2522	20

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพิ่มเติมจากที่ปรากฏในงานวิจัยข้างต้น โดยจำแนกตามปีพิมพ์
ตั้งแต่พ.ศ. ๒๕๒๐ จนถึง พ.ศ. ๒๕๒๒ มีรายการดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

1. การจัดทำเงินงานเพื่อใช้ประโยชน์จากรูปภาพและข้อเสนอแนะแกห้องสมุดในประเทศไทย
2. การใช้บริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. การบริหารงานและการดำเนินงาน เทคนิคหนังสือตัว เขียนในหอสมุดแห่งชาติไทย
4. การศึกษาความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดคณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2519
5. การศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. การศึกษาสภาพและการดำเนินงานของห้องสมุดสถาบันการศึกษาวิชาทหารชั้นสูงของประเทศไทย
7. การศึกษาสภาพและการดำเนินงานห้องสมุดวิทยาลัย เอกชนในประเทศไทย
8. การศึกษาสภาพห้องสมุดโรงเรียนมัธยมในโครงการพัฒนาโรงเรียนมัธยมในส่วนภูมิภาค 1 และ 2
9. การสอนวิธีใช้ห้องสมุดในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
10. การสำรวจการอ่านของนิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
11. การสำรวจความสนใจในการอ่านของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
12. ชีวิตประวัติและการประเมินคุณค่าผลงานวรรณกรรมและ เรื่องสำคัญของยาขอบ
13. ชีวิตประวัติและผลงานวรรณกรรมของสันต์ ท.โกมลบุตร
14. บทบาทของบรรณารักษ์อาวุโสเพื่อพัฒนาการห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย
15. ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุด ประกอบการวิจัยชั้นปริญญาโทบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ระหว่างปีการศึกษา 2510-2517

16. ผลการฝึกงานห้องสมุดต่อการปฏิบัติงานอาชีพบรรณารักษ์
17. ห้องสมุดด้านการเกษตรในประเทศไทย
18. อิทธิพลของรายการโทรทัศน์ภาคหัวค่ำต่อการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2521

1. การใช้บริการงานนครราชสีมาเพื่อการค้นคว้าวิจัยในประเทศไทย
2. การบริหารงานด้านเทคนิคของห้องสมุดวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร
3. การประเมินคุณค่าหนังสืออ้างอิงที่พิมพ์ในประเทศไทย
4. การประเมินผลการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
5. การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
6. การวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์เด็ก เพื่อใช้อ้างอิงและประกอบการวิจัย
7. การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
8. การสำรวจความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดของอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. การสำรวจความสนใจการอ่านของครูในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา
10. ประสิทธิภาพของหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร
11. ปัญหาของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยในการใช้ห้องสมุดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2522

1. กฎหมายห้องสมุด
2. การใช้หนังสืออ้างอิงในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง
3. การบริหารงานการจัดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร

4. การประเมินผล "โครงการทอดผ้าป่าหนังสือ" ระหว่างธันวาคม 2518 - 5 ธันวาคม 2519
5. การวิเคราะห์งานด้านบริการสำหรับเด็กของห้องสมุดประชาชนในกรุงเทพมหานคร
6. การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือท่องเที่ยว เมืองไทย
7. การศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่องานเขียนและงานวิจัยทางการแพทย์ของคณาจารย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่
8. การศึกษาความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดเพื่อการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ของวิทยาลัยครูในภาคกลางของประเทศไทย
9. การศึกษาปัญหาในการบริหารงานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
10. การศึกษาสภาพและการทำงานของห้องสมุดกระทรวงศึกษาธิการ
11. การสำรวจการใช้เครื่องถ่ายเอกสารของห้องสมุดในประเทศไทย
12. การสำรวจการใช้ทรัพยากรห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อประกอบการสอนของคณาจารย์
13. การสำรวจการใช้บริการสำนักบรรณสารการพัฒนาของนักศึกษาลดบ้านบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
14. การสำรวจความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
15. การสำรวจสภาพและการใช้ห้องสมุดธนาคารกลางและธนาคารไทยพาณิชย์ในกรุงเทพมหานคร
16. การอนุรักษ์วัสดุห้องสมุดในเขตกรุงเทพมหานคร
17. ความสัมพันธ์ในการดำเนินงานระหว่างห้องสมุดและแผนกโสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยครู
18. ชีวิตประติและผลงานของ ประยูร จรรยาวงศ์
19. ชีวิตประติและผลงานวรรณกรรมของ หม่อมหลวงศรีฟ้า มหาวรรณ

20. บทบาทผู้บริหารและความคาดหวังของบรรณารักษ์ในการบริหารงานห้องสมุด
ในวิทยาลัยครู

ข. ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ ในระยะเวลา 20 ปี อาจารย์ 2 ท่านได้
เรียบเรียงหนังสือทางบรรณารักษศาสตร์ในระดับมหาวิทยาลัย 3 เล่ม คือ

สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์. บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น. 2502; ฉบับแก้ไขปรับปรุง
พิมพ์ครั้งที่ 4. 2515.

_____ . หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์
และตัวอย่างบัตร. 2510.

จ้อย นันทิวชิรินทร์, ม.ล. แบบบรรณานุกรมและเชิงอรรถ. 2514.

ผลงานวิชาการรุ่นต่อมาจนถึง พ.ศ. 2522 ได้แก่

สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์. บรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง. 2520. (พ.ศ. 2521 จัดพิมพ์โดย
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช)

วลัยพร เหมะรัชตะ. การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า. 2521.

สุนทรี หังสสุต. การควบคุมบรรณานุกรมเบื้องต้น. 2521. (ได้รับรางวัลประเภท
เรียบเรียงประกอบปาฐกถา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) พิมพ์ครั้งที่ 2.
ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ของภาควิชา ได้แก่

Department of Library Science Bulletin. 1969.

เลขหมู่ระบบทศนิยมของคิวอี้เพิ่มเติม. 2509.

ศัพท์บัญญัติวิชาบรรณารักษศาสตร์. 2518.

บรรณารักษ์ 20. 2518.

ค. หนังสือชุดเอกสารบรรณารักษศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยของนิสิตและอาจารย์ แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ ได้เผยแพร่สิ่งพิมพ์ชุดเอกสารบรรณารักษศาสตร์ (Library Science Papers) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 เป็นต้นมา¹ โดยคัดเลือกภาคนิพนธ์อันเป็นผลงานวิชาการของนิสิตชั้นปริญญาโท รวมทั้งงานเขียนงานวิจัยของอาจารย์ ในระยะเริ่มแรกทางแผนกวิชาได้รับการสนับสนุนจาก ศาสตราจารย์รอง ศยามานนท์ คณบดี คณะอักษรศาสตร์ ในขณะนั้นให้ยืมเงินของคณะมาเป็นทุนจัดพิมพ์ก่อน แผนกจึงสามารถเก็บรวบรวมเงินไว้เป็นทุนจัดพิมพ์เล่มต่อ ๆ ไปได้จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2522 นี้ เอกสารชุดนี้ได้พิมพ์เผยแพร่รวมจำนวน 22 เล่มแล้ว และเป็นที่แพร่หลายในวงการห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์หลายแห่งในต่างประเทศได้ใช้เอกสารนี้ประกอบการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เปรียบเทียบ (Comparative Librarianship)³

¹ แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์, คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ผลงานของแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2498-2510 (พระนคร, 2510), หน้า 9.

² สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์, "ศาสตราจารย์รอง ศยามานนท์ ผู้จัดตั้งแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์," ใน สี่ศาสตราจารย์ (พระนคร : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2505), หน้า 75.

³ เรื่องเดียวกัน

หนังสือชุดเอกสารบรรณารักษศาสตร์ มีกำหนดออกไม่แน่นอน ส่วนมากเป็นผลงานค้น
บรรณานุกรมและบรรณารักษศาสตร์ด้านอื่น ๆ เป็นผลงานของศาสตราจารย์สุทธิศักดิ์ อ่ำพินวงษ์
5 รายการ อาจารย์นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ 3 รายการ และผลงานรวมผู้เขียนหลายคน 3 รายการ
ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

- เล่ม 1 Suthilak Ambhanwong. Dr. Frances Lander Spain : Founder of
Modern Library Service in Thailand. 1965.
- เล่ม 2 Spain, Frances Lander. Some Notes on Library Development in
Thailand 1951-1965. 1965.
- เล่ม 3 วราณี กุลสมบูรณ์. วัดพระเชตุพนห้องสมุดประชาชนแห่งแรกในประเทศไทย. 2508.
- เล่ม 4 สุทธิศักดิ์ อ่ำพินวงษ์. วัฒนาการห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย. 2510.
- เล่ม 5. Suthilak Ambhanwong. Libraries and Librarianship in Thailand.
1967.
- เล่ม 6 นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ. บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ของสภาวิจัยแห่งชาติ. 2510.
- เล่ม 7 Nonglak Minaikit. An Annotated Bibliography of Librarianship
in Thailand. 1968.
- เล่ม 8 สุทธิศักดิ์ อ่ำพินวงษ์, ผู้รวบรวม. มาตรฐานห้องสมุดในประเทศไทย. 2511.
- เล่ม 9 นาคอนงค์ พันธุ์บรรจง. รายชื่อและสารถึง เซปรีเทียนพนธ์ของคณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2487-2506. 2512.
- เล่ม 10 จุฑารัตน์ วาศวิท. บรรณานุกรมผลงานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย.
2512.
- เล่ม 11 บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์ พ.ศ. 2509-2512. 2513.
- เล่ม 12 ทรงสรรค์ นิลกำแหง. กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. 2514.
- เล่ม 13 ประภาวดี พงนา, ทรงสรรค์ นิลกำแหง และมาลีณี พุชปรีดี. การสำรวจฐานะการทำ
งานห้องสมุดของนิสิตเก่าแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยา-
ลัย ปีการศึกษา 2498-2513. 2515.

- เล่ม 14 ห้องสมุดมหาวิทยาลัย. 2515.
- เล่ม 15 ครรชิต มาลัยวงศ์. คอมพิวเตอร์และการเขียนโปรแกรมสำหรับงานห้องสมุด. 2517.¹
- เล่ม 16 สุนทร ทังสบุตร และคนอื่น ๆ. ห้องสมุดที่น่าสนใจ. 2518.
- เล่ม 17 ประภาวดี (พจนว) สิบสนธิ์. บรรณานุกรมวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์และ
บรรณคดีย่อ. 2518.
- เล่ม 18 ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย. 2520.
- เล่ม 19 ประวัติการทำบัตรรายการและการจัดหมู่หนังสือ. 2520.
- เล่ม 20 สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์. รวมบทความทางบรรณารักษศาสตร์. 2520.
- เล่ม 21 ห้องสมุดเฉพาะและศูนย์เอกสาร. 2521.
- เล่ม 22 Nonglak Minaikit. An Annotated Bibliography of Librarianship
in Thailand. 2d ed. 1978.

ง. สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ในการเผยแพร่เรื่องราวที่เป็นประโยชน์ สาละที่นำเสนอใจชวนคิดตาม
คดของนข่าวสารต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในวงการ คณะนิสิตแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์
ได้จัดทำหนังสืออนุสรณ์รายปีชื่อ บรรณารักษ์ โดยมุ่งหวังจะเป็นสื่อผูกพันความสามัคคีในหมู่ผู้สิด เริ่ม
จัดทำตั้งแต่ปีการศึกษา 2504 เป็นต้นไป เว้นปีการศึกษา 2506 จนถึงปีการศึกษา 2509 ซึ่งปรากฏ
เป็นเล่มสุดท้ายก็มิได้มีการจัดทำกันอีก²

¹ สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์, "การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์," ใน บรรณารักษ์ 20, หน้า
160-162.

² ชูนิมา สัจจามันท์, "การสำรวจสถานภาพการดำเนินงานของบัณฑิต (ปีการศึกษา 2502-
2516) และมหาบัณฑิต (ปีการศึกษา 2507-2516) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 44.

รำลึก กุลสมบุรณ์ ได้จัดทำครรชนหนึ่งของหนังสือ บรรณารักษะ¹ เป็นครรชนของบทความภาษาไทยประมาณ 50 บทความ ภาษาอังกฤษ 5 บทความ บทความหลายเรื่องมีคุณค่าทางประวัติใช้อ้างอิงได้

ในปี พ.ศ. 2515 แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ ได้เริ่มจัดทำ ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งเป็นเอกสารขัณฑ์สำเนา มีกำหนดออกปีละ 2 เล่ม ในเดือนมกราคมและกรกฎาคม เผยแพร่แก่บิดาและบรรณารักษ์ ข่าวสาร ประกอบด้วยข่าวของแผนก ข่าวการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในสถานการศึกษาอื่น ๆ ข่าวเกี่ยวกับห้องสมุดและหนังสือในประเทศไทยและต่างประเทศ ข่าวสารนี้ใช้อ้างอิงในเรื่องใหม่ ๆ ได้ ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์ ตั้งแต่ฉบับที่ 5/6 พ.ศ. 2519 - 2520 มีบทความหรือเรื่องพิเศษท้ายเล่ม ตัวอย่างเรื่องที่น่าสนใจได้แก่

ประยงศรี พัฒนกิจจำรูญ, "การพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด."

เมี้ยนมาศ ขวลิขิต, "คำบรรยายเรื่องการควบคุมบรรณานุกรมและกฎวิธีทรัพยากรห้องสมุดร่วมกัน."

สุพรรณิ วราทร, "ห้องสมุดขนาดเล็กที่เป็นเลิศ."

อัมพร พิษะระ, "การศึกษาวิชาห้องสมุดหนังสือหายาก."

..... "อินทนาฎดา."

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 เป็นต้นไป ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์มีนโยบายจะเปลี่ยนแปลงการจัดทำ ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์ (ปีที่ 1-9, 2519-2523) คือ จะจัดพิมพ์เป็นวารสารทางวิชาการแทน ใช้ชื่อว่า วารสารบรรณารักษศาสตร์ มีกำหนดออกปีละ 2 ฉบับ ในเดือนมกราคมและเดือนกรกฎาคม มีวัตถุประสงค์สำคัญ 4 ประการได้แก่

1. เพื่อเสนอบทความทางวิชาการและกึ่งวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

¹รำลึก กุลสมบุรณ์, ครรชนหนังสือบรรณารักษะ (พระนคร : กองหอสมุดแห่งชาติ กรม-ศิลปากร, 2510).

2. เพื่อเสนอข่าวพัฒนาการของห้องสมุด วงการบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
3. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่งานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์
4. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะของ บุคคลในวงการ¹

เพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้าในสาขาวิชาได้สะดวกขึ้น ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ได้จัดทำ รายชื่อบทความที่น่าสนใจทางบรรณารักษศาสตร์ (Current Awareness Service) ตั้งแต่กลางปี 2518 มีกำหนดออกทุกเดือน โดยคัดเลือกบทความที่ปรากฏในวารสารหรือข่าวสารทั้ง ภาษาอังกฤษและภาษาไทยทางบรรณารักษศาสตร์ ที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อรายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอน อยู่ในภาควิชาทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท² นับว่าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นแห่งแรกที่ยังเริ่มจัดทำบริการข่าวสารทันสมัยในวงวิชาการนี้

2.2 กฤษฎีกา ผลิตวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ในรูปของวิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิตรวม 14 เล่ม ใน พ.ศ. 2509-2517 และวิทยานิพนธ์คุรุศาสตรบัณฑิตรวม 33 เล่ม ใน พ.ศ. 2500-2516³ ซึ่งมีขอบเขตเนื้อหาสรุปจำนวนเล่มได้ดังนี้

¹ "ฉมาชิกโปรดทราบ," ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์ 9 (กรกฎาคม 2523) : 76.

² "ท่านทราบหรือไม่ว่า," ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์ 8 (กรกฎาคม 2522) : 48.

³ ประภาวดี สืบสนธิ์, ผู้รวบรวม. บรรณานุกรมวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์และ

นทศึกษา, เอกสารบรรณารักษศาสตร์ เล่ม 17 (กรุงเทพฯ : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์

กฤษฎีกา คุรุศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 117-203.

ขอบเขตเนื้อหา

วิทยาลัยนอร์คาสตรมหาบัณฑิต

วิทยาลัยนอร์คาสตรบัณฑิต

จำนวนภาพประเภทของสิ่งพิมพ์ (ในด้านการอ่าน การศึกษาความสนใจ การวิเคราะห์เนื้อหา ภาพประกอบ)

หนังสือและการอ่าน	2	8
หนังสือพิมพ์	5	5
วารสาร	1	0
วิทยานิพนธ์	1	0
หนังสือสำหรับเด็ก	2	4

จำนวนภาพประเภทของห้องสมุด (ในด้านการสำรวจการใช้ การใช้ประกอบการเรียนการสอน บริการ ทัศนคติของผู้ใช้)

ห้องสมุดโรงเรียน	0	5
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	3	11

วิทยาลัยนอร์คาสตรบัณฑิตในปีต่อมา มี 7 เล่มดังนี้

ปีการศึกษา 2518

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์รายวัน ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518

ปีการศึกษา 2519

1. การใช้ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลตึกธรรมและอนามัย กองมทพทย์ กรมตำรวจ
2. การสำรวจความคิดเห็นต่อการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ภาษาไทยของนักศึกษา สถานศึกษา เหมินปฏิบัติ ปีการศึกษา 2519

ปีการศึกษา 2520

1. การศึกษาสภาพห้องสมุดโรงเรียนมัธยมในเขตชานเมืองกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2520
2. ความคิดเห็นของครูอนุบาลในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กอนุบาล

3. ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเกี่ยวกับ การเลือกอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2520
4. บทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2519

วิทยานิพนธ์การศึกษาระดับปริญญาโทในปีต่อมา มี 4 เล่ม ดังนี้

ปีการศึกษา 2518

1. การใช้ประโยชน์ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต
2. บทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันในการศึกษานอกโรงเรียนของเยาวชน

ปีการศึกษา 2521

1. ความสนใจ เนื้อหาหนังสือพิมพ์รายวันของผู้อ่านในหมู่บ้านจังหวัดพะเยา

ปีการศึกษา 2522

1. หนังสือภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กในระดับอนุบาล

2.3 สถาบันวิทยบริการ ประกอบด้วย 3 หน่วยงานได้แก่ หอสมุดกลาง หน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา (หรือหน่วยโสตทัศนศึกษากลางเดิม) และศูนย์เอกสารประเทศไทย ซึ่งเดิม

เป็นหน่วยงานบริการทางวิชาการต่างสังกัดสายงาน เมื่อรวมเข้าด้วยกันได้รับการยกฐานะเป็นสถาบันวิทยบริการมีฐานะเทียบเท่าคณะดังประกาศจัดตั้งในพระราชกฤษฎีกา เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2521 โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือปรับปรุงและส่งเสริมงานบริการทางวิชาการและการวิจัยของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น¹

¹ ชนิษฐ ศันตวิรัตน์, "หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดสรรเงินอุดหนุนแก่คณะและสถาบันต่าง ๆ ในการจัดพิมพ์วารสาร เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2521 สถาบันวิทยบริการจึงได้ริเริ่มจัดทำ วารสารวิทยบริการ ขึ้น มีกำหนดออกปีละ 2 ฉบับ¹ ฉบับแรกเผยแพร่เมื่อเดือนเมษายน 2522 นับเป็นวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ของไทยลำดับที่สาม ถัดจากวารสารห้องสมุด (ปีที่ 1-2500-) และวารสารบรรณารักษศาสตร์ (ปีที่ 1-, 2521-) ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วัตถุประสงค์ 3 ประการของวารสารวิทยบริการได้แก่

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ งานวิจัยของสถาบันวิทยบริการ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานบริการ
2. เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยเน้นในส่วนที่เป็นงานบริการ
3. เพื่อเผยแพร่กิจกรรมทางด้านบริการของสถาบัน

ด้วยเหตุข้างต้น บทความในวารสารนี้จึงเขียนโดยผู้บริหารและผู้รับผิดชอบงานบริการ

ระดับสูง 3 ประเภท ทั้งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เป็นบทความขนาดสั้นส่วนมาก ฉบับหนึ่งจะถึง 12-15 บทความ บทความจะมีบทกึ่งย่อภาษาอังกฤษประกอบ ส่วนบทความภาษาอังกฤษจะบีบบทกึ่งย่อภาษาไทยแทน

3. มหาวิทยาลัยอรรถศาสตร์ เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรีเป็นแห่งที่สอง เมื่อ พ.ศ. 2507 โดยสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ คณะศิลปศาสตร์ ใน พ.ศ. 2520 ได้จัดพิมพ์เอกสารอัดสำเนาคำบรรยายขึ้นเป็นเล่มแรกเรื่อง "การใช้หนังสือ คำบรรยายเรื่องหนังสือ และห้องสมุด" ในปีเดียวกันได้เผยแพร่เอกสารอัดสำเนาเรื่อง "รายงานการสำรวจความต้องการบรรณารักษ์ในหน่วยงานวิชาเฉพาะ" โดย จารุวรรณ สันตุโสภณ

¹วารสารวิทยบริการ ได้ตีพิมพ์ปีที่ 1 เพียง 1 ฉบับ ปีที่ 2 ออกตามฉบับที่ 1-2 ในเล่มเดียวกันเมื่อ กุมภาพันธ์ 2523 ปีที่ 3 ยังไม่ได้จัดพิมพ์ มีความล่าช้ากว่ากำหนดออกที่ระบุไว้ประมาณ

ใน พ.ศ. 2521 สำนักหอสมุด ได้จัดพิมพ์หนังสือคู่มือชื่อ ทิวเรื่องสำหรับหนังสือ
ภาษาไทยของห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับพิมพ์ครั้งที่สอง ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2512)

โดย ทองหยด ประทุมวงษ์

งานวิจัยของอาจารย์อื่น ๆ ที่กำลังดำเนินการอยู่ได้แก่เรื่อง "การสำรวจปัญหาในการอ่านของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์" และ "การสำรวจสถานะการทำงานของบัณฑิตสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2508-2509" โดย กุญชรรัตน์ สุวรรณรัตน์ ทั้งสองเรื่อง

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดพิมพ์ วารสารโตมทัศน์ เป็นวารสารรายสามเดือน ฉบับแรกเป็นฉบับเดือนมกราคม-มีนาคม 2523 มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานของสำนักหอสมุด
  2. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่การใช้ห้องสมุด
  3. เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ และความรู้ด้านอื่น ๆ
- เนื้อหาในเล่มจึงมีบทความทางวิชาชีพ เรื่องเกี่ยวกับหนังสือและการอ่านที่น่าสนใจ

4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นับเป็นแห่งที่สามที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี ในคณะมนุษยศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2511 ไม่ปรากฏว่าได้จัดพิมพ์หนังสือตำราหรือเอกสารใด

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นแห่งแรกที่จัดพิมพ์ข่าวสารพร้อมทั้งมีบทความประกอบชื่อ ข่าวสารสำนักหอสมุด มช. เมื่อสิงหาคม 2519 เป็นสิ่งพิมพ์รายสองเดือน

5. มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรีเมื่อ พ.ศ. 2514 และมีโครงการจะเปิดสอนในระดับปริญญาโทในปีการศึกษา 2525 มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ผลิตตำราประกอบการสอนรายวิชาต่าง ๆ หมดจดอย่างสม่ำเสมอ นับเป็นแหล่งผลิตตำราที่ปริมาณมากที่สุด เท่าที่รวบรวมได้มี 17 เล่ม ดังนี้

นนทนา เผือกผ่อง. บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น. 2514.

รัฐจวน อินทรกำแหง. การเลือกหนังสือพิมพ์และวารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาลและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ. 2514.

อัมพร สิริวัฒน์. วิธีใช้ห้องสมุด. 2514.

กำธร ลีตรกูล. หนังสือและการพิมพ์. 2515. (จัดพิมพ์โดยโรงพิมพ์คุรุสภา)

รัฐจวน อินทรกำแหง. การเลือกหนังสือและโสตทัศนวัสดุ. 2515.

อัมพร ปิ่นศรี และนนทนา เผือกผ่อง. การจัดและบริหารงานห้องสมุด. 2515.

รัฐจวน อินทรกำแหง. การบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน. 2517.

อัมพร ทิยะระ. เลขหมู่และบัตรหลักสำหรับหนังสือภาษาไทย. 2517.

เสริมศรี เจริญผล. งานเทคนิคของห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับแก้ไข. 2518.

ทิมลพรรณ ประเสริฐวงศ์ เรพเพอร์. การบริการตอบคำถามเพื่อช่วยการค้นคว้า. 2519.

บุผา สายมาลา. การจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือภาษาอังกฤษ. 2520.

สุภัทรา นิตร์เงิน. ห้องสมุดประชาชน. 2520.

รวมคำแหง, มหาวิทยาลัย. การใช้ห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 3. 2521.

บุญถาวร ทงสกุล. การจัดหมู่หนังสือระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน. 2521.

สายสุตา คชเสนี. ห้องสมุดมหาวิทยาลัย. 2521.

อัมพร ปิ่นศรี. นิทนาการใช้ห้องสมุด. 2521.

บุผา สายมาลา. การจัดหมู่หนังสือและแผนการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมอย่างย่อ. 2522.

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้จัดทำ ข่าวสารสำนักหอสมุดกลาง ขึ้น

เป็นรายสองเดือน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2521 เป็นฉบับแรก นอกจากจะมีสถิติ หนังสือ และวารสารของสำนักหอสมุดกลางแล้ว ยังมีข้อเขียน บทความและบทสัมภาษณ์ขนาดยาวอีกด้วย

6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันอีกแห่งที่ได้มีสัตววรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา

6.1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รับการยกฐานะจากวิทยาลัยการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. 2517 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งแต่เดิมสังกัดอยู่กับคณะวิชาการศึกษา ได้ย้ายมาสังกัดเป็นภาควิชาหนึ่งในคณะมนุษยศาสตร์ ได้เปิดสอนวิชาการใช้ห้องสมุดตั้งแต่ พ.ศ. 2500 เปิดสอนวิชาโทบรรณารักษศาสตร์หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2517 การศึกษาในระดับปริญญาโทตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต เริ่มเปิดสอนครั้งแรกในปีการศึกษา 2510 จนถึงปีการศึกษา 2517 ได้มีปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิตทางด้านบรรณารักษศาสตร์รวม 50 เล่ม¹ ดังมีขอบเขตเนื้อหาและจำนวนเล่มวิทยานิพนธ์ดังนี้

<u>ขอบเขตเนื้อหา</u>	<u>จำนวนเล่มวิทยานิพนธ์</u>
จำแนกตามประเภทสิ่งพิมพ์ (ในด้านการสำรวจ การวิเคราะห์ การศึกษารูปภาพ เนื้อเรื่องและประเภท)	

หนังสือและการอ่าน	11
หนังสือพิมพ์	1
วารสาร	2
หนังสือการ์ตูน	1
หนังสือแบบเรียน	2
หนังสืออนุสรณ์งานศพ	1
หนังสืออ้างอิง	2
วรรณคดี วรรณกรรม นวนิยาย	5

¹ ประภาวดี สิบสนธิ์, ผู้รวบรวม. บรรณานุกรมวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์และ
บรรณคดี, หน้า 66-116.

ขอบเขต เนื้อหาจำนวน เล่มวิทยานิพนธ์

จำแนกตามประเภทของห้องสมุด (ในด้านการสำรวจสภาพ ปัญหา การใช้ การดำเนินงาน การประเมินผล)

ห้องสมุดโรงเรียน	11
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	7
ห้องสมุดประชาชน	1

จำแนกตามประเภทของ เรื่อง

งานเทคนิคในห้องสมุด (ในเรื่องการสั่งซื้อ การใช้บัตรและหัวเรื่อง)	3
การสอน	2
บรรณารักษ์	1

ปริญาวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตใน พ.ศ. 2518-2522 มี 24 เล่ม ดังนี้

พ.ศ. 2518

1. การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิตวิชาบรรณารักษศาสตร์ และผู้สำเร็จประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชา เฉพาะบรรณารักษศาสตร์ จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2508-2516
2. การนำบัตรด้วยหนังสือ - การศึกษาเด็กเป็นรายการฝึกบันทึกเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7
3. การศึกษาเกี่ยวกับการใช้วารสารประกอบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นางแสน : การศึกษาเฉพาะราย
4. การศึกษาปัญหา ความคิด เห็น และความต้องการของครูและนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนมัธยมแบบประสม
5. การศึกษาเรื่องหมวดวิชาการศึกษาของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร
6. แนวขยายที่เหมาะสมในการใช้หนังสือประกอบ ระดับมัธยมศึกษาในทัศนะของครูภาษาไทย

ข้อเขต เนื้อหา

จำนวน เล่มวิทยานิพนธ์

จำแนกตามประเภทของห้องสมุด (ในด้านการสำรวจสภาพ ปัญหา การใช้ การดำเนินงาน การประเมินผล)

ห้องสมุดโรงเรียน	11
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	7
ห้องสมุดประชาชน	1

จำแนกตามประเภทของเรื่อง

งานเทคนิคในห้องสมุด (ในเรื่องการสั่งซื้อ การใช้บัตรและหัวเรื่อง)	3
การสอน	2
บรรณารักษ์	1

ปริญญาวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตใน พ.ศ. 2518-2522 มี 24 เล่ม ดังนี้

พ.ศ. 2518

1. การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิตวิชาบรรณารักษศาสตร์ และผู้สำเร็จประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชา เฉพาะบรรณารักษศาสตร์ จากวิทยาลัยการศึกษา มีการศึกษา 2508-2516
2. การนำบัตรด้วยหนังสือ - การศึกษาเด็กเป็นรายการฝึกกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7
3. การศึกษา เกี่ยวกับการใช้วารสารประกอบภาว เรียงการสอนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน + การศึกษา เฉพาะราย
4. การศึกษาปัญหา ความคิดเห็น และความต้องการของครูและนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนมัธยมแบบประสม
5. การศึกษา เรื่องหมวดวิชาการศึกษาของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร
6. วนานิยายที่เหมาะสมในการใช้หนังสือประกอบ ระดัณมัธยมศึกษาในทศวรรษของครูภาษาไทย

7. บทบาทของห้องสมุดในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่มีต่อการปฏิบัติราชการ

พ.ศ. 2519

1. การคาดคะเนความต้องการการครบรณารักษ์ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษา กับความสามารถในการผลิตครบรณารักษ์ของกรมการฝึกหัดครู ระหว่างปี พ.ศ. 2519-2524
2. การจัดบริการและการใช้วิทยานิพนธ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร
3. การใช้ห้องสมุดและความสนใจในการอ่านของนักศึกษาวิทยาลัยกรุงเทพ ปีการศึกษา 2517 การศึกษาเฉพาะราย
4. การศึกษาการจัดหาวัสดุห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมแบบประสม
5. การศึกษาหัวข้อได้เปรียบและเสียเปรียบของระบบการยืมหนังสือในห้องสมุดบางแห่งในกรุงเทพมหานคร
6. การสำรวจบทความทางการศึกษาในวารสารภาษาไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2513-2517
7. ภาพพจน์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูในทัศนะของบุคลากรและนักศึกษาในวิทยาลัยครู
8. สภาพการอ่านของชาวบ้านใหม่ ตำบลไม้ก้องคืน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
9. หัวเรื่องของหนังสือเกี่ยวกับประเทศไทยของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาใน ส่วนกลาง และหอสมุดแห่งชาติ

พ.ศ. 2520

1. การคาดคะเนความต้องการของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ระหว่างปีการศึกษา 2520-2524
2. การศึกษาการจัดตั้งศูนย์บริหารทางเทคนิคของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมแบบประสม
3. การศึกษาความสนใจและความต้องการของบรรณารักษ์ ฝ่ายจัดหาที่มีต่อคอลัมน์แนะนำและวิจารณ์หนังสือในวารสาร นิตยสารและหนังสือพิมพ์

4. ประเมินผลที่ได้จากการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

พ.ศ. 2521

1. การจำแนกผลงานจากชีวประวัติที่ปรากฏในหนังสืออนุสรณ์งานศพ ระหว่างปี พ.ศ. 2516-2520
2. การประเมินค่าหนังสือห้องเที่ยวของไทย

พ.ศ. 2522

1. การศึกษาเปรียบเทียบวิธีคัดเลือกหนังสือออกสำหรับหมวดวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์
2. วิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวด

หลักสูตรระดับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์นั้น ได้มีการแก้ไขโครงสร้างของหลักสูตรเป็นระยะ เช่นเดิมใช้หลักสูตรของปีการศึกษา 2517-2521 และขณะนี้เริ่มใช้หลักสูตรของปีการศึกษา 2522¹

สำนักหอสมุดกลางและภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ ได้จัดพิมพ์วารสารในรูปอัดสำเนาเข้าเล่ม ชื่อ วารสารบรรณศาสตร์ เป็นปีที่ 1 ฉบับพิเศษ เมื่อเดือนตุลาคม 2521 มีกำหนดออกเป็นรายสามเดือน² จึงนับว่าเป็นวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ลำดับที่สอง โดยมีระยะเวลาพิมพ์ห่างจากวารสารห้องสมุดถึง 21 ปี วารสารบรรณศาสตร์นั้นมุ่งส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษาค้นคว้า การวิจัยและความรู้ใหม่ ๆ ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ "สารสนเทศศาสตร์" (Library and Information Science) ตลอดจนสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งยังเป็นสื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการ และเชิงปฏิบัติการระหว่างผู้สอน บรรณารักษ์ นักศึกษาและผู้สนใจวิชานี้

¹บุญศรี ไพรรัตน์, "การศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ," วารสารบรรณศาสตร์ 2 (ตุลาคม 2522) : 39-65.

²ปีที่ 1 มีฉบับพิเศษเพียง 1 ฉบับ แล้วต่อด้วยปีที่ 2 ฉบับที่ 1-4 มีความล่าช้าในการพิมพ์ประมาณ 6 เดือน

วารสารบรรณศาสตร์ฉบับหนึ่งลงบทความประมาณ 4-5 เรื่อง มีความยาวพอสมควร
บทความจะเป็นทั้งโดยภาษาไทยและกำหนดศัพท์กรรชนให้ด้วย เพื่ออำนวยความสะดวกในการ
จัดทำกรรชนวารสาร

สิ่งพิมพ์ที่ได้จัดพิมพ์เผยแพร่แล้วมี 2 เล่ม คือ

ท้าว พันธุ์เมธา. การแบ่งหมู่หนังสือและแผนการแบ่งหมู่ระบบทศนิยมของคิวอี้. ฉบับปรับปรุง
แก้ไขครั้งที่ 2. 2521.

สุทัศน์ ส่องแสงจันทร์. บัตรหลักการและหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย. 2521.

6.2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตอื่น ๆ มีผลงานที่ได้พิมพ์เผยแพร่แล้ว

9 เล่ม ดังนี้

ท้าว ฐานางค์สถานดี. การเลือกและการจัดหมวดหมู่ห้องสมุด ขลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ บางแสน, 2520.

จรัสลักษณ์ บุญยะกาญจน. การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า. มหาสารคาม : ม.ศ.ว
มหาสารคาม, 2521.

ปราณี เข้มข่อง. คู่มือจัดนิทรรศการอย่างรวดเร็วและง่ายสำหรับห้องสมุดโรงเรียน. [ขลบุรี] :
ม.ศ.ว บางแสน, 2521.

ศุขรา ศิลรักษา. ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพมหานคร : ม.ศ.ว บางแสน, 2521.

ท้าว ฐานางค์สถานดี. กิจกรรมสำหรับห้องสมุด. [ขลบุรี] : ม.ศ.ว บางแสน, 2521.

จรัสลักษณ์ บุญยะกาญจน. กระบวนการดำเนินงานศูนย์วัสดุพิมพ์และไม่พิมพ์ (ศูนย์วิชาการ).
มหาสารคาม : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ม.ศ.ว มหาสารคาม, 2522.

. การจัดและการบริหารงานห้องสมุด. มหาสารคาม : หอสมุดกลางและภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ ม.ศ.ว มหาสารคาม, 2522.

ธาดาศักดิ์ วชิรปรัชญาพจน์. การเลือกและจัดหมวดหมู่ห้องสมุด. [ขลบุรี] : ภาควิชาบรรณา-
รักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ ม.ศ.ว บางแสน, 2522.

ธากัทดี วชิรปรัชหพจน์. หลักบรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ ม.ศ.ว บางเขน, 2522.

7. มหาวิทยาลัยขอนแก่น: เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เมื่อ พ.ศ. 2518 ไม่ปรากฏชื่อพิมพ์ที่ออกเผยแพร่ แต่ได้ดำเนินโครงการวิจัยในหัวข้อโครงการวิจัยเรื่อง "ความสามารถและโอกาสของชาวชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" และ "โครงการสำรวจความต้องการและทัศนคติต่อห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท ขอนแก่น"

8. กระทรวงศึกษาธิการ มีหน่วยงานที่จัดพิมพ์หนังสือตำราทางบรรณารักษศาสตร์และบรรณานุกรมออกเผยแพร่ ได้แก่ กรมศิลปากร กรมการฝึกหัดครู กรมสามัญศึกษา และศูนย์วัสดุการศึกษา สำคัญ ๆ ได้แก่

ครุฑทอง สีหาพงศ์. งานเทคนิคบางประการของห้องสมุด. พระนคร : วิทยาลัยกานีเทศก์ การฝึกหัดครู, 2510.

ศิลปากร, กรม. ห้องสมุดแห่งชาติ, นามประพันธ์ของนักเขียนไทยที่ใช้ในบัตรรายการของห้องสมุดแห่งชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2519.

วิมล สวัสดิ์วัฒน. การซ่อมบำรุงรักษาหนังสือและงานเทคนิคของห้องสมุด. ลพบุรี : วิทยาลัยครูเทพสตรี, 2520.

ทรงนทร เขียวไข่มุกข์. งานเทคนิคของห้องสมุด. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยครูจันทระเกษม, 2521.

ธากัทดี วชิรปรัชหพจน์. บริการของห้องสมุด. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยครูพระนคร, (2521).

ฉีก พรหมเทพ. บรรณ 101 : ห้องสมุดและการค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่, 2521.

หน่วยศึกษานิเทศก์ของกรมวิสามัญศึกษา ได้จัดทำ เอกสารศึกษานิเทศก์สายวิชาบรรณ

ภทศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 ชื่อ การสร้างประสิทธิภาพในการเรียน โดย ก่อ สวัสดิพิบูลย์ (2514)
 ชั้นปีที่ 2 ของกรมสามัญศึกษา ชื่อ ศึกษาเรื่องประกอบการศึกษาและการสอนภาษาไทยและสังคม
ศึกษา (2516)

สำหรับหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากรได้เผยแพร่ข่าวสารหอสมุดแห่งชาติ เมื่อเดือนตุลาคม
 2521 เป็นฉบับปฐมฤกษ์ มีบทความประกอบ

ชมรมบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้จัดพิมพ์เอกสารทางวิชา
 การ ชื่อ บรรณสารนิเทศน์ ฉบับแรกเมื่อเดือนเมษายน 2523 มีกำหนดออก 3 เดือนต่อ 1 ฉบับ
 มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่การศึกษาและวัฒนธรรม ทั้งเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาบรรณารักษศาสตร์
 และวิชาที่เกี่ยวข้อง จึงมีบทความวิชาการหลายด้าน ในส่วนที่เป็นวิชาบรรณารักษศาสตร์ เน้นห้อง
 สมุดโรงเรียน หนังสือและการอ่านเป็นสำคัญ

9. สำนักพิมพ์อื่น ๆ จัดพิมพ์หนังสือตำราทางบรรณารักษศาสตร์ ที่สำคัญได้แก่ บริษัท
 สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช และคุรุสภา มีประมาณ 11 เล่ม ดังนี้
 แม้นมาส ชวลิต และสิรินทร์ ช่วงโชติ. คู่มือบรรณารักษศาสตร์. พระนคร : ศรีอยุธยา, 2506.
 สุทธิลักษณ์ อ้าพินวงศ์. หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่าง
บัตร. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2510.

แม้นมาส ชวลิต และสิรินทร์ ช่วงโชติ. คู่มือบรรณารักษศาสตร์. พระนคร : เกษมบรรณกิจ,
 2511.

ศรีทอง สีหาพงศ์. หลักการใช้นั่งโต๊ะและห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 5. พระนคร : อักษรเจริญทัศน์,
 2513.

กำธร สิริกุล. หนังสือและการพิมพ์. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515. (จัดพิมพ์แทนโรง-
 พิมพ์หาวิทยาลัยรามคำแหง)

ัญจน อินทรกำแหง และคนอื่น ๆ. วิชาชุดครูประกาศนียบัตรครูมัธยมของคุรุสภา วิชาบรรณา-
รักษศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้าของคุรุสภา, 2517.

ทวี มุขระโกษา และ ชลชัย สียะวณิช. บรรณารักษศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร : สยามพัฒนาการพิมพ์, 2519.

วิจิตร จินตวงศ์. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุด. เชียงใหม่ : ศูนย์หนังสือ เชียงใหม่, 2521.

สุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงษ์. การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานค้นคว้า. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

..... บรรณารักษศาสตร์ฉบับหนึ่ง. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

(เดิมพิมพ์เป็นเอกสารจัดสำเนา เมื่อ พ.ศ. 2520)

จ้อย นันศิริชินทร์, ม.จ. สารนิเทศศาสตร์ฉบับปฐมบท. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2522.

อภิรักษ์ บุญกาญจน. การใช้ห้องสมุดกับคู่มือ. กรุงเทพฯ : บริษัทหนังสือและดนตรี, 2522.

สิลา (เจตีย์) สอนศรี และวัชรชัย เขมวิลาส. ห้องสมุดกับการค้นคว้า. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา (ม.ป.ป.)

สรุปได้ว่าวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทยประกอบด้วยวิทยานิพนธ์เป็นหลัก คือมีจำนวนถึง 200 เล่ม หนังสือตำรามีประมาณ 60 เล่ม เอกสารบรรณารักษศาสตร์ 1 รายการ (มี 22 เล่ม) วารสารวิชาการมี 5 ชื่อ ได้แก่ วารสารห้องสมุด วารสารบรรณศาสตร์ วารสารวิทยบริการ วารสารโคมทัศน์ และ บรรณสารนิทัศน์ วารสารใหม่ที่จะจัดพิมพ์แถมอนคือ วารสารบรรณารักษศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีข่าวสารห้องสมุดที่เสนอขอพรามด้วย มี 4 ชื่อ ข่าวสารทั่วไปหรือรายชื่อหนังสือใหม่มีประมาณ 8-10 ชื่อ เอกสารเฉพาะเรื่องในรูปโปสเตอร์มี 6-10 รายการ สำหรับเอกสารอ้างอิงสำคัญ ๆ ได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานมี 3 รายการ บรรณานุกรมของวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทยมี 2 เล่ม บรรณานุกรมวิทยานิพนธ์มี 1 เล่ม บรรณานุกรมผลงานวิจัยมี 1 เล่ม คำศัพท์และพจนานุกรมมี 2 เล่ม

แต่เดิมนั้น วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยมีอยู่น้อย ปัจจุบันได้ทวีจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนับตั้งแต่ พ.ศ. 2520 ซึ่งน่าจะ เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การแยกบุคลากรของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์จากห้องสมุดทำให้อาจารย์มีผลงานเขียนมากขึ้น แต่เดิมนั้นอาจารย์มีภาระงานประจำอยู่ 2 ด้าน คือสอนและเป็นบรรณารักษ์ซึ่งต้องมีผลงานตามที่ห้องสมุดกำหนดไว้ ทำให้อาจารย์ส่วนใหญ่แทบไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างผลงานเขียน เป็นเหตุให้ผลงานทางวิชาการของอาจารย์มีจำนวนค่อนข้างน้อย ประกอบกับการเขียนทางบรรณารักษศาสตร์อาศัยความรู้และประสบการณ์จากงานห้องสมุดอย่างมาก ซึ่งในขณะนั้น วิชาชีพห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยเพิ่งเริ่มต้น การปฏิบัติงานห้องสมุดของอาจารย์จึงเป็นการสะสมประสบการณ์อันยาวนาน เมื่อห้องสมุดมีอัตราบรรณารักษ์เพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งมีการแยกการบริหารงานภาควิชาจากห้องสมุด อาจารย์จึงเริ่มมีเวลาเพื่อการค้นคว้าวิจัย และได้นำความรู้และประสบการณ์จากงานห้องสมุดมาใช้ประโยชน์ในการผลิตงานเขียน¹

¹ กุศลรัตน์ สุวรรณรัตน์, "การศึกษาข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบในการรับผิดชอบงานห้องสมุดของอาจารย์วิชาบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).

1. การประกาศใช้หลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการของทบวงมหาวิทยาลัย¹ คือ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์จะดำรงตำแหน่งได้ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง และผลงานทางวิชาการซึ่งประกอบด้วยชั่วโมงสอนและงานแต่ง เรียบเรียง แปลหนังสือ หรือเขียนบทความทางวิชาการ หรือผลงานวิจัย หรือผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น ๆ ที่มีคุณภาพสามารถประเมินคุณค่าได้ ส่วนในพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ก็แสดงหลักการเกี่ยวกับของทบวงมหาวิทยาลัย²

2. การยกฐานะห้องสมุดมหาวิทยาลัยขึ้นเป็นสำนักหรือสถาบัน ซึ่งมีฐานะเทียบเท่าคณะ จึงมีผลทำให้สำนักหรือสถาบันเหล่านั้นสามารถตั้งงบประมาณหมวดต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และได้จัดพิมพ์วารสารทางวิชาการหรือนำสารขึ้น เพื่อเป็นผลงานทางวิชาชีพและเป็นการประชาสัมพันธ์งานบริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัย

เห็นได้ชัด เจนว่าผู้สร้างผลงานวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทยอยู่ในแวดวงสถาบัน การศึกษาระดับสูง ได้แก่ อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู และบรรณารักษ์ห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ สำหรับผลงานวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และสำนักพิมพ์เอกชนนั้น ผู้เขียนหลักก็ได้แก่กลุ่มบุคคลดังกล่าวอยู่ดี

สำหรับอาจารย์ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานที่สายงานประเภท ก. ตามกฎทบวง ทบวงมหาวิทยาลัยได้ออกระเบียบให้ได้รับโอกาสไปปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการภายในประเทศด้วยการเขียนตำราทางวิชาการ หรือด้วยการวิจัย ฯลฯ มีกำหนดระยะเวลา

¹หลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการของทบวงมหาวิทยาลัย, "จุฬาสัมพันธ์"

23 (29 กันยายน 2523) : 1-4.

²สันต์ ธรรมบำรุง, "แนวความคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การคิดปริมาณอาจารย์ของวิทยาลัยครู," อุรุปริทัศน์ 5 (กันยายน 2523) : 72-75.

เวลาประมาณ 1 ปี โดยยังมีสิทธิได้เงินเดือนและได้รับการพิจารณาความดีความชอบตามปกติ ดังเช่นการลาแบบ Sabbatical Leave ของอาจารย์มหาวิทยาลัยในต่างประเทศ¹ ระเบียบดังกล่าวจึงเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการยิ่งขึ้นและเป็นผลดีแก่วาระกรรมทุกสาขาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพระดับหนึ่ง

เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การผลิตตำราประกอบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพในระดับอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้ออกระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมการแต่งตำราขึ้น ดังนั้นผู้แต่งตำราที่ผ่านการพิจารณาและผู้ตรวจตำรานั้น จะได้รับเงินสมนาคุณจำนวนหนึ่งด้วย²

แหล่งข้อมูลของวาระกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย

แหล่งข้อมูลนี้พิจารณาในแง่ของ เอกสารที่เป็นคู่มือช่วยค้นหา เรื่องที่ต้องการ และจากแหล่งเอกสารต้นเรื่องอื่น ๆ ที่มีใช้จากหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้นและจากบทความในวารสารวิชาการที่ได้กล่าวมาแล้ว

1. จากเอกสารที่เป็นคู่มือช่วยค้นวาระกรรม

1.1 ครุฑยิววารสารและสาระสังเขป

ครุฑยิววารสารไทย. พระนคร : หน่วยศึกษานโยบาย กรมการฝึกหัดครู. เล่ม 1, 2515-
ครุฑยิววารสารไทย พ.ศ. 2503 - ธันวาคม 2506. พระนคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2507.

¹"ระเบียบทบวงมหาวิทยาลัยว่าด้วยการให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ," อุดมศึกษา 5 (มีนาคม 2523) : 1-4.

²"ระเบียบทบวงมหาวิทยาลัยว่าด้วยการส่งเสริมการแต่งตำรา พ.ศ. 2523," อุดมศึกษา 5 (กรกฎาคม 2523) : 16-16.

ดุรรชนีวารสารไทย มกราคม-ธันวาคม 2507. พระนคร : สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบัน
 บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2510.¹

บรรณสาร สพบ., 2512-. พระนคร : สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
 รายเดือน, รายสองเดือน. (รายปี ใช้ชื่อว่า ดุรรชนีวารสารไทย)

ดุรรชนีวารสารไทย, 2522. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, รายเดือน.

วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทยที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษนั้น บางรายการอาจค้นหา
 ได้จาก Library Literature Library Science Abstracts และ Library and
 Information Science Abstracts

1.2 จากบรรณานุกรมวิทยานิพนธ์ งานวิจัยและงานเขียนทางบรรณารักษศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์ วาสิวิท. บรรณานุกรมผลงานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย. เอกสาร
 บรรณารักษศาสตร์ เล่ม 10. 2512.

ประกาศ สิบสนธิ, ผู้รวบรวม. บรรณานุกรมวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์และบรรณคดี.
 เอกสารบรรณารักษศาสตร์ เล่ม 17. 2518.

สุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงษ์, วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย. 2518.

Honglak Minaikit. An Annotated Bibliography of Librarianship in
 Thailand. L.S. Papers No.7. 1966; 2d ed. L.S. Papers No. 22.
 1978.

Dissertation Abstracts International. Monthly.

Resources in Education (Formerly : Research in Education). Monthly.

¹ สุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงษ์, "การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์," ใน บรรณารักษ์ 20, หน้า

Bibliography of Asian Studies. 1956-. Ann Arbor, Mich : Association of Asian Studies, 1957-. Annual.

2. จากเอกสารต้นเรื่อง นอกจากหนังสือและบทความในวารสารวิชาชีพแล้ว ได้แก่

2.1 วารสารข่าวสาร นับได้ว่าข่าวสารบรรณารักษศาสตร์ เป็นแหล่งข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด ส่วนวารสารที่มีใช้ทางด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์โดยตรงได้แก่ วารสารศึกษาผู้ใหญ่ มีข่าวและบทความเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชน วารสาร สทบ. วิทยาสารประจำวันของกรมประชาสัมพันธ์ มีข่าวเกี่ยวกับห้องสมุดในบางครั้ง ราชวาที วารสารเขตการศึกษา 5 มีบทความเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันและรายสัปดาห์

2.2 คู่มือห้องสมุด ใช้อ้างอิงในด้านประวัติ การให้บริการ และแผนภูมิการแบ่งแผนกงานในห้องสมุด

2.3 รายงานประจำปีของห้องสมุด ใช้อ้างอิงได้บ้างในด้านสถิติหลังสุดของห้องสมุดนั้น ๆ

2.4 รายงานการสำรวจห้องสมุดในประเทศไทย เป็นการสำรวจของชาวต่างประเทศเกือบทั้งสิ้น อยู่ในร่างปี 1951-1969 (พ.ศ. 249-2512) รายงานที่มีชื่อเสียงมีอยู่ 6 รายการ ได้แก่

Spain, Frances Lander. "Some Notes on Libraries in Thailand." Library Quarterly 22 (July 1952) : 252-262.

. Some Notes on Library Development in Thailand 1951-1965.

Library Science Papers No.2. Bangkok: Department of Library Science, Chulalongkorn University, 1965.

. "Library Development in Thailand, 1951-1965." Unesco Bulletin for Libraries 20 (May-June 1966) : 117-125.

Gelfand, Morris A. The National Library and Library Development and Training in Thailand. Bangkok : Unesco, 1962.

Barnett, Stanley A., and others. Developmental Book Activities and Needs in Thailand. New York : Wolf Management Services, 1967.

Kaser, David; Stone C. Walter; and Byrd, Cecil K. Library Development in Eight Asian Countries. Metuchen, N.J. : Scarecrow Press, 1969.

รายงานอื่น ๆ ของชาวต่างประเทศเกี่ยวกับห้องสมุดเฉพาะแห่ง ดูได้จากเอกสารบรรณารักษศาสตร์ เล่ม 7 หรือ 22 จากวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของบรรณารักษศาสตร์ต่างประเทศ..." ซึ่งเรียบเรียงโดยประกาวดี พงษา ใน พ.ศ. 2516 และจากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของ Beverly J. Brewster ในเรื่อง American Overseas Library Technical Assistance, 1940-1970 ซึ่งได้จัดพิมพ์เป็นเล่มโดยสำนักพิมพ์สแควร์โครว์ เมื่อ ค.ศ. 1976

2.5 รายงานการประชุมสัมมนาห้องสมุดและการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ซึ่งประเทศไทยเข้าร่วมด้วยและได้มีโอกาสเสนอบทความในที่ประชุม ดังเช่น การสัมมนาการสอนบรรณารักษศาสตร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จัดโดยสมาคมสถาบันการศึกษาชั้นสูงในเอเชียอาคเนย์ (Association of Southeast Asian Institutions of Higher Learning-ASAIHL) ณ กรุงเทป เมื่อวันที่ 18-20 ธันวาคม พ.ศ. 2507 ประเทศไทยได้เสนอบทความในประชุม ๔ เรื่อง¹

การประชุมบรรณารักษในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือคอนซาล (Conference of Southeast Asian Librarians - CONSAL) นับเป็นการประชุมที่เป็นจุดให้เกิดความร่วมมือทางบรรณารักษศาสตร์ไทยประเภทสารบรรณหรือสรุปพัฒนาการในช่วงปีที่ผ่านมา

¹ ASAIHL Seminar on Library Science in Southeast Asia, Bangkok, December 18-20, 1964 Report (Bangkok : Association of Southeast Asian Institutions of Higher Learning, 1965).

เพราะมีการประชุมสม่ำเสมอถึง 4 ครั้งแล้ว รายงานการประชุมครั้งที่หนึ่ง¹ ที่สอง² และที่สาม³ ได้จัดพิมพ์เป็นเล่มเผยแพร่แล้ว มีบทความของชาวบรรณารักษ์ไทยรวม 7 เรื่อง

¹ Proceedings of the First Conference of Southeast Asian

Librarians Held at the University of Singapore on 14th-16th August 1970,
edited by P. Lim Pui Huen, Lim Hong Too, Syed Ahmed bin Ali (Published
for Persatuan Perpustakaan Malaysia & Persatuan Perpustakaan Singapura
by Chopman Enterprise, Singapore, 1972).

² Education and Training for Librarianship in Southeast Asia :

Papers and Proceedings of the Second Conference of Southeast Asian
Librarians Held at the University of the Philippines Quezon City,
December 10-14, 1973, edited by Marina G. Dayrit and Narmama P. Hidalgo
(Published for the Conference of Southeast Asian Librarians by the
University of the Philippines Library : Quezon City, 1975,.

³ Proceedings of the Third Conference of Southeast Asian

Librarians, Jakarta, Indonesia, December 1-5, 1975, edited by Luwarsih
Pringgoadisurjo and Kardiati Sjahrial (Published for Ikatan Pustakawan.
Indonesia (Indonesian Librarian Association) by PDIW-LIPI (National
Scientific Documentation Center, Indonesian Institute of Sciences,
1977).

อนึ่ง ในการประชุมคอนซาลครั้งที่ 3 ได้มีการแก้ไขธรรมนูญของคอนซาล และเปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษเป็น Congress of Southeast Asian Librarians โดยใช้คำย่อว่า CONSAL ขงเดิม¹ และในการประชุมคอนซาลครั้งที่ 4 หรือคองเกรสครั้งที่ 1 ประเทศไทยได้รับเลือกเป็นประเทศเจ้าภาพจัดการประชุมขึ้นเมื่อวันที่ 5-9 มิถุนายน พ.ศ. 2521 มีเอกสารที่เกี่ยวกับวงการห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ไทยอยู่ 1 เรื่อง²

การประชุมเกี่ยวกับความร่วมมือของห้องสมุดในเอเชีย ผู้แทนจากประเทศไทยได้เสนอบทความ 4 เรื่องในการประชุมครั้งที่ 1 ณ กรุงไทเป พ.ศ. 2517³

การประชุมหรือสัมมนาเหล่านี้ น่าจะเป็นปัจจัยส่งเสริมให้วาระกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทยที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษมีคุณภาพและเนื้อหาที่ดีพอสมควร เพราะผู้ที่เข้าร่วมประชุมหรือสัมมนาล้วนเป็นอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิหรือเป็นบรรณารักษะระดับสูง ดังนั้นก่อนการนำเสนอเอกสารในที่ประชุมระหว่างประเทศ คงจะต้องทำการค้นคว้าเรียบเรียงเป็นอย่างดี

¹ สุทธิลักษณ์ อ่ำตันวงศ์, "การประชุมบรรณารักษะเอเชียอาคเนย์ (คอนซาล)," วารสารห้องสมุด 19 (กันยายน-ตุลาคม 2518) : 369.

² J.S. Parker, "Infrastructure Requirements for the Development of National Information System in Southeast Asia" Paper Presented at the 4th Congress of Southeast Asian Librarians on Regional Co-operation for the Development of National Information Services, Bangkok, Thailand, 5-9 June 1978.

³ Proceedings of the First Conference on Asian Library Cooperation (Taipei, Taiwan : Tamsui College, Tamsui, 1974).

บทที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์เนื้อหาทางเขียนภาษาอังกฤษ

ด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

การวิจัย เรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาทางเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย" เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบว่าเนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการมีเนื้อหาทางด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ของไทยเกี่ยวกับหัวข้อใดบ้าง มีปริมาณมากน้อยเพียงใด ตั้งแต่ต้นจนถึง พ.ศ. 2522 รวมจำนวน 112 รายการ

การศึกษาเตรียมงาน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยคือแบบวิเคราะห์ขึ้นตามลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาขอบเขตของวิชาบรรณารักษศาสตร์สากลเพื่อกำหนดหัวข้อเนื้อหาทางด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

ขั้นที่ 2 ศึกษารายละเอียดของหัวข้อเนื้อหาทางด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

ขั้นที่ 3 นำหัวข้อเนื้อหาทางด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยและรายละเอียดให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไข

ขั้นที่ 4 เขียนตารางวิเคราะห์เนื้อหาทางเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

รายละเอียดของการดำเนินการสร้างเครื่องมือวิเคราะห์เนื้อหาทางเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยทั้ง 5 ขั้น มีดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาขอบเขตของวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อกำหนดหัวข้อเนื้อหาทางด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

ผู้วิจัยศึกษาขอบเขตของวิชาบรรณารักษศาสตร์สากล จากหนังสือต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สุทธิลักษณ์ อ่ำพินางค์. "การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์." ใน บรรณารักษ์ 20, หน้า 138-176.

กรุงเทพมหานคร : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

. บรรณารักษศาสตร์มูลฐาน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล. "การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

Aitclison, Jean, Comp. Unesco Thesaurus. 2 vols. Paris : Unesco, 1977.

Dewey, Melvil. Dewey Decimal Classification and Relative Index, 2 vols 18th ed. New York : Forest Press, 1971.

Gates, Jean Key. Introduction to Librarianship. New York : McGraw-Hill Book, 1968.

Library of Congress. Classification Class Z; Bibliography and Library Science. 4th ed. Washington, D.C., 1959.

Vallejo, Rosa M. "Characteristics of the Literature of Philippine Librarianship : A Survey." ASLP Bulletin 18-19 (1972&1973) : 77-92.

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ทำการสำรวจทางบรรณานุกรมเพื่อศึกษาเนื้อหางานเขียนด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยจากหนังสือ 3 เล่มด้วย ดังนี้

จุฑารัตน์ วาสิวิท. บรรณานุกรมผลงานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย. เอกสาร-บรรณารักษศาสตร์ เล่ม 10. พระนคร : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512.

สุทธิลักษณ์ อ่ำพินางค์. วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย. จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสครบรอบ 20 ปีของแผนก, กรุงเทพฯ : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

Wonglak Minaikit. An Annotated Bibliography of Librarianship in Thailand. Library Science Papers No. 7. 1968; 2^d ed. Library Science Papers No. 22. 1978.

ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อของเนื้อหาทางด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

เพื่อสร้างเป็นตารางวิเคราะห์เนื้อหา โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

หนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม รวมเรื่องต่าง ๆ 7 หัวข้อ

- ประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ
- ประวัติและพัฒนาการของการเขียน
- ประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์
- การผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสือ
- กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์
- การอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคน
- การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม

เนื้อหาของห้องสมุด รวมเรื่องต่าง ๆ ๓ หัวข้อ

- ประวัติความเป็นมาของห้องสมุดสมัยต่าง ๆ
- หน้าที่และบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ในสังคม
- ประวัติและบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการ

ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ รวมเรื่องต่าง ๆ 8 หัวข้อ

- การพัฒนาลibraryและแหล่งสารนิเทศ
- ห้องสมุดแห่งชาติ
- ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัด
- ห้องสมุดโรงเรียนและศูนย์โสตทัศนศึกษาโรงเรียน
- ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

ห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ

ห้องสมุดอื่น ๆ (เช่น ห้องสมุดส่วนบุคคล ห้องสมุดจ่ายค่าบำรุง ห้องสมุดของหน่วยงาน
ต่างประเทศในประเทศไทย)

หอจดหมายเหตุ

การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ รวม เรื่องต่าง ๆ 3 หัวข้อ

การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์

การฝึกอบรมทางบรรณารักษศาสตร์

การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ขั้นที่ 2 ศึกษารายละเอียดของหัวข้อเนื้อหาทางด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ใน
ประเทศไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดของหัวข้อเนื้หาดังกล่าวแต่ละหัวข้อ โดยสำรวจเนื้อหาจาก
งานเขียนในแต่ละกลุ่มที่จะนำมาวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งเป็นการสำรวจโดยการลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 3 นำหัวข้อเนื้อหาทางด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ของไทยและรายละเอียด
ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจแก้ไข

ผู้วิจัยนำหัวข้อเนื้หาดังกล่าวและรายละเอียดจากขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 ให้ผู้ทรงวุฒิทาง
ด้านวิชาบรรณารักษศาสตร์ตรวจแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสม แล้วจึงนำมาเรียบเรียงใหม่ให้
สมบูรณ์ ดังปรากฏในรายละเอียดต่อไปนี้

หนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม รวม เรื่อง เกี่ยวกับ

ก. ประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ

ข. ประวัติและพัฒนาการของการเขียน

ค. ประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์

ก. 3 หัวข้อครอบคลุม เนื้อหา

1. สมัยสุโขทัย
2. สมัยอยุธยา
3. สมัยธนบุรี
4. สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น
5. สมัยปัจจุบัน

ง. การผลิตและการจำหน่าย เผยแพร่หนังสือ ครอบคลุม เนื้อหา

1. หนังสือทั่วไปและสารคดี
2. หนังสือแบบเรียนและตำรา
3. หนังสือเฉพาะสาขาวิชา
4. หนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ และสิ่งพิมพ์รัฐบาล
5. หนังสือวรรณกรรม
6. หนังสือสำหรับเด็ก
7. วารสารและนิตยสาร
8. หนังสือพิมพ์
9. หนังสือและเอกสารอื่น ๆ

จ. กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์

1. ประวัติและ เนื้อหา
2. ข้อปัญหาที่เกี่ยวข้อง

ด. การอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคน

1. ผู้อ่าน
2. นิสัยและความสนใจในการอ่าน
3. เนื้อหาที่อ่าน
4. ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านและวิธีการ
5. อุปกรณ์ที่ขัดขวางการอ่าน

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

7. แนวโน้มของการอ่าน

ข. การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม

1. ประวัติและพัฒนาการ

2. การจัดทำบรรณานุกรมประเภทต่าง ๆ

3. รายชื่อหนังสือใหม่และสหบัตร

4. รายชื่อวารสารและรวมรายชื่อวารสาร

5. ธรรมเนียม

6. สารละสิ่ง เชป

7. การจัดพิมพ์เผยแพร่เอกสารอื่น ๆ

8. การแปล

9. การสำรวจทางบรรณานุกรม

10. การวางแผนจัดระบบหรือตั้งศูนย์บริการเอกสารข่าวสารต่าง ๆ

11. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

12. แนวโน้ม

ห้องสมุด รวม เรื่อง เกี่ยวกับ

ก. ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของห้องสมุดในสมัยต่าง ๆ

1. สมัยสุโขทัย

2. สมัยอยุธยา

3. สมัยธนบุรี

4. สมัยรัตนโกสินทร์

5. สมัยใหม่ตั้งแต่ พ.ศ. 2494

ข. หน้าที่และบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ในสังคม

ค. ประวัติและบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการ

1. ชิวประวัติ
2. ศักดิ์ศรี
3. ผลงาน
4. คำวิจารณ์

ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ รวมเรื่องเกี่ยวกับ

- ก. การพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ
- ข. หอสมุดแห่งชาติ
- ค. ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัด
- ง. ห้องสมุดโรงเรียนและศูนย์โสตทัศนูปกรณ์โรงเรียน
- จ. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย
- ฉ. ห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและแหล่งสารนิเทศ
- ช. ห้องสมุดอื่น ๆ (เช่น ห้องสมุดส่วนบุคคล ห้องสมุดจ่ายค่าบำรุง ห้องสมุดของหน่วยงานต่างประเทศในประเทศไทย)
- ซ. หอจดหมายเหตุ

หัวข้อแรก การพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ ครอบคลุมเนื้อหา

1. ภารกิจ

- 1.1 ข้อกำหนด ระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับห้องสมุด ตำแหน่งบรรณารักษ์และการสนับสนุนของรัฐ
- 1.2 มาตรฐานห้องสมุด
- 1.3 โครงการหรือแผนพัฒนาห้องสมุดและสารนิเทศแห่งชาติ

2. วิธีการ

- 2.1 การจัดตั้งระบบสารนิเทศแห่งชาติ
- 2.2 การร่วมมือระหว่างห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ

- 2.3 การสำรวจห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ
- 2.4 การใช้เครื่องจักรกลและคอมพิวเตอร์
- 2.5 การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ
- 2.6 การก่อตั้งชมรมหรือการรวมกลุ่มวิชาชีพ
- 2.7 การประกวดโครงการห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ
- 2.8 การปรับปรุงหรือจัดตั้งหน่วยงานใหม่เพื่อขยายงานหรือรับผิดชอบงานพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

4. แนวโน้ม

ส่วน 7 หัวข้อหลัง ครอบคลุม เนื้อหา

1. ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการ
2. สถานภาพของหน่วยงาน
3. วัตถุประสงค์ หน้าที่และนโยบาย
4. การบริหาร การแบ่งแผนกงานและการดำเนินงาน
5. บุคลากรและสถานภาพ
6. กระบวนการเทคนิค
7. บริการและกิจกรรมต่าง ๆ
8. ทรัพยากรห้องสมุด
9. ผู้ใช้ห้องสมุด
10. การควบคุมและกรให้บริการทางบรรณานุกรม
11. การใช้เครื่องจักรกลและคอมพิวเตอร์ในงานของห้องสมุด
12. การสำรวจและการวิจัยห้องสมุด
13. การพัฒนาห้องสมุด
14. การร่วมมือระหว่างห้องสมุดและสถาบันอื่น ๆ

15. การได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ
16. กฎหมายกับห้องสมุด
17. รายได้และงบประมาณ
18. ลักษณะอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์และเครื่องใช้ต่าง ๆ
19. ปัญหาของห้องสมุดและข้อเสนอแนะ
20. แนวโน้ม

การศึกษารวมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ รวมเรื่องเกี่ยวกับ

ก. การศึกษารายวิชาบรรณารักษศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหา

1. ประวัติและพัฒนาการ
2. สถานภาพของสถาบัน
3. การบริหารงาน
4. วัตถุประสงค์ของการศึกษา
5. ระดับการศึกษาและหลักสูตรทั่วไป
6. เนื้อหารายวิชาที่เปิดสอนและหน่วยกิต
7. ระเบียบการเข้าศึกษาและคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าเรียน
8. นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา
9. ผู้สอน
10. วิธีสอนและอุปกรณ์การสอน
11. การวัดผลการเรียนและการประเมินผลการสอน
12. สิ่งพิมพ์และผลงานวิจัยของอาจารย์และนิสิต
13. ทุนการศึกษาและการศึกษาต่อเนื่อง
14. หนังสือและห้องสมุดของสถาบัน
15. การสำรวจโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์
16. การได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ

17. การร่วมมือทางการศึกษา

18. การเงินและงบประมาณ

19. อาคารสถานที่

20. มาตรฐานการศึกษา

21. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

22. แนวโน้ม

ข. การฝึกอบรมทางบรรณารักษศาสตร์ ครอบคลุม เนื้อหา

1. ประวัติและพัฒนาการ

2. วัตถุประสงค์

3. ระดับและ เนื้อหาที่ฝึกอบรม

4. หลักสูตรและ เนื้อหารายวิชาที่ฝึกอบรม

5. ระเบียบการและคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

6. จำนวนและวุฒิของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

7. จำนวนและวุฒิของผู้สอน

8. วิธีการสอนและอุปกรณ์

9. การวัดผล

10. การร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ

11. การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

12. การเงินและงบประมาณ

13. อาคารสถานที่

14. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

15. แนวโน้ม

ค. การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์

1. ประวัติและพัฒนาการ
2. ประเภทของการวิจัย
3. เนื้อหาของงานวิจัย
4. ปัญหาและข้อเสนอแนะ
5. แนวโน้ม

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ครอบคลุมเนื้อหา

1. จุดเริ่มต้นในการจัดตั้งสมาคมและพัฒนาการ
2. วัตถุประสงค์
3. ประเภทของสมาคม
4. การบริหารงานและการดำเนินงาน
5. รายได้และงบประมาณ
6. สมาชิก
7. การฝึกอบรมทางวิชาชีพ
8. การจัดประชุมและสัมมนาเผยแพร่วิชาการ
9. กิจกรรม เพื่อส่งเสริมการอ่านและการใช้ห้องสมุด
10. การพัฒนาห้องสมุดด้านต่าง ๆ
11. วารสารและสิ่งพิมพ์ของสมาคม
12. ห้องสมุดของสมาคม
13. ปัญหาและข้อเสนอแนะ
14. แนวโน้ม

ขั้นที่ 4 เขียนตารางวิเคราะห์เนื้อหางานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณา-

รักษศาสตร์ในประเทศไทย

ผู้วิจัยนำหัวข้อ เนื้อหาทางด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยและรายละเอียดจากชั้นที่ 3 มาเขียนเป็นตารางวิเคราะห์เนื้อหารวมทั้งสิ้น 24 ตาราง แล้วพิจารณาตารางต่าง ๆ ตามลำดับหัวข้อ เนื้อหาที่พบในงานเขียนแต่ละรายการ และชดเชยคะแนน (Tally) ลงในช่องหัวข้อเนื้อหานั้น ๆ

ตัวอย่างประชากร

การคัดเลือกงานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย เพื่อนำมาวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะงานเขียนภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับงานห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ของไทย เท่านั้น และแบ่งงานเขียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. งานเขียนที่เขียนโดยชาวไทย จำนวน 62 รายการ
2. งานเขียนที่เขียนโดยชาวต่างประเทศ จำนวน 50 รายการ

การแบ่งงานเขียนออกเป็น 2 กลุ่ม เช่นนี้ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเนื้อหาของงานเขียนโดยผู้เขียนทั้งสองประเภท ว่างานเขียนในแต่ละรายการและงานเขียนในแต่ละกลุ่มรวม 5 กลุ่มนั้นหรือมีปริมาณในแต่ละหัวข้อ เนื้อหา มากน้อยเพียงใด ตั้งแต่ต้นจนถึง พ.ศ. 2522

รวมเป็นงานเขียนภาษาอังกฤษทั้งหมด 112 รายการ ซึ่งใช้เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมรายการงานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยจากหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่อไปนี้

พจนานุกรม วาสิวท. บรรณานุกรมผลงานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย. เอกสาร-
บรรณารักษ์ เล่ม 10. 2512.

ประภาศี พจนาน. "บทบาทของบรรณารักษ์ชาวต่างประเทศต่อพัฒนาการด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทอักษรศาสตร์ แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

สุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงค์. วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย. 2518.

บทความที่น่าสนใจทางบรรณารักษศาสตร์. สิงหาคม 2518-ตุลาคม 2523.

Bibliography of Asian Studies 1969-1976.

Dissertation Abstracts International (Section A) January 1974-October 1980.

Library and Information Science Abstracts January 1969-June 1980.

Library Literature January 1941-August 1980.

Library Science Abstracts 1963-1968.

Nonglak Minakit. An Annotated Bibliography of Librarianship in Thailand, 2 d ed. Library Science Papers No. 22. 1978.

สำหรับงานเขียนใหม่ ๆ บางรายการที่จัดทำเผยแพร่ภายในปี พ.ศ. 2522 (ค.ศ. 1979) ซึ่งยังไม่ปรากฏอยู่ในหนังสือข้างต้น หากผู้วิจัยได้รับแจ้งจากผู้รู้หรือบังเอิญตรวจพบเองก็จะรวบรวมไว้ด้วยกัน และลงรายการบรรณานุกรมของงานเขียนนั้น ๆ ในบัตรแข็งขนาด 5"x7" ปีละ 1 รายการ แล้วจึงตรวจสอบหาตัวงานเขียนทั้งหมดจากหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ และจากภาคีบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก่อน หากรายการใดที่ไม่พบหรือไม่ มี ผู้วิจัยจะติดต่อกับผู้เขียนหรือผู้จัดพิมพ์แต่ละราย เพื่อนำงานเขียนนี้มาศึกษาวิจัยต่อไป

อนึ่ง ในการศึกษารายการนี้ ผู้วิจัยอ่านและวิเคราะห์เนื้อหาของงานเขียนภาษาอังกฤษที่เป็นตัวอย่างประชากรทุกรายการด้วยตนเอง

การวิเคราะห์เนื้อหาของงานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

ในการวิเคราะห์เนื้อหาของงานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย ผู้วิจัยกำหนดวิธีการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำงานเขียนที่กำหนดไว้จำนวน 112 รายการ มาแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 งานเขียนที่เขียนโดยชาวไทย จำนวน 62 รายการ แยกวิเคราะห์ตามกลุ่ม

หัวข้อเนื้อหาและตามชนิดของงานเขียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มย่อย ได้แก่

1.1.1 งานเขียนที่เป็นบทความวารสาร จำนวน 12 รายการ

1.1.2 งานเขียนที่เป็นบทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือเล่ม จำนวน 33 รายการ

1.1.3 งานเขียนที่เป็นหนังสือทั้งเล่ม จำนวน 6 รายการ

1.1.4 งานเขียนที่เป็นวิทยานิพนธ์และงานค้นคว้าภาคนิพนธ์ จำนวน 8 รายการ

1.1.5 งานเขียนที่เป็นเอกสารในพิมพ์อื่น ๆ จำนวน 3 รายการ

1.2 งานเขียนที่เขียนโดยชาวต่างประเทศ จำนวน 50 รายการ แยกวิเคราะห์ตาม

กลุ่มหัวข้อเนื้อหาและตามชนิดของงานเขียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มย่อย ได้แก่

1.2.1 งานเขียนที่เป็นบทความวารสาร จำนวน 26 รายการ

1.2.2 งานเขียนที่เป็นบทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือเล่ม จำนวน 6 รายการ

1.2.3 งานเขียนที่เป็นหนังสือทั้งเล่ม จำนวน 3 รายการ

1.2.4 งานเขียนที่เป็นเอกสารในพิมพ์อื่น ๆ จำนวน 15 รายการ

2. อ่านงานเขียนแต่ละกลุ่มทีละรายการตามลำดับอักษรของผู้เขียน การอ่านงานเขียน

หนึ่ง ๆ ได้อ่าน 3 ครั้งเป็นอย่างน้อย โดยครั้งแรกอ่านงานเขียนตลอดทั้งรายการตั้งแต่หน้าแรก

จนถึงหน้าสุดท้ายเพื่อจับใจความสำคัญ การอ่านครั้งที่สอง เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาแต่ละหัวข้อที่มี

อยู่ในงานเขียน แล้วขีดรอยคะแนนลงในตารางวิเคราะห์ในช่องหัวข้อเนื้อหาทุกครั้งที่พบ การอ่าน

ครั้งที่สาม เพื่อตรวจหาค้นหาการขีดรอยคะแนนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หากงานเขียนรายการใดมีเนื้อหาหายาก

หรือซับซ้อน ก็จำเป็นต้องอ่านซ้ำอีก 1-2 ครั้ง เพื่อให้สามารถเก็บหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนนั้นได้

ครบถ้วน แล้วจึงทำสาระสังเขปของงานเขียนนั้น ๆ

3. รวมความดีของหัวข้อเนื้อหาตามประเภทของผู้เขียน และรวมจำนวนหัวข้อย่อยใน

หัวข้อเนื้อหาของงานเขียนแต่ละรายการ

วิธีวิเคราะห์ เนื้อหางาน เขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

จากจำนวนงานเขียนที่นำมาวิเคราะห์ 112 รายการ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์โดยการ
บรรยายข้อมูลเป็นบทความเรียงตาราง และหาค่าร้อยละของจำนวนผู้เขียน จำนวนงานเขียนที่มีหลัก
ฐานอ้างอิง จำนวนงานเขียนที่ได้รับการอ้างอิงในกลุ่มงานเขียนภาษาอังกฤษ ด้วยกัน และใน
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การหาค่าร้อยละ ใช้สูตร

$$p = \frac{n}{N} \times 100$$

- P คือ ร้อยละของจำนวนงานเขียนของผู้เขียนที่มีงานเขียนภาษา
อังกฤษ ตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป หรือจำนวนงานเขียนที่มี
หลักฐานอ้างอิง หรือจำนวนงานเขียนที่ได้รับการอ้างอิง
- n คือ จำนวนงานเขียนทั้งหมดของผู้เขียนที่มีงานเขียนภาษาอังกฤษ
ตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป หรือจำนวนงานเขียนที่มีหลักฐานอ้างอิง
หรือจำนวนงานเขียนที่ได้รับการอ้างอิง
- N คือ จำนวนผู้เขียนที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมด หรือจำนวนงาน
เขียนที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ เนื้อหางานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

งานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยที่นำมาวิเคราะห์ เนื้อหาจำนวนทั้งสิ้น 112 รายการ มีผู้เขียนเป็นบุคคลรวม 67 คน และผู้เขียนในนามขององค์กรมี 4 หน่วยงาน ได้แก่ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สมาธิวิจัยแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติ และองค์การยูเอม (United States Operation Missions - USOM) หากจำแนกตามประเภทของผู้เขียนแล้ว งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยมี 62 รายการ และโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศมี 50 รายการ

สำหรับผู้เขียน 67 คนนั้น พบว่าเป็นผู้เขียนชาวไทย 31 คน และผู้เขียนชาวต่างประเทศ 36 คน ผู้เขียนชาวไทยเป็นหญิง 21 คน และชาย 10 คน ผู้เขียนชาวต่างประเทศเป็นหญิง 13 คน และชาย 23 คน ซึ่งในจำนวน 23 คนนี้ มีฐานะเป็นผู้แต่งร่วมอยู่ 5 คน จากงานเขียนจำนวน 4 รายการ

เมื่อจำแนกวุฒิการศึกษา ระดับการศึกษา และสถานภาพของผู้เขียน พบว่าผู้เขียนชาวไทยส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในสาขาบรรณารักษศาสตร์ มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท สถานภาพขณะที่เสนองานเขียนเป็นผู้อำนวยการหรือหัวหน้าบรรณารักษ์มากที่สุด รองลงไปเป็นหัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นบรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานสารนิเทศและ เป็นนักศึกษาในระดับปริญญาเอกในจำนวนเท่า ๆ กัน ส่วนผู้เขียนชาวต่างประเทศมีการศึกษาถึงระดับปริญญาเอกจำนวนหนึ่งในสี่ของผู้เขียนประเทศดังกล่าว สถานภาพส่วนใหญ่เป็นทั้งบรรณารักษ์และอาจารย์ที่ปฏิบัติงานห้องสมุดและการสอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนผู้เขียนจำแนกตามลักษณะ

ลักษณะของผู้เขียน	ผู้เขียน	
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ
รวม	31	36
1. เพศ		
หญิง	21	13
ชาย	10	23
2. วิชาการศึกษา		
สาขาบรรณารักษศาสตร์	27	xxx
สาขาอื่น ๆ	4	xxx
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	xxx
ปริญญาตรี-โทในประเทศไทย	3	xxx
ปริญญาโทต่างประเทศ	21	xxx
ปริญญา เอก	6	10
4. สถานภาพของผู้เขียน		
นักศึกษาปริญญาโทหรือเทียบเท่า	4	1
นักศึกษาปริญญา เอก	5	0
บรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานสารนิเทศอื่น ๆ	5	7
ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าบรรณารักษ์และรอง	6	7
ผู้อำนวยการโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์	5	0
หรือหัวหน้าภาควิชาอื่น ๆ		
บรรณารักษ์หรืออาจารย์ที่ปรึกษา	0	14
ผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัย	2	5
อื่น ๆ	4	2

หมายเหตุ xxx ไม่ทราบข้อเท็จจริงที่แน่นอน

อื่น ๆ ได้แก่ คณบดี ผู้อำนวยการรัฐวิสาหกิจ หัวหน้ากอง และผู้แทนของสมาคมห้องสมุด

ด้วยเหตุที่งานเขียนทั้งหมด 112 รายการ มีรายละเอียดทางบรรณานุกรมมาก เพื่อความสะดวกและเหมาะสม ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเลขหมายประจำงานเขียนแทนงานเขียนแต่ละรายการโดยเรียงหมายเลขตามลำดับอักษรชื่อของผู้เขียนในแต่ละประเภทของผู้เขียน ทั้งนี้รายการทางบรรณานุกรมของงานเขียนทุกรายการ พร้อมทั้งเลขหมายประจำงานเขียนนั้น ๆ ได้นำเสนอรวมอยู่ในส่วนของภาคผนวก ข. ซึ่งเป็นบรรณานุกรมและสาระสังเขปงานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย ประกอบด้วยงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย 62 รายการ และผู้เขียนชาวต่างประเทศ 50 รายการตามลำดับ

จำนวนงานเขียน 62 รายการ โดยผู้เขียนชาวไทย มี 36 รายการคิดเป็นร้อยละ 58.06 ของงานเขียน มีผู้เขียน 7 คน ซึ่งมีผลงานเขียนตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนงานเขียนของผู้เขียนชาวไทยที่มีผลงานเขียนตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป

ชื่อผู้เขียน	จำนวนงานเขียน
1. ฉุน ประภาวิวัฒน์ (C. Prabha, C. Prabhavi-vadhana, and Chun Prabhavivadhana)	6
2. แม้นมาส ชาวลิต (Maemas Chavalit)	4
3. มาเรีย เหล่าสุนทร (Maria Lao-Sunthara)	2
4. สุภาพ สุจินดา (Suphap Suchinda)	2
5. สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ (Suthilak Ambhanwong)	16
6. uthai ทุติยะโพธิ์ (Uthai Dhutiyabhodhi)	4
7. วิทย์ ทัตเที่ยง (Wit Thapthiang)	2

จำนวนงานเขียน 50 รายการ โดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ มี 29 รายการ คิดเป็นร้อยละ 46.77 ของงานเขียน มีผู้เขียน 10 คน และ 1 หน่วยงาน ซึ่งมีผลงานเขียนตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนงานเขียนของผู้เขียนชาวต่างประเทศที่มีผลงานเขียนตั้งแต่ 2
รายการขึ้นไป

ชื่อผู้เขียน	จำนวนงานเขียน
1. Anglemyer, Mary	3
2. Dhir, S.C., and Anand, S.K.	2
3. Erlandson, Ruth M.	2
4. Lee, Hwa-Wei	6
5. Massil, Stephen	2
6. Reynolds, Carroll F.	2
7. Spain, Frances Lander	6
8. Stone, Walter C.	2
9. Thailand. United States Operatien Missions	2
10. Troxel, Wilma	2

งานเขียนที่นำมาวิเคราะห์เป็นอาชึ่งจัดพิมพ์แรกสุดนั้น อยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2449-2458 มีเพียง 1 รายการ และเขียนโดยชาวต่างประเทศ สำหรับงานเขียนโดยชาวไทยที่เก่าแก่ที่สุดอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2494-2498 มีเพียง 1 รายการ และจัดพิมพ์ในช่วงเวลาที่ห่างกันร่วม 50 ปี นับตั้งแต่ พ.ศ. 2504-2522 มีการจัดพิมพ์หรือจัดทำเผยแพร่งานเขียนมากในจำนวนเท่ากับ 20 รายการ ยกเว้นในช่วงปี พ.ศ. 2514-2518 ซึ่งมีจำนวนงานเขียนสูงสุดถึง 35 รายการ และเป็นช่วงปีที่ผู้เขียนทั้งสองประเทศเสนอผลงานเขียนมากที่สุดด้วย ทั้งนี้ งานเขียนที่ไม่ระบุปีที่จัดพิมพ์เผยแพร่มีเพียง 2 รายการ (เมื่ออ่านเนื้อหาแล้ว เข้าใจว่าจะเขียนเผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2519 และ 2521) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 4 จำนวนงานเขียนที่นำมาวิเคราะห์ จำแนกตามช่วงปีต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์หรือจัดทำเผยแพร่ขึ้น

ช่วงปี ค.ศ. (พ.ศ.)	ผู้เขียน		จำนวนงานเขียน
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	
1901-1910 (2449-2458)	0	1	1
1911-1920 (2459-2468)	0	0	0
1921-1930 (2469-2478)	0	1	1
1931-1940 (2479-2488)	0	0	0
1941-1950 (2489-2493)	0	1	1
1951-1955 (2494-2498)	1	3	4
1956-1960 (2499-2503)	2	6	8
1961-1965 (2504-2508)	10	10	20
1966-1970 (2509-2513)	9	11	20
1971-1975 (2514-2518)	23	12	35
1976-1979 (2519-2522)	15	5	20
ไม่ระบุปีที่จัดพิมพ์เผยแพร่	2	0	2
รวม	62	50	112

เมื่อจำแนกตามชนิดของงานเขียน พบว่าผู้เขียนชาวไทยเขียนเป็นบทความหรือตอนหนึ่ง
ในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้นมากที่สุดถึง 33 รายการ และเขียนเป็นเอกสารไม่ตีพิมพ์น้อยที่สุดเพียง 3
รายการ สำหรับผู้เขียนชาวต่างประเทศเขียนเป็นบทความในวารสารมากที่สุด จำนวน 26 ราย-
การ เขียนเป็นหนังสือทั้งเล่มที่จัดพิมพ์ขึ้นน้อยที่สุด จำนวน 3 รายการ และไม่ปรากฏว่ามีรายการ
ใดเขียนอยู่ในรูปแบบวิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าภาคินพนธ์

เมื่อรวมจำนวนชนิดของงานเขียนทั้งหมด พบว่างานเขียนที่เขียนเป็นบทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น กับเขียนเป็นบทความในวารสารมีจำนวนสูงสุดไล่เรียงกันตามลำดับ คือ 39 และ 38 รายการ วิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าภาคนิพนธ์กับหนังสือที่เล่มที่จัดพิมพ์ขึ้นมีจำนวนน้อยที่สุดตามลำดับ คือ 8 และ 9 รายการ ดังนี้

ตารางที่ 5 . จำนวนงานเขียนจำแนกตามชนิดของงานเขียน

ชนิดของงานเขียน	ผู้เขียน		จำนวนงานเขียน
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	
บทความในวารสาร	12	26	38
บทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น	33	6	39
หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น	6	3	9
วิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าภาคนิพนธ์	8	0	8
เอกสารไม่จัดพิมพ์อื่น ๆ	3	15	18
รวม	62	50	112

งานเขียนที่อยู่ในรูปของบทความในวารสารมีจำนวน 38 รายการ คิดเป็นร้อยละ 33.93 ของงานเขียนทั้งหมด 112 รายการ โดยตีพิมพ์อยู่ในวารสาร 21 รายชื่อ วารสารห้องสมุด หรือ T.L.A. Bulletin ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เป็นแหล่งเผยแพร่บทความมากที่สุด ถึง 12 บทความ รองลงไป ได้แก่ International Library Review และ Unesco Bulletin for Libraries จำนวน 5 และ 3 บทความตามลำดับ วารสารอื่น ๆ มีเพียง 1 บทความเท่านั้น ดังนี้

ตารางที่ 6 รายชื่อวารสารที่ตีพิมพ์บทความของงานเขียน

ชื่อวารสาร (ประเทศที่ตีพิมพ์)	จำนวนบทความ
1. A.L.A. Bulletin (USA)	1
2. Bulletin of Medical Library Association (USA)	1
3. Choice (USA)	1
4. Education Libraries Bulletin (TH)	1
5. International Library Review (UK)	5
6. Journal of Asian Studies (USA)	1
7. Journal of Education for Librarianship (USA)	1
8. Journal of Librarianship (UK)	1
9. Journal of Library History (USA)	1
10. Journal of the Siam Society (TH)	1
11. LARC Reports (USA)	1
12. Libraries in International Development (USA)	1
13. Library Journal (USA)	1
14. Library Quarterly (USA)	1
15. Microfilm Review (USA)	1
16. P.L.A. Bulletin (USA)	1
17. Sawaddi (TH)	1
18. Special Libraries (USA)	1
19. T.L.A. Bulletin (TH)	12
20. Unesco Bulletin for Libraries (FR)	3
21. Wilson Library Bulletin (USA)	1
รวม	38

หมายเหตุ FR TH UK & USA หมายถึงประเทศฝรั่งเศส ไทย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา

ตามลำดับ

สำหรับงานเขียนอื่น ๆ ที่มิใช่บทความในวารสารมีจำนวน 74 รายการ คิดเป็นร้อยละ 66.07 ของงานเขียนทั้งหมด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและศูนย์ข่าวสารทางการแพทย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Medical Information Center-SEAMIC, Tokyo) อยู่ในฐานะผู้จัดพิมพ์เผยแพร่งานเขียนจำนวนมากที่สุด คือ 10 และ 5 รายการตามลำดับ สำหรับหน่วยงานอื่น ๆ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 7 รายชื่อผู้จัดพิมพ์หรือหน่วยงานที่เผยแพร่งานเขียนอื่น ๆ ที่มิใช่เป็นบทความในวารสาร

ผู้จัดพิมพ์หรือหน่วยงานที่เผยแพร่งานเขียน	จำนวนงานเขียน
<u>ในประเทศ</u>	
1. <u>สถาบันทางการศึกษา</u>	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	10
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1
สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย	1
2. <u>หน่วยราชการอื่น ๆ</u>	
กรมวิชาการ	1
กรมศิลปากร	1
หอสมุดแห่งชาติ	1
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย	3
3. <u>สมาคมและองค์การต่าง ๆ</u>	
สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย	1
สมาคมสถาบันวิชาการชั้นสูงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASAIHL)	4
องค์การยูเนสโก (กรุงเทพฯ)	2
องค์การยูซอม	3
4. <u>สำนักพิมพ์</u>	
บางกอกไทม์	1

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ผู้จัดพิมพ์หรือหน่วยงานที่เผยแพร่งานเขียน	จำนวนงานเขียน
<u>ต่างประเทศ</u>	
1. <u>สถาบันทางการศึกษา</u>	
มหาวิทยาลัยฟิลิปปินส์	4
วิทยาลัย Tamkang (ไทเป)	4
มหาวิทยาลัยเคนท์	1
มหาวิทยาลัยเซาเธิร์น แคลิฟอร์เนีย	3
มหาวิทยาลัยเท็กซัส วูเมน	1
มหาวิทยาลัยอินเดียนา	2
มหาวิทยาลัยมิชิแกน	1
วิทยาลัยครูปีบอดี (Peabody)	1
วิทยาลัยแคนเบอร์รา	1
2. <u>สมาคมและองค์การต่าง ๆ</u>	
มูลนิธิเอเชีย	2
สภาบรรณาธิการภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (CONSAL)	1
สมาคมสถาบันการศึกษาระดับสูงฯ (กัวลาลัมเปอร์)	1
สมาคมห้องสมุดแห่งสิงคโปร์	1
สมาคมห้องสมุดอังกฤษ	1
หอสมุดแห่งชาติออสเตรเลีย	1
ศูนย์เอกสารทางวิทยาศาสตร์แห่งชาติ สถาบันวิทยาศาสตร์อินโดนีเซีย	1
ศูนย์พัฒนาหนังสือ (Book Development Centre, Tokyo)	1
ศูนย์ข่าวสารทางการแพทย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMIC, Tokyo)	5
องค์การยูเนสโก	3
องค์การอนามัยโลก	2
3. <u>สำนักพิมพ์</u>	
ชอปเม่น เอ็นเทอร์ไพรส์ (Chopmen Enterprise, Singapore)	3
ลาร์ค เพรส (LARC Press, Ill.)	1

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ผู้จัดพิมพ์หรือหน่วยงานที่เผยแพร่งานเขียน	จำนวนงานเขียน
ลอยด์ส เกรทเตอร์ บริเตน พับลิชซิ่ง (Lloyds Greater Britain Publishing Co.)	1
สแคร์โครว์ เพรส (Scarecrow Press, N.J.)	1
เซมินาร์ เพรส (Seminar Press, London)	1
เวอลฟ แม็นเนจเม้นท์ เซอร์วิสเซส (Wolf Management Services, N.Y.)	1
รวม	74

ในด้านการอ้างอิง (Citation) พบว่างานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยและผู้เขียนชาวต่างประเทศที่มีหลักฐานการอ้างอิงในงานเขียน มีจำนวน 36 และ 23 รายการตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 50.06 และ 46.00 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่างานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศที่ไม่มีหลักฐานการอ้างอิงในงานเขียนมีจำนวนมากกว่างานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย และงานเขียนทั้งหมดที่มีหลักฐานอ้างอิงมี 59 รายการ คิดเป็นร้อยละ 52.68 ของงานเขียน 112 รายการ ดังนี้

ตารางที่ 8 จำนวนงานเขียนจำแนกตามลักษณะการอ้างอิง

ลักษณะการอ้างอิง	งานเขียนโดย		จำนวนงานเขียน
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	
ปรากฏเป็นบรรณานุกรมหรือเชิงอรรถ หรือมีการอ้างอิงในเนื้อหาโดยตรง	36	23	59
ไม่ปรากฏลักษณะการอ้างอิงแบบใด ๆ	26	27	53
รวม	62	50	112

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยที่ได้รับการอ้างอิงในงานเขียนโดยผู้เขียนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศนั้น มีจำนวน 32 รายการ คิดเป็นร้อยละ 54.00 ของงานเขียน 62 รายการ รวมการอ้างอิงเป็นจำนวน 83 ครั้ง งานเขียนที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดตั้งแต่ 5 ครั้งขึ้นไป ได้แก่ งานเขียนลำดับที่ 23 (7 ครั้ง) ลำดับที่ 22 และ 42 (6 ครั้ง เท่ากัน) และลำดับที่ 44 (5 ครั้ง)

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศที่ได้รับการอ้างอิงในงานเขียนโดยผู้เขียนทั้งสองประเภทร่วมกัน มีจำนวน 31 รายการ คิดเป็นร้อยละ 62.00 ของงานเขียน 50 รายการ รวมการอ้างอิงเป็นจำนวน 68 ครั้ง งานเขียนลำดับที่ 15 และ 42 ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ 9 และ 8 ครั้งตามลำดับ งานเขียนลำดับที่ 8 18 และ 41 ได้รับการอ้างอิงเป็นจำนวน 6 ครั้ง เท่ากัน งานเขียนลำดับที่ 19 และ 20 ได้รับการอ้างอิงเป็นจำนวน 5 ครั้ง เท่ากัน ดังนี้

ตารางที่ 9 จำนวนครั้งการอ้างอิงงานเขียนจำแนกตามประเภทของผู้เขียนที่ได้รับการอ้างอิงในงานเขียนด้วยกัน

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย ลำดับที่	จำนวนครั้ง การอ้างอิง	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ ลำดับที่	จำนวนครั้ง การอ้างอิง
1	2	1	1
3	1	3	1
5	2	4	2
10	4	7	2
11	1	8	6
13	1	10	3
16	1	12	1
21	2	13	1
22	6	14	2
23	7	15	9
25	3	16	1

ตารางที่ 9 (ต่อ)

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย ลำดับที่	จำนวนครั้ง การอ้างอิง	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ ลำดับที่	จำนวนครั้ง การอ้างอิง
28	3	17	1
29	1	18	6
30	2	19	5
31	1	20	5
36	1	23	1
37	1	24	2
40	4	26	3
41	1	28	1
42	6	29	1
43	3	30	1
44	5	31	2
45	4	33	2
46	2	34	1
47	2	36	2
48	3	37	4
49	2	40	2
52	3	41	6
53	3	42	8
55	3	43	4
60	1	44	2
61	2		
รวม	83	รวม	88

การอ้างอิงงานเขียนในวิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2509-2522 นั้น¹ งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยที่ได้รับการอ้างอิงถึง มีจำนวน 36 รายการ คิดเป็นร้อยละ 58.06 ของงานเขียน 62 มีการอ้างอิงรวม 79 ครั้ง ส่วนงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศที่ได้รับการอ้างอิงถึง มีจำนวน 24 รายการ คิดเป็นร้อยละ 46.00 ของงานเขียน 50 รายการ มีการอ้างอิงรวม 95 ครั้ง

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ ลำดับที่ 42 23 และ 22 เป็นจำนวน 8 7 และ 5 ครั้งตามลำดับ สำหรับงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดตามลำดับคือ ลำดับที่ 15 (16 ครั้ง) 42 (14 ครั้ง) 4 (13 ครั้ง) 7 และ 41 (8 ครั้ง เท่ากัน) 18 (7 ครั้ง) และ 8 (6 ครั้ง) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 10 จำนวนครั้งการอ้างอิงงานเขียนจำแนกตามประเภทของผู้เขียนที่ได้รับ
การอ้างอิงในงานเขียนวิทยานิพนธ์

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย ลำดับที่	จำนวนครั้ง การอ้างอิง	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ ลำดับที่	จำนวนครั้ง การอ้างอิง
1	1	1	1
3	3	2	1
4	1	4	13
5	2	7	8
8	1	8	6

¹ รายงานวิทยานิพนธ์ทั้งหมด 105 เล่ม ดูในหน้า 69-71

ตารางที่ 10 (ต่อ)

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย ลำดับที่	จำนวนครั้ง การอ้างอิง	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ ลำดับที่	จำนวนครั้ง การอ้างอิง
10	3	10	1
11	1	11	1
13	1	14	1
19	1	15	16
20	1	18	7
21	1	20	1
22	5	24	1
23	7	26	2
25	2	31	3
28	2	34	1
31	1	35	1
33	1	37	1
36	2	39	1
37	1	40	2
38	1	41	8
40	2	42	14
41	4	43	3
42	8	48	1
43	3	50	1
44	3		
45	3		
46	1		
47	1		
48	4		
49	2		
50	1		

ตารางที่ 10 (ต่อ)

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย ลำดับที่	จำนวนครั้ง การอ้างอิง	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ ลำดับที่	จำนวนครั้ง การอ้างอิง
51	1		
52	3		
57	1		
60	3		
รวม	79	รวม	95

ในด้านการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา งานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย ผู้วิจัยได้เลือกสรรงานเขียนเพื่อนำมาวิเคราะห์ทั้งหมด 112 รายการ โดยแบ่งงานเขียนออกเป็น 2 กลุ่ม ตามประเภทของผู้เขียน คือผู้เขียนชาวไทยและผู้เขียนชาวต่างประเทศ เพื่อแยกวิเคราะห์ตามหัวข้อเนื้อหา 5 กลุ่ม ดังนี้

1. หนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม
2. ภูมิหลังของห้องสมุด
3. ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ
4. การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์
5. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์เนื้อหา ปรากฏว่างานเขียนมีเนื้อหาครอบคลุมหัวข้อเนื้อหาอยู่เพียง 1 กลุ่มก็มี ตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป และทั้ง 5 กลุ่มก็มี โดยงานเขียนที่มี 1 หัวข้อเนื้อหามีจำนวนมากที่สุด 41 รายการ งานเขียนที่มีหัวข้อเนื้อหามากขึ้น ก็ยังมีจำนวนรายการงานเขียนน้อยลง งานเขียนที่มีครบ 5 หัวข้อเนื้อหา มีจำนวนน้อยที่สุดเพียง 4 รายการ ดังนี้

ตารางที่ 11 จำนวนงานเขียนจำแนกตามจำนวนกลุ่มหัวข้อ เนื้อหาที่ปรากฏในงานเขียน

กลุ่มหัวข้อเนื้อหาที่ปรากฏในงานเขียน	งานเขียนโดย		จำนวนงานเขียน
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	
งานเขียนที่มีหัวข้อเนื้อหา 1 กลุ่ม	21	20	41
งานเขียนที่มีหัวข้อเนื้อหา 2 กลุ่ม	19	16	35
งานเขียนที่มีหัวข้อเนื้อหา 3 กลุ่ม	16	6	22
งานเขียนที่มีหัวข้อเนื้อหา 4 กลุ่ม	5	5	10
งานเขียนที่มีหัวข้อเนื้อหา 5 กลุ่ม	1	3	4
รวม	62	50	112

ผลการวิเคราะห์เนื้อหา งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย จำนวน 62 รายการ ปรากฏจำนวนกลุ่มหัวข้อเนื้อหา และจำนวนหัวข้อย่อยของหัวข้อเนื้อหา ในแต่ละกลุ่ม ซึ่งได้ใช้ตัวเลขที่หัวตารางแทนชื่อกลุ่มหัวข้อเนื้อหาทั้ง 5 กลุ่ม มีดังนี้

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 จำนวนหัวข้อย่อยของหัวข้อเนื้อหาและจำนวนกลุ่มหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย

งานเขียน ลำดับที่	จำนวนหัวข้อย่อยของหัวข้อ เนื้อหาในกลุ่มที่					จำนวน กลุ่ม หัวข้อ เนื้อหา	งานเขียน ลำดับที่	จำนวนหัวข้อย่อยของหัวข้อ เนื้อหาในกลุ่มที่					จำนวนกลุ่ม หัวข้อเนื้อหา
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5	
1	3	0	5	0	0	2	32	1	0	2	0	0	2
2	0	0	1	0	0	1	33	1	0	1	0	0	2
3	0	1	6	2	1	4	34	2	0	0	0	0	1
4	1	0	1	0	0	2	35	0	0	0	1	0	1
5	0	0	1	0	0	1	36	0	0	0	2	1	2
6	0	0	1	0	0	1	37	0	1	3	2	1	4
7	1	0	1	1	0	3	38	1	0	3	1	0	3
8	5	0	1	0	0	2	39	2	0	4	0	1	3
9	5	0	3	0	1	3	40	3	0	4	0	1	3
10	0	0	0	1	0	1	41	0	1	0	1	0	2
11	0	0	1	0	0	1	42	0	0	0	2	1	2
12	0	1	0	0	0	1	43	1	0	5	2	1	4
13	2	0	0	0	0	1	44	0	0	0	1	0	1
14	1	1	0	0	1	3	45	0	0	0	1	0	1
15	0	1	0	1	0	2	46	2	0	5	0	1	3
16	2	0	2	0	0	2	47	2	0	0	0	0	1
17	2	0	3	1	0	3	48	0	0	0	1	0	1
18	1	0	6	0	1	3	49	0	0	0	2	0	1
19	2	0	1	0	0	2	50	0	1	6	0	0	2
20	1	0	7	2	1	4	51	2	1	1	2	1	5
21	1	0	1	0	0	2	52	0	0	0	0	1	1
22	3	0	2	0	0	2	53	0	2	0	2	1	3
23	4	0	4	0	0	2	54	0	0	1	0	0	1
24	0	0	1	0	0	1	55	0	0	1	0	0	1
25	0	0	0	1	0	1	56	0	1	1	0	0	2
26	0	0	1	0	0	1	57	1	0	2	0	0	2
27	3	0	3	1	1	4	58	0	0	1	0	0	1
28	0	1	0	1	0	2	59	1	0	2	0	1	3
29	2	0	4	2	0	3	60	3	0	6	0	1	3
30	5	0	3	0	1	3	61	3	0	4	0	1	3
31	1	0	5	0	1	3	62	1	0	2	0	0	2

ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศจำนวน 50 รายการ ผลการวิเคราะห์จำนวน
กลุ่มหัวข้อเนื้อหาและจำนวนหัวข้อย่อยของหัวข้อเนื้อหาในแต่ละกลุ่ม ซึ่งได้ใช้ตัวเลขที่หัวตารางแทน
ชื่อกลุ่มหัวข้อเนื้อหาทั้ง 5 กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
ศาลากลางแม่หาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 จำนวนหัวข้อย่อยของหัวข้อเนื้อหาและจำนวนกลุ่มหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ

งานเขียนลำดับที่	จำนวนหัวข้อย่อยของหัวข้อเนื้อหาในกลุ่มที่					จำนวนกลุ่มหัวข้อเนื้อหา	งานเขียนลำดับที่	จำนวนหัวข้อย่อยของหัวข้อเนื้อหาในกลุ่มที่					จำนวนกลุ่มหัวข้อเนื้อหา
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5	
1	0	0	1	0	0	1	26	1	0	5	0	0	2
2	1	0	1	0	0	2	27	0	0	3	0	0	1
3	0	0	1	0	0	1	28	0	0	1	0	0	1
4	5	0	6	1	1	4	29	2	0	4	0	0	2
5	1	0	0	0	0	1	30	2	0	0	0	0	1
6	1	0	0	0	0	1	31	3	0	0	0	0	1
7	2	0	4	1	1	4	32	1	0	6	1	0	3
8	3	0	1	0	0	2	33	1	0	2	0	1	3
9	2	0	2	0	0	2	34	0	1	6	1	0	3
10	1	0	2	0	0	2	35	1	0	2	0	0	2
11	0	0	1	0	0	1	36	1	1	2	0	0	3
12	0	0	1	0	0	1	37	0	1	1	1	0	3
13	0	0	1	0	0	1	38	0	0	1	0	0	1
14	0	0	1	0	0	1	39	0	0	0	1	0	1
15	1	0	4	2	1	4	40	2	1	7	2	1	5
16	1	1	2	2	1	5	41	0	1	7	1	0	3
17	1	0	1	0	0	2	42	2	1	7	2	1	5
18	2	0	7	1	1	4	43	0	0	0	1	1	2
19	0	0	2	0	0	1	44	1	1	0	0	0	2
20	1	0	2	0	0	2	45	1	0	6	1	1	4
21	0	0	2	0	0	1	46	3	0	0	0	0	1
22	0	0	2	0	0	1	47	2	0	4	0	0	2
23	0	0	2	1	0	2	48	0	0	1	0	0	1
24	1	0	3	0	0	2	49	1	0	1	0	0	2
25	0	0	1	0	0	1	50	1	0	2	0	0	2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 12 และ 13 สามารถนำมาเปรียบเทียบกลุ่มหัวข้อเนื้อหาของงานเขียน ซึ่งจำแนกตามประเภทของผู้เขียน โดยใช้ตัวเลขที่หัวตารางแทนลักษณะของงานเขียนที่มีหัวข้อเนื้อหา 1 กลุ่ม 2 กลุ่ม 3 กลุ่ม 4 กลุ่ม และ 5 กลุ่ม ตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 14 จำนวนงานเขียนจำแนกตามกลุ่มหัวข้อเนื้อหา

กลุ่มหัวข้อเนื้อหา	จำนวนงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยที่มีหัวข้อเนื้อหาในลักษณะที่					รวมจำนวนงานเขียน	จำนวนงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศที่มีหัวข้อเนื้อหาในลักษณะที่					รวมจำนวนงานเขียน
	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
หนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม	3	12	14	3	1	35	5	14	3	5	3	30
คู่มือของห้องสมุด	1	5	2	2	1	11	0	1	4	0	3	8
ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	9	15	13	5	1	43	14	14	7	4	3	42
การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์	7	5	5	5	1	23	1	2	4	5	3	15
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย	1	2	12	5	1	21	0	1	1	5	3	10

ตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่างานเขียนโดยผู้เขียนทั้งสองประเภทที่มีหัวข้อเนื้อหา

1 กลุ่ม บรรจุเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศมากที่สุด คือ 9 และ 14 รายการ รวมเป็น 23 รายการ งานเขียนโดยผู้เขียนทั้งสองประเภทที่มีหัวข้อเนื้อหา 2 กลุ่ม บรรจุเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศกับหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรมมากที่สุด งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยที่มีหัวข้อเนื้อหา 3 กลุ่ม บรรจุเนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรมมากที่สุด รองลงมา คือ เนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สำหรับงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศที่มีหัวข้อเนื้อหา 3 กลุ่ม บรรจุเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศมากที่สุด รองลงมา คือ เนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์กับหนังสือและการควบคุมทาง

บรรณานุกรม สรุปได้ว่างานเขียนทั้งหมดบรรจุเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศมากที่สุด คือ 43 และ 42 รายการ รวม 85 รายการ หัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุดมีปรากฏในงานเขียนเป็นจำนวนน้อยที่สุด คือ 11 และ 8 รายการ รวมเป็น 19 รายการ นอกจากนี้งานเขียนในกลุ่มผู้เขียนชาวไทยและในกลุ่มผู้เขียนชาวต่างประเทศยังแสดงจำนวนมากน้อยลดหลั่นในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาเป็นลำดับเดียวกันด้วย

อนึ่ง หัวข้อเนื้อหาทั้ง 5 กลุ่มนี้ หากจำแนกตามชนิดของงานเขียน โดยใช้ตัวเลขที่หัว-
ตารางแทนชื่อกลุ่มหัวข้อเนื้อหาดังกล่าวแล้ว มีจำนวนงานเขียนดังนี้

ตารางที่ 15 จำนวนงานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาจำแนกตามชนิดของงานเขียน

ชนิดของงานเขียน (จำนวนงานเขียน)	งานเขียนในหัวข้อเนื้อหาทุกกลุ่มที่				
	1	2	3	4	5
งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย (62)					
บทความในวารสาร (12)	4	2	5	2	4
บทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น (33)	21	4	24	15	13
หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น (6)	2	2	5	1	0
วิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าภาคนิพนธ์ (8)	3	2	6	3	2
เอกสารไม่ตีพิมพ์อื่น ๆ (3)	3	1	3	2	2
รวม	33	11	43	23	21
งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ (50)					
บทความในวารสาร (26)	15	7	21	7	5
บทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น (6)	2	0	5	4	2
หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น (3)	3	1	3	2	2
เอกสารไม่ตีพิมพ์อื่น ๆ (15)	10	0	13	2	1
รวม	30	8	42	15	10

ตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่างานเขียนทุกชนิดบรรจุหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศมากที่สุด และบรรจุหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุดน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการ

วิเคราะห์ในตารางที่ 14

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาในงานเขียนรวม 112 รายการ¹ ซึ่งจะกำกับเลขหมายประจำงานเขียนแต่ละรายการไว้ท้ายชื่อบทความ หรือชื่อหนังสือหรือชื่อเอกสารนั้น ๆ และระบุปีที่จัดพิมพ์หรือจัดทำเผยแพร่ชิ้นนั้น มีรายละเอียด ดังนี้

งานเขียนเกี่ยวกับหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยมีทั้งหมด 33 รายการ กระจายเนื้อหาครอบคลุมทั้ง 7 หัวข้อ แต่ไม่มีงานเขียนรายการใดครบ 7 หัวข้อ งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศมีทั้งหมด 30 รายการ กระจายเนื้อหาครอบคลุมเพียง 5 หัวข้อ คือ

หัวข้อที่	งานเขียนเกี่ยวกับ	จำนวนงานเขียน	
		โดยผู้เขียนชาวไทย	โดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ
1	ประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ	1	0
2	ประวัติและพัฒนาการของการเขียน	2	0
3	ประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์	9	6
4	การผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสือ	16	10
5	กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์	6	5
6	การอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคน	7	9
7	การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม	22	18

¹ ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนซึ่งแจกแนกตามประเภทของผู้เขียนและตามชนิดของงานเขียนปรากฏเป็นตารางอยู่ในภาคผนวก ก.

งานเขียนดังกล่าวโดยผู้เขียนทั้งสองประเภทบรรจุหัวข้อเนื้อหาการควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรมมากที่สุด รองลงมา ได้แก่การผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสือ การอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคน ประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์ และกฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์ หัวข้อที่กล่าวถึงน้อยที่สุด คือประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ กับประวัติและพัฒนาการของการเขียน ทั้งนี้หัวข้อทั้งสองไม่มีเนื้อหาปรากฏอยู่ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ ดังรายละเอียดซึ่งใช้ตัวเลขที่หัวตารางแทนชื่อหัวข้อเนื้อหาทั้ง 7 หัวข้อข้างต้นต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม	หัวข้อเนื้อหาลำดับที่							จำนวนหัวข้อ เนื้อหาในงาน เขียนแต่ละราย การ
	1	2	3	4	5	6	7	
<u>งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย</u>								
<u>บทความในวารสาร</u>								
1. Special Publications for Free Distribution. 1973. (13 [*])			x	x				2
2. Thailand's National Book Week. 1972. (14)				x				1
3. Bibliographical Control in Thailand. 1972. (40)				x	x		x	3
4. Major Periods in Thai Printing. 1966. (47 [*])			x	x				2
<u>บทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น</u>								
1. Laws and Policies Regarding the Establishment and Development of School, College and University in Thailand. 1975. (1)			x	x	x			3
2. The Flow of Scientific and Technical Information in the Country and Through the Region. 1977. (7)							x	1
3. Evaluation of the Book Development Activities : Thailand. 1972 (16)			x	x				2
4. Indexing and Bibliographic Activities Related to Medical and Health Sciences in Thailand. 1977 (17)			x	x			x	3
5. Oriental Materials in Libraries in Thailand. 1974.(18)							x	1
6. National Library, Documentation and Information Services in Thailand : A Country Report. 1977. (20)							x	1
7. Reading Tastes in Thailand : What Do Public Library Users Read?.1956.(21)							x	1
8. Social Science Resources in Thailand : A Bibliographic Control. 1974.(27)				x	x		x	3

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อ เนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม	หัวข้อเนื้อหาลำดับที่							จำนวนหัวข้อ เนื้อหาในงาน เขียนแต่ละราย การ
	1	2	3	4	5	6	7	
9. The Role of the Library in Social Science Research in Thailand 1972. (29)						x	x	2
10. Bibliographic Services and Control in Thailand. 1975. (30)			x	x	x	x	x	5
11. Report on Libraries in Thailand. 1972. (31)						x		1
12. Thailand Country Report to FID/CAO 4th General Assembly and Congress. 1976. (32)							x	1
13. Medical Library Services in Thailand (II). 1977. (33)							x	1
14. Problems of Academic Book Publishing in Thailand. 1975. (34*)			x	x				2
15. Library Development in Thailand : An Appraisal and a Foreward Look. 1972. (43)							x	1
16. Library Resources in Thailand. 1967. (46)					x		x	2
17. Interlibrary Loan Activities in Thailand. 1977. (57)							x	1
18. Medical Library Services Thailand (I). 1977. (59)							x	1
19. Present State of Libraries in Thailand. 1974. (60)				x	x		x	3
20. Bibliographic Control in Thailand. 1975. (61)				x	x		x	3
21. Bibliographic Control in Thailand. 1972. (62)							x	1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม	หัวข้อเนื้อหาลำดับที่							จำนวนหัวข้อ เนื้อหาในงาน เขียนแต่ละราย การ
	1	2	3	4	5	6	7	
<u>หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น</u>								
1. Survey of Preparation, Production and Distribution of Literature for Children and Juveniles in Thailand. 1960. (22)		x		x		x		3
2. Survey Report on Reading Materials in Thailand. 1960. (23)		x	x	x		x		4
<u>วิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าภาคินพนธ์</u>								
1. Use of Computer in Serials Control in Thailand. 1975. (4)							x	1
2. Bibliographic Control of Government Publications in Thailand. 1979. (9)	x		x	x	x		x	5
3. Adequacy of Book Collections in Seven School of Education Libraries of Srinakharinwirot University. 1977. (19)						x		1
<u>เอกสารไม่ตีพิมพ์ขึ้น ๆ</u>								
1. Bibliographic and Documentation Activities at Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand. 1976. (78)							x	1
2. Bibliographical General Reference Works. [1976]. (39)							x	1
3. A Survey of Research and Publications in Librarianship. [1978]. (51)				x			x	2
รวม	1	2	9	16	8	7	22	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม	หัวข้อเนื้อหาลำดับที่							จำนวนหัวข้อ เนื้อหาในงาน เขียนแต่ละราย การ
	1	2	3	4	5	6	7	
5. Possibility of Establishing a Computerized Catalogue of Thai Materials at the National Library of Thailand...1976. (29)					x		x	2
6. Textbook Needs in Thailand, 1965-1980. 1965. (31)*			x	x		x		3
7. Infrastructure Requirements for the Development of National Information Systems in Southeast Asia. 1978. (32)						x		1
8. Distribution of and Demand for Reading Materials in Rural Areas : Villager Response to Commercial-Type Reading Materials in 28 Northeast Villages. 1970. (46)*			x	x		x		3
9. Reading Materials and Printing Facilities in Six Northeast Changwats. 1970. (47)			x	x				2
10. Pilot Project on the Mechanization of Documentation Services in Asia [: Thailand] . 1975 (49)							x	1
รวม	0	0	6	10	5	9	18	

* หมายถึงงานเขียนที่บรรจุหัวข้อเนื้อหาในกลุ่มนี้เพียงกลุ่มเดียว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในตารางที่ 16 สรุปได้ว่าไม่มีงานเขียนรายการใดที่ครอบคลุมหัวข้อเนื้อหาครบ 7 หัวข้อ มีมากที่สุด 5 หัวข้อ เป็นจำนวนงานเขียน 3 รายการ มี 4 หัวข้อ 1 รายการ มี 3 หัวข้อ 10 รายการ มี 2 หัวข้อ 15 รายการ และมี 1 หัวข้อ 34 รายการ

รายละเอียดของเนื้อหาเขียนในแต่ละหัวข้อเนื้อหาได้สรุปจำนวนงานเขียนที่กล่าวถึงและความถี่สูงสุดที่พบ ในตารางที่ 17 ทั้งแสดงจำนวนเนื้อหาของงานเขียนที่มี ในตารางที่ 18 ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม	เนื้อหา	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)
งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย				
ประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ	สมัยก่อนสุโขทัย	1	1	(9)
ประวัติและพัฒนาการของงานเขียน	สมัยปัจจุบันตั้งแต่ พ.ศ. 2500	2	1	(22 23)
ประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์	สมัยปัจจุบันตั้งแต่ พ.ศ. 2490	9	4	(13)
	สมัยรัตนโกสินทร์	3	2	(9)
การผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสือ	หนังสือทั่วไปและสารคดี	8	2	(30 51)
	หนังสือแบบเรียนและตำรา	7	3	(16)
	หนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ และสิ่งพิมพ์รัฐบาล	5	7	(9)
	หนังสือและเอกสารอื่น ๆ	5	5	(13)
	หนังสือเฉพาะสาขาวิชา	3	1	(27 34 51)
	หนังสือสำหรับเด็ก	3	3	(22)
	นิตยสารและวารสาร	3	1	(16 27 60)
	หนังสือพิมพ์	2	1	(27 60)
	หนังสือวรรณกรรม	1	4	(47)
กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์	ข้อปัญหาที่เกี่ยวกับห้องสมุด	8	9	(9)
	ประวัติและเนื้อหา	5	2	(9)
การอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคน	อุปสรรคที่ขัดขวางการอ่าน	7	5	(29)
	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	6	5	(22 29 30)
	ผู้อ่าน	5	3	(29)
	นิสัยและความสนใจในการอ่าน	4	3	(21)
	เนื้อหาที่อ่าน	4	2	(23)
	ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านและวิธีการ	3	5	(22)
	แนวโน้มของการอ่าน	0	0	
การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม	การจัดทำบรรณานุกรมประเภทต่าง ๆ	16	22	(9)

หัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม	เนื้อหา	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)	
<u>งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย</u>					
ประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ	สมัยก่อนสุโขทัย	1	1	(9)	
	สมัยปัจจุบันตั้งแต่ พ.ศ. 2500	2	1	(22 23)	
ประวัติและพัฒนาการของงานเขียน	สมัยปัจจุบันตั้งแต่ พ.ศ. 2490	9	4	(13)	
	สมัยรัตนโกสินทร์	3	2	(9)	
การผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสือ	หนังสือทั่วไปและสารคดี	8	2	(30 51)	
	หนังสือแบบเรียนและตำรา	7	3	(16)	
	หนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ และสิ่งพิมพ์รัฐบาล	5	7	(9)	
	หนังสือและเอกสารอื่น ๆ	5	5	(13)	
	หนังสือเฉพาะสาขาวิชา	3	1	(27 34 51)	
	หนังสือสำหรับเด็ก	3	3	(22)	
	นิตยสารและวารสาร	3	1	(16 27 60)	
	หนังสือพิมพ์	2	1	(27 60)	
	หนังสือวรรณกรรม	1	4	(47)	
	กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์	ข้อปัญหาที่เกี่ยวกับห้องสมุด	8	9	(9)
		ประวัติและเนื้อหา	5	2	(9)
	การอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคน	อุปสรรคที่ขัดขวางการอ่าน	7	5	(29)
		ปัญหาและข้อเสนอแนะ	6	5	(22 29 30)
ผู้อ่าน		5	3	(29)	
นิสัยและความสนใจในการอ่าน		4	3	(21)	
เนื้อหาที่อ่าน		4	2	(23)	
ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านและวิธีการ		3	5	(22)	
การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม	แนวโน้มของการอ่าน	0	0		
	การจัดทำบรรณานุกรมประเภทต่าง ๆ	16	22	(9)	

หัวข้อ	เนื้อหา	จำนวนรายการงานเขียน ที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)
	รายชื่อวารสารและรวมรายชื่อวารสาร	15	4	(4)
	รายชื่อหนังสือใหม่และสหบัตร	13	3	(39)
	ดรชณี	11	2	(17 39)
	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	11	6	(27)
	สาระสังเขป	9	2	(32 39)
	การจัดพิมพ์เผยแพร่เอกสารอื่น ๆ	7	4	(39)
	การวางแผนจัดระบบหรือตั้งศูนย์บริการ	7	20	(9)
	เอกสารข่าวสารต่าง ๆ			
	ประวัติและพัฒนาการ	5	1	(17 27 30 40 62)
	แนวโน้ม	4	2	(38)
	การแปล	2	1	(39 40)
	การสำรวจทางบรรณานุกรม	1	2	(20)
งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ				
	ประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ	-	0	
	ประวัติและพัฒนาการของการเขียน	-	0	
	ประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์			
	สมัยปัจจุบันตั้งแต่ พ.ศ. 2490	5	2	(4 47)
	สมัยรัตนโกสินทร์	2	1	(4 8)
	หนังสือทั่วไปและสารคดี	5	5	(4)
	หนังสือแบบเรียนและตำรา	4	9	(4)
	หนังสือสำหรับเด็ก	4	1	(4 30 46 47)
	นิตยสารและวารสาร	3	2	(47)
	หนังสือและเอกสารอื่น ๆ	3	2	(50)
	หนังสือวรรณกรรม	2	4	(46)
	หนังสือพิมพ์	2	4	(6)

หัวข้อ เนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม	เนื้อหา	จำนวนรายการงานเขียน ที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)
กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์	หนังสือเฉพาะสาขาวิชา	1	1	(4)
	หนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ และสิ่งพิมพ์รัฐบาล	0	0	
	ข้อปัญหาที่เกี่ยวกับห้องสมุด	4	2	(4)
	ประวัติและเนื้อหา	2	1	(8 29)
	ผู้อ่าน	7	3	(4)
	อุปสรรคที่ขัดขวางการอ่าน	6	7	(2)
	นิสัยและความสนใจในการอ่าน	5	2	(36)
	ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านและวิธีการ	4	1	(24 46 47)
	เนื้อหาที่อ่าน	2	1	(2 47)
	ปัญหาและข้อเสนอนะ	2	1	(4 17)
การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม	แนวโน้มนของการอ่าน	1	1	(17)
	รายชื่อวารสารและรวมรายชื่อวารสาร	9	3	(26)
	การจัดทำบรรณานุกรมประเภทต่าง ๆ	8	2	(7 9 29)
	รายชื่อหนังสือใหม่และสหบัตร	8	2	(18)
	ครรชนี	6	2	(35)
	สาระสังเขป	3	1	(9 29 49)
	การจัดพิมพ์เผยแพร่เอกสารอื่น ๆ	3	1	(9 15 49)
	การแปล	3	1	(7 40 42)
	ปัญหาและข้อเสนอนะ	3	1	(10 16 44)
	การสำรวจทางบรรณานุกรม	1	1	(5)
	การวางแผนจัดระบบหรือตั้งศูนย์บริการ	1	1	(24)
	เอกสารต่าง ๆ			
	แนวโน้มน	1	2	(4)
	ประวัติและพัฒนาการ	0	0	

หัวข้อ เนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม	จำนวนเนื้อหาในงานเขียนแต่ละหัวข้อ	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย		งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ	
		จำนวนเนื้อหาที่มี	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	จำนวนเนื้อหาที่มี	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง
ประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ	5	1	1	0	0
ประวัติและพัฒนาการของการเขียน	6	1	2	0	0
ประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์	2	2	3	2	1
	0	1	6	1	5
การผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสือ	9	6	1	7	1
		5	1	4	2
		4	2	2	1
		3	1	1	7
		2	4		
		1	8		
กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์	2	2	5	2	1
		1	3	1	4
การอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคน	7	6	1	5	3
		5	3	3	2
		4	1	2	2
		3	1	1	2
		1	1		
การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม	12	8	2	6	1
		7	3	5	2
		6	3	3	6
		5	4	2	3
		4	3	1	6
		3	3		
		2	1		
		1	3		

ในตารางที่ 17 งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยบรรจุเนื้อหาเรื่องการจัดทำบรรณานุกรมประเภทต่าง ๆ มากที่สุดถึง 16 รายการ และเป็นเนื้อหาที่มีความถี่สูงสุดรวม 22 ครั้ง โดยพบในงานเขียนลำดับที่ 9 ซึ่งเป็นงานเขียนที่มีความถี่สูงสุดในเนื้อหาอื่น ๆ อีก 7 เรื่อง สำหรับเนื้อหาอื่น ๆ ที่มีจำนวนงานเขียนกล่าวถึงมากที่สุดถึง 10 รายการขึ้นไป มี 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องรายชื่อวารสารและรวมรายชื่อวารสาร รายชื่อหนังสือใหม่และลัทธิ ตรรกะ นิปัญหาและข้อเสนอแนะในหัวข้อเนื้อหาการควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรมตลอด งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศบรรจุเนื้อหาเรื่องรายชื่อวารสารและรวมรายชื่อวารสารมากที่สุด 9 รายการ แต่งานเขียนลำดับที่ 4 มีความถี่สูงสุด 9 ครั้ง ในเนื้อหาเรื่องหนังสือแบบเรียนและตำรา

เนื้อหาที่ไม่มีบรรจุในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยรายการใด ๆ ได้แก่ ประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน ประวัติและพัฒนาการของการเขียนตั้งแต่สมัยก่อนสุโขทัยจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ และแนวโน้มของการอ่านในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ ได้แก่ ประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือและของการเขียนทุกสมัย การผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ และสิ่งพิมพ์รูปมาดการควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรมในแง่ประวัติและพัฒนาการ

ในตารางที่ 18 งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยลำดับที่ 22 หารายละเอียดของหัวข้อเนื้อหาการอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคนมากที่สุด 6 เรื่อง จาก 7 เรื่อง งานเขียนลำดับที่ 60 หารายละเอียดในหัวข้อเนื้อหาการผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสือมากที่สุด 6 เรื่องจาก 9 เรื่อง และงานเขียนลำดับที่ 40 หารายละเอียดของหัวข้อเนื้อหาการควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรมมากที่สุด 8 เรื่อง จาก 12 เรื่อง สำหรับงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ ลำดับที่ 47 หารายละเอียดของหัวข้อเนื้อหาการผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสือมากที่สุด 7 เรื่อง งานเขียนลำดับที่ 2 17 และ 47 หารายละเอียดในหัวข้อเนื้อหาการอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคนมากที่สุด 5 เรื่อง ในหัวข้อเนื้อหาการควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรมมีรายละเอียดมากที่สุดเพียง 6 เรื่องในงานเขียนลำดับที่ 9

งานเขียนเกี่ยวกับภูมิหลังของห้องสมุด.

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยมีทั้งหมด 11 รายการ และโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศมี 8 รายการ เนื้อหากระจายครอบคลุมทั้ง 3 หัวข้อ ดังนี้

หัวข้อที่	งานเขียนเกี่ยวกับ	จำนวนงานเขียน	
		โดยผู้เขียนชาวไทย	โดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ
1	ประวัติความเป็นมาของห้องสมุดในสมัยต่างๆ	6	6
2	หน้าที่และบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ ในสังคม	3	1
3	ประวัติและบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการ	4	1

หัวข้อเนื้อหาประวัติความเป็นมาของห้องสมุดในสมัยต่าง ๆ มีกล่าวอยู่ในงานเขียนมากที่สุด ทั้งนี้ ไม่มีงานเขียนรายการใดที่ครอบคลุมหัวข้อเนื้อหาครบ 3 หัวข้อ มีมากที่สุด 2 หัวข้อ เป็นจำนวนงานเขียน 2 รายการ และมี 1 หัวข้อ รวม 17 รายการ ดังรายละเอียดซึ่งใช้ตัวเลขที่หัวตารางแทนชื่อหัวข้อเนื้อหาทั้ง 3 หัวข้อข้างต้นต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุด	หัวข้อเนื้อหาลำดับที่			จำนวนหัวข้อเนื้อหา ในงานเขียนแต่ละ รายการ
	1	2	3	
<u>งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย</u>				
<u>บทความในวารสาร</u>				
1. The Living Library of Books in Stone of Thailand. 1967. (12*)	x			1
2. Thailand's National Book Week. 1972. (14)		x		1
<u>บทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น</u>				
1. Problems of Library Education as an Administrator Sees Them. 1965. (28)	x	x		2
2. Professionalization and Career Development Opportunities of Librarians in Thailand. 1975. (37)	x			1
3. The Role of Books and Libraries in the Development of Thailand. 1967. (50)		x		1
4. Library Education and Training in Thailand. 1972. (53)	x		x	2
<u>หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น</u>				
1. Dr. Frances Lander Spain : Founder of Modern Library Service in Thailand. 1965. (41)			x	1
2. Guide to Damrong Rajanubhap Library. 1954. (56)			x	1
<u>วิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าภาคนิพนธ์</u>				
1. Proposed Standards for Education for Librarianship in Thailand. 1974. (3)	x			1
2. The Effectiveness of Teaching Performance of the Library School Faculty in Thailand as Perceived by Students and the Faculty Themselves. 1977. (15)	x			1
<u>เอกสารไม่ตีพิมพ์อื่น ๆ</u>				
1. A Survey of Research and Publications in Librarianship. [1978]. (51)			x	1
รวม	6	3	4	

ตารางที่ 19 (ต่อ)

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของท้องถิ่น	หัวข้อ เนื้อหาลำดับที่			จำนวนหัวข้อเนื้อหา ในงานเขียนแต่ละ รายการ
	1	2	3	
<u>งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ</u>				
<u>บทความในวารสาร</u>				
1. The Development of Academic Libraries and Librarianship in Thailand, 1950-1976. 1979. (16)	x			1
2. Libraries in Thailand. 1969. (34)	x			1
3. Floating Library in Thailand. 1955. (36)	x			1
4. Developing Libraries for Higher Education in Thailand ; an Cooperative Project. 1960. (37)			x	1
5. Library Development in Thailand, 1951-65. 1966. (40)	x			1
6. Some Notes on Libraries in Thailand. 1952. (41)	x			1
7. To Serve the Public, 1965. (44)		x		1
<u>หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น</u>				
1. Some Notes on Library Development in Thailand, 1951-1965. 1965. (42)	x			1
รวม	6	1	1	

* หมายถึงงานเขียนที่บรรจุหัวข้อเนื้อหาในกลุ่มนี้เพียงกลุ่มเดียว

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อเนื้อหาของหนังสือของห้องสมุด	เนื้อหา	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย			งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ			
		จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)	เนื้อหา	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)
ประวัติความเป็นมาของห้องสมุดในสมัยต่าง ๆ	สมัยรัตนโกสินทร์	4	1	(3 12 37 53)	สมัยใหม่ตั้งแต่ พ.ศ. 2494	6	4	(16)
	สมัยสุโขทัย	3	1	(3 15 53)	สมัยรัตนโกสินทร์	1	2	(16)
	สมัยใหม่ตั้งแต่ พ.ศ. 2494	2	1	(28 37)				
	สมัยอยุธยา	1	1	(3)				
หน้าที่และบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ในสังคม	ของห้องสมุด	3	2	(50)	ของห้องสมุด	1	1	(44)
	ของบรรณารักษ์				ของบรรณารักษ์			
ประวัติและบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการ	ชีวประวัติ	3	1	(41 51 56)	ชีวประวัติ	1	1	(37)
	ผลงาน	2	5	(41)				
	คำวิจารณ์	2	1	(41 53)				
	ทัศนคติ	1	1	(41)				

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 จำนวนเนื้อหาของงานเขียนที่มีในหัวข้อ เนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุด

หัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุด	จำนวนเนื้อหาในงานเขียนแต่ละหัวข้อ	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย		งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ	
		จำนวนเนื้อหาที่มี	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	จำนวนเนื้อหาที่มี	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง
ประวัติความเป็นมาของห้องสมุดในสมัยต่าง ๆ	5	3	1	2	1
		2	2	1	5
		1	3		
หน้าที่และบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ในสังคม	1	1	3	1	1
ประวัติและบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการ	4	4	1	1	1
		2	1		
		1	2		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในตารางที่ 20 เนื้อหาประวัติความเป็นมาของห้องสมุดสมัยรัตนโกสินทร์มีบรรจุในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยมากที่สุด 4 รายการ ในขณะที่งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศกล่าวถึงห้องสมุดสมัยใหม่มากที่สุด 6 รายการ หัวข้อเนื้อหาหน้าที่และบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ในสังคม กับหัวข้อเนื้อหาประวัติและบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการ บรรจุอยู่ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยมากที่สุดเพียง 3 รายการเท่านั้น และบรรจุอยู่ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศเพียง 1 รายการเท่านั้น

เนื้อหาที่ไม่มีบรรจุในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยรายการใด ๆ คือประวัติความเป็นมาของห้องสมุดในสมัยธนบุรี ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ คือประวัติความเป็นมาของห้องสมุดในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา และสมัยธนบุรี ประวัติและบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการในแง่ทัศนคติ ผลงานและคำวิจารณ์

ในตารางที่ 21 เนื้อหาในหัวข้อเนื้อหาประวัติและบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการมีรายละเอียดครบถ้วน 4 เรื่อง ซึ่งปรากฏอยู่ในงานเขียนลำดับที่ 41

งานเขียนเกี่ยวกับห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยและผู้เขียนชาวต่างประเทศมีทั้งหมด 43 และ 42 รายการตามลำดับ เนื้อหานี้กระจายครอบคลุมทั้ง 8 หัวข้อ ซึ่งได้แก่

หัวข้อที่	งานเขียนเกี่ยวกับ	จำนวนงานเขียน	
		โดยผู้เขียนชาวไทย	โดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ
1	การพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	11	22
2	หอสมุดแห่งชาติ	21	16
3	ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัด	13	13
4	ห้องสมุดโรงเรียนและศูนย์โสตทัศนูปกรณ์โรงเรียน	11	11
5	ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	29	30

หัวข้อ	งานเขียนเกี่ยวกับ	จำนวนงานเขียน	
		โดยผู้เขียนชาวไทย	โดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ
6	ท้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสาร และสารนิเทศ	27	15
7	ท้องสมุดอื่น ๆ	3	13
8	ทอจดหมาย เหตุ	3	1

จะเห็นว่างานเขียนโดยผู้เขียนทั้งสองประเภทบรรจุหัวข้อ เนื้อหาท้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ท้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ และทอสมุดแห่งชาติมากที่สุดตามลำดับ ไม่ปรากฏว่ามีงานเขียนรายการใดที่ครอบคลุมหัวข้อ เนื้อหาครบ 8 หัวข้อ มีมากที่สุด 7 หัวข้อ เป็นจำนวนงานเขียน 5 รายการ 6 หัวข้อ มี 9 รายการ 5 หัวข้อมี 4 รายการ 4 หัวข้อมี 9 รายการ 3 หัวข้อมี 7 รายการ 2 หัวข้อมี 18 รายการ และ 1 หัวข้อ มี 32 รายการ ดังรายละเอียดซึ่งใช้ตัวเลขที่หัวตารางแทนชื่อหัวข้อ เนื้อหาทั้ง 8 หัวข้อข้างต้นต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	หัวข้อเนื้อหาลำดับที่								จำนวนหัวข้อเนื้อหา ในงานเขียนแต่ละ รายการ	
	1	2	3	4	5	6	7	8		
<u>งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย</u>										
<u>บทความในวารสาร</u>										
1. The Scientific Information Center in Thailand : Thai National Documentation Center. 1963. (5 [*])						x				1
2. Agricultural Library Resources and Services in Thailand. 1965. (6 [*])						x				1
3. Documentation in Thailand. 1966. (11 [*])						x				1
4. The College of Education Library, Prasarn Mittr, Bangkok, Thailand. 1964. (24 [*])					x					1
5. Bibliographical Control in Thailand. 1972. (40)	x	x			x	x				4
<u>บทความหรือคอมเทินึ่งในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น</u>										
1. Laws and Policies Regarding the Establishment and Development of School, College and University Libraries in Thailand. 1975. (1)	x		x	x	x	x				5
2. Problems of Technical College Libraries in Thailand. 1965. (2 [*])					x					1
3. The Flow of Scientific and Technical Information in the Country and Through the Region. 1977. (7)						x				1
4. Evaluation of the Book Development Activities : Thailand. 1972. (16)			x	x						2
5. Indexing and Bibliographic Activities Related to Medical and Health Sciences in Thailand. 1977. (17)		x			x	x				3
6. Oriental Materials in Libraries in Thailand. 1974. (18)		x	x		x	x	x	x		6

งานเขียนในกรุงเทพฯ นี้อาจต้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	หัวข้อเนื้อหาลำดับที่								จำนวนหัวข้อเนื้อหา ในงานเขียนแต่ละ รายการ
	1	2	3	4	5	6	7	8	
7. National Library, Documentation and Information Services in Thailand : A Country Report. 1977. (20)	x	x	x	x	x	x		x	7
8. Reading Tastes in Thailand : What Do Public Library Users Read ?. 1956. (21)				x					1
9. Social Science Resources in Thailand : A Bibliographic Control. 1974. (27)		x			x	x			3
10. The Role of the Library in Social Science Research in Thailand. 1972. (29)	x		x	x	x				4
11. Bibliographic Services and Control in Thailand. 1975. (30)		x			x	x			3
12. Report on Libraries in Thailand. 1972. (31)		x	x	x	x	x			5
13. Thailand Country Report to FID/CAO 4th Assembly and Congress. 1976. (32)		x				x			2
14. Medical Library Services in Thailand (II). 1977. (33)						x			1
15. Professionalization and Career Development Opportunities of Librarians in Thailand, 1975. (37)	x			x	x				3
16. Library Development in Thailand : An Appraisal and a Foreward Look. 1972. (43)	x	x	x		x	x			5
17. Library Resources in Thailand. 1967. (46)	x	x			x	x		x	5
18. The Role of Books and Libraries in the Development of Thailand. 1967. (50)	x	x	x	x	x	x			6
19. Interlibrary Loan Activities in Thailand. 1977. (57)					x	x			2
20. Mahidol University Siriraj Medical Library. 1977. (58*)					x				1
21. Medical Library Services in Thailand (I). 1977. (59)	x				x				2
22. Present State of Libraries in Thailand. 1974. (60)	x	x	x	x	x	x			6
23. Bibliographic Control in Thailand. 1975. (61)		x			x	x		x	4
24. Bibliographic Control in Thailand. 1972. (62)		x				x			2

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาของสมุดและแหล่งสารนิเทศ	หัวข้อเนื้อหาลำดับที่								จำนวนหัวข้อเนื้อหา ในงานเขียนแต่ละ รายการ	
	1	2	3	4	5	6	7	8		
<u>หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น</u>										
1. Survey of Preparation, Production and Distribution of Literature for Children and Juveniles in Thailand. 1966. (22)			x	x						2
2. Survey Report on Reading Materials in Thailand. 1966. (23)		x	x	x	x					4
3. The National Library of Thailand. 1958. (54*)		x								1
4. Thai National Documentation Centre ; an Account of the Planning Establishment, Functions and Services of the Centre. 1964. (55*)							x			1
5. Guide to Damrong Rajanubhap Library. 1954. (56)		x								1
<u>วิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าภาคนิพนธ์</u>										
1. Proposed Standards for Education for Librarianship in Thailand. 1974. (3)	x	x	x	x	x	x				6
2. Use of Computer in Serials Control in Thai Libraries. 1975. (4)						x				1
3. The Transition of a Library Into an Instructional Media Center for Srinakharin Wirot University. 1976. (8)						x				1
4. Bibliographic Control of Government Publications in Thailand. 1979. (9)		x				x	x			3
5. Adequacy of Book Collections in Seven School of Education Libraries of Srinakharinwirot University. 1977. (19)						x				1
6. A History of the Thai National Documentation Centre and Its Future Development Plans. 1971. (26*)								x		1

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	หัวข้อเนื้อหาลำดับที่								จำนวนหัวข้อเนื้อหา ในงานเขียนแต่ละ รายการ	
	1	2	3	4	5	6	7	8		
<u>เอกสารไม่ตีพิมพ์อื่น ๆ</u>										
1. Bibliographic and Documentation Activities at Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand. [1976]. (38)		x				x	x			3
2. Bibliographical General Reference Works. [1976]. (39)		x				x	x	x		4
3. A Survey of Research and Publications in Librarianship. [1978]. (51)						x				1
รวม	11	21	13	11	29	27	3	3		
<u>งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ</u>										
<u>บทความในวารสาร</u>										
1. The Library Program at TUFEC. 1957. (1*)								x		1
2. Rural Library Services. 1958. (2)								x		1
3. Special Libraries in Thailand. 1949. (3*)							x			1
4. Survey of Medical School Libraries in South-East-Asia [Thailand]. 1972. (10)	x					x				2
5. The Development of Academic Libraries and Librarianship in Thailand, 1950-1976. 1979. (16)	x					x				2
6. Fragmentation of Academic Resources in Thai University Libraries. 1971. (19*)	x					x				2
7. Library Mechanization at the Asian Institute of Technology. 1971. (20)	x					x				2
8. Partner for School Library Development in Thailand. 1973. (21*)	x			x						2
9. Library Automation at the Asian Institute of Technology. 1974. (24)	x					x	x			3
10. Library Services at the National Inland Fisheries Institute, Bangkok, Thailand.	x					x	x	x		4

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	หัวข้อเนื้อหาลำดับที่								จำนวนหัวข้อเนื้อหา ในงานเขียนแต่ละ รายการ
	1	2	3	4	5	6	7	8	
11. International and Foreign Library Service in Thailand. 1973. (28*)								x	1
12. An Odyssey [Visits to Medical Libraries in the Far East : Thailand]. 1963. (33)		x			x				2
13. Libraries in Thailand. 1969. (34)	x	x	x	x	x			x	6
14. Medical Libraries in Thailand. 1970. (35)					x	x			2
15. Floating Library in Thailand. 1955. (36)			x					x	2
16. Developing Libraries for Higher Education in Thailand : an Cooperative Project. 1960. (37)					x				1
17. The Neilson Hays Library. 1971. (38*)								x	1
18. Library Development in Thailand, 1951-65. 1966. (40)	x	x	x	x	x	x	x		7
19. Some Notes on Libraries in Thailand. 1952. (41)	x	x	x	x	x	x	x		7
20. Remarks at TLA Reception. 1967. (45)	x	x	x	x	x	x			6
21. Thai Historical Materials in Bangkok. 1965. (50)		x						x	2
<u>บทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น</u>									
1. Thailand. 1971. (7)		x	x	x	x	x			5
2. Libraries and Books. 1958. (11*)					x				1
3. The National Library. 1908. (14*)		x							1
4. Kingdom of Thailand. 1969. (18)	x	x	x	x	x	x	x		7
5. Regional Cooperation in Scientific and Technical Information Service. 1974. (23)	x				x				2

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	หัวข้อเนื้อหาลำดับที่								จำนวนหัวข้อเนื้อหา ในงานเขียนแต่ละ รายการ
	1	2	3	4	5	6	7	8	

หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น

1. Developmental Book Activities and Needs in Thailand. 1967. (4)	x	x	x	x	x	x			6
2. The Vajirāñāna National Library of Thailand. 1924. (8)		x							1
3. Some Notes on Library Development in Thailand, 1951-1956. 1965. (42)	x	x	x	x	x	x	x		7

เอกสารไม่ตีพิมพ์อื่น ๆ

1. Health Literature Capabilities of Health Science Libraries in the Countries of South-East Asia. 1979. (9)	x					x			2
2. The Chiangmai University Library : A Report to the Asia Foundation (Summer 1965). 1966. (12 [*])						x			1
3. Recommendations for the Future Development of Libraries and Library Service at Chulalongkorn University. 1958. (13 [*])						x			1
4. The National Library and Library Development and Training in Thailand. 1962. (15)	x	x	x	x					4
5. Memorandum to Dr. Joseph E. Williams, Chief of Party, Indiana Education Contract : Final Report. 1959. (17)						x			1
6. Planning for Computer Application in the AIT Library. 1969. (22 [*])	x					x			2
7. The Library of the School of Pharmacy : Comments and Recommendations. 1963. (25 [*])						x			1
8. The Central Library Services Project of the Institute of Public Administration, Thammasat University : A Report. 1961. (26)	x	x	x			x	x	x	6
9. Possibility of Establishing a Computerized Catalogue of Thai Materials at the National Library of Thailand. 1976. (29)	x	x				x	x		4

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและหนังสือสารนิเทศ	หัวข้อเนื้อหาลำดับที่							จำนวนหัวข้อเนื้อหา ในงานเขียนแต่ละ รายการ
	1	2	3	4	5	6	7	
10. Infrastructure Requirements for the Development of National Information Systems in Southeast Asia. 1978. (32)	x	x	x	x	x	x		6
11. Reading Materials and Printing Facilities in Six Northeast Changwats. 1970. (47)	x		x		x		x	4
12. Report on Four-Month Assignment as Medical Library Consultant, Faculty of Medicine, Chiangmai Hospital... 1965. (48*)					x			1
13. Pilot Project on the Mechanization of Documentation Services in Asia [Thailand]. 1975. (49)							x	1
รวม	22	16	13	11	30	15	13	1

* หมายถึงงานเขียนที่บรรจุหัวข้อเนื้อหาในกลุ่มนี้เพียงกลุ่มเดียว

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 จำนวนงานเขียนที่กล่าวถึงเนื้อหาต่าง ๆ ในหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ ในหัวข้อที่ 1 การพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ และความถี่สูงสุดที่พบ

เนื้อหา	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)
งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย			
ข้อกำหนดระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับห้องสมุด ตำแหน่งบรรณารักษ์ และการสนับสนุนของรัฐ	8	3	(20)
ปัญหาและข้อเสนอแนะ	7	5	(43)
มาตรฐานห้องสมุด	5	2	(1)
การร่วมมือระหว่างห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ	5	3	(20)
โครงการหรือแผนพัฒนาห้องสมุดและสารนิเทศแห่งชาติ	2	1	(1 43)
การใช้เครื่องจักรกลและคอมพิวเตอร์	2	2	(20)
การปรับปรุงหรือจัดตั้งหน่วยงานใหม่ เพื่อขยายงานหรือรับผิดชอบงานพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	2	2	(20)
แนวโน้ม	2	4	(20)
การสำรวจห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	1	2	(20)
การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ	1	1	(43)
การก่อตั้งชมรมหรือการรวมกลุ่มวิชาชีพ	1	1	(59)
การจัดตั้งระบบสารนิเทศแห่งชาติ	0	0	
การประกวดโครงการห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	0	0	
งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ			
ปัญหาและข้อเสนอแนะ	15	12	(29)
การปรับปรุงหรือจัดตั้งหน่วยงานใหม่ เพื่อขยายงานหรือรับผิดชอบงานพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	10	4	(4)
การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ	8	7	(4)
ข้อกำหนดระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับห้องสมุด ตำแหน่งบรรณารักษ์และการสนับสนุนของรัฐ	6	5	(4)
โครงการหรือแผนพัฒนาห้องสมุดและสารนิเทศแห่งชาติ	6	3	(15)
การใช้เครื่องจักรกลและคอมพิวเตอร์	6	4	(32)

เนื้อหา	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)
การสำรวจห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ แนวใหม่	5	3	(4)
การร่วมมือระหว่างห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ	4	2	(16)
การก่อตั้งชมรมหรือการร่วมกลุ่มวิชาชีพ	3	1	(19 23 32)
มาตรฐานห้องสมุด	3	1	(4 21 27)
การจัดตั้งระบบสารนิเทศแห่งชาติ	2	1	(16 18)
การจัดตั้งระบบสารนิเทศแห่งชาติ	2	2	(32)
การประกวดโครงการห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	1	1	(21)

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในตารางที่ 23 งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยบรรจุเนื้อหาเรื่องข้อกำหนดระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับห้องสมุด ตำแหน่งบรรณารักษ์ และการสนับสนุนของรัฐมากที่สุดถึง 8 รายการ โดยงานเขียนลำดับที่ 20 มีความถี่สูงสุด 3 ครั้ง และงานเขียนลำดับที่ 20 นี้ ยังมีความถี่สูงสุดในเนื้อหาอื่น ๆ อีก 5 เรื่อง สำหรับงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศบรรจุเนื้อหาต่าง ๆ ครบถ้วน และกล่าวถึง เรื่องปัญหาและข้อเสนอแนะมากที่สุดถึง 15 รายการ และมีความถี่สูงสุด 12 ครั้งในงานเขียนลำดับที่ 29 เนื้อหาที่ไม่มีบรรจุในงานเขียนชาวไทยมี 2 เรื่อง คือการจัดตั้งระบบสารนิเทศแห่งชาติ กับการประกวดโครงการห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ

ในหัวข้อที่ 2 ถึง 8 หอสมุดแห่งชาติถึงหอจดหมายเหตุ ได้สรุปจำนวนงานเขียนที่กล่าวถึงเนื้อหาต่าง ๆ และความถี่สูงสุดที่พบ ในตารางที่ 24 โดยใช้ตัวเลขแทนลำดับเนื้อหาทั้ง 20 ข้อ ดังนี้

- (1) ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการ
- (2) สถานภาพของหน่วยงาน
- (3) วัตถุประสงค์ หน้าที่และนโยบาย
- (4) การบริหาร การแบ่งแผนกงานและการดำเนินงาน
- (5) บุคลากรและสถานภาพ
- (6) กระบวนการเทคนิค
- (7) บริการและกิจกรรมต่าง ๆ
- (8) ทรัพยากรห้องสมุด
- (9) ผู้ใช้ห้องสมุด
- (10) การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม
- (11) การใช้เครื่องจักรกลและคอมพิวเตอร์ในงานห้องสมุด
- (12) การสำรวจและการวิจัยห้องสมุด
- (13) การพัฒนาห้องสมุด
- (14) การร่วมมือระหว่างห้องสมุดและสถาบันอื่น ๆ
- (15) การได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ

- (16) กฎหมายกับท้องสมุด
- (17) รายได้และงบประมาณ
- (18) ลักษณะอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์และ เครื่องใช้ต่าง ๆ
- (19) วิทยาของท้องสมุดและข้อ เสนอแนะ
- (20) แนวโน้ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 จำนวนงานเขียนที่กล่าวถึงเนื้อหาต่าง ๆ ในหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ ในหัวข้อที่ 2 ถึง 8 ทอสมุดแห่งชาติ หอจดหมายเหตุ และความถี่สูงสุดที่พบ

หัวข้อ เนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย				งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ			
	เนื้อหาลำดับที่	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)	เนื้อหาลำดับที่	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)
ทอสมุดแห่งชาติ	(8)	14	10	(54)	(8)	15	10	(8)
	(10)	13	5	(9 30 40)	(1)	10	3	(8)
	(2)	10	5	(54)	(2)	9	2	(15 18)
	(7)	9	7	(20)	(18)	9	5	(8)
	(16)	9	4	(30)	(4)	7	4	(15)
	(1)	7	7	(54)	(5)	6	3	(15 40 42)
	(4)	6	3	(54)	(7)	6	1	(14 8 15 32 40 42)
	(3)	3	1	(9 31 50)	(3)	5	3	(15)
	(9)	3	4	(54)	(6)	5	1	(8 14 33 40 42)
	(14)	3	4	(9)	(16)	5	1	(4 8 29 33 45)
	(15)	3	1	(20 32 54)	(17)	5	3	(32)
	(19)	3	9	(9)	(19)	5	30	(15)
	(11)	2	2	(32)	(10)	4	1	(7 8 40 42)
	(12)	2	1	(3 20)	(9)	2	2	(32)
	(17)	2	1	(31 54)	(11)	1	1	(29)
	(18)	2	5	(56)	(12)	1	2	(15)
	(5)	1	1	(3)	(15)	1	1	(29)
	(6)	1	1	(54)	(20)	1	1	(14)
	(13)	1	1	(3)	(13)	0	0	
	(20)	0	0		(14)	0	0	
ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัด	(2)	8	2	(20 29 60)	(2)	10	2	(18)
	(8)	6	3	(18)	(8)	10	5	(32)

หัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย				งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ			
	เนื้อหาลำดับที่	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)	เนื้อหาลำดับที่	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)
	(5)	5	2	(3)	(5)	9	2	(4 18 32 40 42)
	(13)	5	2	(3 43)	(9)	8	3	(18)
	(17)	5	2	(3)	(19)	7	7	(18)
	(19)	5	6	(31)	(7)	4	3	(32)
	(1)	4	2	(3)	(17)	4	4	(32)
	(7)	4	2	(31)	(18)	4	1	(36 40 41 42)
	(9)	3	1	(3 21 22)	(1)	3	1	(34 40 42)
	(4)	2	1	(21 43)	(13)	3	1	(40 42 45)
	(14)	2	1	(16 21)	(4)	2	1	(4 7)
	(18)	2	1	(1 21)	(12)	1	1	(15)
	(3)	1	1	(50)	(14)	1	1	(18)
	(12)	1	1	(20)	(16)	1	1	(4)
	(15)	1	2	(3)	(20)	1	1	(18)
	(16)	1	1	(43)	(3)	0	0	
	(6)	0	0		(6)	0	0	
	(10)	0	0		(10)	0	0	
	(11)	0	0		(11)	0	0	
	(20)	0	0		(15)	0	0	
ห้องสมุดโรงเรียนและศูนย์โสตทัศนศึกษา โรงเรียน	(19)	6	4	(31)	(19)	8	8	(4)
	(2)	5	1	(1 20 29 31 60)	(17)	7	4	(18 32)
	(13)	4	1	(1 3 31 60)	(5)	6	3	(15 18)
	(5)	3	1	(1 3 37)	(8)	6	9	(4)
	(8)	3	1	(22 23 31)	(2)	4	2	(42)

หัวข้อ	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย				งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ			
	เนื่อหาลำดับที่	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)	เนื่อหาลำดับที่	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)
	(1)	2	1	(3 60)	(13)	4	3	(15)
	(17)	2	1	(1 3)	(18)	4	4	(45)
	(3)	1	1	(50)	(7)	3	2	(18)
	(9)	1	1	(22)	(9)	2	5	(4)
	(12)	1	1	(31)	(3)	1	1	(18)
	(14)	1	1	(16)	(4)	1	1	(4)
	(15)	1	2	(3)	(12)	1	1	(15)
	(4)	0	0		(1)	0	0	
	(6)	0	0		(6)	0	0	
	(7)	0	0		(10)	0	0	
	(10)	0	0		(11)	0	0	
	(11)	0	0		(14)	0	0	
	(16)	0	0		(15)	0	0	
	(18)	0	0		(16)	0	0	
	(20)	0	0		(20)	0	0	
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	(8)	16	15	(18)	(8)	28	30	(26)
	(7)	12	5	(59)	(5)	21	7	(16 19)
	(19)	12	12	(57)	(18)	19	5	(18)
	(10)	11	13	(17)	(9)	14	7	(40)
	(9)	9	14	(19)	(19)	14	22	(9)
	(15)	9	3	(3 59 60)	(6)	13	3	(24)
	(14)	8	5	(57)	(10)	13	3	(16 18)
	(18)	8	3	(58 59)	(7)	12	9	(19)
	(5)	7	12	(3)	(17)	12	4	(32 37)
	(17)	7	1	(1 2 8 29 31 59 60)	(2)	11	4	(40 42)

หัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย				งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ			
	เนื้อหาลำดับที่	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)	เนื้อหาลำดับที่	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)
	(2)	6	3	(20)	(4)	11	14	(19)
	(20)	6	3	(43)	(15)	11	6	(15)
	(3)	4	1	(3 4 19 50)	(14)	10	3	(16)
	(11)	4	10	(4)	(3)	6	3	(16)
	(13)	4	1	(3 43 59 60)	(11)	6	4	(20 24)
	(1)	3	1	(3 19 24)	(1)	5	5	(16)
	(6)	3	2	(17)	(20)	5	11	(18)
	(12)	2	8	(8)	(12)	4	9	(19)
	(4)	1	8	(8)	(13)	4	5	(9)
	(16)	0	0		(16)	1	1	(48)
ห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ	(10)	18	12	(39)	(8)	12	36	(26)
	(8)	14	6	(16)	(7)	9	2	(40 42)
	(2)	11	3	(33 55)	(2)	8	3	(26)
	(3)	10	3	(7 55)	(5)	8	5	(40 42)
	(19)	9	7	(7 26)	(1)	7	2	(7 18)
	(7)	8	9	(55)	(10)	7	1	(7 26 29 35 40 42 49)
	(1)	7	6	(33)	(18)	7	2	(40 42 49)
	(5)	7	2	(3 55)	(9)	6	3	(49)
	(11)	7	2	(7)	(3)	4	2	(18)
	(15)	6	4	(55)	(15)	4	4	(49)
	(14)	5	3	(32 33)	(17)	4	1	(3 18 27 49)
	(9)	4	1	(7 20 55 60)	(19)	4	23	(49)
	(18)	4	5	(55)	(4)	3	2	(41)
	(6)	3	2	(26)	(14)	3	2	(3)

หัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย				งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ			
	เนื้อหาลำดับที่	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)	เนื้อหาลำดับที่	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)
ห้องสมุดอื่น ๆ *	(17)	3	1	(5 33 55)	(6)	2	5	(49)
	(4)	2	2	(26)	(11)	2	4	(49)
	(13)	2	3	(26)	(13)	2	1	(3 27)
	(12)	1	2	(20)	(12)	1	3	(49)
	(8)	2	3	(18)	(8)	10	16	(26)
	(10)	1	1	(61)	(7)	9	4	(2)
					(1)	5	1	(18 38 40 41 42)
					(5)	5	3	(40 42)
					(4)	3	1	(2 40 42)
					(9)	3	1	(1 2 18)
ห้องจดหมายเหตุ **					(19)	2	2	(1 2)
					(2)	1	1	(28)
					(3)	1	2	(1)
					(6)	1	1	(2)
					(18)	1	1	(1)
	(8)	2	3	(18 20 46)	(4)	1	1	(50)
	(12)	1	1	(20)	(8)	1	2	(50)
(15)	1	1	(20)	(18)	1	1	(50)	
(19)	1	1	(20)					

* ในหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดอื่น ๆ เนื้อหาลำดับที่ (1)-(7) (9) (11)-(20) ไม่มีในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย และเนื้อหาลำดับที่ (10)-(17) (20) ไม่มีในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ

** ในหัวข้อเนื้อหาห้องจดหมายเหตุ เนื้อหาลำดับที่ (1)-(7) (9) (11)-(20) ไม่มีในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย และเนื้อหาลำดับที่ (1)-(3) (5)-(7) (9)-(17) (19)-(20) ไม่มีในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ

ในตารางที่ 24 เนื้อหาของงานเขียนโดยผู้เขียนทั้งสองประเภทที่บรรจุมากที่สุด 6 ลำดับแรกในหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดทุกประเภทนั้น ได้แก่ เรื่องทรัพยากรห้องสมุด สถานภาพของหน่วยงาน บุคลากรและสถานภาพ ปัญหาของห้องสมุดและข้อเสนอแนะ การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม บริการและกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับเนื้อหาที่พบว่ากล่าวถึงน้อยที่สุดใน 6 ลำดับแรก คือ เรื่องแนวโน้มของห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ กฎหมายกับห้องสมุด การใช้เครื่องจักรกลและคอมพิวเตอร์ในงานของห้องสมุด กระบวนการเทคนิค การร่วมมือระหว่างห้องสมุดและสถาบันอื่น การสำรวจและการวิจัยห้องสมุด

เนื้อหาที่มีความถี่สูงพบในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยลำดับที่ 54 ในหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดแห่งชาติ ในเรื่องทรัพยากรห้องสมุด (เป็นจำนวนความถี่ 10 ครั้ง) ในงานเขียนลำดับที่ 18 ในหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ในเรื่องทรัพยากรห้องสมุดเช่นกัน (30 ครั้ง) และในงานเขียนลำดับที่ 39 ในหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ ในเรื่องการควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม (12 ครั้ง)

ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศพบเนื้อหาที่มีความถี่สูงในลำดับที่ 15 ในเรื่องเนื้อหาของห้องสมุดแห่งชาติและข้อเสนอแนะ (รวมความถี่ 30 ครั้ง) ในงานเขียนลำดับที่ 12 และ 26 ในเรื่องทรัพยากรห้องสมุดเหมือนกัน ในหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย (36 และ 30 ครั้งตามลำดับ)

งานเขียนแต่ละรายการโดยผู้เขียนทั้งสองประเภทให้รายละเอียดของเนื้อหาเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนเนื้อหาทั้งหมดในแต่ละหัวข้อ รวมมี 4 หัวข้อเท่านั้น คือ หัวข้อเนื้อหาการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ ห้องสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการ เอกสารและสารนิเทศ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 25 ต่อไปนี้

หัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	จำนวนเนื้อหาในงานเขียนแต่ละหัวข้อ	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย		งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ			
		จำนวนเนื้อหาที่มี	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	จำนวนเนื้อหาที่มี	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง		
การศึกษารายชื่อห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	13	9	1	8	1		
		8	1	6	2		
		4	1	5	5		
		3	2	3	3		
		2	3	2	6		
		1	3	1	5		
		ห้องสมุดแห่งชาติ	20	11	1	10	2
				10	1	8	3
				8	3	7	3
				6	2	6	3
4	5			4	2		
3	3			3	1		
2	2			2	1		
1	4			1	1		
ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัด	20			9	2	8	2
				7	1	7	2
		6	1	6	3		
		5	2	5	2		
		4	1	4	1		
		3	1	3	1		
		2	2	2	1		
		1	3	1	1		
		ห้องสมุดโรงเรียนและศูนย์โสตทัศนศึกษา โรงเรียน	20	6	1	9	1
				5	2	7	1

หัวข้อ เนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	จำนวนเนื้อหาในงานเขียนแต่ละหัวข้อ	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย		งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ	
		จำนวนเนื้อหาที่มี	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	จำนวนเนื้อหาที่มี	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง
		4	1	6	3
		3	1	5	1
		2	1	4	1
		1	5	2	1
				1	2
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	20	10	1	17	1
		9	2	14	1
		8	3	12	3
		7	1	10	3
		6	4	9	2
		5	4	8	2
		4	2	7	2
		3	1	6	6
		2	7	5	4
		1	4	4	2
				3	2
				1	2
ห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ	20	14	1	12	2
		13	1	10	1
		12	1	8	3
		10	2	7	1
		8	1	6	1
		7	1	5	2
		6	3	4	1
		5	2	3	1

หัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	จำนวนเนื้อหาในงานเขียนแต่ละหัวข้อ	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย		งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ	
		จำนวนเนื้อหาที่มี	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	จำนวนเนื้อหาที่มี	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง
ห้องสมุดอื่น ๆ	20	3	3	2	1
		2	7	1	2
		1	5		
		1	3	8	1
				5	2
				4	2
หอจดหมายเหตุ	20			3	4
		4	1	1	4
		1	2	3	1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานเขียนเกี่ยวกับการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยมีทั้งหมด 23 รายการ และโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศมี

15 รายการ ดังนี้

หัวข้อที่	งานเขียนเกี่ยวกับ	จำนวนงานเขียน	
		โดยผู้เขียนชาวไทย	โดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ
1	การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์	23	15
2	การฝึกอบรมทางบรรณารักษศาสตร์	8	5
3	การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์	2	0

หัวข้อเนื้อหาการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์มีกล่าวอยู่ในงานเขียนเขียนมากที่สุด และหัวข้อ

เนื้อหาการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์มีกล่าวถึงน้อยที่สุด ทั้งนี้ งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ

ไม่มีเนื้อหากล่าวถึงหัวข้อหลัง ดังรายละเอียดซึ่งใช้ตัวเลขที่หัวตารางแทนชื่อหัวข้อเนื้อหาทั้ง 3

หัวข้อข้างต้นต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
 ภาสกรรังสิตมหาวิทยาลัย

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์	หัวข้อเนื้อหาลำดับที่			จำนวนหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการ
	1	2	3	
<u>งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย</u>				
<u>บทความในวารสาร</u>				
1. Education for Librarianship in Thailand. 1966. (42)	x	x		2
2. Research in Librarianship in Thailand : A Bibliographical Survey. 1970. (49 [*])	x		x	2
<u>บทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น</u>				
1. The Flow of Scientific and Technical Information in the Country and Through the Region. 1977. (7)	x			1
2. Library Education at Inammasat University. 1965. (10 [*])	x			1
3. Indexing and Bibliographic Activities Related to Medical and Health Sciences in Thailand. 1977. (17)	x			1
4. National Library, Documentation and Information Services in Thailand : A Country Report. 1977. (20)	x	x		2
5. The Library Science Programme at the College of Education, Prasarn Mit. 1965. (25 [*])	x			1
6. Social Science Resources in Thailand : A Bibliographic Control. 1974. (27)	x			1
7. Problems of Library Education as an Administrator Sees Them. 1965. (28)	x			1
8. The Role of the Library in Social Science Research in Thailand. 1972. (29)	x	x		2
9. Library Training Programs Other Than Those Offered in Universities in Thailand. 1974. (36)	x	x		2
10. Professionalization and Career Development Opportunities of Librarians in Thailand. 1975. (37)	x	x		2
11. Library Development in Thailand : An Appraisal and a Foreword Look. 1972. (43)	x	x		2
12. Library Education at Chulalongkorn University. 1965. (44 [*])	x			1
13. Library Education in Thailand : An Evaluation. 1975. (45 [*])	x			1
14. Present Scene of Library Education in Universities, Thailand. 1974. (48 [*])	x			1
15. Library Education and Training in Thailand. 1972. (53)	x	x		2
<u>หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น</u>				
1. Dr. Frances Lander Spain : Founder of Modern Library Service in Thailand. 1965. (41)	x			1

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์

หัวข้อเนื้อหาลำดับที่	จำนวนหัวข้อเนื้อหา ในงานเขียนแต่ละ รายการ		
	1	2	3

วิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าภาคนิพนธ์

1. Proposed Standards for Education for Librarianship in Thailand. 1974. (3)	x	x		2
2. The Effectiveness of Teaching Performance of the Library School Faculty in Thailand as Perceived by Students and the Faculty Themselves. 1977. (15)	x			1
3. The American Influences on Education for Librarianship in Thailand. 1979. (35*)	x			1

เอกสารไม่ตีพิมพ์อื่น ๆ

1. Bibliographic and Documentation Activities at Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand. 1976. (38)	x			1
2. A Survey of Research and Publications in Librarianship. 1978. (51)	x		x	2

รวม

23 8 2

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ

บทความในวารสาร

1. The Development of Academic Libraries and Librarianship in Thailand, 1950-1976. 1979. (16)	x	x		2
2. Libraries in Thailand 1969. (34)	x			1
3. Developing Libraries for Higher Education in Thailand : an Cooperative Project. 1960. (37)	x			1
4. Library Development in Thailand, 1951-65. 1966. (40)	x	x		2
5. Some Notes on Libraries in Thailand. 1952. (41)	x			1
6. Teaching Library Science in Thailand. 1952. (43)	x			1
7. Remarks at TLA Reception. 1967. (45)	x			1

บทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น

1. Thailand. 1971. (7)	x			1
2. Kingdom of Thailand. 1969. (18)	x			1
3. Regional Cooperative in Scientific and Technical Information service. 1974. (23)	x			1

งานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์	หัวข้อเนื้อหาลำดับที่			จำนวนหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการ
	1	2	3	
4. Graduate Education in Library Science. 1965. (39*)	x	x		2
<u>หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น</u>				
1. Developmental Book Activities and Needs in Thailand. 1967. (4)	x			1
2. Some Notes on Library Development in Thailand, 1951-1965. 1965. (42)	x	x		2
<u>เอกสารไม่ตีพิมพ์อื่น ๆ</u>				
1. The National Library and Library Development and Training in Thailand. 1962. (15)	x	x		2
2. Infrastructure Requirements for the Development of National Information Systems in Southeast Asia. 1978. (32)	x			1
รวม	15	5	0	

* หมายถึงงานเขียนที่บรรจุหัวข้อเนื้อหาในกลุ่มนี้เพียงกลุ่มเดียว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในตารางที่ 26 ไม่ปรากฏว่ามีงานเขียนรายการใดบรรจุเนื้อหาครบทั้ง 3 หัวข้อ งานเขียนที่ครอบคลุมเนื้อหา 2 หัวข้อ มี 15 รายการ และ 1 หัวข้อ มี 23 รายการ

รายละเอียดของเนื้อหางานเขียนในแต่ละหัวข้อเนื้อหาได้สรุปจำนวนงานเขียนที่กล่าวถึงและความถี่สูงสุดที่พบในตารางที่ 27 เป็นที่น่าสังเกตว่างานเขียนโดยผู้เขียนทั้งสองประเภทบรรจุเนื้อหามากที่สุด 5 ลำดับแรกใกล้เคียงกันในหัวข้อเนื้อหาการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ได้แก่ เรื่องระดับการศึกษาและหลักสูตรทั่วไป ประวัติและพัฒนาการ ผู้สอน นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา เนื้อหารายวิชาที่เปิดสอนและหน่วยกิต เรื่องที่ไม่ปรากฏในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ คือ สถานภาพของสถาบัน และการบริหารงาน

เนื้อหาที่มีความถี่สูงพบ เฉพาะในหัวข้อเนื้อหาการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยลำดับที่ 3 ในเรื่องปัญหาและข้อเสนอแนะ (28 ครั้ง) ระดับการศึกษาและหลักสูตรทั่วไป (21 ครั้ง) เนื้อหารายวิชาที่เปิดสอนและหน่วยกิต (12 ครั้ง) ในงานเขียนลำดับที่ 5 ในเรื่องสิ่งตีพิมพ์และผลงานวิจัยของอาจารย์และนิสิต (15 ครั้ง)

จำนวนเนื้อหาที่ปรากฏในงานเขียนแสดงในตารางที่ 28 โดยหัวข้อเนื้อหาการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์มีรายละเอียดของเนื้อหาครบ 5 ข้อ หัวข้อเนื้อหาการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์มี 17 ข้อจาก 22 ข้อ และหัวข้อเนื้อหาการฝึกอบรมทางบรรณารักษศาสตร์ มีจำนวนเนื้อหาทั้งหมดของเนื้อหาทั้งหมด ซึ่งมี 15 ข้อ หังมีรายละเอียดต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 จำนวนงานเขียนที่กล่าวถึงเนื้อหาต่าง ๆ ในหัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ และความถี่สูงสุดที่พบ

หัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์	เนื้อหา	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ (ในงานเขียนลำดับที่)
<u>งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย</u>			
การศึกษาวิชาทางบรรณารักษศาสตร์	ระดับการศึกษาและหลักสูตรทั่วไป	17	21 (3)
	ประวัติและพัฒนาการ	16	8 (15)
	นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา	16	6 (45)
	เนื้อหารายวิชาที่เปิดสอนและหน่วยกิต	14	12 (3)
	ผู้สอน	13	9 (3)
	การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ	12	4 (35)
	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	11	28 (3)
	วัตถุประสงค์ของการศึกษา	10	8 (3)
	ระเบียบการเข้าศึกษาและคุณสมบัติของผู้เข้าสมัครเรียน	10	10 (45)
	สิ่งตีพิมพ์และผลงานวิจัยของอาจารย์และนิสิต	10	15 (51)
	หนังสือและห้องสมุดของสถาบัน	9	3 (42)
	ทุนการศึกษาและการศึกษาต่อเนื่อง	8	2 (28)
	วิธีสอนและอุปกรณ์การสอน	7	4 (15)
	การวัดผลการเรียนและการประเมินการสอน	6	2 (45)
	การสำรวจโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์	5	1 (3 25 45 48 51)
	การร่วมมือทางการศึกษา	5	3 (45)
	มาตรฐานการศึกษา	4	4 (3)
	สถานภาพของสถาบัน	3	4 (3)
	การบริหารงาน	3	2 (3 28)
	การเงินและงบประมาณ	3	4 (3)
แนวโน้ม	3	6 (45)	
อาคารสถานที่	2	2 (3 28)	

หัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์	เนื้อหา	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ (ในงานเขียนลำดับที่)
การฝึกอบรมทางบรรณารักษศาสตร์	ระดับและ เนื้อหาที่ฝึกอบรม	8	8 (20)
	หลักสูตรและ เนื้อหารายวิชาที่ฝึกอบรม	6	2 (36 53)
	การร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ	4	3 (20)
	วัตถุประสงค์	3	3 (36)
	จำนวนและวุฒิของผู้เข้ารับการอบรม	3	2 (3)
	ประวัติและพัฒนาการ	2	1 (36 37)
	ระเบียบการและคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม	2	2 (36)
	การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ	2	2 (20)
	ปัญหาและข้อ เสนอแนะ	2	1 (36 37)
	แนวโน้ม	2	4 (53)
	จำนวนและวุฒิของผู้สอน	1	1 (53)
	วิธีการสอนและอุปกรณ์	0	0
	การวัดผล	0	0
	การเงินและงบประมาณ	0	0
	อาคารสถานที่	0	0
การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์*	ประเภทของการวิจัย	2	4 (51)
	เนื้อหาของงานวิจัย	2	15 (51)
	ประวัติและพัฒนาการ	1	1 (49)
	ปัญหาและข้อ เสนอแนะ	1	5 (49)
	แนวโน้ม	1	1 (49)

หัวข้อ เนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์	เนื้อหา	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ (ในงานเขียนลำดับที่)
<u>งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ</u>			
การศึกษาวิชาทางบรรณารักษศาสตร์	ระดับการศึกษาและหลักสูตรทั่วไป	11	5 (16)
	ผู้สอน	9	5 (15)
	ประวัติและพัฒนาการ	8	9 (16)
	นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา	8	2 (16)
	วิธีสอนและอุปกรณ์การสอน	7	5 (15)
	เนื้อหารายวิชาที่เปิดสอนและหน่วยกิต	6	1 (4 15 16 18 23 43)
	ระเบียบการเข้าศึกษาและคุณสมบัติของผู้เข้าสมัครเรียน	6	2 (16)
	การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ	5	2 (37 43)
	ปัญหาและข้อ เสนอแนะ	5	7 (15)
	หนังสือและห้องสมุดของสถาบัน	3	1 (15 16 39)
	วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2	1 (15 39)
	การวัดผลการเรียนและการประเมินการสอน	2	1 (15 39)
	ทุนการศึกษาและการศึกษาค้นคว้า	2	1 (4 45)
	แนวโน้ม	2	1 (5)
	สิ่งตีพิมพ์และผลงานวิจัยของอาจารย์และนิสิต	1	1 (39)
	การสำรวจโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์	1	1 (15)
	การร่วมมือทางการศึกษา	1	1 (32)
	การเงินและงบประมาณ	1	1 (15)
	อาคารสถานที่	1	1 (43)
	มาตรฐานการศึกษา	1	7 (4)
	สถานภาพของสถาบัน	0	0
	การบริหารงาน	0	0

หัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์	เนื้อหา	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ (ในงานเขียนลำดับที่)	
การฝึกอบรมทางบรรณารักษศาสตร์	ประวัติและพัฒนาการ	5	2	(15)
	จำนวนและวุฒิของผู้เข้ารับการอบรม	2	1	(15 16)
	วัตถุประสงค์	0	0	
	ระดับและเนื้อหาที่ฝึกอบรม	0	0	
	หลักสูตรและเนื้อหารายวิชาที่ฝึกอบรม	0	0	
	ระเบียบการและคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม	0	0	
	จำนวนและวุฒิของผู้สอน	0	0	
	วิธีการสอนและอุปกรณ์	0	0	
	การวัดผล	0	0	
	การร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ	0	0	
	การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ	0	0	
	การเงินและงบประมาณ	0	0	
	อาคารสถานที่	0	0	
	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	0	0	
	แนวโน้ม	0	0	

* ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศไม่ปรากฏหัวข้อเนื้อหาการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อ เนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทาง บรรณารักษศาสตร์	จำนวนเนื้อหาในงาน เขียนแต่ละหัวข้อ	งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย		งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ	
		จำนวนเนื้อหาที่มี	จำนวนรายการงาน เขียนที่กล่าวถึง	จำนวนเนื้อหาที่มี	จำนวนรายการงาน เขียนที่กล่าวถึง
การศึกษาริชาบบรรณารักษศาสตร์	22	17	2	14	1
		15	1	11	1
		14	2	10	1
		12	2	7	1
		11	2	6	2
		10	1	4	2
		9	2	3	2
		8	1	2	2
		6	1	1	1
		5	1		
		4	1		
		3	2		
		2	2		
		1	3		
		การฝึกอบรมทางบรรณารักษศาสตร์	15	8	1
6	2			1	3
4	2				
การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์	5	3	2		
		5	1		
		2	1		

งานเขียนเกี่ยวกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยมีทั้งหมด 21 รายการ และโดยชาวต่างประเทศมี 10

รายการ ดังนี้

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย

บทความในวารสาร

1. Thailand's National Book Week. 1972. (14)
2. Bibliographical Control in Thailand. 1972. (40)
3. Library Development in Thailand. 1972. (42)
4. Thai Library Association. 1971. (52*)

บทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น

1. Oriental Materials in Libraries in Thailand. 1974. (18)
2. National Library, Documentation and Information Services in Thailand : A Country Report. 1977. (20)
3. Social Science Resources in Thailand : A Bibliographic Control. 1974. (27)
4. Bibliographic Services and Control in Thailand. 1975. (30)
5. Report on Libraries in Thailand. 1972. (31)
6. Library Training Programs Other than Those Offered in Universities in Thailand. 1974. (36)
7. Professionalization and Career Development Opportunities of Librarians in Thailand. 1975. (37)
8. Library Development in Thailand : An Appraisal and a Foreward Look. 1972. (43)
9. Library Resources in Thailand. 1967. (46)

10. Library Education and Training in Thailand. 1972. (53)
11. Medical Library Services in Thailand (I). 1977. (59)
12. Present State of Libraries in Thailand. 1974. (60)
13. Bibliographic Control in Thailand. 1975. (61)

วิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าภาคนิพนธ์

1. Proposed Standards for Education for Librarianship in Thailand. 1974. (3)
2. Bibliographic Control of Government Publications in Thailand. 1979. (9)

เอกสารไม่ตีพิมพ์อื่น ๆ

1. Bibliographical General Reference Works. [1976]. (39)
2. A Survey of Research and Publications in Librarianship. [1978]. (51)

งานเขียนโดยผู้เขียนทว่าต่างประเทศ

บทความในวารสาร

1. The Development of Academic Libraries and Librarianship in Thailand, 1950-1970. 1979. (16)
2. An Odyssey [Visits to Medical Libraries in the Far East : Thailand]. 1963. (33)
3. Library Development in Thailand, 1951-65. 1966. (40)
4. Teaching Library Science in Thailand. 1952. (43)
5. Remarks at TLA Reception. 1967. (45)

บทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น

1. Thailand. 1971. (7)
2. Kingdom of Thailand. 1969. (18)

หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น

1. Developmental Book Activities and Needs in Thailand. 1967. (4)
2. Some Notes on Library Development in Thailand, 1951-1965. 1965. (42)

เอกสารไม่ตีพิมพ์อื่น ๆ

1. The National Library and Library Development and Training in Thailand. 1962. (15)

* หมายถึงงานเขียนที่บรรจุหัวข้อ เนื้อหาในกลุ่มนี้เพียงกลุ่มเดียว

เนื้อหา เรื่องวารสารและสิ่งพิมพ์ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย มีกล่าวถึงมากที่สุด ในงานเขียนโดยผู้เขียนทั้งสองประเภท รองลงมา ได้แก่ เรื่องการฝึกอบรมทางวิชาชีพ การพัฒนาห้องสมุดประเภทต่าง ๆ จุดเริ่มต้นในการจัดตั้งสมาคมและพัฒนาการ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่าน และการใช้ห้องสมุด การจัดประชุมและสัมมนา เผยแพร่วิชาการ เรื่องที่ไม่มีในงานเขียนใด ๆ เลย คือเรื่องแนวโน้มของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 29

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ 7 รายการ จาก 10 รายการ ให้รายละเอียดของเนื้อหาเกินกึ่งหนึ่ง ในขณะที่งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย 2 รายการ จาก 21 รายการที่ให้รายละเอียดของเนื้อหา เกินกึ่งหนึ่ง จากจำนวนเนื้อหาทั้งหมด 14 ข้อ ดังปรากฏในตารางที่ 30

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื้อหา	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)
<u>งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย</u>			
วารสารและสิ่งพิมพ์ของสมาคม	17	3	(40)
การฝึกอบรมทางวิชาชีพ	10	3	(42)
การพัฒนาห้องสมุดต่าง ๆ	8	3	(59)
การจัดประชุมและสัมมนา เผยแพร่วิชาการ	7	2	(37)
กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านและใช้ห้องสมุด	6	1	
จุดเริ่มต้นในการจัดตั้งสมาคมและพัฒนาการ	5	1	(31 37 52 59 60)
ปัญหาและข้อเสนอแนะ	4	3	(53)
วัตถุประสงค์	3	1	(31 52 59)
สมาชิก	3	1	(31 52 59)
การบริหารงานและการดำเนินงาน	2	1	(31 52)
รายได้และงบประมาณ	2	1	(37 52)
ห้องสมุดของสมาคม	2	1	(43 52)
ประ เภทของสมาคม	0	0	
แนวโน้ม	0	0	
<u>งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ</u>			
จุดเริ่มต้นในการจัดตั้งสมาคมและพัฒนาการ	8	2	(4 7)
การฝึกอบรมทางวิชาชีพ	8	3	(18)
การพัฒนาห้องสมุดต่าง ๆ	8	3	(7)
วารสารและสิ่งพิมพ์ของสมาคม	8	1	(4 7 15 16 18 30 40 42)
การบริหารงานและการดำเนินงาน	7	2	(18)
กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านและใช้ห้องสมุด	6	1	(4 7 15 18 40 42)

เนื้อหา	จำนวนรายการงาน เขียนที่กล่าวถึง	ความถี่สูงสุดที่พบ	(ในงานเขียนลำดับที่)
สมาชิก	5	2	(18)
ปัญหาและข้อเสนอแนะ	4	8	(4)
การจัดประชุมและสัมมนา เผยแพร่วิชาการ	3	1	(7 18 40)
วัตถุประสงค์	2	1	(7 33)
ประเภทของสมาคม	1	1	(4)
รายได้และงบประมาณ	1	1	(16)
ห้องสมุดของสมาคม	0	0	
แนวโน้ม	0	0	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 จำนวนเนื้อหาของงานเขียนที่มีในหัวข้อเนื้อหาสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ซึ่งมีจำนวนเนื้อหา 14 ข้อ

งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย		งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ	
จำนวนเนื้อหาที่มี	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง	จำนวนเนื้อหาที่มี	จำนวนรายการงานเขียนที่กล่าวถึง
8	2	9	3
6	2	8	1
5	1	7	3
4	1	4	1
3	1	1	2
2	5		
1	9		

ในการวิเคราะห์เนื้อหาของงานเขียน หากจำแนกตามขอบเขตของเนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการโดยแบ่งเป็นช่วงปีต่าง ๆ แล้ว งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยจำนวน 62 รายการ ที่จัดพิมพ์หรือจัดทำเผยแพร่ตั้งแต่ ค.ศ. 1954 (พ.ศ. 2497) ถึง ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) แสดงจำนวนงานเขียนและเนื้อหาในช่วงปีต่าง ๆ เป็น 3 ช่วง และงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศจำนวน 50 รายการ ที่จัดพิมพ์หรือเผยแพร่ตั้งแต่ ค.ศ. 1908 (พ.ศ. 2451) ถึง ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) นั้น แสดงจำนวนงานเขียนและเนื้อหาในช่วงปีต่าง ๆ เป็น 4 ช่วง

ในช่วงแรก ค.ศ. 1954 ถึง ค.ศ. 1960 ปรากฏว่างานเขียนเพียง 3 รายการ โดยผู้เขียนชาวไทยที่มีขอบเขตเนื้อหาเรื่องหอสมุดแห่งชาติคือมี 2 รายการ และห้องสมุดประชาชน 1 รายการ ในช่วงที่สองจาก ค.ศ. 1961 ถึง ค.ศ. 1970 ขอบเขตเนื้อหาเรื่องการศึกษา บรรณารักษศาสตร์มีจำนวนงานเขียนมากที่สุด 5 รายการ และในช่วงที่สาม จาก ค.ศ. 1979

มีขอบเขตเนื้อหา เรื่องห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมากที่สุด 9 รายการ เมื่อรวมงานเขียนในแต่ละเนื้อหา ตั้งแต่ ค.ศ. 1954 ถึง ค.ศ. 1979 พบว่าขอบเขตเนื้อหาเรื่องห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย กับ เรื่องการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มีจำนวนเขียนสูงสุด 12 รายการ เท่ากัน โดยขอบเขตเนื้อหาของงานเขียนที่มีหัวข้อเนื้อหา มากกว่า 1 หัวข้อ มีจำนวน 6 รายการ แต่ไม่มีงานเขียนรายการใดที่ครอบคลุม เฉพาะขอบเขตเนื้อหา เรื่อง ประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ ประวัติและพัฒนาการของการเขียน ประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์ กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์ การพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ ห้องสมุดโรงเรียนและศูนย์โสตทัศนูปกรณ์โรงเรียน ห้องสมุดอื่น ๆ และทฤษฎีหมายเหตุ รวม 8 เรื่อง

เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศในแต่ละช่วงปี พบว่าในช่วงแรก ค.ศ. 1908 ถึง ค.ศ. 1950 มีขอบเขตเนื้อหาเรื่องห้องสมุดแห่งชาติคือผู้ 2 รายการ เช่นกัน และห้องสมุดเฉพาะ 1 รายการ ในช่วงที่สองถึงช่วงที่สี่ งานเขียนส่วนใหญ่มีขอบเขตเนื้อหาเรื่องห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมากที่สุด ในการรวมงานเขียนในแต่ละเนื้อหา ตั้งแต่ ค.ศ. 1908 ถึง ค.ศ. 1979 นั้น ขอบเขตเนื้อหาเรื่องห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมีจำนวนงานเขียนมากที่สุด รวม 16 รายการ เรื่องที่มีเนื้อหามากกว่า 1 หัวข้อ กับเรื่องการผลิตและการจำหน่ายเผยแพรหนังสือมีจำนวนงานเขียน 7 และ 6 รายการตามลำดับ ทั้งนี้ ไม่มีงานเขียนรายการใดที่ครอบคลุม เฉพาะขอบเขตเนื้อหา เรื่อง ประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ ประวัติและพัฒนาการของการเขียน ประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์ กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์ การอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคน ประวัติความเป็นมาของห้องสมุดสมัยต่าง ๆ ประวัติและบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการ ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียน ทฤษฎีหมายเหตุ การฝึกอบรมทางบรรณารักษศาสตร์ การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย รวม 13 เรื่อง ดังรายละเอียดในตารางที่ 32 และ 33 ต่อไปนี้

เนื้อหา	ค.ศ.	1954-1960	1961-1970	1971-1973	รวมงานเขียนในแต่ละเนื้อหา ตั้งแต่ ค.ศ. 1954-1973
		จำนวนงานเขียน	จำนวนงานเขียน	จำนวนงานเขียน	
1. หนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม					
1.1 ประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ		0	0	0	0
1.2 ประวัติและพัฒนาการของการเขียน		0	0	0	0
1.3 ประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์		0	0	0	0
1.4 การผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสือ		0	1	4	5
1.5 กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์		0	0	0	0
1.6 การอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคน		0	2	0	2
1.7 การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม		0	0	5	5
2. ภูมิหลังของห้องสมุด					
2.1 ประวัติความเป็นมาของห้องสมุดสมัยต่าง ๆ		0	1	0	1
2.2 หน้าที่และบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ในสังคม		0	1	0	1
2.3 ประวัติและบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการ		0	1	0	1
3. ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ					
3.1 การพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ		0	0	0	0
3.2 ห้องสมุดแห่งชาติ		2	0	0	2
3.3 ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัด		1	0	0	1
3.4 ห้องสมุดโรงเรียนและศูนย์โสตทัศนูปกรณ์โรงเรียน		0	0	0	0
3.5 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย		0	3	9	12
3.6 ห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ		0	4	4	8
3.7 ห้องสมุดอื่น ๆ		0	0	0	0
3.8 หอจดหมายเหตุ		0	0	0	0
3.9 ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศมากกว่า 1 ประเภท		0	0	2	2

ตารางที่ 31 (ต่อ)

เนื้อหา	ก.ศ.	1954-1960	1961-1970	1971-1973	รวมงานเขียนในแต่ละเนื้อหา ตั้งแต่ ก.ศ. 1954-1973
		จำนวนงานเขียน	จำนวนงานเขียน	จำนวนงานเขียน	
4. การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์					
4.1 การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์		0	5	7	12
4.2 การฝึกอบรมทางบรรณารักษศาสตร์		0	0	1	1
4.3 การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์		0	1	1	2
5. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย		0	0	1	1
6. มีขอบเขตของเนื้อหามากกว่า 1 หัวข้อข้างต้น		0	0	6	6
รวมงานเขียนในแต่ละช่วงปี		3	19	40	62

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื้อหา	ค.ศ.	1908-1950	1951-1960	1961-1970	1971-1979	รวมงานเขียนในแต่ละเนื้อหา ตั้งแต่ ค.ศ. 1908-1979
		จำนวนงานเขียน	จำนวนงานเขียน	จำนวนงานเขียน	จำนวนงานเขียน	
1. หนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม						
1.1 ประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ		0	0	0	0	0
1.2 ประวัติและพัฒนาการของการเขียน		0	0	0	0	0
1.3 ประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์		0	0	0	0	0
1.4 การผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสือ		0	0	5	1	6
1.5 กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์		0	0	0	0	0
1.6 การอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคน		0	0	0	0	0
1.7 การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม		0	0	0	1	1
2. ภูมิหลังของห้องสมุด						
2.1 ประวัติความเป็นมาของห้องสมุดสมัยต่าง ๆ		0	0	0	0	0
2.2 หน้าที่และบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ในสังคม		0	0	1	0	1
2.3 ประวัติและบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการ		0	0	0	0	0
3. ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ						
3.1 การพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ		0	0	0	2	2
3.2 หอสมุดแห่งชาติ		2	0	0	1	3
3.3 ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัด		0	0	0	0	0
3.4 ห้องสมุดโรงเรียนและศูนย์โสตทัศนูปกรณ์โรงเรียน		0	0	0	0	0
3.5 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย		0	4	7	5	16
3.6 ห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ		1	0	0	2	3
3.7 ห้องสมุดอื่น ๆ		0	3	0	2	5
3.8 หอจดหมายเหตุ		0	0	0	0	0
3.9 ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศมากกว่า 1 ประเภท		0	1	3	0	4

เนื้อหา	ค.ศ.	1908-1950	1951-1960	1961-1970	1971-1979	รวมงานเขียนในแต่ละเนื้อหา ตั้งแต่ ค.ศ. 1908-1979
		จำนวนงานเขียน	จำนวนงานเขียน	จำนวนงานเขียน	จำนวนงานเขียน	
4. การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์						
4.1 การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์		0	1	1	0	2
4.2 การฝึกอบรมทางบรรณารักษศาสตร์		0	0	0	0	0
4.3 การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์		0	0	0	0	0
5. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย		0	0	0	0	0
6. มีขอบเขตเนื้อหามากกว่า 1 หัวข้อข้างต้น		0	0	5	2	7
รวมงานเขียนในแต่ละช่วงปี		3	9	21	16	50

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอบเขตของเนื้อหางานเขียนดังกล่าว ได้เขียนขึ้นในวาระโอกาสต่าง ๆ ด้วยจุดมุ่งหมายซึ่งอาจจำแนกและสรุปจำนวนงานเขียนได้ว่าผู้เขียนชาวไทยผลิตงานเขียนภาษาอังกฤษเฉพาะคำห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย เพื่อเสนอเป็นเอกสารในการประชุมและสัมมนาทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศมากที่สุด รวมเป็นจำนวนงานเขียน 30 รายการ และเพื่อทำเสนอในรูปของคู่มือหรือเอกสารแนะนำห้องสมุด น้อยที่สุดโดยมีงานเขียนเพียง 3 รายการ สำหรับผู้เขียนชาวต่างประเทศได้ผลิตงานเขียนขึ้นในลักษณะของรายงานผลการสำรวจและการปฏิบัติงานตามโครงการมากที่สุด รวมเป็นจำนวนงานเขียน 21 รายการ และผลิตงานเขียนเพื่อเป็นเอกสารประกอบการประชุมและสัมมนาน้อยที่สุด มีงานเขียนเพียง 2 รายการเท่านั้น ดังรายละเอียดในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 จำนวนงานเขียนจำแนกตามจุดมุ่งหมายของการเขียน

จุดมุ่งหมายของงานเขียน	งานเขียนโดย		จำนวนงานเขียน
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	
เพื่อผลิตคู่มือหรือเอกสารแนะนำห้องสมุด	3	5	8
เพื่อเป็นเอกสารประกอบการประชุมและสัมมนาต่าง ๆ	30	2	32
เพื่อเป็นรายงานการสำรวจและการปฏิบัติงานตามโครงการ	3	21	24
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร	8	0	8
เพื่อเป็นการเผยแพร่ข่าวสารโดยผ่านเอกสารที่จัดพิมพ์เผยแพร่ภายในประเทศ	10	7	17
เพื่อเป็นการเผยแพร่แลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้โดยผ่านเอกสารที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในต่างประเทศ	8	15	23
รวม	62	50	112

จะเห็นได้ว่างานเขียนภาษาอังกฤษคำห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยเขียนขึ้นในโอกาสเพื่อจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอเป็นเอกสารประกอบการประชุมและสัมมนา มีจำนวนงานเขียนมากที่สุด 32 รายการ และเขียนขึ้นเพื่อจัดทำเป็นคู่มือหรือเอกสารแนะนำห้องสมุด มีจำนวนงานเขียนน้อยที่สุด 8 รายการ ซึ่งเท่ากับจำนวนงานเขียนที่เป็นส่วนของการศึกษาตามหลักสูตร

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหางานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย" ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ

1. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหางานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย
2. เพื่อสำรวจปริมาณหัวข้อย่อยในแต่ละหัวข้อเนื้อหาของงานเขียน
3. เพื่อศึกษาปริมาณการอ้างอิงงานเขียน
4. เพื่อรวบรวมบรรณานุกรมงานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย และเขียนสารสังเขปประกอบ

วิธีดำเนินการวิจัยนั้น ใช้วิธีอ่านงานเขียนที่เป็นตัวอย่างประชากรจำนวน 112 รายการ โดยเลือกสรรเฉพาะงานเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย ตั้งแต่ต้น จนถึง พ.ศ. 2522 (ค.ศ. 1979) แล้ววิเคราะห์เนื้อหางานเขียนทั้ง 112 รายการ ตามตารางวิเคราะห์เนื้อหางานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย รวม 24 ตาราง ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการค้นคว้าหนังสือและสิ่งพิมพ์ทางบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งแต่งโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนี้ โดยกำหนดขอบเขตหัวข้อเนื้อหาทางห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ไว้ 5 กลุ่ม ได้แก่ หนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม มี 7 หัวข้อ ภูมิหลังของห้องสมุด มี 3 หัวข้อ ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ มี 8 หัวข้อ การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ มี 3 หัวข้อ และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยรวมเป็นหัวข้อเนื้อหาด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย 22 หัวข้อ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์งานเขียน 112 รายการ โดยแบ่งงานเขียนออกเป็น 2 กลุ่มตามประเภทของผู้เขียน คือผู้เขียนชาวไทยและผู้เขียนชาวต่างประเทศ แล้วจึงเริ่มวิเคราะห์งานเขียนตามชนิดของงานเขียน ได้แก่

บทความในวารสาร บทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น
วิทยานิพนธ์ หรืองานค้นคว้าภาคนิพนธ์ และเอกสารไม่จัดพิมพ์อื่น ๆ การวิเคราะห์เนื้อหากระทำ
โดยวิธีขีดรอยคะแนนลงในตารางทุกครั้งที่พบเนื้อหา ซึ่งตรงตามหัวข้อเนื้อหาในแต่ละตาราง
ทุกนั้นจึงรวมจำนวนครั้งความถี่ของเนื้อหาต่าง ๆ ในแต่ละหัวข้อเนื้อหา และรวมจำนวนหัวข้อ
ในแต่ละกลุ่มหัวข้อเนื้อหาตามประเภทของผู้เขียน และรวมตามชนิดของงานเขียนแต่ละรายการ
ในตาราง ที่สร้างขึ้นใหม่จากตารางวิเคราะห์เนื้อหาเดิม

รูปผลการวิเคราะห์เนื้อหางานเขียน

1. งานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย
โดยผู้เขียนชาวไทยและผู้เขียนชาวต่างประเทศซึ่งมีจำนวน 62 และ 50 รายการตามลำดับ
รวมเป็น 112 รายการ ครอบคลุมหัวข้อเนื้อหาใน 1 กลุ่ม เป็นจำนวนงานเขียน 41 รายการ
ตั้งแต่ 2 กลุ่ม 3 กลุ่ม 4 กลุ่ม และถึง 5 กลุ่ม เป็นจำนวนงานเขียน 35 22 10 และ 4
รายการตามลำดับ ทั้งนี้ งานเขียนที่บรรจุหัวข้อเนื้อหาเพียง 1 กลุ่มนี้ กล่าวถึงหัวข้อเนื้อหา
ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศมากที่สุด 23 รายการ รองลงมา ได้แก่ หนังสือและการควบคุม
ทางบรรณานุกรม กับการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ มี 8 รายการเท่านั้น
หนังสือของห้องสมุดกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย มี 1 รายการเท่านั้น งานเขียนที่มีหัวข้อ
เนื้อหาตั้งแต่ 2 ถึง 4 กลุ่ม บรรจุเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศมากที่สุด และบรรจุเนื้อหา
หนังสือของห้องสมุดน้อยที่สุด
2. งานเขียนเกี่ยวกับหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรมมี 63 รายการ บรรจุ
หัวข้อเนื้อหาการควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรมมากที่สุด รวม 40 รายการ โดยกล่าว
ถึงเรื่องการจัดทำบรรณานุกรมประเภทต่าง ๆ กับรายชื่อวารสารและรวมรายชื่อวารสารมากที่สุด
24 รายการเท่านั้น หัวข้อเนื้อหาการผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสือมีปรากฏในงานเขียน
26 รายการ ซึ่งกล่าวถึงเรื่องหนังสือทั่วไปและสารคดี กับหนังสือแบบเขียนและตำรามากที่สุด

จำนวน 13 และ 11 รายการตามลำดับ หัวข้อเนื้อหาการอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคนครอบคลุมงานเขียน 16 รายการ เนื้อหา 3 เรื่องที่มีมากที่สุดเป็นจำนวน 12 รายการเท่ากัน คือ เรื่องผู้อ่าน อุปสรรคที่ขัดขวางการอ่าน ปัญหาและข้อเสนอแนะ หัวข้อเนื้อหาประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์มีอยู่ในงานเขียน 15 รายการ กล่าวถึงเรื่องราวสมัยปัจจุบันตั้งแต่ พ.ศ. 2490 มากกว่าสมัยตอนต้นรัตนโกสินทร์ หัวข้อกฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์มีอยู่ในงานเขียน 13 รายการ งานเขียนในเรื่องข้อปัญหาของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดนั้น มีจำนวนมากกว่าในเรื่องประวัติและเนื้อหาของกฎหมาย สำหรับหัวข้อเนื้อหาประวัติและพัฒนาการของการเขียน กับประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือปรากฏอยู่ในงานเขียนเพียง 2 และ 1 รายการตามลำดับ โดยกล่าวถึงเรื่องการเขียนในสมัยปัจจุบันตั้งแต่ พ.ศ. 2500 กับประวัติของตัวหนังสือก่อนสมัยสุโขทัยเท่านั้น

3. งานเขียนเกี่ยวกับภูมิหลังของห้องสมุดมี 19 รายการ ซึ่งนับเป็นจำนวนงานเขียนที่อย่างน้อยที่สุดในบรรดาหัวข้อเนื้อหาทั้ง 5 กลุ่ม หัวข้อเนื้อหาประวัติความเป็นมาของห้องสมุดทั้ง ๆ ปรากฏอยู่ในงานเขียนมากที่สุด 12 รายการ เรื่องห้องสมุดสมัยใหม่ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 ที่กล่าวถึงมากที่สุด เป็นจำนวนงานเขียน 8 รายการ งานเขียนในหัวข้อเนื้อหาประวัติและบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการมี 5 รายการ ซึ่งให้เรื่องราวชีวประวัติเป็นจำนวน 4 รายการ และหัวข้อเนื้อหาหน้าที่และบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษะในสังคมมีอยู่ในงานเขียนเพียง 4 รายการ

4. งานเขียนเกี่ยวกับห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศนับเป็นกลุ่มหัวข้อเนื้อหาที่มีจำนวนงานเขียนกล่าวถึงมากที่สุดถึง 85 รายการ ครอบคลุมหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมากที่สุด เป็นจำนวน 59 รายการ ห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการข่าวสารและสารนิเทศมีจำนวนงานเขียน 42 รายการ ห้องสมุดแห่งชาติมี 37 รายการ โดยหัวข้อทั้งสามให้รายละเอียดเรื่องทรัพยากรมากที่สุดในงานเขียนจำนวน 44, 26 และ 29 รายการตามลำดับ การพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศมี 33 รายการ ซึ่งแจกแจงปัญหาและข้อเสนอแนะในงานเขียนรวม 22 รายการ ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัดมี 26 รายการ กล่าวถึงสถานภาพของห้องสมุดมากที่สุด 18 รายการ ห้องสมุดโรงเรียนและศูนย์สารสนเทศที่ศูนย์ปรกณโรงเรียนมี 22 รายการ

งานเขียน 14 รายการให้เนื้อหาเรื่องปัญหาและข้อเสนอแนะ ท้องสมุดอื่น ๆ (เช่น ท้องสมุด
ส่วนบุคคล ท้องสมุดจ่ายค่าบำรุง ท้องสมุดของหน่วยงานต่างประเทศในประเทศไทย) มีจำนวน
งานเขียน 16 รายการ และหोजจดหมายเหตุมี 4 รายการ ทั้งสองหัวข้อเนื้อหาหนังสือกล่าวถึง
เรื่องทรัพยากรมากที่สุดในงานเขียน 12 และ 3 รายการตามลำดับ

5. งานเขียนเกี่ยวกับการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์มี 38 รายการ
ซึ่งทุกรายการบรรจุหัวข้อเนื้อหาการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ โดยงานเขียน 28 รายการ
กล่าวถึงเรื่องระดับการศึกษาและหลักสูตรทั่วไป หัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมทางบรรณารักษ-
ศาสตร์มีจำนวนงานเขียน 13 รายการ กล่าวถึงระดับและเนื้อหาที่ฝึกอบรม 8 รายการ และ
หัวข้อเนื้อหาการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์มีจำนวนงานเขียนน้อยที่สุดเพียง 2 รายการ
ทั้ง 2 รายการให้เนื้อหาเรื่องประเภทของการวิจัยกับเนื้อหาของงานวิจัย

6. งานเขียนเกี่ยวกับสมาคมท้องสมุดแห่งประเทศไทยมี 31 รายการ เนื้อหาเรื่อง
วารสารและสิ่งพิมพ์ของสมาคมท้องสมุด ฯ ปรากฏอยู่ในงานเขียนมากที่สุด 25 รายการ

7. เมื่อเปรียบเทียบเนื้อหา พบว่างานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยบรรจุเนื้อหากระจาย
ไปครบทุกหัวข้อในทุกกลุ่มหัวข้อเนื้อหา งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศบรรจุเนื้อหาไม่ครบ
ทุกหัวข้อ ที่ไม่มีคือหัวข้อเนื้อหาประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ ประวัติและพัฒนาการของ
การเขียน และการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย และพบว่าไม่มีงานเขียนโดย
ผู้เขียนทั้งสองประเภทกล่าวถึงหัวข้อเนื้อหาครบทุกข้อในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาหนึ่ง ๆ กล่าวคือ
งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรมครอบคลุม
หัวข้อเนื้อหามากที่สุด 5 หัวข้อจาก 7 หัวข้อ เป็นจำนวนงานเขียน 2 รายการ และ 1 หัวข้อ
มีงานเขียน 16 รายการ จากจำนวนงานเขียน 33 รายการ ในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของ
ท้องสมุดกล่าวถึง 2 หัวข้อจาก 3 หัวข้อ เป็นจำนวน 2 รายการ และ 1 หัวข้อมี 9 รายการ
จากจำนวนงานเขียน 11 รายการ ในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาท้องสมุดและแหล่งสารนิเทศกล่าวถึง
มากที่สุด 7 หัวข้อจาก 8 หัวข้อ เป็นจำนวน 1 รายการ และ 1 หัวข้อ มี 17 รายการ
จากจำนวนงานเขียน 43 รายการ ในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษ-
ศาสตร์บรรจุเนื้อหามากที่สุด 2 หัวข้อจาก 3 หัวข้อ เป็นจำนวน 10 รายการ และ 1 หัวข้อ

มี 13 รายการ จากงานเขียน 23 รายการ ในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย กล่าวถึงเนื้อหาต่าง ๆ 12 เรื่อง จาก 14 เรื่อง ซึ่งในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาเดียวกันนี้ จำนวนเรื่องดังกล่าวปรากฏว่ามีเท่ากับที่พบในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ ซึ่งบรรจุหัวข้อเนื้อหาในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรมมากที่สุด 5 หัวข้อ เป็นจำนวนงานเขียนเพียง 1 รายการ และ 1 หัวข้อมี 18 รายการ จากงานเขียน 30 รายการ ในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุดบรรจุเนื้อหาเพียง 1 หัวข้อ เป็นจำนวนงานเขียน 8 รายการ ในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศครอบคลุมหัวข้อเนื้อหา 7 หัวข้อ เป็นจำนวน 3 รายการ และ 1 หัวข้อ มี 15 รายการ จากจำนวนงานเขียน 42 รายการ ในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์แสดงเนื้อหา 2 หัวข้อ เป็นจำนวน 5 รายการ และ 1 หัวข้อมี 10 รายการ จากจำนวนงานเขียน 15 รายการ จะเห็นได้ว่าหัวข้อเนื้อหาและงานเขียนโดยผู้เขียนทั้งสองประเภทมีจำนวนใกล้เคียงกันมาก (คือไม่มากหรือน้อยกว่ากันเกินจำนวน 3) ใน 4 กลุ่มหัวข้อเนื้อหา ยกเว้นในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งมีความต่างกันเกินจำนวน 5

8. รายละเอียดของเนื้อหาในงานเขียน จำแนกตามประเภทของผู้เขียนพบว่าผู้เขียนทั้งสองประเภทให้จำนวนเนื้อหาสูงสุดใกล้เคียงกัน (คือไม่มากหรือน้อยกว่ากันเกินจำนวน 3) ในงานเขียนแต่ละหัวข้อของกลุ่มหัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม (7 หัวข้อ) กลุ่มหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุด (3 หัวข้อ) กลุ่มหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ (6 หัวข้อ) ยกเว้น 2 หัวข้อในเนื้อหาห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยกับเนื้อหาห้องสมุดอื่น ๆ ซึ่งมีจำนวนเนื้อหามากกว่ากันถึง 7 เรื่อง โดยผู้เขียนชาวต่างประเทศให้รายละเอียดของเนื้อหามากกว่าผู้เขียนชาวไทย) กลุ่มหัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ (1 หัวข้อ ยกเว้น 2 หัวข้อในเนื้อหาการศึกษาอบรมและการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์มีจำนวนเนื้อหาในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยมากกว่าในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศถึง 4 และ 5 เรื่องตามลำดับ) และกลุ่มหัวข้อเนื้อหาสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

9. จำนวนงานเขียน 112 รายการ หากจำแนกตามชนิดของงานเขียนพบว่างานเขียนทุกชนิดบรรจุกลุ่มหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มหัวข้อเนื้อหา

หนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ และ
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สำหรับกลุ่มหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุดมีจำนวนงานเขียน
ทุกชนิดรวมกันน้อยที่สุด

10. เนื้อหาของงานเขียนทั้ง 112 รายการที่ไม่มีบรรจุอยู่ในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาหนังสือ
และการควบคุมทางบรรณานุกรม ได้แก่ เรื่องประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือสมัยสุโขทัย
สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน ประวัติและพัฒนาการของการเขียน
ตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัยจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุด คือเรื่อง
ประวัติความเป็นมาของห้องสมุดสมัยธนบุรี ในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ
ได้แก่ เรื่องแนวโน้มของหอสมุดแห่งชาติ หัวข้อเนื้อหาห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัดในเรื่อง
กระบวนการเทคนิคการควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม การใช้เครื่องจักรกลและ
คอมพิวเตอร์ในงานห้องสมุด ซึ่งทั้ง 3 เรื่องไม่มีกล่าวอยู่ในหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดโรงเรียนและ
ศูนย์สารสนเทศโรงเรียนด้วยกัน และกลุ่มหัวข้อเนื้อหานี้ยังไม่มีเนื้อหาอีก 2 เรื่องคือ
กฎหมายกับห้องสมุด และแนวโน้มของห้องสมุด ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าว 2 เรื่องก็ไม่มี
เนื้อหาปรากฏอยู่ในหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ ในหัวข้อ
เนื้อหาห้องสมุดอื่น ๆ และหोजจดหมายเหตุไม่มีเนื้อหาอยู่ 8 และ 14 เรื่องตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบขอบเขตของเนื้อหาในช่วงปีต่าง ๆ พบว่างานเขียนโดยผู้เขียนชาว
ต่างประเทศในช่วงแรก ระหว่าง ค.ศ. 1908 ถึง ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2451-2493)
มีขอบเขตเนื้อหาเรื่องหอสมุดแห่งชาติ ในช่วงที่สองถึงช่วงที่สี่ ตั้งแต่ ค.ศ. 1951-1960
1961-1970 และ 1971-1979 (พ.ศ. 2494-2522) งานเขียนส่วนใหญ่มีขอบเขตเนื้อหา
เรื่องห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมากที่สุด และในการรวมงานเขียนแต่ละเนื้อหา ตั้งแต่
ค.ศ. 1908 ถึง ค.ศ. 1979 นั้น ขอบเขตเนื้อหาเรื่องห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยจึงมี
จำนวนงานเขียนมากที่สุด สำหรับงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยในช่วงแรกระหว่าง ค.ศ. 1954
ถึง ค.ศ. 1960 (พ.ศ. 2497-2503) มีขอบเขตของเนื้อหาเรื่องหอสมุดแห่งชาติเช่นกัน
ในช่วงที่สอง ระหว่าง ค.ศ. 1961 ถึง ค.ศ. 1970 (พ.ศ. 2504-2513) ขอบเขตเนื้อหา

เรื่องการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์มีจำนวนงานเขียนมากที่สุด และในช่วงที่สาม ตั้งแต่ ค.ศ. 1971 ถึง ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2514-2522) งานเขียนส่วนใหญ่กล่าวถึงขอบเขตเนื้อหาเรื่องห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมากที่สุด เมื่อรวมงานเขียนในแต่ละเนื้อหา ตั้งแต่ ค.ศ. 1954 ถึง ค.ศ. 1979 พบว่าขอบเขตเนื้อหาเรื่องห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย กับเรื่องการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์มีจำนวนงานเขียนสูงสุดเท่ากัน

ในด้านผู้เขียน พบว่าผู้เขียนเป็นรายบุคคลมี 67 คน ผู้เขียนชาวไทยเป็นหญิงมากกว่าเป็นชาย แต่ผู้เขียนชาวต่างประเทศเป็นชายมากกว่าเป็นหญิง และผู้เขียนในนามขององค์กรมี 4 หน่วยงาน ผู้เขียนชาวไทย 7 คน และผู้เขียนชาวต่างประเทศ 10 คน กับอีก 1 หน่วยงาน มีผลงานเขียนตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป เป็นจำนวน 36 รายการ คิดเป็นร้อยละ 58.01 ของงานเขียน 62 รายการ และเป็นจำนวน 29 รายการ คิดเป็นร้อยละ 58.00 ของงานเขียน 50 รายการตามลำดับ

เมื่อพิจารณาลักษณะการอ้างอิงในงานเขียนแต่ละรายการไม่ว่าจะปรากฏเป็นบรรณานุกรมหรือเชิงอรรถ หข้อกล่าวถึงในเนื้อหาโดยตรงพบว่าผู้เขียนชาวไทยมีหลักฐานการอ้างอิงในงานเขียนมากกว่าผู้เขียนชาวต่างประเทศ คือเป็นจำนวน 36 และ 23 รายการตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 58.06 และ 46.00 ของงานเขียน 62 และ 50 รายการตามลำดับ สำหรับการอ้างอิงถึงงานเขียนภาษาอังกฤษในงานเขียนภาษาอังกฤษด้วยกัน พบว่างานเขียนภาษาอังกฤษนี้ โดยผู้เขียนทั้งสองประเภทรวม 112 รายการ อ้างอิงงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยเป็นจำนวน 32 รายการ คิดเป็นร้อยละ 54.00 ของงานเขียน 62 รายการ รวมจำนวนการอ้างอิง 83 ครั้ง จำนวนครั้งการอ้างอิงสูงสุด คือ 7 ครั้ง และงานเขียนโดยผู้เขียนทั้งสองประเภทอ้างอิงงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศ เป็นจำนวน 31 รายการ คิดเป็นร้อยละ 62.00 ของงานเขียน 50 รายการ รวมจำนวนการอ้างอิง 88 ครั้ง จำนวนครั้งการอ้างอิงสูงสุด คือ 9 ครั้ง ส่วนการอ้างอิงงานเขียนจำนวน 112 รายการนี้ในวิทยานิพนธ์ ปรดุษฎามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีพ.ศ. 2509 ถึง พ.ศ. 2522 รวม 105 เล่มนั้น งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยได้รับการอ้างอิง เป็นจำนวน 36 รายการ คิดเป็นร้อยละ 58.06 ของงานเขียน

62 รายการ มีการอ้างอิงรวม 79 ครั้ง จำนวนครั้งการอ้างอิงสูงสุด คือ 8 ครั้ง งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศได้รับการอ้างอิง เป็นจำนวน 24 รายการ คิดเป็นร้อยละ 48.00 ของงานเขียน 50 รายการ มีการอ้างอิงรวม 95 ครั้ง จำนวนครั้งการอ้างอิงสูงสุด คือ 16 ครั้ง กล่าวโดยสรุป งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศได้รับการอ้างอิงน้อยกว่า แต่มีจำนวนครั้งการอ้างอิงมากกว่างานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์เนื้อหาทางเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยรวม 112 รายการนั้น กลุ่มหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศแสดงจำนวนงานเขียนมากที่สุด ไม่ว่าจะวิเคราะห์เนื้อหาโดยจำแนกตามจำนวนกลุ่มหัวข้อเนื้อหาที่ปรากฏในงานเขียนโดยผู้เขียนแต่ละประเภท (ดูตารางที่ 14) หรือตามชนิดของงานเขียน (ตารางที่ 15) ทั้งนี้ อาจเกี่ยวพันกับปัจจัยหลายประการ ที่เห็นได้ชัดเจน คือกลุ่มหัวข้อเนื้อหาที่มีจำนวนหัวข้อเนื้อหา มากกว่ากลุ่มงานเขียนอื่น ๆ ที่สำคัญ คือ เป็นกลุ่มหัวข้อเนื้อหาที่รวมห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศทุกประเภท เข้าด้วยกัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ กลุ่มนี้ย่อมมี "ประชากร" มากกว่า และมีรายละเอียดของเนื้อหาที่จะกล่าวถึงได้กว้างขวางกว่าตามกระแสพัฒนาการในช่วงปีต่าง ๆ ภายในกลุ่มนี้ หัวข้อเนื้อหาห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยสะท้อนลักษณะดังกล่าวเด่นชัดกว่าหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ งานเขียนที่กล่าวถึงห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยจึงมีจำนวนมากที่สุดในกลุ่มและนับเป็นหัวข้อเนื้อหาที่มิงงานเขียนกล่าวถึงมากกว่าทุกหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนกลุ่มอื่น ๆ ยิ่งเมื่อพิจารณาผู้เขียนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศด้วยแล้ว พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในแวดวงสถาบันอุดมศึกษาและการศึกษาขั้นสูง ดำรงตำแหน่งหัวหน้าบรรณารักษ์ หัวหน้าแผนกวิชา อาจารย์ เป็นบรรณารักษ์หรือที่ปรึกษาชาวต่างประเทศที่เข้ามาสำรวจห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตามโครงการ (ตารางที่ 1) สำหรับผู้เขียนชาวไทยยังเป็นผู้มีบทบาทในวงการห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ไทยโดยตรงตั้งแต่ต้น และดำรงตำแหน่งสำคัญต่าง ๆ ใน

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยมาโดยตลอด¹ ผู้เขียนเหล่านี้จึงมีคุณสมบัติและความพร้อมมากกว่ากลุ่มบุคคลในห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ที่จะนำเสนองานเขียนเป็นภาษาอังกฤษเนื่องในโอกาสหรือตามจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเสนอเอกสารประกอบการประชุมและสัมมนาทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ (ตารางที่ 33) ผู้เขียนเหล่านี้ส่วนใหญ่มิมีผลงานเขียนตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไปด้วย (ตารางที่ 2 และ 3)

ฉะนั้น อาจกล่าวได้ว่างานเขียนในหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ประกอบขึ้นเป็นเนื้อหาหลักของงานเขียนภาษาอังกฤษและเนื้อหาที่มีความต่อเนื่องกันพอสมควรในแง่ประวัติและพัฒนาการของห้องสมุดในช่วงปีต่าง ๆ โดยเฉพาะของห้องสมุดทางการแพทย์และสาธารณสุขในระดับมหาวิทยาลัย ในเรื่องการใช้เครื่องจักรกลและคอมพิวเตอร์ในงานห้องสมุดของสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในเรื่องการควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม และในเรื่องราวของห้องสมุดเฉพาะแห่ง เช่น หอสมุดศิริราช หอสมุดวิทยาลัยการศึกษา ประสานมิตร และห้องสมุดต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เมื่อตรวจสอบตารางที่ 22 พบว่างานเขียนที่บรรจุหัวข้อเนื้อหานี้เพียงหัวข้อเดียวมีเพียง 8 รายการ คือ งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยมี 3 รายการ ได้แก่ เรื่อง "Problems of Technical College Libraries in Thailand" (ลำดับที่ 2) "The College of Education Library, Prasarn Mitr, Bangkok, Thailand" (ลำดับที่ 24) "Mahidol University Siriraj Medical Library" (ลำดับที่ 58) งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศมี 5 รายการ ได้แก่ เรื่อง "Libraries and Books" (ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) (ลำดับที่ 11) "The Chiangmai University Library: A Report to

¹ ไลลาวัลย์ เตชธัญญาวรรณกุล, "บทบาทของบรรณารักษ์อาวุโสต่อพัฒนาการห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

the Asia Foundation" (ลำดับที่ 12) "Recommendations for the Future Development of Libraries and Library Services at Chulalongkorn University"

(ลำดับที่ 13) "The Library of the School of Pharmacy: Comments and Recommendations" (ลำดับที่ 25) "Report on Four-Month Assignment as Medical Library Consultant, Faculty of Medicine, Chiangmai Hospital..."

(ลำดับที่ 48) สำหรับงานเขียนอื่น ๆ ที่ครอบคลุมหลายกลุ่มหัวข้อเนื้อหา แต่เน้นหัวข้อเนื้อหาของสมาคมทนายทนายและวิทยาลัยมาก มีประมาณ 20 รายการ ได้แก่ งานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย ลำดับที่ 4 8 17 19 37 38 57 และ 59 รวม 8 รายการ งานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศลำดับที่ 9 10 16 17 19 20 23 24 26 33 35 และ 37 รวม 12 รายการ

อย่างไรก็ตาม เนื้อหาที่ปรากฏในงานเขียนเกินครึ่งหนึ่งจากจำนวนทั้งหมด 59 รายการ มีลักษณะเป็นข้อเท็จจริงสั้น ๆ ทัว ๆ ไป ลักษณะของเนื้อหาดังกล่าวยังพบในหัวข้อเนื้อหาอื่น ๆ ด้วย ซึ่งอาจเนื่องมาจากงานเขียนมีขอบเขตของเนื้อหากว้าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 11 งานเขียนเกินครึ่งหนึ่งของจำนวน 112 รายการ บรรจุเนื้อหามากกว่า 1 กลุ่มหัวข้อเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเขียน คือเพื่อเป็นการเผยแพร่แลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้เรื่องห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ไทยแก่ชาวต่างประเทศให้เข้าใจได้ง่าย จึงเสนองานเขียนผ่านเอกสารวารสารและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในต่างประเทศรวมทั้งในประเทศด้วย (ดังปรากฏเป็นบทความในวารสารห้องสมุด ในตารางที่ 6) เนื้อหางานเขียนที่สำคัญยิ่งกล่าวถึงพัฒนาการของห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยในแต่ละช่วงปี เริ่มตั้งแต่พ.ศ. 2493 จนถึง พ.ศ. 2519 (ค.ศ. 1950-1976) มีอยู่ในงานเขียนเด่น ๆ ประมาณ 15 รายการ ซึ่งเรียงตามลำดับปีที่พิมพ์หรือจัดทำเผยแพร่ ดังนี้

1952 Spain, Frances Lander. "Some Notes on Libraries in Thailand."

1962 Gelfand, Morris A. "The National Library and Library Development and Training in Thailand."

1965 Spain, F.L. Some Notes on Library Development in Thailand, 1951-1965.

- 1966 Spain, F.L. "Library Development in Thailand, 1951-66."
- 1967 Stone, Walter C. "Remarks at TLA Reception."
- 1969 Kaser, David; Stone, Walter C.; Byrd Cecil K. "Kingdom of Thailand." In Library Development in Eight Asian Countries.
- 1969 Renold, Carroll F. "Libraries in Thailand."
- 1971 Chandler, G. "Thailand." In Library in the East: An International and Comparative Study.
- 1972 Sook Pongsatit. "Report on Libraries in Thailand."
- 1972 Suthilak Ambhanwong. "Library Development in Thailand: An Appraisal and a Foreward Look."
- 1973 Amporn Punsri. "Laws and Policies Regarding the Establishment and Development of School, College and University Libraries in Thailand."
- 1974 Uthai Dhutiyabhodi. "Present State of Libraries in Thailand."
- 1977 Maemas Chavalit. "National Library, Documentation and Information Services in Thailand: A Country Report."
- 1978 Parker, J. S. "Infrastructure Requirements for the Development of National Information Systems in Southeast Asia [: Thailand]."
- 1979 Gorton, Tony. "The Development of Academic Libraries and Librarianship in Thailand, 1950-1976."

เนื้อหางานเขียนในเรื่องประวัติและพัฒนาการของห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

ไทยนี้ จัดว่าเป็นลักษณะพิเศษของงานเขียนภาษาอังกฤษโดยแท้ เพราะเป็นเอกสารต้นเรื่อง

ซึ่งประมวลข้อเท็จจริงที่กระจัดกระจาย และวิจัยสถานการณืต่าง ๆ ในแต่ละช่วงปีโดย

บรรณารักษ์อาวุโสชาวไทยและโดยผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ งานเขียนบางรายการจึงได้รับคำยกย่องว่าเป็นงานวิจัยประเภทงานสำรวจห้องสมุดชิ้นแรก ๆ ของไทย¹ และเท่าที่ตรวจสอบงานเขียนภาษาไทยที่ให้เรื่องราวเชิงประวัติและพัฒนาการดังกล่าว พบว่ามีจำนวนงานเขียนน้อยและขาดความต่อเนื่อง อาทิ เป็นบทความในวารสารห้องสมุด 2 บทความ คือเรื่อง "พัฒนาการของห้องสมุดและบรรณารักษ์ในประเทศไทย" (พ.ศ. 2506) และ "วิวัฒนาการของห้องสมุดในประเทศไทย" (พ.ศ. 2507)² แต่งานเขียนที่เป็นวิทยานิพนธ์ซึ่งได้ค้นคว้างานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยจำนวนมากเพื่อประกอบการเรียบเรียงมี 1 เล่ม คือเรื่อง "บทบาทของบรรณารักษ์ชาวต่างประเทศต่อพัฒนาการด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย" (พ.ศ. 2516) กับเป็นวิทยานิพนธ์ที่วิเคราะห์พัฒนาการของห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยโดยผ่านบทบาทของบรรณารักษ์ชาวไทยซึ่งปรากฏอยู่ในเรื่อง "บทบาทของบรรณารักษ์อาวุโสต่อพัฒนาการห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย" (พ.ศ. 2520) สำหรับงานเขียนซึ่งกล่าวถึงประวัติและพัฒนาการของห้องสมุดเฉพาะประเภทหรือเฉพาะแห่ง ประวัติและพัฒนาการวิชาบรรณารักษศาสตร์ หรือเรื่องเฉพาะด้านอื่น ๆ นับว่ามีงานเขียนอยู่จำนวนมาก ทั้งที่เขียนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของงานเขียนภาษาอังกฤษในกลุ่มหัวข้อ เนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม หัวข้อเนื้อหาประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ กับประวัติและพัฒนาการของการเขียน ซึ่งถึงงานเขียนเพียง 3 รายการเท่านั้นที่กล่าวถึงและอย่างผิวเผินนั้น อาจสืบเนื่องจากเป็นรายละเอียดเชิงประวัติเกินไปที่ไม่อยู่ในเงอวมไขหรือไม่เป็นหัวข้อเรื่องที่ผู้อ่านจำต้องรับรู้

¹Suthilak Ambhanwong, "Research in Librarianship in Thailand: A Bibliographical Survey," International Library Review 2 (July 1970): 251.

²ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล, "การวิเคราะห์เนื้อหาการสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย" หน้า 110.

โดยนัยนี้จึงพบว่าหัวข้อเนื้อหาประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์เน้นเรื่องราวการพิมพ์สมัยปัจจุบันมากกว่าประวัติการพิมพ์ในระยะเริ่มแรก แต่อาจจะสับสนเนื่องจากปัญหาการรวบรวมข้อมูลและความมีอยู่ของข้อมูลในเรื่องนั้น ๆ ก็ได้ สำหรับหัวข้อเนื้อหากฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์กล่าวถึงข้อปัญหาที่ห้องสมุดประสบอยู่ และมีความถี่สูงสุดในงานเขียนเรื่อง "Bibliographic Control of Government Publications in Thailand" (1979) เหตุที่งานเขียนนี้มีความถี่สูงสุดในเนื้อหาเรื่องข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับห้องสมุด อาจเป็นเพราะเนื้อหาอยู่ในขอบเขตการวิจัยโดยตรง และอาจเนื่องจากเรียบเรียงเป็นวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีแบบของการเขียนตั้งแต่บทนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป หากตรวจสอบงานเขียนรายการอื่น ๆ ที่มีความถี่ของเนื้อหาสูง ๆ จะพบว่าชนิดของงานเขียนมีบทบาทกำหนดจำนวนครั้งความถี่ของเนื้อหาไม่น้อยเลย หัวข้อเนื้อหาการผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสือนั้น แม้จะกล่าวถึงหนังสือทั่วไปและสารคดีมากที่สุด แต่รายละเอียดของเนื้อหากลับปรากฏอยู่ในหนังสือเฉพาะประเภท เช่น หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือแบบเรียนและตำรา หนังสืออ้างอิงและสิ่งพิมพ์รัฐบาล และหนังสือเฉพาะสาขาวิชา งานเขียนบางรายการอาจไม่พบเนื้อหาโดยสมบูรณ์ในงานเขียนภาษาไทยดังเช่นที่ปรากฏในเรื่อง "A Survey of Research and Publications in Librarianship" (1978) "Survey of Selected Current and Recent Research Materials on Southeast Asia [Thailand]" (1973) และ "Textbook Needs in Thailand, 1965-1980" (1965) งานเขียนที่มีเนื้อหาเด่นมากในเรื่องการพัฒนาหนังสือในประเทศไทย คือเรื่อง "Developmental Book Activities and Needs in Thailand" (1967) และเรื่อง "Evaluation of the Book Development Activities: Thailand" (1972) หัวข้อเนื้อหาการควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรมกล่าวถึงเรื่องการจัดทำบรรณานุกรมประเภทต่าง ๆ กับรายชื่อวารสารและรวมรายชื่อวารสารมากที่สุดในจำนวนงานเขียนเท่า ๆ กัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากเรื่องดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ห้องสมุดส่วนใหญ่จัดทำควบคู่กันไม่ว่าจะเป็นหอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ จึงเป็นงานเขียนซึ่งเขียนขึ้นโดยชาวไทยมากกว่าชาวต่างประเทศ เพราะต้องอาศัยประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ โดยตรง และค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสารรุ่นก่อน ๆ

ในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุด พบว่ามีจำนวนงานเขียนกล่าวถึงน้อยที่สุด ซึ่งอาจเป็นด้วยเหตุผลเกี่ยวกับที่กล่าวไว้แล้วในหัวข้อเนื้อหาประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ การเขียนและการพิมพ์ เนื้อหาจึงกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของห้องสมุดแผนใหม่ตั้งแต่พ.ศ. 2494 มากกว่าสมัยอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม เนื้อหางานเขียนในกลุ่มหัวข้อเนื้อหานี้ปรากฏเป็น บทความในวารสารห้องสมุด อยู่จำนวนมากเหมือนกัน

ในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ เนื้อหา 5 หัวข้อ คือ หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย หอสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ ห้องสมุดอื่น ๆ และหอจดหมายเหตุกล่าวถึงเรื่องทรัพยากรมากที่สุด ซึ่งอาจเนื่องจากจำนวนและประเภทของทรัพยากรที่มีอยู่เป็นข้อเท็จจริงที่สามัญที่สุด แต่มีความสำคัญที่จะชี้ให้เห็นถึงสภาพของห้องสมุดแต่ละแห่งได้ง่ายและชัดเจนกว่าการกล่าวถึงเรื่องอื่น ๆ แม้หัวข้อเนื้อหาห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัดกล่าวถึงสถานภาพและสังกัดของห้องสมุดมากที่สุด เรื่องทรัพยากรก็มีปรากฏในจำนวนงานเขียนมากรองลงมา สำหรับหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดโรงเรียนกล่าวถึงปัญหาและข้อเสนอแนะมากที่สุด แต่ไม่ปรากฏว่ามีงานเขียนรายการใดกล่าวถึงห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียนโดยตรงอย่างละเอียด ซึ่งอาจเป็นด้วยว่ายังไม่มีใครทำการสำรวจห้องสมุดทั้งสองประเภทอย่างแท้จริง ดังเช่นที่ปรากฏในรายงานการสำรวจหอสมุดแห่งชาติ หอสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย หอสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ หัวข้อเนื้อหาการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศแจกแจงปัญหาและข้อเสนอแนะไว้มากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องจากห้องสมุดในประเทศไทยยังไม่ก่อรูปเป็นระบบสารนิเทศแห่งชาติ บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด ศูนย์บริการข่าวสาร และหอจดหมายเหตุยังเข้าชื่อน้อยมาก ดังปรากฏรายละเอียดในงานเขียนเรื่อง "National Library, Documentation and Information Services in Thailand: A Country Report" (1977) ซึ่งนับว่าเป็นงานเขียนรายการแรกที่กล่าวถึงบริการของหน่วยงานบริการทางวิชาการสามประเภท แต่เดิม งานเขียนมักจะกล่าวเฉพาะบริการของห้องสมุดแต่ละประเภทหรือห้องสมุดแต่ละแห่งเท่านั้น สำหรับงานเขียนรายการแรกที่พยายามจะชี้แนวทางการวางแผนการพัฒนาระบบสารนิเทศแห่งชาติในประเทศไทย โดยวิเคราะห์สภาพของห้องสมุดแต่ละประเภทและ

และปัจจัยต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการจัดตั้งระบบสารสนเทศแห่งชาติอย่างละเอียดนั้น ปรากฏในงานเขียนเรื่อง "Infrastructure Requirements for the Development of National Information System in Southeast Asia [Thailand]" (1978)

เนื้อหางานเขียนดังกล่าวช่วยเสริมความเข้าใจเนื้อหาเชิงหลักการในเอกสารการประชุมของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ประจำปี 2520 เรื่อง "ระบบสารสนเทศแห่งชาติ หรือระบบสารนิเทศภายในประเทศ" ขึ้นมา

ในกลุ่มหัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ เนื้อหาของงานเขียนแสดงประวัติและพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง และกล่าวถึงสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งโดยละเอียด งานเขียนแนวประเมินค่าและวิเคราะห์ระบบการศึกษาระบบบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย มีอยู่ 2 รายการ คือ "Library Education in Thailand: An Evaluation" (1975) และ "The American Influences on Education for Librarianship in Thailand" (1979)

กลุ่มหัวข้อเนื้อหาสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยมีงานเขียนเพียง 1 รายการที่บรรจุเรื่องต่าง ๆ ของสมาคมห้องสมุด ฯ ครบถ้วน งานเขียนอื่น ๆ กล่าวถึงสมาคมห้องสมุด ฯ เป็นเพียงส่วนเสริมของเนื้อเรื่องแต่ละด้านที่สมาคมห้องสมุด ฯ มีกิจกรรมเกี่ยวข้องอยู่

เป็นที่น่าสังเกตว่าเรื่องแนวโน้มของเนื้อหาต่าง ๆ มีกล่าวถึงในงานเขียนน้อยมาก ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องจากเป็นหัวข้อเรื่องที่ต้องการใช้เวลาและความคิดไตร่ตรองในการสรุปข้อเท็จจริงต่าง ๆ แต่ประการสำคัญ อาจสืบเนื่องจากว่างานเขียนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เขียนขึ้นเพื่อเผยแพร่ข่าวสารความรู้และเพื่อศึกษาสภาพการณ์หนึ่ง ๆ ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องชี้ให้เห็นแนวโน้ม นอกจากชี้ให้เห็นปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ สำหรับเรื่องกระบวนการใช้เครื่องจักรกลและคอมพิวเตอร์ในงานห้องสมุด การพัฒนาห้องสมุด กฎหมายกับห้องสมุดบางประเภท เป็นต้น เหตุที่งานเขียนกล่าวถึงน้อยมากหรือไม่มีงานเขียนกล่าวถึงเลย อาจเนื่องจากห้องสมุดประเภทนั้นไม่มีเนื้อหาเรื่องดังกล่าวก็ได้ หรืออาจเนื่องจากเรื่องนั้นเป็นรายละเอียดซึ่งเป็นที่รับรู้และเข้าใจกันอยู่แล้วในหมู่ผู้ฟังและผู้อ่านในแวดวงวิชาชีพนี้อยู่แล้ว

การทำงาน เขียนภาษาอังกฤษที่นำมาเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างประชากรมีจำนวนทั้งหมดหนึ่งจากจำนวนทั้งสิ้น 112 รายการ เขียนโดยผู้เขียน 17 คนและในนามของหน่วยงาน 1 แห่ง ซึ่งมีผลงานตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนอยู่ในวงจำกัดและอยู่ในแวดวงสถาบันอุดมศึกษาและการศึกษาขั้นสูง ผู้เขียนชาวไทย 7 คนเป็นบรรณารักษ์อาวุโสถึง 4 คน และมี 2 คนที่นับเป็นผู้เขียนหลักซึ่งมีผลงานวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ภาษาไทยมากกว่ารายการ¹

เมื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เนื้อหาครั้งนีกับงานวิจัยของชลธิชา สุทธิมิตรกุล เรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย" เมื่อพ.ศ. 2521 พบว่ามีความคล้ายคลึงกันในเนื้อหาที่เน้น คือ เรื่องของห้องสมุดประเภทต่าง ๆ และในเรื่องลักษณะของผู้เขียน ซึ่งอยู่ในวงจำกัดเช่นกัน

ในด้านหลักฐานการอ้างอิง ผู้เขียนชาวต่างประเทศอ้างอิงเอกสารในจำนวนงานเขียนที่น้อยกว่าผู้เขียนชาวไทย อาจเนื่องจากลักษณะของงานเขียนก็ได้ ซึ่งส่วนใหญ่เรียบเรียงเพื่อเป็นรายงานการสำรวจและผลการปฏิบัติงานตามโครงการ โดยอาศัยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ความเชี่ยวชาญของบุคคล ความจำเป็นที่จะต้องใช้อักษรอ้างอิงจึงมีน้อยมาก สำหรับผู้เขียนชาวไทยมีจำนวนงานเขียนทั้งหมดหนึ่งของงานเขียน 62 รายการที่อ้างอิงเอกสาร แสดงให้เห็นว่างานเขียนอีกจำนวนหนึ่งเขียนจากประสบการณ์และความคิดเห็น ซึ่งอาจเนื่องจากไม่มีเอกสารให้ค้นคว้าอ้างอิง งานเขียนภาษาอังกฤษจึงนับเป็นสายธารของวรรณกรรมเชิงสืบประวัติและพัฒนาการทางบรรณารักษศาสตร์ของไทยดังที่กล่าวมาแล้ว และนับเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ โดยเห็นได้จากจำนวนครั้งการอ้างอิงในงานเขียนภาษาอังกฤษด้วยกัน และในวิทยานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์ ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวม 171 ครั้ง ในจำนวนงานเขียน 63 รายการ (ตารางที่ 9) และ 174 ครั้ง ในจำนวนงานเขียน 60 รายการ (ตารางที่ 10) ตามลำดับ จากงานเขียน 112 รายการ งานเขียนเรื่อง "The National Library and Library Development and Training in Thailand" (1962)

¹ รายละเอียดอยู่ในบทที่ 3 หัวข้อเรื่องผู้ผลิตวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย

ได้รับการอ้างอิงเป็นจำนวนครั้งสูงสุดในวิทยานิพนธ์ คือ 15 ครั้ง ซึ่งเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวจาก 8 ครั้งในงานวิจัยของจิตรา ทับแสง¹

ข้อเสนอแนะ

1. ในการรวบรวมข้อมูลจากคู่มือช่วยค้นหาวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ เพื่อจัดทำบรรณานุกรมงานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยพบว่าคู่มือประเภทสาระสังเขป เช่น Dissertation Abstracts International และบรรณพิเววารสาร เช่น Library Literature มีความล่าช้าในการจัดพิมพ์เผยแพร่รายงานเขียนประมาณ 6 เดือนและ 2 ปีตามลำดับ และงานเขียนจำนวนมากไม่น้อยที่ไม่ปรากฏอยู่ในคู่มือช่วยค้นคว้าอ้างอิงใด ๆ เลย ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการควบคุมวรรณกรรมและการเรียกใช้งานเขียนให้เป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว ผู้เขียนควรเห็นความสำคัญในการเผยแพร่ผลงานเขียนของตนให้กว้างขวาง โดยอาจแจ้งในข่าวสารของหน่วยงาน หรือเขียนย่อเรื่องในคอลัมน์ 'รายงานทางวรรณกรรม' (Literature report) ในวารสารห้องสมุดต่าง ๆ หรือในสิ่งพิมพ์อื่น ๆ

2. ในการติดตามเอกสารงานเขียนเพื่อเลือกสรรและวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยพบว่า การเข้าถึงหนังสือนั้นสะดวกที่สุด แต่สำหรับบทความในวารสารที่จัดพิมพ์ในต่างประเทศ วิทยานิพนธ์งานค้นคว้าภาคนิพนธ์ เอกสารภายในหน่วยงานหนึ่ง ๆ และเอกสารที่ไม่ตีพิมพ์ต่าง ๆ มีความยากลำบากในการเข้าถึงมากขึ้นเป็นลำดับ ด้วยเหตุที่ว่าวารสารมีไม่ครบข้าง เอกสารกระจัดกระจายและสูญหาย หรือผู้เขียนปกปิดงานเขียนของตน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ชมรมบรรณารักษศาสตร์^{สาขา} ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และห้องสมุดต่าง ๆ น่าจะริเริ่มรวบรวมงานเขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยขึ้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาริวิจัยประวัตินองสมุดและพัฒนาการต่าง ๆ ต่อไป

¹จิตรา ทับแสง, "ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2507-2516"

และควรหาวิธีให้ผู้เขียนมอบผลงาน เขียนให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาวิจัยแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติ สมาคมห้องสมุด ภาควิชาและห้องสมุด

3. ในการใช้ประโยชน์จากงานเขียนระดับต่าง ๆ อาจารย์ผู้สอนควร เพิ่ม เต็มงานเขียน ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนในรายการหนังสือของฟิสต์ (reading list) เพื่อให้ศิษย์ได้เข้าใจ วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทยอีกด้านหนึ่งที่เขียน เป็นภาษาอังกฤษ สามารถอภิปรายเนื้อหา เปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลภาษาไทยได้ หรือใช้งานเขียนเหล่านี้เป็นตัวอย่างในการฝึกหัดเขียนหรือ เพิ่มทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งมีความสำคัญในวงวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ทีเดียว และยังเมื่อ เปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ด้วยแล้ว เป็นที่ยอมรับว่าการเผยแพร่แลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้และวัฒนธรรมกับ ต่างประเทศนั้น ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศเอกราชและไม่ใช้ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่สอง มีข้อจำกัดต่าง ๆ อันเนื่องจากขาดทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษอยู่มาก¹

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะได้มีการวิจัยว่าได้มีการนำงานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษ- ศาสตร์ไปใช้ประโยชน์อย่างไร (เช่น ใช้วิทยานิพนธ์ปริญาเอกเป็นแนวในการศึกษาวิจัยระดับ ปริญาโทในประเทศไทย) หรือนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในแนวใดบ้าง ในงานเขียนชนิดใดและ โดยใครนอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาจำนวนครั้งการอ้างอิงงานเขียนในกลุ่มงานเขียนนี้ กับในวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว

2. ควรวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารห้องสมุดอื่น ๆ นอกเหนือจากที่เคยมี การวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารห้องสมุด ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และควร ศึกษารูปแบบของวารสารเหล่านั้นด้วย และควรจะได้ศึกษาเปรียบเทียบเนื้อหาและประเมินค่า

¹Library Literature ได้ขยายจำนวนวารสารที่นำมาทำดัชนีและเพิ่มเติม

หนังสือตำราทางบรรณารักษศาสตร์ของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในฐานะ เป็นผู้พิชิตวรรณกรรมทาง
บรรณารักษศาสตร์ไทย

3. ควรจะได้มีการศึกษาประวัติและที่มาของการของห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์

ในประเทศไทย ในแนววิเคราะห์สังคม (Sociological approach) บ้าง

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กาญจนา นาคสกุล. "การเขียนบทความ." ใน การใช้ภาษา, หน้า 341-389. โดย กาญจนา นาคสกุล และคนอื่น ๆ. พิมพ์ครั้งที่ 2. หนังสือของเคล็ดไทยชุดตำราเรียนอันดับ 2. กรุงเทพมหานคร : เคล็ดไทย, 2521.
- คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. โครงการวิจัย สาขาวิชาสังคมศาสตร์ที่ผ่านการอนุมัติ โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2516-2519. [ม.ป.ท., ม.ป.ป.]
- จ้อย นันทวิชรินทร์, ม.ฉ. สารนิเทศศาสตร์ ฉบับปฐมบท. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2522.
- จาวรรม ลินธุโสภณ. วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2521.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะอักษรศาสตร์. แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์. ผลงานของแผนก วิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2498-2510. พระนคร, 2510.
- ชลธิรา กลัดอู่. "การอ่าน." ใน การใช้ภาษา, หน้า 150-240.4. โดย กาญจนา นาคสกุล และคนอื่น ๆ. พิมพ์ครั้งที่ 2. หนังสือของเคล็ดไทยชุดตำราเรียนอันดับ 2. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย, 2521.
- ประคอง กรรมสุต. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- ประกาวดี สืบสนธิ์, ผู้รวบรวม. บรรณานุกรมวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์และบรรณคดีย่อ. เอกสารบรรณารักษศาสตร์ เล่ม 17. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- แม่เฒาส ขวสิต และสิรินทร์ ช่างโชติ. คู่มือบรรณารักษศาสตร์ ตามหลักสูตรวิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาและคู่มือผู้ทำงานในห้องสมุดทุกประเภท. พิมพ์ครั้งที่ 2. เกษมบรรณ-

พม่า ชาลิต และสิรินทร์ ช่วงโชติ. วิชาบรรณารักษศาสตร์ ตามหลักสูตรวิชาชุดครูประกาศ-
นียบัตรวิชาการศึกษาและคู่มือผู้ทำงานในห้องสมุดทุกประเภท. พระนคร : สมาคมห้อง
สมุดแห่งประเทศไทย, 2506.

พรี กุลตมบุรณ์. ครุฑหนึ่งสีอบรรณารักษ์. พระนคร : กองหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร, 2510.

โพธิ์ วิทเวทย์. "ปรัชญา ตรรกวิทยา จริยศาสตร์ และสุนทรียศาสตร์." ใน วิทยาศาสตร์สังคม,
หน้า 258. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2517.

ภณีศึกษา, กรม. ศัพท์บัญญัติวิชาบรรณารักษศาสตร์. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

ดิอา ศิณภูวาล และคนอื่น ๆ. การเขียน. พิมพ์ครั้งที่สอง. พระนคร : คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2516.

อุษิฉกษณ์ อ่ำห้วงศ์. "การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์." ใน บรรณารักษ์ 20, หน้า 138-168.
แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

. "การศึกษามรรณารักษศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย." ใน บรรณารักษ์ 2509,
หน้า 2. พระนคร : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย, 2509.

. บรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

. "20 ปีของแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2498-2518." ใน บรรณารักษ์ 20, หน้า 13. กรุงเทพมหานคร : แผนกวิชาบรรณา-
รักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

. วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

. วิวัฒนาการห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย. เอกสารบรรณารักษศาสตร์
เล่ม 5. พระนคร : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย, 2510.

สุทธิลักษณ์ อ่ำพินวงส์. "ศาสตราจารย์รอง พยามานนท์ ผู้จัดตั้งแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์." ใน สี่ศาสตราจารย์, หน้า 57. พระนคร : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2505.
 _____, ผู้รวบรวม. มาตรฐานของห้องสมุดในประเทศไทย. เอกสารบรรณารักษศาสตร์ เล่ม 8. พระนคร : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511.

บทความ

- "การแบ่งสาขาวิชาตาม ISCED (International Standard Classification of Education)." อุดมศึกษา 5 (มิถุนายน 2523) : 18-23.
- ฉนิษฐ ศันทวีรัตน์. "หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย." วารสารวิทยบริการ 1 (เมษายน 2522) : 24-25.
- ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์ 1-9 (2519-2523).
- "คณะกรรมการบริหารของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2518-2519 แถลงกิจกรรมบางอย่างในรอบปี 2518." วารสารห้องสมุด 20 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2519) : 13.
- "คำกราบบังคมทูลถวายรายงาน แด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ..." วารสารห้องสมุด (มกราคม-มีนาคม 2523) : 4.
- "คำกล่าวเปิดงานสังสันท์บรรณารักษ์ ในโอกาสครบรอบ 20 ปี ของแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ ของคณะศึกษาศาสตร์." ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์ 4 (กรกฎาคม 2518) : 6.
- "จรรยาบรรณบรรณารักษ์." วารสารห้องสมุด 24 (มกราคม-มีนาคม 2523) : 72-73.
- เจสสิว พันธุ์สีดา. "วิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย." วารสารห้องสมุด 18 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2517) : 455-470.
- "ท่านทราบหรือไม่ว่า." ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์ 8 (กรกฎาคม 2522) : 48.
- "บทบรรณาธิการ." วารสารห้องสมุด 24 (มกราคม-มีนาคม 2523) : 101-102.

บุตรี ไพรจน์. "การศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ." วารสาร
บรรณศาสตร์ 2 (ตุลาคม 2522) : 39-65.

"พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521." ราชกิจจานุเบกษา บกพิเศษ 143 (18 ธันวาคม 2521)
: 23.

"ระเบียนทบวงมหาวิทยาลัยว่าด้วยการส่งเสริมการแต่งตำรา พ.ศ. 2523." อุดมศึกษา
5 (กรกฎาคม 2523) : 16-18.

"ระเบียนทบวงมหาวิทยาลัยว่าด้วยการให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ."
อุดมศึกษา 5 (มีนาคม 2523) : 1-4.

ฉลุ รัตตากร. "การสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ การอบรมครูบรรณารักษ์และการปรับปรุงหลักสูตร
วิชาบรรณารักษศาสตร์." วารสารห้องสมุด 16 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2515) :
264-270.

"สมาชิกโปรดทราบ." ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์ 9 (กรกฎาคม 2523) : 76.

"สรุปรายงานกิจการของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ประจำปี 2522." วารสารห้องสมุด
24 (มกราคม-มีนาคม 2523) : 15, 77-78.

สันต์ ธรรมบำรุง. "แนวความคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การคิดปริมาณอาจารย์ของวิทยาลัยครู."
บูรพปริทัศน์ 5 (กันยายน 2523) : 72-75.

สุทธิลักษณ์ อ่ำพินวงค์. "การประชุมบรรณารักษ์เอเชียอาคเนย์ (คอนชาล)." วารสารห้องสมุด
19 (กันยายน-ตุลาคม 2518) : 369.

"หลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการของทบวงมหาวิทยาลัย." จุฬาลักษณ์ 23
(29 กันยายน 2523) : 1-4.

เชื้อ บุษปะ เกศ หงสกุล. "บรรณาสถาปัตยกรรม." วารสารห้องสมุด 1 (เมษายน-พฤษภาคม-
มิถุนายน 2500) : 6.

เอกสารอื่น ๆ

- กาญจนา อาจงค์. "การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือท่องเที่ยวเมืองไทย." ปรินต์นามหาบัณฑิต
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- จิตรา หับแสง. "ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2507-2516." วิทยานิพนธ์
ปรินต์นามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2518.
- จระโน แกลโกศล. "การวิเคราะห์เนื้อหาต้นการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันของไทย."
วิทยานิพนธ์ปรินต์นามหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2512.
- ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล. "การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย."
วิทยานิพนธ์ปรินต์นามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- อุษิษา สัจจาโนนธ์. "การสำรวจสถานภาพการทำงานของบัณฑิต (ปีการศึกษา 2502-2516) และ
มหาบัณฑิต (ปีการศึกษา 2507-2516) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย." วิทยานิพนธ์ปรินต์นามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- ปติตร เอกะวิภาต. "การวิเคราะห์เนื้อหาแบบเรียนวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น."
วิทยานิพนธ์ปรินต์นามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2518.
- บุญเรือง เต็มหม่อม. "การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือภาษาไทยเกี่ยวกับการเมืองที่จัดพิมพ์ขึ้นตั้งแต่
วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ถึงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2518." วิทยานิพนธ์ปรินต์นา
มหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

ประภาส พงษ์นา. "บทบาทของบรรณารักษ์ชาวต่างประเทศต่อพัฒนาการด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

พรทิพย์ วิจิตร. "การศึกษารูปแบบและวิเคราะห์เนื้อหาวารสารภาษาไทยสำหรับเด็ก." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

เพ็ญนิล (วามานนท์) เขียววารี. "การวิเคราะห์เนื้อหา "สารส้มเค็ง" เพื่อใช้อ้างอิงและประกอบการวิจัย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

พนัสนิ คิริโชติ. "การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2508-2519." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

พนัญญ์ วัชรประทีป. "การศึกษาความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดเพื่อการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ของวิทยาลัยครูในภาคกลางของประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

พนัญญ์ ชวลิต. "ระบบสารนิเทศแห่งชาติ หรือระบบสารนิเทศภายในประเทศ." กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2520.

พนัญญ์ อ่องเอิบ. "การสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความเป็นพลเรือนดีจากหนังสือสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.

ห้องสมุดแห่งประเทศไทย, สมาคม. "จดหมายจากนายกสมาคม." เลขที่ 1343/2523 ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2523.

ปัญญาธิ-คล้ายสุบรรณ. "การศึกษาปัญหาในการบริหารงานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

สัมภาษณ์

จตุย์ ทูตยะโพธิ์. กรรมการบริหารของสมาคมห้องสมุดฯ ประจำปี พ.ศ. 2522-2523. สัมภาษณ์,
20 มีนาคม 2522.

ภาษาอังกฤษBooks

ASAINL Seminar on Library Science in Southeast Asia, Bangkok, December
18-20, 1964. Report. Bangkok : Association of Southeast Asian
Institutions of Higher Learning, 1965.

Mitchison, Jean, comp. Unesco Thesaurus. 2 vols. Paris : Unesco, c 1977.

Atkinson, Frank. "Librarianship publications." In Librarianship; an
Introduction to the Profession, pp. 101-105. London : Linnet
Books & Clive Bingley, c 1974.

"Awards and Prizes." In the ALA Yearbook; a Review of Library Events
1976, pp. 42-49. Chicago : American Library Association, 1977.

Brewster, Beverly J. American Overseas Library Technical Assistance,
1940-1970. Metuchen, N.J. : Scarecrow Press, 1976.

Brown, James Duff. "Professional Literature." In Manual of Library
Economy, pp. 242-256. Completely rewritten by R. Northwood
Lock. 7th ed. London : Grafton, 1961.

Dewey, Melvil. Dewey Decimal Classification and Relative Index. 2 vols.
18th ed. New York : Forest Press, 1971.

Education and Training for Librarianship in Southeast Asia : Papers and Proceedings of the Second Conference of Southeast Asian Librarians Held at the University of the Philippines Quezon City, December 10-14, 1973. Edited by Marine Dayrit [and] Nannama P. Hidelgo. Published for the Conference of Southeast Asian Librarians by the University of the Philippines Library : Quezon City, 1975.

Ellsworth, Dianne J., and Stevens, Norman D., ed. Landmarks of Library Literature 1876-1976. Metuchen, N.J. : The Scarecrow Press, 1976.

Gates, Jean Key. Introduction to Librarianship. McGraw-Hill Series in Library Education. New York : McGraw-Hill Book Co., c 1968.
 . . . . . 2d ed. McGraw-Hill Series in Library Education.
 New York : McGraw-Hill Book Co., c 1976.

Holsti, Ole R. Content Analysis for the Social Sciences and Humanities. Reading, Mass. : Addison-Wesley, 1969.

Library of Congress. Classification Class Z; Bibliography and Library Science. 4th ed. Washington, D.C., 1959.

Lock, R. Northwood. "Professional Literature : An Appreciation." In Manual of Library Economy, pp. 429-434. London : Clive Bingley, 1977.

Majumdar, H.K. "Librarianship : A Science or an Art?" In Library Science Today, pp. 348-350. Edited by P.N. Kaula. Bombay : Asia Publishing House, 1965.

Mongkai Minaikit. An Annotative Bibliography on Librarianship in Thailand. 2d ed. Library Science Papers No. 22. Bangkok : Department of Library Science, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, 1978.

Muachawee Suthawong. "Social Science Resources in Thailand : A Bibliographical Control." In State of Social Sciences in Thailand, p.1. Bangkok : The Social Science Association of Thailand, 1974, Citing John Mason Brown and H. Carrol Darish, Thailand Bibliography. Gainesville : University of Florida Library, 1958.

"Prizes and Awards." In the ALA Yearbook; a Review of Library Events 1975, pp. : 456-461. 1976 Centennial Edition. Chicago : American Library Association, 1976.

Proceedings of the First Conference on Asian Library Cooperation. Taipei, Taiwan : Tamkang College, Tamsui, 1974.

Proceedings of the First Conference of Southeast Asian Librarians Held at the University of Singapore on 14th-16th August 1970. Edited by P. Lim Pui Huen, Lim Hong too, Syed Ahmad bin Ali. Published for Persatuan Perpustakaan Malaysia & Persatuan Perpustakaan Singapura by Chopmen Enterprises, Singapore, 1972.

Proceedings of the third Conference of Southeast Asian Librarians, Jakarta, Indonesia, December 1-5, 1975. Edited by Iuwarsih Pringgoadisurjo and Kardiati Sjanrial. Published for Ikatan Pustakawan. Indonesia [Indonesia Librarian Association] by EDIN-LIPI [National Scientific Documentation Center, Indonesian Institute of Sciences], 1977.

- Sharify, Nasser, and Piggford, Rolanal R. "First Institute on International Comparative Librarianship : The Increasing Responsibility of American College and University Libraries in International Activities." In Reader in Comparative Librarianship, pp. 295-299. D.J. Foskett, ed. Readers & Englewood, Colorado : Information Handling Services, c 1976.
- Sheehy, Eugene P., comp. "Librarianship and Library Resources." In Guide to Reference Books, pp. 81-97. 9th ed. Chicago, Ill. : American Library Association, 1976.
- Stokes, Roy Bishop. "Library Literature." Encyclopedia of Librarianship, pp. 216-219. Edited by Thomas Landau. 2 d ed. New York : Hafner Publishing, 1961.
- Ulrich's International Periodicals Directory : A Classified Guide to Current Periodicals, Foreign and Domestic, 1977-1978, pp. 885-906. 17th ed. A Bowker Serials Bibliography. New York : Bowker, c 1977.
- Walford, A.J., ed. "Librarianship, Libraries." In Guide to Reference Material. Vol. 3 : Generalities, Languages, The Arts and Literature, pp. 52-95. 3d ed. London : Library Association, 1977.
- Wasserman, P. The New Librarianship : A Challenge for Change. New York : Bowker, 1972.
- Wheatley, H.A. A survey of the Major Indexing and Abstracting Services for Library Science and Documentation. London : Library Association, 1966.

Articles

- "ALA and Other 1978 Library Awards, an Alphabetical Guide." Wilson Library Bulletin 53 (September 1978) : 62.
- "Bibliographical Control of Library Science Literature." ALA Bulletin 48 (July 1968) : 786.
- Edwards, Tom. "LISA and the Comprehensive Control of Library and Information Science Literature." International Library Review 4 (January 1972) : 67-70.
- Blake, F.M. "A Look at Library Literature." Wilson Library Bulletin 35 (May 1961) : 715.
- "British Library Periodicals." Library Association Record 76 (February 1974) : 25-26.
- Cost, M.L. "Oriental Libraries [Siam]." Library Journal 12 (July 1887) : 256.
- Harvey, John F. "Toward a Definition of International and Comparative Library Science." International Library Review 5 (July 1973) : 292.
- "IFLA Round Table of Editors of Library and Documentation Journals." Unesco Bulletin for Libraries 28 (March 1974) : 114-115.
- Kaser, David. "A Century of Academic Librarianship, As Reflected in Its Literature." College & Research Libraries 37 (March 1976) : 111-127.
- Kindlin, Jean, and Engle, June. "Library School Libraries." Encyclopaedia of Library and Information Science 16 (1975) : 6-22.

- Krazys, Richard. "The International Library Information Center of the University of Pittsburgh." Encyclopaedia of Library and Information Science 12 (1974). 413-417.
- "Library Education Report." Journal of Education for Librarianship 6 (1966) : 219.
- Moon, Eric. "The Library Press." Library Journal 94 (November 15 1969) : 4105.
- Nyron, K.E. "The Shoemaker's Children : A Report of a Conference on the Bibliographical Control of Library Literature Held April 19-20 at the State University of New York at Albany." Library Journal 93 (June 1968) : 2215-2217.
- Olie', J.G.H. "Library Literature of the 1960's." Library World 71 (December 1969) : 180-184.
- Parker, Ralph Halstead. "Library Science." The New Encyclopaedia Britannica 10 (c1974) : 867, 875.
- "Periodicals Index." Library Literature (February 1980) : V-IX.
- Research in Education 6 (September 1971) : 61-63.
- "Standard for Library School, 1976." IFLA Journal 2 (1976) : 212.
- "Symposium of Editors of Documentation, Library and Archives Journals." Unesco Bulletin for Libraries 26 (November-December 1972) : 298-300.
- Taylor, L.J. "Library Science Literature ; Some Problems of Information About Internation." Aslib Proceedings 23 (September 1971) : 465-480.
- Thomas, Donald E. "The Sad State of Library Literature." ALA Bulletin 55 (July-August 1961) : 642-644.

Allejo, Rosa M. "Characteristics of the Literature of Philippine Librarianship : A Survey." ASLP Bulletin 18&19 (1972-1973) : 77-92.

Assalls, Helen E. "Bibliographical and Library Science Periodicals." Library Trends 10 (January 1962) : 414-426.

Watley, H.A. "The Bibliographical Control of Library Science Literature." Library World 70 (July 1968) : 19-21.

"The Wheatley Medal Award for 1977." The Indexer 11 (October 1978) 105-107.

"Die Zusammenarbeit der sozialistischen Länder auf dem Gebiet der bibliothekswissenschaftlichen Dokumentation and Information [Co-operation Between the Socialist Countries in the Documentation and Information of Library Science] ." Library Science Abstracts 16 (April-June 1965) : 102.

Other Material

Parker, J.S. "Infrastructure Requirements for the Development of National Information System in Southeast Asia." Paper presented at the 4th Congress of Southeast Asian Librarians on Regional Co-operation for the Development of National Information Services, Bangkok, Thailand, 5-9 June 1978.

ภาคผนวก ก.

ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนจำแนกตามประเภทของผู้เขียนและตามชนิดของงานเขียน

ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยและชาวต่างประเทศนี้จำแนกตามชนิดของงานเขียน ซึ่งใช้ตัวอักษรแทนงานเขียนแต่ละชนิด คือ

- (ก) หมายถึง บทความในวารสาร
- (ข) หมายถึง บทความหรือตอนหนึ่งในหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น
- (ค) หมายถึง หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น
- (ง) หมายถึง วิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าภาคินพนธ์
- (จ) หมายถึง เอกสารไม่ตีพิมพ์อื่น ๆ

ทั้งนี้ ได้เรียงลำดับหัวข้อเนื้อหาเป็น 12 หัวข้อ ดังนี้

หนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม

ภูมิหลังของห้องสมุด

การพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ

ห้องสมุดแห่งชาติ

ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัด

ห้องสมุดโรงเรียนและศูนย์โสตทัศนูปกรณ์โรงเรียน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

ห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ

ห้องสมุดอื่น ๆ

ทฤษฎีห้องสมุด

การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาดังกล่าว ปรากฏในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยและโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุม ทางบรรณานุกรม	ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการของงานเขียนแต่ละชนิด																																	
	(ก)				(ข)															(ค)		(ง)			(จ)									
	13	14	40	47	1	7	16	17	18	20	21	27	29	30	31	32	33	34	43	46	57	59	60	61	62	22	23	4	9	19	38	39	51	
4.6 หนังสือสำหรับเด็ก	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
4.7 นิตยสารและวารสาร	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.8 หนังสือพิมพ์	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.9 หนังสือและเอกสารอื่น ๆ	5	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
5. กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์																																		
5.1 ประวัติและเนื้อหา	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
5.2 ข้อปัญหาที่เกี่ยวกับห้องสมุด	0	0	3	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	4	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2	0	0	0	0	9	0	0	0	0	
6. การอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคน																																		
6.1 ผู้อ่าน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	1	0	0	0	
6.2 นิตยและ ความสนใจในการอ่าน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
6.3 เนื้อหาที่อ่าน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	
6.4 ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านและวิธีการ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	4	0	0	0	
6.5 อุปสรรคที่ขัดขวางการอ่าน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	5	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	5	0	0	0	
6.6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	3	0	0	1	0	0	0	
6.7 แนวโน้มของการอ่าน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
7. การควบคุมและการให้บริการทาง บรรณานุกรม																																		
7.1 ประวัติและพัฒนาการ	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
7.2 การจัดทำบรรณานุกรมประเภท ต่าง ๆ	0	0	8	0	0	1	0	3	3	0	0	4	0	6	0	1	0	0	1	0	0	1	1	4	2	0	0	0	22	0	5	9	1	
7.3 รายชื่อหนังสือใหม่และสหบัตร	0	0	2	0	0	0	0	2	1	0	0	2	0	2	0	0	0	1	1	0	1	1	2	0	0	0	0	0	2	0	2	3	0	
7.4 รายชื่อวารสารและรวมรายชื่อ วารสาร	0	0	1	0	0	0	0	3	0	0	0	1	1	0	0	1	0	2	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0	4	3	0	2	0	
7.5 ทรัพยากร	0	0	1	0	0	1	0	2	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
7.6 สาระสังเขป	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	2	1	

ตารางที่ 34 (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุม ทางบรรณานุกรม	ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการของงานเขียนแต่ละชนิด																																
	(ก)				(ข)										(ค)		(ง)			(จ)													
	13	14	40	47	1	7	16	17	18	20	21	27	29	30	31	32	33	34	43	46	57	59	60	61	62	22	23	4	9	19	38	39	51
7.7 การจัดพิมพ์เผยแพร่เอกสาร อื่น ๆ	0	0	0	0	0	1	0	1	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	4	1
7.8 การแปล	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
7.9 การสำรวจทางบรรณานุกรม	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
7.10 การวางแผนจัดระบบหรือตั้ง ศูนย์บริการเอกสารข่าว สารต่าง ๆ	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	1	0	0	2	0	0	0	0	20	0	0	1	0	
7.11 จัดหาและซื้อเลนอแนะ	0	0	3	0	0	3	0	0	0	0	6	0	5	0	3	0	0	0	1	2	1	1	3	0	0	0	0	0	0	4	0	0	
7.12 แนวน้อม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุดในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย
จำแนกตามชนิดของงานเขียน

หัวข้อเนื้อหาภูมิหลังของห้องสมุด	ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการของงานเขียนแต่ละชนิด											
	(ก)		(ข)				(ค)		(ง)		(จ)	
	12	14	28	37	50	53	41	56	3	15	51	
1. ประวัติความเป็นมาของ ห้องสมุดในสมัยต่าง ๆ												
1.1 สมัยสุโขทัย	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	
1.2 สมัยอยุธยา	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
1.3 สมัยธนบุรี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
1.4 สมัยรัตนโกสินทร์	1	0	0	1	0	1	0	0	1	3	0	
1.5 สมัยใหม่ตั้งแต่ พ.ศ. 2494	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
2. หน้าที่และบทบาทของห้อง สมุด และบรรณารักษ์ใน สังคม	0	1	1	0	2	0	0	0	0	0	0	
3. ประวัติดูและบทบาทของบุคคล สำคัญในวงการ												
3.1 ชิวประวัติ	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	
3.2 ทัศนคติ	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
3.3 ผลงาน	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	2	
3.4 คำวิจารณ์	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	

ตารางที่ 36 ความถี่ของหัวข้อ เนื้อหาการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทยจำแนกตามชนิดของงานเขียน

หัวข้อ เนื้อหาการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	ความถี่ของหัวข้อ เนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการของงานเขียนแต่ละชนิด										
	(ก)		(ข)							(ง)	
	40	1	20	29	37	43	46	50	59	60	3
ปัจจัย											
ข้อกำหนดระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับห้องสมุด ตำแหน่งบรรณารักษ์และการสนับสนุนของรัฐ	2	2	3	1	1	2	1	0	0	1	0
มาตรฐานห้องสมุด	0	2	1	0	0	1	0	1	0	1	0
โครงการหรือแผนพัฒนาห้องสมุดและสารนิเทศแห่งชาติ	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
วิธีการ											
การจัดตั้งระบบสารนิเทศแห่งชาติ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
การร่วมมือระหว่างห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ	1	0	3	1	0	1	1	0	0	0	0
การสำรวจห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
การใช้เครื่องจักรกลและคอมพิวเตอร์	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0
การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
การก่อตั้งชมรมหรือการรวมกลุ่มวิชาชีพ	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
การประกวดโครงการงานห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
การปรับปรุงหรือจัดตั้งหน่วยงานใหม่ เพื่อขยายงานหรือรับผิดชอบงานพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0
ปัญหาข้อเสนอแนะ											
แนวโน้	0	1	3	1	0	5	2	1	0	0	1
	0	0	4	0	0	1	0	0	0	0	0

ตารางที่ 42 ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดอื่น ๆ ในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย
จำแนกตามชนิดของงานเขียน

หัวข้อเนื้อหาห้องสมุดอื่น ๆ	ความถี่ของหัวข้อเนื้อหา		
	(ข)	(จ)	(จ)
	18	61	39
ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการ	0	0	0
สถานภาพของหน่วยงาน	0	0	0
วัตถุประสงค์หน้าที่และนโยบาย	0	0	0
การบริหารการแบ่งแผนงานและการดำเนินงาน	0	0	0
บุคลากรและสถานภาพ	0	0	0
กระบวนการงานเทคนิค	0	0	0
บริการและกิจกรรมต่าง ๆ	0	0	0
ทรัพยากรห้องสมุด	3	0	1
ผู้ใช้ห้องสมุด	0	0	0
การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม	0	1	0
การใช้เครื่องจักรกลและคอมพิวเตอร์ในงานของห้องสมุด	0	0	0
การสำรวจและการวิจัยห้องสมุด	0	0	0
การพัฒนาห้องสมุด	0	0	0
ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดและสถาบันอื่น ๆ	0	0	0
การได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ	0	0	0
กฎหมายกับห้องสมุด	0	0	0
รายได้และงบประมาณ	0	0	0
ลักษณะอาคารสถานที่ ครัวเรือนและเครื่องใช้ต่าง ๆ	0	0	0
ปัญหาของห้องสมุดและข้อเสนอแนะ	0	0	0
แนวโน้ม	0	0	0

ตารางที่ 43 ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาหอจดหมายเหตุในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวไทย
จำแนกตามชนิดของงานเขียน

หัวข้อเนื้อหาหอจดหมายเหตุ	ความถี่		
	(ข)		
	18	20	46
ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการ	0	0	0
สถานภาพของหน่วยงาน	0	0	0
วัตถุประสงค์ หน้าที่และนโยบาย	0	0	0
การบริหารการแบ่งแผนงานและการดำเนินงาน	0	0	0
บุคลากรและสถานภาพ	0	0	0
กระบวนการ เทคนิค	0	0	0
บริการและกิจกรรมต่าง ๆ	0	0	0
ทรัพยากร	1	1	1
ผู้ใช้	0	0	0
การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม	0	0	0
การใช้เครื่องจักรกลและคอมพิวเตอร์ในงานของห้องสมุด	0	0	0
การสำรวจและการวิจัยหอจดหมายเหตุ	0	1	0
การพัฒนาหอจดหมายเหตุ	0	0	0
การร่วมมือระหว่างหอจดหมายเหตุและสถาบันอื่น ๆ	0	0	0
การได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ	0	1	0
กฎหมายกับหอจดหมายเหตุ	0	0	0
รายได้และงบประมาณ	0	0	0
ลักษณะอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์และเครื่องใช้ต่าง ๆ	0	1	0
เนื้อหาของหอจดหมายเหตุและข้อเสนอนะ	0	0	0
แนวโน้ม	0	0	0

หัวข้อเนื้อหาการศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์	ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการของงานเขียนแต่ละชนิด																							
	(ก)	(ข)										(ค)	(ง)	(จ)										
	42	49	7	10	17	20	25	27	28	29	36	37	43	44	45	48	53	41	3	15	35	38	51	
การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์																								
1.1 ประวัติและพัฒนาการ	1	1	0	1	0	0	1	1	1	0	2	2	1	2	1	0	4	0	3	8	1	0	1	
1.2 สถานภาพของสถาบัน	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	
1.3 การบริหารงาน	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	
1.4 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	0	0	0	2	0	0	1	0	1	0	3	0	0	1	2	1	3	0	8	0	5	0	0	
1.5 ระดับการศึกษาและหลักสูตรทั่วไป	7	0	1	2	0	3	2	0	1	4	5	4	5	4	7	5	12	0	21	6	2	0	0	
1.6 เนื้อหารายวิชาที่เปิดสอนและหน่วยกิต	1	0	0	1	0	3	2	0	1	0	3	0	2	1	6	8	5	0	12	5	11	0	0	
1.7 ระเบียบการเข้าศึกษาและคุณสมบัติของผู้เข้าสมัครเรียน	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	3	10	2	7	0	7	0	2	0	0	
1.8 นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา	4	0	0	2	0	1	1	1	2	0	3	2	1	4	6	1	5	0	3	1	2	0	0	
1.9 ผู้สอน	3	0	0	1	0	1	2	0	2	0	0	0	0	1	1	1	7	1	9	6	2	0	0	
1.10 วิธีสอนและอุปกรณ์การสอน	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	3	1	0	0	3	4	1	0	0	
1.11 การวัดผลการเรียนและการประเมินการสอน	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	1	0	0	1	0	0	0	
1.12 สิ่งตีพิมพ์และผลงานวิจัยของอาจารย์และนิสิต	0	2	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	1	1	1	15	
1.13 ทุนการศึกษาและการศึกษาต่อเนื่อง	0	0	0	0	0	1	0	0	2	1	0	0	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	
1.14 หนังสือและห้องสมุดของสถาบัน	3	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	2	0	0	
1.15 การสำรวจโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	
1.16 การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1	1	3	2	2	1	1	2	0	4	0	2	
1.17 การร่วมมือทางการศึกษา	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	3	2	0	0	0	0	0	0	0	
1.18 การเงินและงบประมาณ	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	
1.19 อาคารสถานที่	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	
1.20 มาตรฐานการศึกษา	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	1	1	0	0	

หัวข้อเนื้อหาสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย	ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการของงานเขียนแต่ละชนิด																				
	(ก)					(ข)										(ง)		(จ)			
	14	40	42	52	18	20	27	30	31	36	37	43	46	53	59	60	61	3	9	39	51
จุดเริ่มต้นในการจัดตั้งสมาคมและพัฒนาการ	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
วัตถุประสงค์	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
ประเภทของสมาคม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
การบริหารงานและการดำเนินงาน	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รายได้และงบประมาณ	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
สมาชิก	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
การฝึกอบรมทางวิชาชีพ	0	0	3	1	0	1	0	0	1	0	2	2	0	2	2	1	0	2	0	0	0
การจัดประชุมและสัมมนา เผยแพร่วิชาการ	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0
กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านและการใช้ห้องสมุด	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0
การพัฒนาห้องสมุดต่าง ๆ	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	2	0	3	1	0	0	0	0	0
วารสารและสิ่งพิมพ์ของสมาคม	0	3	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	0	1	1	1	0	1	1	2
ห้องสมุดของสมาคม	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ปัญหาและข้อเสนอแนะ	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	1	1	0	0	0	0
แนวโน้ม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 46 ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรมในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศจำแนกตามชนิดของงานเขียน

หัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุม ทางบรรณานุกรม	ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการของงานเขียนแต่ละชนิด																												
	(ก)														(ข)		(ค)			(ง)									
	2	5	6	10	16	20	24	30	33	35	36	40	44	45	50	7	18	4	8	42	9	15	17	26	29	31	32	46	47
1. ประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ																													
1.1 สมัยก่อนสุโขทัย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2 สมัยสุโขทัย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3 สมัยอยุธยา	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.4 สมัยธนบุรี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.5 สมัยรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. ประวัติและพัฒนาการของการเขียน																													
2.1 สมัยก่อนสุโขทัย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2 สมัยสุโขทัย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.3 สมัยอยุธยา	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4 สมัยธนบุรี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5 สมัยรัตนโกสินทร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.6 สมัยปัจจุบันตั้งแต่ พ.ศ. 2500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. ประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์																													
3.1 สมัยรัตนโกสินทร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2 สมัยปัจจุบันตั้งแต่ พ.ศ. 2490	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	0
4. การผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสือ																													
4.1 หนังสือทั่วไปและสารคดี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	5	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
4.2 หนังสือแบบเรียนและตำรา	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0
4.3 หนังสือเฉพาะสาขาวิชา	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.4 หนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ และ สิ่งพิมพ์รัฐบาล	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5 หนังสือวรรณกรรม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	1	0

ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการของงานเขียนแต่ละชนิด

หัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุม
ทางบรรณานุกรม

	(ก)														(ข)		(ค)			(ง)											
	2	5	6	10	16	20	24	30	33	35	36	40	44	45	50	7	18	4	8	42	9	15	17	26	29	31	32	46	47	49	
4.6 หนังสือสำหรับเด็ก	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	
4.7 นิตยสารและวารสาร	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	
4.8 หนังสือพิมพ์	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	
4.9 หนังสือและ เอกสารอื่น ๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
5. กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์																															
5.1 ประวัติและเนื้อหา	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
5.2 ข้อปัญหาเกี่ยวกับห้องสมุด	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
6. การอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคน																															
6.1 ผู้อ่าน	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	3	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	
6.2 นิสัยและความสนใจในการอ่าน	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	
6.3 เนื้อหาที่อ่าน	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
6.4 ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านและวิธีการ	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
6.5 อุบสรรคที่ขัดขวางการอ่าน	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	1	0	0	
6.6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
6.7 แนวโน้มของการอ่าน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
7. การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม																															
7.1 ประวัติและพัฒนาการ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
7.2 การจัดทำบรรณานุกรมประเภทต่าง ๆ	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	1	0	1	2	0	0	1	2	0	0	0	0	0	
7.3 รายชื่อหนังสือใหม่และสหบัตร	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2	0	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
7.4 รายชื่อวารสารและรวมรายชื่อวารสาร	0	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	3	0	0	0	0	0	0	1	
7.5 ทรัพยากร	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
7.6 สาระสังเขป	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	

ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการของงานเขียนแต่ละชนิด

หัวข้อเนื้อหาหนังสือและการควบคุม ทางบรรณานุกรม	(ก)															(ข)			(ค)			(ง)								
	2	5	6	10	16	20	24	30	33	35	36	40	44	45	50	7	18	4	8	42	9	15	17	26	29	31	32	46	47	49
7.7 การจัดพิมพ์เผยแพร่เอกสารอื่น ๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1
7.8 การแปล	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.9 การสำรวจทางบรรณานุกรม	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
7.10 การวางแผนจัดระบบหรือตั้งศูนย์บริการ เอกสารข่าวสารต่าง ๆ	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
7.11 ปัญหาและข้อเสนอแนะ	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
7.12 แนวโน้ม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 50 ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัดในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่างประเทศจำแนกตามชนิดของงานเขียน

หัวข้อ เนื้อหาห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัด	ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการของงานเขียนแต่ละชนิด												
	(ก)					(ข)		(ค)		(ง)			
	34	36	40	41	45	7	18	4	42	15	26	32	47
ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการ	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
สถานภาพของหน่วยงาน	1	0	1	1	0	1	2	1	1	1	0	1	1
วัตถุประสงค์หน้าที่และนโยบาย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
การบริหารการแบ่งแผนงานและการดำเนินงาน	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
บุคลากรและสถานภาพ	0	0	2	0	1	1	2	2	2	1	0	2	1
กระบวนการงานเทคนิค	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
บริการและกิจกรรมต่าง ๆ	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	3	0
ทรัพยากรห้องสมุด	0	2	0	1	1	1	3	2	0	2	2	5	2
ผู้ใช้ห้องสมุด	0	0	0	1	1	1	3	1	0	2	0	2	1
การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
การใช้เครื่องจักรกลและคอมพิวเตอร์ในงานของห้องสมุด	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
การสำรวจและการวิจัยห้องสมุด	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
การพัฒนาห้องสมุด	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
การร่วมมือระหว่างห้องสมุด และสถาบันอื่น ๆ	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
การได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และหน่วยงานต่าง ๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
กฎหมายกับห้องสมุด	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
รายได้และงบประมาณ	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0	4	1
ลักษณะอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์และเครื่องใช้ต่าง ๆ	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
ปัญหาของห้องสมุด และข้อเสนอแนะ	0	0	3	0	3	4	7	4	3	4	0	0	0
แนวโน้ม	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

ตารางที่ 55 ความถี่ของหัวข้อ เนื้อหาของจดหมาย เหตุในงานเขียนโดยผู้เขียนชาวต่าง-
ประเทศจำแนกตามชนิดของงานเขียน

	ความถี่ (ก)
หัวข้อ เนื้อหาของจดหมาย เหตุ	50
ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการ	0
สถานการณ์ของหน่วยงาน	0
วัตถุประสงค์หน้าที่และนโยบาย	0
การบริหาร การแบ่งแผนกงานและการดำเนินงาน	1
บุคลากรและสถานการณ์	0
กระบวนการ เทคนิค	0
บริการและกิจกรรมต่าง ๆ	0
ทรัพยากร	2
ผู้ใช้	0
การควบคุมและภาวะให้บริการทางบรรณานุกรม	0
การใช้เครื่องจักรกลและคอมพิวเตอร์ในงานของห้องสมุด	0
การสำรวจและการวิจัยของจดหมาย เหตุ	0
การพัฒนาของจดหมาย เหตุ	0
การร่วมมือระหว่างของจดหมาย เหตุและสถาบันอื่น ๆ	0
การได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและหน่วยงานต่าง ๆ	0
กฎหมายกับของจดหมาย เหตุ	0
รายได้และงบประมาณ	0
ลักษณะอาคาร สถานที่ ครุภัณฑ์และเครื่องมือต่าง ๆ	1
ปัญหาของของจดหมาย เหตุและข้อเสนอแนะ	0
แนวโน้ม	0

หัวข้อ เนื้อหาสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย	ความถี่ของหัวข้อเนื้อหาในงานเขียนแต่ละรายการของงานเขียนแต่ละชนิด									
	(ก)					(ข)		(ค)		(ง)
	16	33	40	43	45	7	18	4	42	15
จุดเริ่มต้นในการจัดตั้งสมาคมและพัฒนาการ	1	0	1	1	0	2	1	2	1	1
วัตถุประสงค์	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
ประเภทของสมาคม	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
การบริหารงานและการดำเนินงาน	1	0	1	0	0	1	2	1	1	1
รายได้และงบประมาณ	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
สมาชิก	0	0	1	0	0	1	2	1	1	1
การฝึกอบรมทางวิชาชีพ	2	1	1	0	0	1	3	1	1	2
การจัดประชุมและสัมมนา เผยแพร่วิชาการ	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0
กิจกรรม: เพื่อส่งเสริมการอ่านและการใช้ห้องสมุด	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1
การพัฒนาห้องสมุดต่าง ๆ	1	1	1	0	1	3	2	7	1	0
วารสารและสิ่งพิมพ์ของสมาคม	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1
ห้องสมุดของสมาคม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ปัญหาและข้อเสนอแนะ	1	0	0	0	0	0	1	8	0	1
แนวโน้ม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

บรรณานุกรมและสารบัญเรื่องงานเขียนภาษาอังกฤษ
ด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

ผู้เขียนชาวไทย

1. Amporn Punsri. "Laws and Policies Regarding the Establishment and Development of School, College and University Libraries in Thailand." In Education and Training for Librarianship in Southeast Asia; Papers and Proceedings of the Second Conference of Southeast Asian Librarians Held at the University of the Philippines, Quezon City, December 10 - 14, 1973, pp. 56-59. Editors: Marina G. Dayrit [and] Namarama P. Hidalgo. Quezon City: the University of the Philippines, 1975.

กล่าวถึง (1) ประวัติการสร้างมาตรฐานห้องสมุดในประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด หน่วยงานที่รับผิดชอบกิจการห้องสมุดประเภทต่าง ๆ (2) อาชีพบรรณารักษ์ คุณสมบัติที่คณะกรรมการปรับปรุงห้องสมุดเสนอแนะ กับที่ระบุไว้ในมาตรฐานเฉพาะตำแหน่งของ ก.พ. (3) งบประมาณและอาคารห้องสมุด (4) การผลิตและจำหน่ายหนังสือ (5) กฎหมายการพิมพ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด

2. Amporn Tikhara. "Problems of Technical College Libraries in Thailand." Banarag 2507 (Librarian 1964), pp. 115-116. Bangkok: Library School, Chulalongkorn University, 1965.

ปัญหาของห้องสมุดวิทยาลัยคล้ายคลึงกับของห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ซึ่งประสบปัญหาในเรื่องการไม่เข้าใจคุณค่าของห้องสมุดในฐานะเป็นหน่วยงานสอนที่มีพลัง ห้องสมุดจึงไม่ได้รับการสนับสนุน ทำให้ขาดเงิน ขาดบรรณารักษ์ ขาดแคลนหนังสือ ขาดพื้นที่ต่าง ๆ และไม่มี การเปิดสอนวิชาการใช้ห้องสมุด

3. Banchong Chantrasa. "Proposed Standards for Education for Librarianship in Thailand." Ph.D. dissertation, Department of Education, Graduate School, George Peabody College for Teachers, 1974.

วิทยานิพนธ์นี้มี 13 บท ประกอบด้วยบทนำเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทยโดยทั่วไป พัฒนาการของห้องสมุดต่าง ๆ ในประเทศไทย (พ.ศ. 2325 - 2515) พัฒนาการด้านการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ ความต้องการกำลังคนในวิชาชีพนี้ สถานภาพของโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ 4 แห่งได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ รามคำแหง และวิทยาลัยการศึกษาประสานมิตร การบริหารงาน วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ คณะอาจารย์ หลักสูตรมาตรฐานของการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย สหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร ผลของการศึกษาสรุปได้ว่า พัฒนาการของห้องสมุดสมัยใหม่และอาชีพบรรณารักษ์ผ่านมา 20 ปีแล้ว สถานะของห้องสมุดและบรรณารักษ์ได้รับความเอาใจใส่จากรัฐน้อยมาก ทำให้การศึกษาริชาชีพประสบปัญหาขาดแคลนทางการเงิน สิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุต่าง ๆ ทั้งผู้สอนก็มีอยู่น้อย หลักสูตรการศึกษายังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากขาดการศึกษาริชาชีพพื้นฐานและขาดมาตรฐานทางการศึกษามหาวิทยาลัยที่เป็นทางการ ผู้วิจัยได้เสนอมาตรฐานการศึกษาริชาบบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย โดยเสนอให้จัดการศึกษาเป็น 3 ระดับ ได้แก่ (1) หลักสูตรศิลปศาสตร 4 ปี เปิด

สอนวิชาการบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาโท (2) หลักสูตร 5 ปี หลังจากสำเร็จการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อรับประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์
และ (3) หลักสูตร 6 ปี เพื่อรับปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์

Buppa Devahuti. "Use of Computer in Serials Control in Thai Libraries." Master's thesis, Department of Library Science, Graduate School, Chulalongkorn University, 1975.

วิทยานิพนธ์นี้กล่าวถึงประวัติและพัฒนาการของการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์กับ
งานห้องสมุดโดยทั่วไป ตลอดจนการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์กับการควบคุมวารสารทุกด้าน
ได้ศึกษาเฉพาะงานควบคุมวารสารโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของห้องสมุดสถาบัน เทค-
โนโลยีแห่งเอเชีย และสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ รวม
ทั้งสำรวจการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ร่วมกันเพื่อจัดทำโครงการสหวิทยารวมรายชื่อวาร
สารของห้องสมุดมหาวิทยาลัยและห้องสมุดอื่น ๆ ที่สำคัญในประเทศไทย ในบทสรุป
ได้เสนอแนะวิธีการต่าง ๆ ซึ่งอาจใช้ในการร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดโดยผ่าน เครื่อง
คอมพิวเตอร์

C. Prabha. "The Scientific Information Center in Thailand: Thai
National Documentation Center." T.L.A. Bulletin 7 (March -
April 1963): 195-201.

แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ หัวข้อแรกกล่าวถึงปัจจัยที่ผลักดันให้มีการก่อตั้งศูนย์
บริการเอกสารการวิจัย (หรือศูนย์บริการเอกสารแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน) และ
รายละเอียดของวารสารก่อสร้างอาคาร หัวข้อที่สองกล่าวถึงสถานภาพของศูนย์ฯ ความ
ช่วยเหลือที่ได้รับจากยูเนสโกในพ.ศ. 2504 - 2510 งบประมาณหมวดครุภัณฑ์และ
สิ่งก่อสร้างในพ.ศ. 2505 - 2507 ขอบเขตของเนื้อหาของเอกสารที่ให้บริการ
ซึ่งอยู่ในด้านวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและสังคมศาสตร์ จำนวนกำลังคนที่มีอยู่และที่จะมี
ในอนาคต บริการที่กำลังเร่งดำเนินการ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ หัวข้อที่สาม

กล่าวถึงความต้องการและแผนในอนาคตของศูนย์ฯ รวม 6 ข้อ

6. C. Prabhavivadhana. "Agricultural Library Resources and Services in Thailand." T.L.A. Bulletin 9 (May - June 1965) : 150-151.

แหล่งและบริการเอกสาร ด้านการเกษตรในประเทศไทยมีอยู่ 7 แห่ง คือ ห้องสมุดในโรงงานยาสูบ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรมชลประทาน กรมป่าไม้ กองเศรษฐกิจการเกษตร กองการเกษตรต่างประเทศ และศูนย์บริการเอกสารการวิจัย จำนวนหนังสือและวารสารของห้องสมุดแต่ละแห่งระบุไว้ด้วย

7. Chalermvarn Choosup. "The Flow of Scientific and Technical Information in the Country and Through the Region." In Proceedings of the Fourth General Assembly and Congress of the International Federation for Documentation Commission for Asia and Oceania (FID/CAO), Bangkok, October 10 - 13, 1976, pp. 43-45. Bangkok: Applied Scientific Research Corporation of Thailand, 1976. Also in Medical and Health Libraries in Southeast Asia: Selected Papers From the Last Four SEAMIC Workshop on Health Documentation, pp. 145-147. Edited by Takeo Urata. Tokyo: Southeast Asian Medical Information Center, 1977.

เปรียบเทียบห้องสมุดกับศูนย์ข่าวสารในด้านหน้าที่ บทบาทการดำเนินงาน งานเทคนิค การเรียกใช้ข้อมูล บริการและปัญหาการเผยแพร่ข่าวสารในประเทศ และในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ให้อ้างถึงศูนย์บริการเอกสารแห่งประเทศไทยโดยตลอด

8. Chaveelak Bonyakanchana. "The Transition of a Library Into an Instructional Media Center for Srinakharin Wirot University." Dissertation for the Degree of Doctor of Education, The Faculty of the School of Education, University of Southern California, 1976.

ผู้บริหาร คณาจารย์ บรรณารักษ์และผู้ชำนาญทางโสตทัศนูปกรณ์ (audio-visual specialists) จำนวน 184 คน สังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในวิทยาเขตทั้ง 7 แห่ง ได้ตอบแบบสอบถาม 2 ชุดเกี่ยวกับการดำเนินงานและโครงสร้างของห้องสมุดในปัจจุบันและศูนย์โสตทัศนูปกรณ์เพื่อการศึกษาในอนาคต ผลของการวิเคราะห์พบว่าบุคคลทั้งสี่กลุ่มต้องการเปลี่ยนแปลงสภาพห้องสมุดไปเป็นศูนย์โสตทัศนูปกรณ์ ในบางด้าน คือ สื่อและอุปกรณ์ทุกชนิดให้ดำเนินการโดยศูนย์โสตทัศนูปกรณ์ ที่ทำหน้าที่เป็นส่วนกลาง ระบบการสื่อสารอย่างดีควรมีขึ้นในศูนย์โสตทัศนูปกรณ์ ต่าง ๆ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับห้องเรียนและติดตั้งเครื่องปรับอากาศด้วย และศูนย์โสตทัศนูปกรณ์ ควรมีเงินงบประมาณสำหรับสิ่งไม่ตีพิมพ์อย่างพอเพียง บุคคลทั้งสี่ประเภทยังเห็นพ้องกันว่า ลักษณะของห้องสมุดในปัจจุบันที่เน้นให้นักศึกษาได้ใช้สื่อต่าง ๆ มากขึ้นนั้น ควรสนับสนุนให้มีต่อไป แต่บรรณารักษ์และผู้ชำนาญฯ ไม่เห็นด้วยกับผู้บริหารและคณาจารย์ในเรื่องบทบาทการดำเนินงานรวมศูนย์ที่มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้นำเสนอแผนการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนูปกรณ์ในวิทยาเขตมหาสารคามไว้ในภาคผนวกด้วย

9. Chirawan Bhakdibutr. "Bibliographic Control of Government Publications in Thailand." Ph.D. dissertation, School of Library Science, Graduate School of the Texas Woman's University, 1979.

เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจขั้นตอนการผลิตและเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาลไทย เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมทางบรรณานุกรมของสิ่งพิมพ์เหล่านี้ เพื่อตรวจสอบเรื่องการควบคุมทางบรรณานุกรมดังกล่าว และเพื่อประเมินค่าบริการที่จัดทำขึ้นใน

เรื่องการผลิตและเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาล ได้ดำเนินการวิจัยตามแบบวิยาภิพนธ์ระดับปริญญาเอก เรื่อง "Bibliographical Control in Saudi Arabia: An Inquiry Into the Printing and Distribution of Government Publications, with Recommendations for Improvement" โดยใช้ Interview Checklists แบบสอบถามและสัมภาษณ์ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับงานสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำนวน 11 คน และบรรณารักษ์ห้องสมุดในหน่วยงานนั้น ๆ รวม 12 คน ได้นำเสนอเนื้อหาและข้อมูลต่าง ๆ เป็นบทบรรยายภูมิหลัง การผลิตและเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าและหน่วยราชการของรัฐแล้วจึงประเมินค่าการควบคุมทางบรรณานุกรม และผลงานของหน่วยราชการและห้องสมุดต่าง ๆ ได้วิจารณ์บทบาทของ หอสมุดแห่งชาติในการควบคุมและการให้บริการเอกสารสิ่งพิมพ์รัฐบาล ได้เสนอแนะเพื่อปรับปรุงการควบคุมทางบรรณานุกรมดังกล่าว และได้สำรวจผลของกฎหมายการพิมพ์ พ.ศ. 2484 ที่ไม่ได้ระบุให้หอสมุดแห่งชาติเป็นแหล่งสะสมสิ่งพิมพ์รัฐบาลตามกฎหมายฉบับนั้น

10. Chittra Pranich. "Library Education at Thammasat University."

In ASAIHL Seminar on Library Science in Southeast Asia, Bangkok, December 18 - 20, 1964, pp. 16-70. Bangkok: Association of Southeast Asia Institutions of Higher Learning, 1965.

กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาในคณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการศึกษาวិชาขบรรณารักษศาสตร์ในคณะนี้ (ศัพท์ประสมมี 2 ประการ คือ ขาดอาจารย์ประจำและขาดหนังสือเรียน รวมทั้งวารสารฉบับย้อนหลัง ห้ายบทตามปีภาคผนวก เกี่ยวกับหลักสูตรโดยละเอียด

11. Chus Prabhavi-vadhana. "Documentation in Thailand." T.L.S.

Bulletin 10 (November - December 1966): 309-312. Also in American Documentation 16 (October 1967): 249-250; and in Unesco Bulletin for Libraries 21 (July - August 1967): 207-209.

กล่าวถึงมูลเหตุที่รัฐบาลต้องก่อตั้งสภาวิจัยแห่งชาติและศูนย์บริการเอกสาร การวิจัย ความช่วยเหลือที่ได้รับจากยูเนสโกและงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลไทย วัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ สภาพและปัญหาของห้องสมุดทางวิทยาศาสตร์และบริการข่าวสารในประเทศ รายละเอียดของบริการที่ศูนย์ฯ จัดทำขึ้น เพื่อสนองความต้องการของนักวิจัย จำนวนและประเภทของเอกสารที่มีอยู่

12. Chun Prabhavivadhana. "The Living Library of Books in Stone of Thailand." T.L.A. Bulletin 11 (January - February 1967): 13-15.

วัดพระเชตุพนฯ ถือกันว่าเป็นห้องสมุดประชาชนแห่งแรกในประเทศไทย ศิลปินและภาพเขียนบนผนังต่าง ๆ นี้ อาจจัดแยกประเภทได้เป็น 7 หมวด คือ หมวดประวัติ หมวดพระพุทธศาสนา หมวดประเพณี หมวดทำเนียบ หมวดอนามีย์ หมวดคำขวัญรักษาโรค และหมวดวรรณกรรม

13. _____ . "Special Publications for Free Distribution." Journal of the Siam Society 61 (January 1973): 227-260.

ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าการพิมพ์หนังสือในโอกาสต่าง ๆ เป็นลักษณะพิเศษของสังคมไทย ซึ่งอาจจะมอบหนังสือให้เปล่าหรือจำหน่ายก็ได้ หนังสือเหล่านี้แตกต่างกันไปตามลักษณะการจัดทำ เนื้อหา และรูปเล่ม ได้ให้รายละเอียดของโอกาสต่าง ๆ ถึง 16 วาระที่จะเป็นปัจจัยให้เกิดการพิมพ์หนังสือขึ้น พร้อมทั้งให้ตัวอย่างหนังสือ ชื่อผู้พิมพ์ ยอดพิมพ์ สำหรับหนังสืองานศพมีรายละเอียดพิเศษเพิ่มเติมด้วย ได้อธิบายลักษณะ 5 ประการ ที่ทำการแจกจ่ายหนังสือเหล่านี้ และระบุแหล่งข้อมูลที่มา หนังสือเอกสารและข้อมูลที่อ้างอิงไว้

14. _____ . "Thailand's National Book Week." T.L.A. Bulletin 16 (January - February 1972): 23-25.

กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของหนังสือสากอลซึ่งยูเนสโกจัดขึ้นในปีพ.ศ. 2515 ให้รายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยจัดขึ้นเพื่อร่วมเฉลิมฉลองปีหนังสือสากอลนี้

15. Joy Nandhivajrin. "The Effectiveness of Teaching Performance of the Library School Faculty in Thailand as Perceived by Students and the Faculty Themselves." Doctoral dissertation, School of Library Science, University of Southern California, 1977.

วิทยานิพนธ์นี้ให้ความรู้เกี่ยวกับประสิทธิผลในการสอน การประเมินค่าการสอนโดยผู้เรียน การประเมินค่าการสอนโดยผู้สอนเอง และวิธีการสอนแบบต่าง ๆ จากการสำรวจความคิดของนิสิตและอาจารย์ในแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับมหาวิทยาลัยของไทย ในช่วงปีการศึกษา 2516 - 2517 พบว่า การประเมินผลเรื่องบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ในระยะเวลาดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง และวิธีสอนซึ่งยังใช้กันอยู่มากได้แก่ การบรรยาย ภาคินพนธ์ (Student projects) และการเก็บเมฆห้องสมุด

16. Kamthon Sathirakul. "Evaluations of the Book Development Activities : Thailand." In Report Experts on Book Development in Asia, 3-13 July, 1972, Tokyo, pp. 91-96. Tokyo : Book Development Centre, 1972.

กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือต่อการพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจของชาติฉบับที่หนึ่ง สองและสาม การศึกษา การผลิตแบบเรียนและหนังสือทุกชนิด จำนวนผลิตในปีพ.ศ. 2513 - 2514 อุตสาหกรรมการพิมพ์และปัญหา การจัดจำหน่ายหนังสือ บทบาทของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในการพัฒนาหนังสือ ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียน แผนพัฒนาหนังสือปีพ.ศ. 2512 - 2523

17. Kanchana Sophanodorn. "Indexing and Bibliographic Activities Related to Medical and Health Sciences in Thailand." In Medical and Health Libraries in Southeast Asia; Selected Papers from the Last Four SEAMIC Workshops on Health Documentation, pp. 137-40. Edited by Takeo Urata. Tokyo: Southeast Asian Medical Information Center, 1977.

กล่าวถึงบริการทางบรรณานุกรมสาขาแพทย์และวิทยาศาสตร์ที่ห้องสมุดและศูนย์ข่าวสารในประเทศไทยได้จัดทำขึ้น ได้แก่ การรวบรวมบรรณานุกรม การจัดทำรวมรายชื่อวารสารและการทำครชนีวารสาร ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการให้หัวเรื่องในบัตรบรรณด้วย

18. Ladawan Srithavaj. "Oriental Materials in Libraries in Thailand." In Proceedings of the First Conference on Asian Library Cooperation, pp. 319-335. Taipei, Taiwan: Tamkang College, Tamsui, 1974.

วัสดุการอ่านทางประเทศตะวันออกแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ประเภทภาษาตะวันออกและประเภทที่เขียนเป็นภาษาตะวันตกเกี่ยวกับเรื่องทางตะวันออก ซึ่งได้แก่ จีน พม่า อินเดีย อินโดจีน อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลี มาเลเซีย ฟิลิปปินส์และไทย ตามลำดับ ห้องสมุดในประเทศไทยที่สำรวจพบว่ามีวัสดุการอ่านทั้งสองประเภทมากคือ ห้องสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดแผนกวิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดสยามสมาคม ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ ท้ายบทความมีรายชื่อหนังสือบรรณานุกรมเกี่ยวกับประเทศไทยที่พิมพ์ในประเทศไทยรวม 27 เล่ม

19. Lamoon Ruttakorn. "Adequacy of Book Collections in Seven School of Education Libraries of Srinakharinwirot University."

Doctoral dissertation, School of Library Science, University of Southern California, 1977.

จากการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ ในเรื่องความพอใจของหนังสือ เฉพาะด้านการศึกษาในห้องสมุด 7 แห่ง
ของมหาวิทยาลัย พบว่าอาจารย์ต้องการหนังสือทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ นิสิต
ต้องการหนังสือเป็นภาษาไทยมากกว่า ทั้งอาจารย์และนิสิตมีความเห็นว่าหนังสือใน
ห้องสมุดของตนมีไม่เพียงพอ ห้องสมุดแต่ละแห่งมีหนังสือภาษาอังกฤษเฉลี่ยแล้วน้อย
กว่า 2 เล่มต่อรายหัวของผู้ใช้ห้องสมุด ด้านหนังสือภาษาไทยมีน้อยกว่า 1 เล่มต่อ
รายหัว ห้องสมุดที่ประสานมิตรเท่านั้นที่มีหนังสือทั้งสองภาษา ซึ่งมากกว่าครึ่งหนึ่งมี
รายการปรากฏในรายชื่อหนังสือสำหรับอ่านของอาจารย์ ห้องสมุดที่พุทธนิและ
สงขลาไม่มีหนังสือเฉพาะที่เป็นภาษาไทยมากกว่าครึ่งในรายชื่อดังกล่าว รายชื่อหนังสือ
ที่สุ่มจากหนังสือมาตรฐานทางบรรณารักษศาสตร์ 2 เล่มนั้น ห้องสมุด 5 แห่งมีรายการ
หนังสือไม่ถึง $\frac{1}{5}$ ของรายชื่อข้างต้น

20. Maenmas Chavalit. "National Library, Documentation and Information Services in Thailand: A Country Report." In Proceedings of the Third Conference of Southeast Asian Librarians, Jakarta, Indonesia, December 1 - 5, 1975, pp. 103-111. Jakarta: PDIN-LIPI (National Scientific Documentation Center, Indonesian Institute of Sciences), published for Indonesian Librarian Association, 1977.

เป็นจรรยาบรรณของบรรณารักษ์ทางปฏิบัติหลังของทัศนคติและความก้าวหน้าในระยะ
2 ปีที่ผ่านมาซึ่งสืบต่อจากจรรยาบรรณก่อนหน้าครั้งที่ 2 เมื่อ ค.ศ. 1975 โดยกล่าว
ถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ (1) ในด้านการศึกษาอบรม การจัดประชุมปฏิบัติการและการ
ฝึกงาน (2) ในด้านการศึกษาวิธีใช้ห้องสมุดและปัญหา (3) ในด้านพัฒนาการของ

ห้องสมุด ศูนย์บริการเอกสารและหอจดหมายเหตุ (4) ในด้านบูรณาการบริการข่าวสาร เพื่อมิให้ซ้ำซ้อนกันโดยไม่จำเป็น

21. Maenmas Chavalit. Reading Tastes in Thailand: What Do Public Library Users Read? In Public Library for Asia: the Delhi Seminar, pp. 99-100. "Unesco Public Library Manuals," No. 7. Paris: Unesco, 1956.

จากสถิติจ่ายรับในห้องสมุดประชาชนในระหว่าง 5 เดือนแรกของ พ.ศ. 2498 แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้ห้องสมุดส่วนมากอ่านแต่นวนิยาย โดยอ่านเพื่อนันทนาการมากกว่าจุดประสงค์อื่น ๆ เนื่องจากผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนมีการศึกษาน้อย ความสนใจจึงคับแคบเฉพาะเรื่องราวในประเทศ ผู้แต่งได้เสนอวิธีการส่งเสริมการอ่าน โดยมีจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ที่ลึกซึ้งขึ้น และกล่าวถึงการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน ตัวอย่างที่จังหวัดฉะเชิงเทราด้วย

22. _____ . Survey of Preparation, Production and Distribution of Literature for Children and Juveniles in Thailand. Bangkok: Department of Educational Techniques, Ministry of Education, 1966.

กล่าวถึงหนังสือเฉพาะภาษาไทยสำหรับเด็กในเรื่องพัฒนาการ ผู้แต่งหนังสือ การพิมพ์และการจัดจำหน่าย รายละเอียดเกี่ยวกับนิสัยการอ่านของเด็ก ความขาดแคลนหนังสือในห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียน เรื่องที่เด็กชอบอ่าน จำนวนหนังสือสำหรับเด็กแบ่งออกเป็นหมวด ซึ่งพิมพ์ขึ้นในรอบ 10 ปี (พ.ศ. 2496 -2506) สถิติหนังสือที่นักเรียนชั้นมัธยมมีมจากห้องสมุดโรงเรียน 3 แห่ง ปัญหาการจัดเตรียมการผลิตและการจัดจำหน่ายหนังสือสำหรับเด็ก วิธีการส่งเสริมนิสัยการอ่าน และข้อเสนอแนะ ในภาคผนวกมีรายชื่อหน่วยราชการ สำนักพิมพ์เอกชนและองค์การต่าง ๆ รวม 13 แห่งที่จัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กในประเทศไทย

23. Maenmas Chavalit. "Survey Report on Reading Materials in Thailand.

Bangkok: Department of Educational Techniques, Ministry of Education, 1966. Also in "Provision of Reading Materials in Thailand." Information Bulletin on Reading Materials 7 (October 1965): 59-65.

ภูมิหลังทั่วไปกล่าวถึงลักษณะของภาษาไทย ความสามารถในการอ่านของคนไทย ความสัมพันธ์ระหว่างสถานะทางเศรษฐกิจ และการอ่านกับนิสัยการอ่าน เนื้อหาให้รายละเอียดเกี่ยวกับประวัติการพิมพ์หนังสือในประเทศไทย จำนวนโรงพิมพ์และเครื่องพิมพ์ สมาคมผู้จัดพิมพ์ ตลอดจนปัญหาการพิมพ์ การผลิตการจำหน่ายและการเขียนหนังสือ ผู้อ่านและนิสัยการอ่าน ในส่วนของห้องสมุดกล่าวย่อ ๆ ถึงความสำคัญประเภทและสภาพปัญหาของห้องสมุดที่ขาดแคลนวัสดุการอ่าน บทสรุปเป็นข้อ เสนอแนะสั้น ๆ 5 ข้อ ในเรื่องการผลิตและการส่งเสริมการอ่าน

24. Maria Lao Sunthara. "The College of Education Library, Prasarn Mit, Bangkok, Thailand." Education Libraries Bulletin (Summer 1964): 30-33.

กล่าวถึงประวัติของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร การได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลอเมริกัน อาคารห้องสมุด จำนวนหนังสือ บริการที่ได้จัดทำขึ้น สถิติการยืมและผู้ใช้ห้องสมุด

25. _____. "The Library Science Programme at the College of Education, Prasarn Mit." In ASAIHL Seminar on Library Science in Southeast Asia, Bangkok, December 18 - 20, 1964, pp. 73-77. Bangkok: Association of Southeast Asian Institutions of Higher Learning, 1965.

เป็นประวัติการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ให้รายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรและรายวิชาทั้งหมด

26. Nongphanga Chitrakorn. "A History of the Thai National Documentation Centre and Its Future Development Plans." Master's research paper, School of Library Science, Kent State University, 1971.

รายละเอียดเกี่ยวกับศูนย์บริการเอกสารแห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็น 4 บท ในบทนำกล่าวถึงสาเหตุที่ก่อตั้งขึ้น วัตถุประสงค์และลักษณะของบริการที่จัดทำ บทที่หนึ่งเป็นประวัติของศูนย์ฯ ตั้งแต่เริ่มแรก ความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่ได้รับจากยูเนสโก ตลอดจนจากมูลนิธิและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ การก่อสร้างอาคารและการเตรียมบุคลากร บทที่สองเป็นเรื่องย่อ ๆ ของ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย (ASRCT) บทที่สามเป็นเรื่องการดำเนินงานเอกสาร โดยได้ชี้แจงอย่างละเอียดถึงหน่วยงาน แผนกในศูนย์ฯ ซึ่งได้แก่ แผนกห้องสมุดและเอกสาร แผนกบริการ (Responsive Services Division) และหน่วยถ่ายเอกสาร ต่อไปจึงให้รายละเอียดย่อ ๆ แต่ชัดเจนเกี่ยวกับบริการแต่ละชนิด ความร่วมมือกับห้องสมุดอื่น ๆ การติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศ รายการสิ่งพิมพ์ที่จัดทำขึ้น และความก้าวหน้าของศูนย์ฯ ในช่วงปีพ.ศ. 2507 - 2513 บทที่สี่เป็นเป้าหมายและแผนงานในอนาคตสำหรับศูนย์ฯ ที่ควรจะได้ริเริ่มขึ้น

27. Nuanchawee Suthamwong. "Social Science Resources in Thailand: A Bibliographic Control." In State of Social Science in Thailand, pp. 1-17. Bangkok: The Social Science Association of Thailand, 1974.

Catalogue of Books of the Royal Vajirayan Library เป็นบรรณานุกรมชิ้นแรกของไทย ส่วน Bibliography of Material about Thai-

land in Western Languages นับเป็นบรรณานุกรมเพื่อการวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่สุด ได้กล่าวถึงแหล่งสะสมวรรณกรรมทางสังคมศาสตร์ ลักษณะเด่นของหนังสือและวารสาร ในห้องสมุดนั้น ๆ รายชื่อบรรณานุกรมทางสังคมศาสตร์ที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดทำขึ้น และปัญหาของงานบรรณานุกรมในประเทศไทย ซึ่งมีสาเหตุจากขาดเงิน ขาดความร่วมมือระหว่างห้องสมุดและ พ.ร.บ.การพิมพ์ขาดประสิทธิภาพ

28. Rong Syamananda. "Problems of Library Education as an Administrator Sees Them." In ASAIHL Seminar on Library Science in Southeast Asia, Bangkok, December 18 -20, 1964, pp. 81-86. Bangkok: Association of Southeast Asian Institutions of Higher Learning, 1965.

เป็นประวัติการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในเรื่องจุดมุ่งหมาย หลักสูตร อาจารย์ คุณสมบัติของนักศึกษา สถานที่ และอาคารเรียน ท้ายบทความกล่าวถึงปัญหาสำคัญของการสอนวิชานี้ ได้แก่ สถานที่ของแผนกวิชาซึ่งขาดแคลนอยู่ อาจารย์ต้องช่วยงานห้องสมุด อาจารย์ไม่มีเพียงพอ ความก้าวหน้าทางการศึกษามีน้อย และขาดเงินงบประมาณ

29. Somporn Sangchai. "The Role of the Library in Social Science Research in Thailand." In International Cooperation in Orientalist Librarianship, pp. 181-185. Edited by Enid Bishop and Jean M. Waller. Canberra: National Library of Australia, 1972.

ในฐานะผู้ใช้ห้องสมุด นักวิจัยมีความเห็นว่าบริการของห้องสมุดยังไม่กว้างขวาง สมบูรณ์และรวดเร็ว นักวิจัยต้องการความสะดวกในการค้นคว้า ในเรื่องพื้นที่สำหรับนักวิจัยและชั่วโมงเปิดทำการของห้องสมุด ความบกพร่องของห้องสมุดเป็นปัญหาสืบเนื่องจากห้องสมุดไม่มีสถานภาพเป็นคณะและบรรณารักษ์มีฐานะต่ำกว่าอาจารย์

30. Songvit Kaesri. "Bibliographic Services and Control in Thailand." In Conference on Universal Bibliographical Control in South-east Asia, pp. 95-113. Edited by Hedwig Anuar, Yolanda Beh, Lim Hong Too (and) Duah Swee Lan. Singapore: Library Association of Singapore, 1975.

กล่าวถึงการจัดทำบรรณานุกรมในระยะเริ่มแรกของไทย บรรณานุกรมในสาขาวิชาต่าง ๆ บรรณานุกรมของสำนักพิมพ์ บรรณานุกรมในรูปแบบเล่มของห้องสมุด รายชื่อหนังสือที่ห้องสมุดได้รับ รายชื่อวารสาร บริการจัดทำทรัพยากรและสารระสังเขป บรรณานุกรมแห่งชาติซึ่งให้รายละเอียดมาก การผลิตและการควบคุมหนังสือในประเทศ พระราชบัญญัติการพิมพ์ ปัญหาสำคัญของการจัดทำบรรณานุกรมแห่งชาติ และข้อเสนอแนะ

31. Sook Pongsatit. "Report on Libraries in Thailand." In Proceedings of the First Conference of Southeast Asian Librarians Held at the University of Singapore on 14th - 16th August 1970, pp. 35-38. Edited by P. Lim Pui Huen, Lim Hong Too and Syed Ahmed bin Ali. Singapore: Chopmen Enterprise. Published for Persatuan Perpustakaan Malaysia & Persatuan Perpustakaan Singapura, 1972.

กล่าวถึงภูมิหลังของประเทศไทย หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดในหน่วยงานของต่างประเทศ และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

32. Srithong Sihapong. "Thailand Country Report to FID/CAO 4th General Assembly and Congress." In Proceedings of the Fourth General Assembly and Congress of the International Federation for Documentation Commission for Asia and Oceania (FID/CAO),

Bangkok, October 9 - 13, 1976, pp. 36-38. Bangkok: Applied Scientific Research Corporation of Thailand, 1976.

เป็นรายงานกิจกรรมด้านข่าวสารที่สำคัญ ๆ ของประเทศไทยในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ทางเกษตรแห่งชาติ (National Agris Centre of Thailand) ที่ศูนย์บริการข่าวสารการวิจัย การจัดตั้งเครือข่ายข่าวสาร เฉพาะเรื่องทางเกษตรกรรมเขตร้อน (Agris Tropical) การประชุมของสมาคมเพื่อการร่วมมือทางวิทยาศาสตร์ในเอเชีย (ASCA) การจัดกิจกรรมบริการข่าวสารและการใช้เครื่องจักรกลอิเล็กทรอนิกส์ของศูนย์บริการข่าวสารการวิจัย การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลทางวารสารระดับภูมิภาค เอเชียอาคเนย์ และ การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ในการจัดพิมพ์บรรณานุกรม แห่งชาติและรวบรวมรายชื่อวารสารในประเทศไทยของหอสมุดแห่งชาติ

33. Suchada Chotikanont. "Medical Library Services in Thailand(II)." In Medical and Health Services in Southeast Asia; Selected Papers from the Last Four SEAMIC Workshops on Health Documentation, pp. 125-126. Edited by Takeo Urala. Tokyo: Southeast Asian Medical Information Center, 1977.

กล่าวเฉพาะประวัติและบริการของห้องสมุดทางการแพทย์ในประเทศไทย

34. Sulaksana Sivaraksa. "Problems of Academic Book Publishing in Thailand." In Proceedings of the Seminar on Scholarly Publishing in Southeast Asia... Held at the University of Malaya, Kuala Lumpur, on 16 - 18 January 1975, pp. 159-161. Edited by Beda Lim. Kuala Lumpur: Association of Southeast Asian Institutions of Higher Learning, 1975.

ประเทศไทยยังไม่มีสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยอย่างแท้จริง แต่สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทยได้ทำหน้าที่นี้แทน เพราะสมาคมฯ ได้ผลิตตำราเรียนภาษาไทยทั้งที่เขียนใหม่และจัดแปลขึ้น ซึ่งขณะนี้มีผลิตได้เพียง 10 รายการ เพราะขาดแคลนผู้ปฏิบัติงานในระดับคณะกรรมการทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์รวม 8 สาขา คณะกรรมการโครงการตำราของสมาคมฯ พยายามผลักดันให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ยอมรับความจำเป็นในการสร้างคุณภาพของการพิมพ์และจัดตั้งคณะกรรมการภายในมหาวิทยาลัยขึ้น ซึ่งจะ เป็นผู้กำหนดระเบียบและวางมาตรฐานในการผลิตหนังสือ ส่วนโครงการตำราทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สภาอธิการบดีเสนอขึ้นยังมีปัญหาอยู่ อุปสรรคขัดขวางพัฒนาการของอุตสาหกรรมการพิมพ์ตำราเรียนในประเทศไทยนั้น เกิดจากสภาพสังคม ที่มหาวิทยาลัยทุกแห่งสังกัดหน่วยราชการ ความคิดริเริ่มและนวัตกรรมจึงมีอยู่น้อยมาก

35. Suntaree Rossudhadham. "The American Influences on Education for Librarianship in Thailand." Research paper in Special Studies in Librarianship. (Canberra: Canberra College of Advanced Education,) 1979.

ภาคินพนธ์นี้เป็นงานค้นคว้าจากเอกสาร เพื่อสำรวจวิเคราะห์และประเมินค่าอิทธิพลของประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อโครงการศึกษาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรีและโทของไทยในด้านโครงสร้าง ขอบเขตและหลักสูตรตั้งแต่ปี ค.ศ. 1951 - 1978 บรรยายถึงภูมิหลังเรื่องประวัติความช่วยเหลือที่ไทยได้รับจากอเมริกาโดยผ่านมูลนิธิฟูลไบรท์ มหาวิทยาลัยอินเดียนา และมูลนิธิเอกชนอื่น ๆ สรุปว่าบทบาทของที่ปรึกษาชาวอเมริกันและบรรณารักษ์ไทยที่ได้รับการฝึกอบรมจากต่างประเทศ ได้มีอิทธิพลต่อรอบำบรรณารักษศาสตร์ไทย ได้เปรียบเทียบหลักสูตร ชื่อวิชาและเนื้อหาที่ทำการสอนว่ามีความคล้ายคลึงกันมาก ได้แจกแจงความถี่ของการใช้สิ่งพิมพ์ของอเมริกา อ้างถึงในหนังสือตำราของไทย ท้ายสุด กล่าวถึงอิทธิพลในด้านวิธีสอนและระบบการบริหารงานที่แยกภาควิชาที่ปฏิบัติงานห้องสมุดออกจากกัน

36. Suphap Suchinda. "Library Training Programs Other than Those Offered in Universities in Thailand." In Proceedings of the First Conference on Asian Library Cooperation, pp. 463-478. Taipei, Taiwan: Tamkang College, Tamsui, 1974.

การศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ที่มีระดับต่ำกว่ามหาวิทยาลัยได้แก่การฝึกอบรมโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย กรมการฝึกหัดครูและกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้รายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่สอนของแต่ละสถาบันและจำนวนผู้เข้ารับการอบรม

37. _____, "Professionalization and Career Development ... Opportunities of Librarians in Thailand." In Education and Training for Librarianship in Southeast Asia; Papers and Proceedings of the Second Conference of Southeast Asian Librarians Held at the University of the Philippines, Quezon City, December 10 - 14, 1973, pp. 139-142. Editors: Marina G. Dayrit [and] Namanama P. Hidalgo. Quezon City: the University of the Philippines, 1975.

บรรณารักษ์ไทยได้รับการศึกษาอบรม ผ่านการฝึกอบรมและสัมมนาของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยและของหน่วยงานอื่น ๆ บ้าง และได้รับการศึกษาวิชาชีพอย่างเป็นทางการตามหลักสูตรที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษาและวิทยาลัยครู กล่าวถึงสถานภาพและเงินเดือนของบรรณารักษ์ตามประเภทของห้องสมุด ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดมหาวิทยาลัย และตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการแลกเปลี่ยนบุคลากร ระหว่างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

38. Suthilak Ambhanwong. "Bibliographic and Documentation Activities at Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand." [Bangkok: Department of Library Science, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, 1976]. (Mimeographed)

ให้ตัวอย่างบริการข่าวสารและบรรณานุกรมที่สำคัญ ๆ ในหน่วยงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ หอสมุดกลาง แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย และศูนย์เอกสารประเทศไทย

39. _____ . . "Bibliographical General Reference Works."

Bangkok: Department of Library Science Faculty of Arts, Chulalongkorn University, [1976]. (Carbon copy)

เนื้อเรื่องแบ่งออกเป็นสองตอน กล่าวถึงผลงานทางบรรณานุกรมและหนังสืออ้างอิงทั่วไป มุ่งจะให้ภูมิหลังและเรื่องราวของสิ่งพิมพ์เด่น ๆ ทั้งสองตอน โดยเน้นถึงหนังสือที่จัดพิมพ์ในประเทศ ได้คัดเลือกหนังสือที่นำมาวิจารณ์ด้วย กล่าวถึงมาตรการการควบคุมทางบรรณานุกรมของไทย ยกตัวอย่างผลงานบริการของห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ระบุชื่องานเขียน 2 รายการที่เป็นแหล่งข้อมูลพิเศษ คือวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการควบคุมและบริการทางบรรณานุกรมในประเทศไทย" และบทความภาษาอังกฤษ ชื่อ "Bibliographical Control in Thailand" ได้ปริทัศน์ (review) ผลงานทางบรรณานุกรมตามลำดับปีพิมพ์ ในเรื่องบรรณานุกรมของ บรรณานุกรมบรรณานุกรมของผู้แต่ง บรรณานุกรม มติฉบับตัวเขียนและหนังสือหายาก บรรณานุกรมเล่มปัจจุบัน บรรณานุกรมประเทศไทย รายชื่อและรวมรายชื่อวารสาร รายชื่อวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัย ตระกูลวารสาร สารระดังเขป สำหรับหนังสืออ้างอิงทั่วไป ให้นำข้อมูลมาจากวิทยานิพนธ์ชื่อ "การผลิตหนังสืออ้างอิงในประเทศไทยและการใช้หนังสืออ้างอิงที่นำมา . . . ได้เลือกสรรและเรียงตามลำดับดังนี้ คือ สารานุกรม พจนานุกรม นามานุกรม หนังสือรายปี สามโนศรวัชระชากร พจนานุกรมชีวประวัติ

การอ้างอิงคำคม ราชกิจจานุเบกษา ภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว ในตอนท้ายของแต่ละ
ตอนมีบรรณานุกรมจำนวน 64 และ 29 รายการตามลำดับ

40. Suthilak Ambhanwong. "Bibliographical Control in Thailand."

International Library Review 4 (April 1972): 157-168.

กล่าวถึงประวัติการควบคุมทางบรรณานุกรมในประเทศไทยตั้งแต่เริ่มแรก
บริการทางบรรณานุกรมที่ได้จัดทำขึ้น ได้แก่ บรรณานุกรมแห่งชาติ บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์
ของรัฐบาล บรรณานุกรมหนังสือแจกงานศพ บรรณานุกรมปัจจุบัน บรรณานุกรมห้องสมุด
โรงเรียน บรรณานุกรมงานของผู้แต่งแต่ละคน บรรณานุกรมเฉพาะสาขาวิชา สหบัญช
รายชื่อและรวมรายชื่อวารสาร ทรายชื่อวารสารและหนังสือพิมพ์ไทย ซึ่งแต่ละประเภท
นี้ได้อธิบายและให้รายชื่อไว้ทั้งหมด โดยแปลชื่อเรื่องภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษด้วย
ในบทสรุปกล่าวถึงปัญหา 3 ประการของการควบคุมและบริการทางบรรณานุกรมใน
ประเทศไทย คือ ปัญหาของ พ.ร.บ. การพิมพ์ ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดและเงิน
ทุนอุดหนุน

41. _____, "Dr. Frances Lander Spain: Founder of Modern _____"

Library Service in Thailand. Library Science Papers No. 1.

Bangkok: Department of Library Science, Faculty of Arts, Chu-
lalongkorn University, 1965. Also in Libraries and Libra-
rianship in Thailand. Library Science papers No. 5. 1967.

เรียบเรียงชีวประวัติและผลงานอย่างละเอียดของดร.แฟรนเซส แลนเดอร์
สเปน ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึง พ.ศ. 2507

42. _____, "Education for Librarianship in Thailand."

Journal of Education for Librarianship 6 (Spring 1966): 289-
325. Also in Libraries and Librarianship in Thailand. Li-
brary Science Papers No. 5. 1967.

กล่าวถึงวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย เริ่มตั้งแต่ระดับการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัย ซึ่งเปิดก่อนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ระดับการฝึกอบรมของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ห้องสมุดสำนักข่าวสารอเมริกัน กับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนของกองการศึกษาผู้ใหญ่ กระทรวงศึกษาธิการ การฝึกงานและการศึกษาดูงานบรรณารักษศาสตร์ของกรมการฝึกหัดครู ตามลำดับ

43. Suthilak Ambhanwong. "Library Development in Thailand: An Appraisal and a Foreward Look." In International Librarianship: Survey of Recent Developments in Developing Countries and in Advanced Librarianship Submitted to the 1971 IFLA Pre - Session Seminar for Developing Countries Sponsored by Unesco, pp. 105-110. Edited by George Chandler. London: The Library Association, 1972.

กล่าวถึงพัฒนาการและความก้าวหน้าในรอบ 20 ปีในวงการห้องสมุดของไทย

- (1) ผลงานของคณะกรรมการปรับปรุง ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสภาการศึกษาแห่งชาติแต่งตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2511
- (2) การขยายงานของหอสมุดแห่งชาติในอาคารใหม่ การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ใน ห้องสมุดของสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย
- (3) บริการข่าวสารของศูนย์บริการเอกสารการวิจัย กิจกรรมทางบรรณานุกรมในประเทศไทยโดยทั่วไป
- (4) การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัย 5 แห่ง
- (5) สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
- (6) ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

44. _____ . "Library Education at Chulalongkorn University." In ASAIHL Seminar on Library Science in Southeast Asia, Bangkok, December 18 - 20, 1964, pp. 44-58. Bangkok: Association of Southeast Asian Institutions of Higher Learning,

1965. Also in Banarag 2507 (Librarian 1964), pp. 6-10.

กล่าวถึงการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวม 3 ระดับ ได้แก่ ระดับอนุปริญญา ปริญญาตรีและปริญญาโท ในด้านหลักสูตร อาจารย์ วิธ สอน หนังสือและอุปกรณ์การเรียน จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา และความรับผิดชอบของ แผนกวิชาในการผลิตและอบรมบรรณารักษ์ การผลิตหนังสือทางบรรณารักษศาสตร์ ท้าย บทความมีหลักสูตรการศึกษาทั้ง 3 ระดับประกอบ

45. Suthilak Ambhanwong. "Library Education in Thailand: An Evaluation." In Education and Training for Librarianship in Southeast Asia, Papers and Proceedings of the Second Conference of Southeast Asian Librarians Held at the University of the Philippines, Quezon City, December 10 - 14, 1973, pp. 78-83. Editors: Marina G. Dayrit (and) Nannama P. Hidalgo. Quezon City: The University of the Philippines Library, 1975.

กล่าวถึงการศึกษาบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัย 5 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง รวมทั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรและวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ ให้รายละเอียดในเรื่องหลักสูตร อาจารย์ หนังสือและอุปกรณ์ นิสิตและผู้สำเร็จการศึกษา

46. _____. "Library Resources in Thailand." In Libraries and Librarianship in Thailand, pp. 33-39. Library Science Papers No. 5. Bangkok: Department of Library Science, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, 1967. Also in Pearson, J. D., ed. Papers on Oriental Library Collections, pp. 47-55. 1971.

ปัญหาในการทำงานวิจัยในประเทศไทยมี 2 ประการ คือ ผู้วิจัยไม่ทราบแหล่ง สละสลม และห้องสมุดไม่ได้แหล่งรับสิ่งพิมพ์ที่ช่วยในการวิจัยเอกสาร ได้กล่าวถึง

ทรัพยากรในหอสมุดแห่งชาติ หอจดหมายเหตุ กระทรวงการต่างประเทศ หอสมุดกลาง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ และ
มหาจุฬาลงกรณ์วิทยาลัย บริการช่วยค้นคว้าในหอสมุด โครงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับ
ต่างประเทศของสมาคมหอสมุดแห่งประเทศไทย กิจกรรมทางบรรณานุกรมที่จัดทำขึ้น
ได้แก่ ตรีชนิวารสาร สหนิเทศ รวบรวมรายชื่อวารสาร บรรณานุกรมและรายชื่อหนังสือใหม่

47. Suthilak Ambhanwong. "Majors Periods in Thai Printing." Journal of Library History 1 (October 1966): 242-247. Also in Libraries and Librarianship in Thailand. Library Science Papers No. 5. 1967.

กล่าวถึงวรรณกรรมของไทยตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย จนถึงกรุงรัตนโกสินทร์
ตอนต้น ได้อภิปรายวรรณกรรมชิ้นเอกที่จัดพิมพ์เป็นเล่มหนังสือของแต่ละสมัยด้วย

48. _____ . "Present Scene of Library Education in Universities, Thailand." In Proceedings of the First Conference on Asian Library Cooperation, pp. 368-384. Taipei, Taiwan: Tamkang College, Tamsui, 1974. Adapted in "Present Scene in Library Education in Universities in Thailand." International Library Review 7 (July 1975): 368-380.

การสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยได้รับอิทธิพลอเมริกัน การ
ศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี เปิดสอนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหา
วิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามลำดับ
ส่วนระดับปริญญาโทเปิดสอนที่จุฬาฯ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร)
รายละเอียดกล่าวถึงจำนวนหน่วยกิตและวิชาที่สอน ในมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งซึ่งคล้าย
กันและซึ่งแตกต่างกันทั้งสองระดับการศึกษา จำนวนและประเภทของอาจารย์ ชั่ว
โมงสอน จำนวนนิสิต หนังสือและอุปกรณ์การสอน การรับความช่วยเหลือจากต่าง

ประเทศ ตลอดจนการร่วมมือระหว่างโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ในประเทศและกับ
ต่างประเทศ ท้ายบทความมีตารางเทียบรายวิชาบรรณารักษศาสตร์ทั้งสองระดับของ
ทุกมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

49. Suthilak Ambhanwong. "Research in Librarianship in Thailand: A
Bibliographical Survey." International Library Review 2
(July 1970): 247-252.

งานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย ประกอบด้วยภาคนิพนธ์และ
วิทยานิพนธ์ของนิสิตชั้นอนุปริญญาและชั้นมหาบัณฑิต และงานสำรวจเรื่องห้องสมุดและ
บรรณารักษศาสตร์ของบรรณารักษ์ไทยและชาวต่างประเทศ

50. _____ "The Role of Books and Libraries in the
Development of Thailand." In Libraries and Librarianship in
Thailand, pp. 1-7. Library Science Papers No. 5. Bangkok:
Department of Library Science, Faculty of Arts, Chulalongkorn
University, 1967.

ห้องสมุดแต่ละประเทศสามารถจะมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตของประชาชนและต่อ
ประเทศได้ โดยหอสมุดแห่งชาติควรเป็นแหล่งรับสิ่งพิมพ์ทุกชนิดที่จัดพิมพ์ขึ้นในประเทศ
ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียนช่วยสนับสนุนการศึกษา ห้องสมุดวิทยาลัยและ
มหาวิทยาลัยตลอดจนห้องสมุดเฉพาะมีบทบาทด้านการวิจัย บทบาทดังกล่าวจะดำเนิน
ไปด้วยดีก็ต่อเมื่อห้องสมุดมีทรัพยากรพอเพียงแก่ความต้องการของผู้ใช้ และได้รับการ
พัฒนาสอดคล้องกับสภาพ เศรษฐกิจของประเทศ

51. _____ "A Survey of Research and Publication in
Librarianship." Bangkok: [1978]. (Carbon copy).

เพื่อเป็นการเผยแพร่สู่ชาวตะวันตก ได้ปริทัศน์วรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทย โดยเน้นผลงานที่เขียนเป็นภาษาไทยมากกว่าที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ เพราะเป็นแกนของวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ไทยโดยตรง ได้เลือกสรรหนังสือ ส่วนของหนังสือ หนังสือชุด รายงานการวิจัย รายงานการประชุมสัมมนา วิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก นำมาปริทัศน์ตามลำดับเหตุการณ์ในช่วงข้อต่าง ๆ รวม 15 หัวข้อ ได้แก่ บรรณานุกรมและการควบคุมทางบรรณานุกรม หนังสืออ้างอิง หนังสือตำรา ประวัติและพัฒนาการของห้องสมุดและการพิมพ์ ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดจ่ายค่าบำรุง ห้องสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดวิทยาลัยการศึกษาและวิทยาลัยครู งานเทคนิค การศึกษาวิชา บรรณารักษศาสตร์และบรรณคดี มาตรฐานห้องสมุด ปัญหาการวิจัยห้องสมุด ความสนใจในการอ่านและวัสดุการอ่าน มีบรรณานุกรมรวม 77 รายการ

52. Suthilak Ambhanwong. "Thai Library Association." Unesco Bulletin for Libraries 25 (July - August 1971): 217-220.

กล่าวถึงสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยโดยละเอียด ในด้านประวัติการก่อตั้ง วัตถุประสงค์ สมาชิก คณะกรรมการบริหาร กิจกรรมและโครงการ บทสรุปเป็นการประเมินผลงาน ซึ่งปัญหาของสมาคมและเสนอแนะวิธีแก้ไข

53. Thai Library Association. "Library Education and Training in Thailand." In Proceedings of the First Conference of South-east Asian Librarians Held at the University of Singapore on 14th - 16th August 1970, pp. 120-129. Edited by P. Lim Pui Huen, Lim Hong Too and Syed Ahmed bin Ali. Singapore: Chopmen Enterprise, Published for Persatuan Perpustakaan Malaysia & Persatuan Perpustakaan Singapura, 1972.

ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ และการฝึกอบรมบรรณารักษ์ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ซึ่งมีปัญหาด้านหลักสูตรว่ามีเนื้อหาเกินไป ขาดแคลนตำราภาษาไทย และช่วงเวลาฝึกอบรมสั้นไป

54. Thailand. The National Library. The National Library of Thailand. Bangkok, 1958. Also in T.L.A. Bulletin 2 (October - November - December 1958) : 23-44. (Written by Tri Amatykul).

กล่าวถึงประวัติของหอสมุดแห่งชาติอย่างละเอียด ซึ่งต่อมา หอสมุดแห่งชาติ ประกอบด้วยหอสมุดวชิรญาณ หอสมุดวชิราวุธและหอสมุดคำรณราชานุภาพ ได้กล่าวถึง การจัดหา การจัดหาและลงทะเบียนหนังสือ การสัมพันธ์กับสถาบันในต่างประเทศ งบประมาณ บริการต่าง ๆ สถิติจำนวนหนังสือและจำนวนผู้อ่านหนังสือในช่วงปี พ.ศ. 2499 - 2500 และประวัติการจัดทำบริการไมโครฟิล์ม

55. _____ . The National Research Council. Thai National Documentation Centre; an Account of the Planning, Establishment, Functions and Services of the Centre. Bangkok: The National Research Council of Thailand, and the Applied Scientific Research Cooperation of Thailand, 1964; 1966.

กล่าวถึงประวัติความเป็นมาและการก่อตั้งศูนย์บริการเอกสารแห่งประเทศไทย สิ่งที่ศูนย์ได้จัดทำขึ้น วิธีการดำเนินงานบริการโดยละเอียด และบทบาทความรับผิดชอบของศูนย์

56. Tri Amatykul. Guide to Damrong Rajanubhap Library. Bangkok; the Department of Fine Arts, 1954.

หนังสือนำเสนอหอสมุดคำรงราชานุภาพนี้ อธิบายอย่างละเอียดถึงหนังสือ รูปภาพ และสิ่งของส่วนพระองค์ของสมเด็จพระบรมราชานุภาพ

57. Uthai Dhutiyabodhi. "Interlibrary Loan Activities in Thailand." In Medical and Health Libraries in Southeast Asia; Selected Papers from the Last Four SEAMIC Workshops on Health Documentation, pp. 131-135. Edited by Takeo Urata. Tokyo: Southeast Asian Medical Information Center, 1977.

กล่าวถึงประวัติ พัฒนาการ และปัญหาของบริการยืมระหว่างห้องสมุดในประเทศไทย ให้รายละเอียดเกี่ยวกับบริการที่ห้องสมุดทางแพทยจัดทำขึ้นระดับมหาวิทยาลัย ในและต่างประเทศ

58. _____: Mahidol University Siriraj Medical Library." In Medical and Health Libraries in Southeast Asia; Selected Papers from the Last Four SEAMIC Workshops on Health Documentation, pp. 127-129. Edited by Takeo Urata. Tokyo: Southeast Asian Medical Information Center, 1977.

เป็นเรื่องราวของหอสมุดศิริราช ในด้านประวัติ อาคาร บุคลากร หนังสือ และวารสาร โครงการบริการและแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ชั่วโมงเปิดทำการ บริการของห้องสมุด สรุปความก้าวหน้าและแผนงานในอนาคต

59. _____ . "Medical Library Services in Thailand (I)." In Medical and Health Libraries in Southeast Asia; Selected Papers from the Last Four SEAMIC Workshops on Health Documentation, pp. 119-123. Edited by Takeo Urata. Tokyo: Southeast Asian Medical Information Center, 1977.

กล่าวถึงหอสมุดศิริราช หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ 2 แห่ง ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และหอสมุดโรงพยาบาลรามารินทร์ ได้เสนอปัญหาและอนาคตของหอสมุดทางการแพทย์ของไทย ที่ขาดความมีเรื่องราวของสมาคมหอสมุดแห่งประเทศไทยไว้ด้วย

60. Uthai Dhutiyabhodhi. "Present State of Libraries in Thailand." In Proceedings of the First Conference on Asian Library Co-operation, pp. 207-227. Taipei, Taiwan: Tamkang College, Tamsui, 1974.

กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของประเทศไทย การศึกษาและการผลิตหนังสือ เกี่ยวกับหอสมุด เริ่มต้นด้วยหอสมุดแห่งชาติในด้านประวัติศาสตร์ จำนวนหนังสือ รายชื่อหนังสือ บรรณานุกรมที่จัดพิมพ์ขึ้น หอสมุดสาขาและปัญหา หอสมุดประชาชนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกรุงเทพมหานคร ปัญหาและข้อเสนอแนะ โครงการต่าง ๆ ในการปรับปรุงหอสมุดโรงเรียนและปัญหา หอสมุดมหาวิทยาลัยกล่าวถึงแบบการบริหารงานและการร่วมมือระหว่างหอสมุด หอสมุดเฉพาะให้รายละเอียดมาก จำแนกตามสาขาวิชาต่าง ๆ และบริการ เช่นโครงการทดลองบริการข่าวสารโดยใช้เครื่องจักรกลของศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย กล่าวถึงสมาคมหอสมุดแห่งประเทศไทยอย่างย่อ ๆ ในเรื่องกิจกรรมและการร่วมมือระหว่างหอสมุด ได้สรุปอุปสรรคของหอสมุดไว้ 4 ประการ คือ ขาดแคลนหนังสือประกอบการศึกษาและวิจัย งบประมาณ บรรณารักษ์ และบรรณานุกรมแห่งชาติ

61. Wit Thapthiang. "Bibliographic Control in Thailand." In Education and Training for Librarianship in Southeast Asia; Papers and Proceedings of the Second Conference of Southeast Asian Librarians Held at the University of the Philippines, Quezon City, December 10 - 14, 1973, pp. 228-230. Editors : Marina

G. Dayrit (and) Nannama P. Hidalyo. Quezon City: The University of the Philippines Library, 1975.

กล่าวถึงพัฒนาการของการควบคุมและบริการทางบรรณานุกรมในประเทศไทยในรอบ 2 - 3 ปีที่ผ่านมา ต่อจากที่เคยนำเสนอในการประชุมคอนซาล I ในภาคผนวกมีรายชื่อหนังสือบรรณานุกรมที่ห้องสมุดต่าง ๆ ได้จัดพิมพ์ขึ้น

52. Wit Thapthiang. "Bibliographic Control in Thailand." In Proceedings of the First Conference of Southeast Asian Librarians Held at the University of Singapore on 14th - 16th August 1970, pp. 143-144. Edited by P. Lim Pui Huen, Ling Hong Too and Syed Ahmed bin Ali. Singapore: Chopmen Enterprise. Published for Persatuan Perpustakaan Malaysia & Persatuan Perpustakaan Singapura, 1972.

บรรณานุกรมที่จัดทำในประเทศไทยมีประมาณ 160 เรื่อง สาขาสังคมศาสตร์มีมากกว่าสาขาอื่น ประเทศไทยยังขาดแคลนหนังสือบรรณานุกรมอยู่มาก มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำสหบัตรและบรรณานุกรมแห่งชาติ เพราะหอสมุดแห่งชาติได้รับสิ่งพิมพ์ไม่ครบถ้วน เนื่องจากพระราชบัญญัติการพิมพ์ไม่ได้ครอบคลุมถึงหนังสือพิมพ์แจกในงานศพซึ่งปีหนึ่งมีประมาณ 500 เล่ม ส่วนศูนย์เอกสารประเทศไทยรวบรวมเอกสารเฉพาะด้านสังคมศาสตร์ ปัจจุบัน ประเทศไทยยังไม่มีศูนย์สนเทศและมาตรฐานของบรรณานุกรม

เขียนชาวต่างประเทศ

1. Anglemeyer, M. "The Library Program at TUPEC." T.L.A. Bulletin I (April - May - June 1957): 52-58.

กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของศูนย์อบรมการศึกษาผู้ใหญ่อุบลราชธานี(ศ.อ.ศ.อ) หน้าทีและบทบาทของห้องสมุดศ.อ.ศ.อ. ในการใช้ห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการอ่านของนักศึกษา

2. Anglemyer, Mary. "Rural Library Services." T.L.A. Bulletin 2 (April - May - June 1958): 34-48.

กล่าวถึงบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ของศ.อ.ศ.อ. ซึ่งใช้รถม้าเป็นพาหนะนำหนังสือเข้าหมู่บ้านเดือนละครั้ง "บรรณารักษ์หมู่บ้าน" ทำหน้าที่ให้ยืมหนังสือ ซึ่งมีแถบสติ๊กเกอร์บอกเนื้อหาแทนการให้เลขหมู่ ชาวบ้านทำงานหนัก ไม่ค่อยมีเวลาว่าง หนังสือเล่มบางเรื่องที่เข้าใจง่ายและเป็นภาษาถิ่น จึงจะเป็นหนังสือที่เหมาะสมแก่ชาวบ้าน การแนะนำให้ชาวบ้านรู้จักการรักษาหนังสือ ได้แสดงเป็นแผ่นภาพโปสเตอร์ บริการห้องสมุดเคลื่อนที่นี้สะท้อนคุณค่าของอาชีพบรรณารักษ์ในการพยายามให้ชาวบ้านมีชีวิตที่ดีขึ้น

3. _____ . "Special Libraries in Thailand." Special Libraries 40 (September 1949): 264-265.

กล่าวถึงห้องสมุดในกระทรวงเกษตร วิทยาลัยเกษตรกรรม กรมประมง และโรงเรียนแพทย์ ในเรื่องจำนวนหนังสือ และระบบการจัดเก็บหนังสือ

4. Barnett, Standley A., et al. Developmental Book Activities and Needs in Thailand. New York: Wolf Management Services, 1967.

เป็นรายงานการสำรวจของ Wolf Management Services ในระหว่างวันที่ 29 มกราคม ถึงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1967 เกี่ยวกับหนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านทั่วไป อุดสาหกรรมหนังสือและความช่วยเหลือจากต่างประเทศ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 บท ได้แก่ บทนำและสรุปข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในด้านหนังสือและพัฒนาการของห้องสมุด หนังสือแบบเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา หนังสือใน

ระดับมหาวิทยาลัย หนังสือและวัสดุการอ่านของบุคคล เพื่อเพิ่มพูนความรู้ของเยาวชน
ห้องสมุดและการพัฒนาห้องสมุด (ซึ่งกล่าวถึงห้องสมุดประเภทต่าง ๆ การศึกษาสำหรับ
บรรณารักษ์และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย) อุตสาหกรรมหนังสือ กระจุกพิมพ์
และกิจกรรมของหน่วยงานต่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือ มีภาคผนวกเรื่องตลาดหนังสือ
การศึกษาในประเทศและการพัฒนาการของบริการโสตทัศนูปกรณ์

5. Bixer, Paul. "Southeast Asia: Area Studies, Part I: Thailand."
Choice 10 (March 1973): 41-45.

เป็นการสำรวจทางบรรณานุกรม ให้รายละเอียดของแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับ
ประเทศไทยด้านต่าง ๆ จากสิ่งพิมพ์ประมาณ 50 รายการ

6. Bryant, Charles R. "Survey of Selected Current and Recent Research
Materials on Southeast Asia(Thailand)." Microfilm Review 2
(January 1973): 15-16.

สำรวจหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ บางกอกเว็ลด์ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ และ
ราชกิจจานุเบกษาที่จัดทำจำหน่าย อยู่ในรูปของวัสดุย่อส่วน

7. Chandler, G. "Thailand." In Library in the East: An International
and Comparative Study, pp. 95-109. Series Editor by George
Chandler. London: Seminar Press, 1971.

กล่าวถึงสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ หอ
สมุดแห่งชาติ ศูนย์บริการเอกสารการวิจัย ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ
ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชน

8. Coedes, G. The Vajirañāna National Library of Siam. Bangkok:
Bangkok Times Press, 1924.

กล่าวถึงประวัติของหอสมุดแห่งชาติในระยะต้น ๆ (พ.ศ. 2448 - 2467) การบริหารงานซึ่งแบ่งออกเป็นแผนกหนังสือตัวเขียนและแผนกหนังสือตัวพิมพ์ การทำบัตรรายการ การจัดพิมพ์หนังสือและแลกเปลี่ยนหนังสือกับต่างประเทศ ต้นฉบับตัวเขียนบาลีและไทยในหนังสือโบราณ อธิบายถึงหนังสือโบราณอย่างละเอียด ผู้ลายรดน้ำประเภทของสมุดข่อย หนังสือตัวพิมพ์ หนังสือภาษาต่างประเทศ และศิลาจารึกที่เก็บรักษาไว้ในหอสมุด

9. Dhir, S. C., and Anand, S. K. "Health Literature Capabilities of Health Science Libraries in the Countries of South - East Asia." Report on a Survey, 1975 - 1976. WHO, SEARO, 24 August 1979.

ผลการสำรวจครั้งนี้ต่อเนื่องจากการสำรวจในปี 1969 - 70 จึงมีการเปรียบเทียบข้อมูลของปี 1969 - 70 และ 1975 - 76 ตลอด ในส่วนของไทย ได้สำรวจห้องสมุดทางการแพทย์และสาธารณสุขรวม 11 แห่ง ในเรื่องจำนวนผู้มารับบริการ ค่าใช้จ่ายในงานจัดหา บุคลากรและการฝึกอบรม การจัดหมู่และทำบัตรรายการ วัสดุการอ่าน วารสารครุฑและสาระสัง เขปที่มีอยู่ บริการจ่ายรับและยืมระหว่างห้องสมุด การเข้าถึงวารสารกรรมและจำนวนสิ่งพิมพ์ซึ่งสูญหาย บริการเผยแพร่ข่าวสารและบริการถ่ายสำเนาไมโครฟิล์ม พร้อมทั้งจำนวนอุปกรณ์ บริการ MEDLARS/MEDLINE บรรณานุกรมฉบับย้อนหลัง การรับและแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ขององค์การอนามัยโลก

10. _____ . "Survey of Medical School Libraries in South-East Asia (:Thailand)." Unesco Bulletin for Libraries 26 (November - December 1972): 319-320.

ให้ข้อมูลเป็นตัว เลขเฉลี่ยเกี่ยวกับห้องสมุดแพทย์ 4 แห่งในประเทศไทย ในเรื่องรายชื่อของผู้อ่าน จำนวนหนังสือ วารสารและวารสารประเภทใช้เป็นผู้มีอ้างอิง บริการที่จัดขึ้น

11. Ellson, Douglas G. "Libraries and Books." In Survey of Thammasat University, pp. 40-43. Bangkok: Institute of Public Administration, Thammasat University, 1958.

สำรวจห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะอีก 6 แห่ง แสดงสถิติการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา จำนวนผู้ยืม จำนวนผู้ไม่เคยใช้ห้องสมุดนั้นมีมากกว่า ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนวิศุการอ่านในหอสมุดกลาง รายการงบประมาณที่ได้รับในช่วงปี พ.ศ. 2494 - 2500 และปัญหาเกี่ยวกับหนังสือหาย หนังสือที่มีผู้ใช้บ่อยและหนังสือภาษาไทยที่มีน้อย (หน้า 50-52 เป็นข้อสรุปและข้อ เสนอแนะ)

12. Erlandson, Ruth M. "The Chiangmai University Library: A Report to the Asia Foundation (Summer 1965)." April 1966. (Mimeographed)

ผู้เขียนรายงานเป็นที่ปรึกษาของห้องสมุด มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ จากมูลนิธิ เอเชีย กล่าวว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยนี้เป็นห้องสมุดกลาง มีห้องสมุดคณะ เป็นห้องสมุดสาขา (ยกเว้นห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ บรรณารักษ์ห้องสมุดกลางรับผิดชอบงานบริหารต่าง ๆ กล่าวถึงการจัดตั้งห้องสมุด ลักษณะอาคาร การใช้สอย หนังสือ นโยบายการจัดหาเข้าห้องสมุด และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

13. _____ . "Recommendations for the Future Development of Libraries and Library Service at Chulalongkorn University." April 1958. (Mimeo)

เป็นข้อ เสนอแนะการบริหารแบบรวมอำนาจสำหรับห้องสมุดของจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย รวม 7 ข้อ ได้แก่ การบริหารงานห้องสมุด การขยายบริการแก่นิสิตและคณาจารย์ ทรัพยากรห้องสมุด บุคลากร อาคารและครุภัณฑ์ การสอนวิธีใช้หนังสือและห้องสมุด และการนำข้อ เสนอแนะมาปรับใช้ให้ได้ผล

14. Frankfurter, O. "The National Library." In Twentieth Century Impressions of Siam: Its History, People, Commerce, Industries and Resources, pp. 248-251. Edited by Arnold Wright. London: Lloyds Greater Britain Publishing Co., 1908.

กล่าวถึงการจัดตั้งหอสมุดสำหรับพระนคร และให้รายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารงานของห้องสมุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 แผนก ได้แก่ แผนกพุทธศาสนา แผนกไทย และแผนกทั่วไป

15. Gelfand, Morris A. "The National Library and Library Development and Training in Thailand." Bangkok: Unesco, 1962. (Draft - mimeo copy).

รายงานนี้มี 6 เรื่อง ได้แก่ (1) หอสมุดแห่งชาติ สภาพในอดีตและปัจจุบัน พร้อมทั้งโครงการพัฒนาใน 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2506 - 2510) โดยละเอียด (2) ห้องสมุดประชาชน (3) ห้องสมุดโรงเรียน (4) กระทรวงศึกษาธิการและการพัฒนาห้องสมุด (5) การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เสนอแนะหลักสูตรปริญญาโทไว้ด้วย (6) บทบาทของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

16. Gorton, Tony. "The Development of Academic Libraries and Librarianship in Thailand, 1950 - 1976." Journal of Librarianship 11 (January 1979): 50-66.

บทความนี้วิเคราะห์อุปสรรคสำคัญ 2 ประการที่กีดกันพัฒนาการของห้องสมุดต่าง ๆ ในประเทศไทย ได้แก่ ความยากจนคือคนส่วนใหญ่มีปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งต้องการที่หาเลี้ยงชีพมากกว่าบริการของห้องสมุด กับความเป็นเอกราชของประเทศ ที่ไม่เคยตกเป็นเมืองขึ้นและไม่มีการที่สอง ทำให้ขาดรากฐานการศึกษาแบบตะวันตก ที่ต้องค้น

คว่ำหาความรู้จากห้องสมุดและกล่าซึกถาม ไม่ใช่เรียนแบบท่องจำและยึดถือครูเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้ ความจำเป็นที่จะให้หนังสือไว้อ้างอิงต่าง ๆ จึงแทบไม่มีในสังคมไทย ซึ่งยังมีจุดอ่อนในสภาพของสังคมแบบศูนย์รวมทรัพยากรและความเจริญต่าง ๆ ไว้ที่กรุงเทพฯ นอกจากนี้ยังวิเคราะห์พัฒนาการของห้องสมุดวิชาการในช่วงต้น ๆ ว่าสัมพันธ์กับพัฒนาการของกระทรวงต่าง ๆ เพราะเป็นเจ้าสังกัดเดิม เป็นผลให้ห้องสมุดไม่มีการวางแผนงานและการทำงานร่วมกันจนถึงปัจจุบัน ในสมัยสงคราม ห้องสมุดได้รับความช่วยเหลืออย่างมากจากประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้ห้องสมุดและการศึกษาระบบวิทยาศาสตร์ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ความยุ่งยากและปัญหาที่ห้องสมุดประสบอยู่ได้แก่ การขาดแคลนเงิน การกระจายทรัพยากรห้องสมุด การขาดแบบเรียนภาษาไทยหรือหนังสือที่มีอยู่ล้าสมัย และสถานภาพอันต่ำของบรรณารักษ์

17. Griffin, Margaret. "Memorandum to Dr. Joseph E. Williams, Chief of Party, Indiana Education Contract: Final Report." September 1, 1959. (Mimeo)

เป็นรายงานผลการปฏิบัติงานของ ผู้เขียน ณ ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดวิทยาลัยการศึกษาประสานมิตรปฐมวันและบางแสน ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2499 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2502 รวมเป็นเวลา 3 ปี

18. Kaser, David; Stone, Walter C.; and Byrd, Cecil K. "Chapter 6 : Kingdom of Thailand." In Library Development in Eight Asian Countries, pp. 135-171. Metuchen, N. J.: Scarecrow Press, 1969.

กล่าวถึงประเทศไทยโดยทั่วไป การศึกษากับกิจกรรมของห้องสมุด สภาพห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดที่มีใช้ของไทย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย การศึกษาระบบวิทยาศาสตร์ ความช่วยเหลือจากภายนอก และบริการโสตทัศนูปกรณ์

19. Lee, Hwa - Wei. "Fragmentation of Academic Resources in Thai University Libraries." International Library Review 3 (April 1971): 155-167. Based on "Findings of the Survey of the Current Status of Faculty Libraries in Thai University." Bangkok: Asian Institute of Technology, 1970. (Mimeo)

สำรวจห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยรวม 11 แห่ง สรุปได้ว่าส่วนใหญ่จัดการบริหารระบบกระจายอำนาจ คือมีห้องสมุดกลางและห้องสมุดคณะหรือห้องสมุดภาควิชา ดำเนินงานแยกจากกันทำให้สิ้นเปลืองเงินในการจัดหา ในการจ้างเจ้าหน้าที่และในการทำงานล่วงเวลา และได้เสนอแนะบทบาทและสถานภาพของบรรณารักษ์ คณะกรรมการทบทวน และอื่น ๆ รวม 12 ข้อ

20. _____. "Library Mechanization at the Asian Institute of Technology." International Library Review 3 (June 1971): 257-270.

ห้องสมุดของสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียใช้คอมพิวเตอร์จัดทำรายชื่อสาร รายชื่อหนังสือที่จัดหาและทำบัญชี ทำให้ห้องสมุดมีมาตรฐานขึ้นทั้งประหยัดเวลา อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ เก็บข้อมูลได้ดีและเป็นการฝึกฝนเจ้าหน้าที่ในกาใช้คอมพิวเตอร์ในงานห้องสมุดต่อไป

21. _____. "Partner for School Library Development in Thailand." T.L.A. Bulletin 17 (September - October, 1973): 443-445.

กล่าวถึงประวัติการก่อตั้ง "กลุ่มบรรณารักษ์นานาชาติในกรุงเทพมหานคร" (International Librarians in Bangkok) ซึ่งแจ้งถึงจุดประสงค์ ประเภทของสมาชิก และกิจกรรมซึ่งมุ่งส่งเสริมพัฒนาการของห้องสมุดโรงเรียน โดยมอบเงิน 5,000 บาทแก่ห้องสมุดโรงเรียนขึ้นประมาณที่สามารถเสนอโครงการปรับปรุงบริการ

ห้องสมุดได้เหมาะสมที่สุดในวงเงินจำนวนดังกล่าว

22. Lee, Hua - Wai. "Planning for Computer Application in the A.I.T. Library." Bangkok. Asian Institute of Technology, 1969. (Mimeo)

กล่าวถึงการวางแผนใช้คอมพิวเตอร์ในงานห้องสมุดของสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย เพื่อเตรียมรับบทบาทของห้องสมุดภูมิภาคและศูนย์ข่าวสารทางวิศวกรรมศาสตร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

23. _____. "Regional Cooperation in Scientific and Technical Information Service." In A Survey of Automated Activities in the Libraries of Asia and the Far East, pp. 11-17. Edited by Lawrie J. Brode and A. P. Patrinostró. World Survey Series Volume 5. Paerica, Ill.: IARC Press, 1974.

กล่าวถึงบทบาทของสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียในด้านการร่วมมือระดับภูมิภาค และการวางแผนที่จะพัฒนาห้องสมุดในเป็นศูนย์ข่าวสารในภูมิภาคนี้ การก่อตั้งธนาคารข้อมูลทางบรรณานุกรมโดยการใช้คอมพิวเตอร์ การวางแผนที่จะใช้ MARC tapes ทั้งของอังกฤษและสหรัฐอเมริกา เพื่อช่วยในการคัดเลือกหนังสือ จัดหา ทำบัตรรายการ การผ่านกระบวนเทคนิคบริการ SDI และการค้นข้อมูลทางบรรณานุกรมทั้งเก่าและใหม่ การทดลองการสื่อสารทางดาวเทียมกับห้องสมุดใหญ่ ๆ และศูนย์บริการข่าวสารแห่งชาติต่าง ๆ ข้อเสนอให้ตั้งสภาประสานงานแห่งภูมิภาคขึ้น ในตอนท้ายของเนื้อหาได้สรุปหัวข้อวิชา Mechanization of library and information services ของผู้เขียนที่ได้เคยสอนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

24. Lee, Hua - Wei, and Massil, Stephen W. "Library Automation at the Asian Institute of Technology." LARC Reports 7 (1974): 2-36.

ให้ภูมิหลังของสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (เอ ไอ ที) และการวางแผนการใช้เครื่องจักรกลในห้องสมุดในระยะแรก บรรยายการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์อย่างละเอียดในเรื่องการจัดทำวัสดุห้องสมุด ระบบการเงิน การจัดทำรายชื่อวารสารและการควบคุมวารสาร ยังกล่าวถึงแผนพัฒนาในอนาคตในการใช้บริการ NLA MARC ของหอสมุดแห่งชาติออสเตรเลีย โครงการจัดทำรวมรายชื่อวารสารในกรุงเทพฯ และบริการเรียกใช้ข่าวสารวิศกรรมธรณีแห่งเอเชีย ณ สถาบันเอไอที

25. Mc Connell, Warren E. "The Library of the School of Pharmacy: Comments and Recommendations." 1963. (Typewritten)

ผู้เขียนเป็นที่ปรึกษาของคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงห้องสมุดคณะนี้ ทั้งด้านบริหาร เทคนิค บริการ ตลอดจนวิธีจัดเก็บสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ

26. Mc Mullen, Haynes. "The Central Library Services Project of the Institute of Public Administration, Thammasat University; A Report." (Bloomington, Indiana): Institute of Training for Public Service, Department of Government, Indiana University, 1961. (Mimeo)

รายงานชิ้นนี้เป็นการสำรวจห้องสมุดของหน่วยราชการต่าง ๆ ในประเทศไทย 54 แห่งและห้องสมุดอื่น ๆ อีกประมาณ 10 แห่ง ที่จะเข้าร่วมโครงการจัดทำสหบัตรของคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประกอบด้วยข้อเสนอแนะเรื่องการทำนิยามงานและวิธีการต่าง ๆ ของโครงการนี้อย่างละเอียด ห้ายรายงานมีภาคผนวก 3 รายการ คือ จำนวนหนังสือทั้งหมด กับจำนวนหนังสือทางรัฐประศาสนศาสตร์ของห้องสมุดในกรุงเทพฯ รายการหัวเรื่องในวิทยารัฐประศาสนศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้อง และข้อพึงปฏิบัติทุกขั้นตอนในการจัดทำสหบัตร

27. Marshall, K. Eric. "Library Services at the National Inland Fisheries Institute, Bangkok, Thailand." International Library Review 10 (October 1978): 427-434.

บรรยายการจัดตั้งห้องสมุดของสถาบันประมงน้ำจืดแห่งชาติ ในกองประมงน้ำจืด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้เขียนในฐานะผู้เชี่ยวชาญชาวแคนาดาได้สำรวจความต้องการอ่านและการใช้ห้องสมุดของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ได้เยี่ยมชมห้องสมุดต่าง ๆ ที่คาดว่า เป็นแหล่งสะสมวัสดุทางด้านประมงน้ำจืด เพื่อแสวงหาความร่วมมือในด้านบริการต่อไป ได้กำหนดวิธีทำงานประจำวันในงานห้องสมุด ได้สะสมวัสดุการอ่านโดยการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์กับฝ่ายต่าง ๆ ทั้งเสนอให้ตั้งแผนกแปลขึ้นเพื่อการนี้และเพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุดขึ้น ท้ายสุดได้วิจารณ์อุปนิสัยและท่าทีเกรงใจของชาวไทย ความไม่สันทัดในการใช้ภาษาอังกฤษและความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงความสามารถในการใช้ภาษา

28. Martin, Ann. "International and Foreign Library Service in Thailand." T.L.A. Bulletin 17 (March - April 1973): 101-102.

กล่าวถึงประวัติและวัตถุประสงค์ของชมรมบรรณารักษ์นานาชาติในกรุงเทพฯ ซึ่งประกอบด้วยบรรณารักษ์ที่ทำงานในห้องสมุดในเครือของสหประชาชาติ สำนักข่าวสารต่างประเทศและห้องสมุดเฉพาะภาษาอังกฤษ การประชุมสังสันท์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นครั้งมีจุดมุ่งหมายที่จะหาเงินช่วยเหลือสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

29. Massil, Stephen. "Possibility of Establishing a Computerized Catalogue of Thai Materials at the National Library of Thailand, Bangkok; Report Prepared for the Government of Thailand by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization." Paris: Unesco, 1976.

จุดมุ่งหมายของการร่วมมือของยูเนสโกในปี 1975 - 76 กับหอสมุดแห่งชาติ ก็เพื่อแนะนำและช่วยออกแบบระบบการใช้คอมพิวเตอร์ของหอสมุดแห่งชาติ โดยเฉพาะ ในด้านงานสหบัตรหนังสือ กระบวนการบันทึกข้อมูล มาตรฐานสากล การฝึกอบรม การ จัดทำโปรแกรม ผลของข้อมูล และการปรับใช้ระบบ ได้มีข้อเสนอแนะให้หอสมุดแห่งชาติ จัดตั้งหน่วยงานบรรณานุกรมแห่งชาติขึ้น ให้จัดทำบรรณานุกรมแห่งชาติรายการปัจจุบัน ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นราย 3 เดือน และยกเลิกการจัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ราย เดือน

30. Methold, Kenneth. "A Bookseller's Problems." T.L.A. Bulletin 10 (January - February 1966): 34-39.

เป็นข้อสรุปปัญหาในการจำหน่ายหนังสือของร้านค้าและได้เสนอแนะวิธีแก้ไข สำหรับหนังสือสำหรับเด็ก ซึ่งยังอยู่ในวงแคบแต่มีต้นทุนสูง จำนวนพิมพ์น้อยจึงต้องขาย แพง การจัดทำ Book Club อาจเป็นทางออกสำหรับการดำเนินงานกิจการจัดหาหนังสือ ของเด็ก โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างพ่อค้า เจ้าของสำนักพิมพ์ และกรรมการ Book Club ซึ่งได้แก่ครูและบรรณารักษ์

31. Palmer, Alice H. "Textbook Needs in Thailand, 1965 - 1980." (Bangkok: Educational Division, USOM), 1965. (Mimeo)

เป็นการคาดคะเนจำนวนหนังสือแบบเรียนในระดับชั้นประถม มัธยม และมหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1965 - 1980 ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแบบเรียน ระดับชั้นต่าง ๆ และการจัดพิมพ์แบบเรียนของโรงพิมพ์คุรุสภา มีสถิติการพิมพ์หนังสือใน 6 อำเภอของจังหวัดหนองคาย ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเนื้อหาของหนังสือแบบเรียนใน สาขาวิชาทุกระดับชั้น งานด้านแบบเรียนของกรมวิชาการ การปรับปรุงเทคนิคการพิมพ์ หนังสือแบบเรียน การปรับปรุงแบบเรียนในสถาบันการศึกษาขั้นสูงและโรงเรียนฝึกหัด ครู การจัดพิมพ์หนังสือแบบเรียนและการจำหน่ายของสำนักพิมพ์เอกชน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบเรียนในประเทศไทย

32. Parker, J. S. "Infrastructure Requirements for the Development of National Information Systems in Southeast Asia." Paper presented at the 4th Congress of Southeast Asian Librarians, Bangkok, Thailand, June 5 - 9, 1978. (Mimeo)

ผู้เขียนแนะนำว่า การวางแผนเพื่อพัฒนาระบบสารนิเทศแห่งชาติในประเทศไทย ควรเริ่มต้นด้วยรายการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างกว้าง ๆ เพื่อจัดบริการแก่ผู้ใช้ ซึ่งต้องกำหนดให้ได้ว่าหมายถึงประชาชนกลุ่มใด และควรตรวจสอบโครงสร้างส่วนบน (Infrastructure) ที่มีอยู่ว่าจะสามารถสนับสนุนระบบดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ ผู้เขียนมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถจะค้นหาข้อมูลของศูนย์บริการข่าวสารและหอจดหมายเหตุได้ ส่วนข้อมูลของห้องสมุดในประเทศไทยที่หาได้มีก็ขาดความต่อเนื่องกัน ผู้เขียนได้กล่าวถึงสภาพของห้องสมุดประเภทต่าง ๆ และแนวโน้มที่จะพัฒนาระบบสารนิเทศแห่งชาติ โดยระบุจำนวนหนังสือ บริการในปี 1972 กำลังคน การเงิน กฎหมายเกี่ยวกับห้องสมุด เครื่องข่ายโทรคมนาคม การรับความร่วมมือจากภูมิภาคและประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะได้รับโดยละเอียด

33. Perkins, Henrietta T. "An Odyssey [Visits to Medical Libraries in the Far East: Thailand]." Bulletin of Medical Library Association 51 (January 1963): 27-29.

กล่าวถึงสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย หอสมุดศิริราช หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหอสมุดแห่งชาติ

34. Reynolds, Carroll F. "Libraries in Thailand." PLA Bulletin 24 (May 1969): 119-124.

กล่าวถึงพัฒนาการของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะซึ่งรวมทั้งห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน ตลอดจนห้องสมุดของชาวต่างประเทศในประเทศไทย

หอสมุดแห่งชาติ โรงเรียนบรมราชวิทยาลัย ปัญหาของห้องสมุดโดยทั่วไป ปัญหาการใช้หอสมุดกลางในมหาวิทยาลัย และอนาคตของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

35. Reynolds, Carroll F. "Medical Libraries in Thailand," Libraries in International Development (September 1970): 1-2.

เดิมห้องสมุดแพทย์ในประเทศไทยเติบโตช้าเพราะผลของระบบการศึกษาที่ใช้วิธีการบรรยาย ทั้งนักศึกษาและอาจารย์ต่างขาดทักษะในการอ่านหนังสือและวารสารทางการแพทย์จำนวนมากที่เป็นภาษาอังกฤษ แต่ขณะนี้ สถานการณ์กำลังเปลี่ยนไป เนื่องจากห้องสมุดได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากมูลนิธิต่าง ๆ ของอเมริกา ซึ่งทำให้ห้องสมุดทางการแพทย์ของไทยเพิ่มจำนวนมากขึ้น ห้องสมุดจึงสมควรให้ความสนใจต่อการเสริมสร้างความร่วมมือกัน ผู้แต่งได้กล่าวถึงจำนวนหนังสือและวารสารในห้องสมุดต่าง ๆ ทางทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนอาคารและที่ตั้งของห้องสมุดเหล่านั้นในเชิงเปรียบเทียบด้วย

36. Rockwood, R. H. "Floating Library in Thailand," Library Journal 80 (November 15, 1955): 2566-2572.

บรรยายสภาพการเดินทางของเรือ America ซึ่ง USIS สร้างขึ้นเพื่อนำหนังสือต่าง ๆ มาเผยแพร่ในหมู่ชาวไทยผู้อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา จากกรุงเทพฯ ถึงเชียงใหม่

37. Rufsvold, Margaret I., and Lowell, Meldred Hawthorth. "Developing Libraries for Higher Education in Thailand; an Cooperative Project." A.L.A. Bulletin 54 (November 1960): 833-843.

เป็นรายงานความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกาด้านห้องสมุดอันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการระหว่างมหาวิทยาลัยอินเดียและวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรในปี

พ.ศ. 2497

38. Snowdon, Carol. "The Neilson Hays Library." Sawaddi (May - June 1971): 6-7, 27.

กล่าวถึงเกียรติประวัติของการก่อตั้งห้องสมุดด้วยค่าบารุงแห่งแรกในประเทศไทย ซึ่งได้ให้บริการแก่ชุมชนเป็นเวลานานกว่าหนึ่งร้อยปี

39. Spain, Frances Lander. "Graduate Education in Library Science." In Banarag 2507 (Librarian 1964), pp. 1-15. Bangkok Library School Chulalongkorn University, 1965.

ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาโท ตั้งแต่เรื่องเป้าหมาย ระดับการศึกษา (ศึกษาอะไร อย่างไรและทำไม) ปัญหาของนักศึกษา โครงการวิจัย เนื้อหาวิชาที่จะนำมาศึกษา เรียบเรียงเป็นวิทยานิพนธ์ บทบาทของอาจารย์ในเรื่องหลักสูตร และของมหาวิทยาลัยในเรื่องหนังสือและอุปกรณ์การสอน

40. _____ . "Library Development in Thailand, 1951 - 65." Unesco Bulletin for Libraries 20 (May - June 1966): 117-125.

กล่าวถึงพัฒนาการของห้องสมุดในประเทศไทยในช่วง พ.ศ. 2494 - 2508 เริ่มต้นด้วยเรื่องของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย อาคารห้องสมุดที่สร้างใหม่ การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ บริการทางบรรณานุกรม ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดประชาชน หอสมุดแห่งชาติ ศูนย์เอกสาร ห้องสมุดของสำนักข่าวสารต่าง ๆ และบทสรุปว่าด้วยความต้องการของห้องสมุดในประเทศไทย

41. Swain, Frances Lander. "Some Notes on Libraries in Thailand".....

Library Quarterly 22 (July 1952): 252-262.

เป็นข้อสังเกตเกี่ยวกับสภาพความล้มเหลวในท้องสมุดประเภทต่าง ๆ ของไทย โดยทั่วไปเมื่อ พ.ศ. 2494 และได้สรุปความต้องการของท้องสมุดในประเทศไทยไว้ 5 ประการ ได้แก่ ความคิดใหม่เกี่ยวกับการให้บริการท้องสมุด เงิน หนังสือและวัสดุ การอ่านอื่น ๆ การจัดดำเนินงานและการศึกษาสำหรับบรรณารักษ์

42. _____ . Some Notes on Library Development in Thailand, 1951 -

1965. Library Science Papers No. 2. Bangkok: Department of Library Science, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, 1965.

เป็นฉบับสมบูรณ์ของเรื่อง "Library Development in Thailand, 1951 - 65" (ดูรายการที่ 40)

43. _____ . "Teaching Library Science in Thailand." Wilson Library

Bulletin 27 (December 1952): 314-317.

ในฐานะอาจารย์ของมูลนิธิฟูไลบรท์ ได้เล่าถึงการสอนวิชาจัดท้องสมุด ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าประสบความสำเร็จในการสอนเป็นอย่างดี

44. _____ . "To Serve the Public." T.L.A. Bulletin 9 (January -

February 1965): 20-29.

ให้แง่คิดกว้าง ๆ เกี่ยวกับบริการแก่ผู้อ่านและบริการทางบรรณานุกรม เชื่อมโยงถึงบริการและกิจกรรมทางบรรณานุกรมที่ท้องสมุดในประเทศไทยและที่สมาคมท้องสมุดแห่งประเทศไทยควรจะทำขึ้น

45. Stone, Walter C. "Remarks at TLA Reception." T.L.A. Bulletin 11 (May - June 1967): 135-140.

สรุปข้อสังเกตบางประการในเรื่องห้องสมุดของประเทศไทย ไว้ดังนี้ (1) ควรส่งเสริมความก้าวหน้าของบรรณารักษ์ด้วยการจัดหาทุนให้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ และอาจารย์บรรณารักษศาสตร์ควรมีเวลาสอนเต็มที่ (2) ควรส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมมีส่วนร่วมในการใช้ห้องสมุดให้มากขึ้น (3) ควรปรับปรุงเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน และควรมีมาตรฐานขั้นต่ำระดับชาติในเรื่องงบประมาณสำหรับห้องสมุด (4) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยควรร่วมมือจัดหาหนังสือและงานอื่น ๆ (5) ห้องสมุดเฉพาะควรร่วมมือกันในด้านบริการ (6) สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยควรจัดทำมาตรฐานห้องสมุดและยกฐานะบรรณารักษ์ (7) และให้ห้องสมุดแห่งชาติทำการอบรมบรรณารักษ์และริเริ่มงานด้านบรรณานุกรมแทน

46. Thailand. United States Operation Missions. "Distribution of and Demand for Reading Materials in Rural Areas: Villager Response to Commercial - Type Reading Materials in 28 Northeast Villages." [Bangkok]: Research and Evaluation Division, USOM - THAILAND, 1970. (Mimeo)

รายงานนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ชาวบ้าน 80 คน และกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน 20 คน รวมทั้งจากการสังเกตการณ์ กล่าวถึงวัสดุการอ่านในหมู่บ้าน 28 แห่ง ใน 4 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี สกลนคร ขอนแก่น และมหาสารคาม กล่าวถึงจำนวนรายการที่ขายและการหมุนเวียนวัสดุการอ่านนั้น ๆ ผู้อ่าน. ปัจจัยที่มีผลต่อการขาย และระบบการจำหน่ายเผยแพร่วัสดุการอ่านในหมู่บ้านหนึ่ง ๆ

47. _____ . _____ . "Reading Materials and Printing Facilities in Six Northeast Changwats" [Bangkok]: Research and Evaluation Division USOM - THAILAND, 1970. (Mimeo)

เป็นการสำรวจวัสดุการอ่านในโรงเรียน ห้องสมุด ร้านขายหนังสือและบ้าน
เรือนใน 6 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้แก่ ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์
สกลนคร นครพนม และอุบลราชธานี ว่ามีประเภทใดบ้าง สาเหตุที่อ่านหรือไม่อ่านวัสดุ
นั้น ๆ ทั้งยังได้สำรวจอุปกรณ์การพิมพ์ในเขตดังกล่าวด้วย การสำรวจครั้งนี้เริ่มเมื่อวันที่
19 พฤศจิกายน 2512 จนถึงวันที่ 12 ธันวาคม ของปีเดียวกัน

48. Troxel, Wilma. "Report on Four - Month Assignment as Medical
Library Consultant, Faculty of Medicine, Chiangmai Hospital
November, 1964 - February, 1965." (Photostat).

เป็นรายงานซึ่งให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้สอยพื้นที่ในอาคารใหม่ การจัด
หาหนังสือและวารสารทางการแพทย์ การจัดเก็บ การให้บริการ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด
และปัญหาการเงินของห้องสมุด

49. Valles, Jacques. "Pilot Project on the Mechanization of Documenta-
tion Services in Asia [: Thailand]." Paris: Unesco, 1975.

ผู้เขียนเป็นที่ปรึกษาของยูเนสโกประจำโครงการขัณฑลองในเรื่องการใช้
เครื่องจักรกลในงานบริการข่าวสารในเอเชีย ณ ศูนย์บริการข่าวสารแห่งประเทศไทย
ได้สรุปผลการปฏิบัติงานในช่วง 4 เดือน (23 ก.ค. - 22 พ.ย. 2518) ซึ่งดำเนิน
ตามวัตถุประสงค์ 5 ประการของยูเนสโก โดยชี้แจงเกี่ยวกับศูนย์บริการข่าวสารแห่ง
ประเทศไทยในเรื่องสิ่งพิมพ์ ระบบอ็ธิซอร์ส (Thesaurus) การฝึกอบรมนักเอกสาร
สนเทศ การบันทึกและการเรียกใช้ข่าวสารด้วยเครื่องบัตรเจาะรูของไอ.บี.เอ็ม. การ
สำรวจความต้องการของนักวิจัย หลักสูตรการฝึกอบรมระดับภูมิภาคในหัวข้อเรื่องระบบ
ข่าวสารและเทคนิคสมัยใหม่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และข้อเสนอแนะรวม 11 ข้อ
รายละเอียดอย่างสมบูรณ์ของการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนนั้น ได้จัดรวมไว้ในภาคผนวกท้าย
เล่ม

50. Wyatt, David, and Wilson, Constance M. "Thai Historical Materials in Bangkok." Journal of Asian Studies 25 (November 1965): 105-118.

กล่าวถึงเอกสารหลักฐานทางบ้านประวัติศาสตร์ไทยในแง่ลักษณะ ที่มา เนื้อหา และการเข้าใช้เอกสารหลักฐานเหล่านั้นในหอสมุดแห่งชาติ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแผนกต้นฉบับและตัวเขียน) และในหอจดหมายเหตุ หนังสือ เอกสาร วารสาร ศิลปจารึก สมุดข่อยหรือหนังสือโบราณมีความสำคัญในการเขียนประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของประเทศไทยมาก

ประวัติของผู้เขียน

นางสาวเรืองศรี จุลละจันทา เกิดเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2493 ณ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2516 ปัจจุบันรับราชการตำแหน่งบรรณารักษ์ 4 หอสมุดกลาง สถาบันวิทยาลัยการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2520 ได้รับเงินทุนศาสตราจารย์บำรุง ศยามานนท์ เป็นทุนอุดหนุนการวิจัยในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์นี้

สถาบันวิทยาลัยการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย